

Møte torsdag den 20. oktober kl. 10

President: Thorbjørn Jagland

Dagsorden (nr. 5):

1. Innstilling fra valgkomiteen om valg av medlemmer og varamedlemmer til Nordisk Råd (Innst. S. nr. 4 (2005-2006))
2. Debatt om Hans Majestet Kongens tale til det 150. storting ved dets åpning og melding om Noregs rikets tilstand og styring (Talen holdt i Stortingets møte 11. oktober 2005)
3. Debatt om Regjeringens erklæring (Redegjørelsen holdt i Stortingets møte 19. oktober 2005)
4. Referat

*Minnetaler over tidligere stortingsrepresentanter
Gunnar Helleesen og Liv Aasen***Presidenten:** Ærede medrepresentanter!

Tidligere stortingsrepresentanter Gunnar Helleesen og Liv Aasen er gått bort.

Tidligere stortingsrepresentant og statsråd *Gunnar Fredrik Helleesen* døde i juli, 92 år gammel.

Gunnar Helleesen var født i Haugesund 23. februar 1913. Etter middelskole og handelsskole begynte han i 1929 som kontorist i forsikringsbransjen. Fra 1936 og fram til 1940 var han reiseinspektør i Haugesund sjøforsikringsselskap. Da krigen kom, engasjerte Gunnar Helleesen seg straks i motstandsarbeidet. Allerede i august 1940 ble gruppen rullet opp, og alle ble tatt til fange. Sammen med ni av sine kamerater ble Helleesen dømt til døden – men i ellefte time ble de benådet og fikk straffen omgjort til ti års tukthus. Gunnar Helleesen tilbrakte resten av krigen i fengsel i Hamburg. I 1986 utgav Helleesen boken «Benådet» om sine opplevelser under krigen.

Gunnar Helleesen ble formann i Haugesund Unge Høire i 1940 og gjenopptok vervet da han kom tilbake til hjembyen i 1945. Etter hvert fikk han en rekke verv i Unge Høyres Landsforbund, i Rogaland Høyre og i Høyre sentralt. Han var medlem av Haugesund bystyre i perioden 1946–1963 og var ordfører i perioden 1955–58 og i 1959. Gunnar Helleesen ble valgt til vararepresentant fra Rogaland i 1958 og rykket inn som fast representant ved valget i 1961. Han gikk ut av Stortinget i 1969 for å overta embetet som fylkesmann i Rogaland, men i 1970 ble han kalt tilbake til rikspolitikken som forsvarsminister i regjeringen Borten. I mars 1971 fikk han tilbake sitt fylkesmannsembete, men allerede i 1973 gikk han av for å overta stillingen som banksjef i Den norske Creditbank i Haugesund, en stilling han hadde fram til 1980.

Gunnar Helleesen hadde en rekke andre verv, både offentlige og i næringslivssammenheng. Her skal bare nevnes at han ledet Teaterkomiteen av 1968, at han var medlem av Kontrollutvalget for overvåkings- og sikkerhetstjenesten fra 1972 til 1983, og at han var styreformann i

Industrifondet fra 1973 til 1976. Gunnar Helleesen ble utnevnt til Kommandør av St. Olavs Orden i 1979.

På Stortinget var Gunnar Helleesen først medlem av protokollkomiteen, hvor han også var nestformann. Han var også medlem av den hemmelige kontrollkomitee. Fra 1962 til 1963 var han medlem av finanskomiteen, hvor han var formann fra høsten 1965.

Gunnar Helleesen var en samfunnsbygger. Han tilhørte den generasjonen som oppfattet freden og den gjenvunne friheten i 1945 som en forpliktelse til å engasjere seg aktivt i samfunnslivet. Han var også en samarbeidets mann, og sa en gang i et intervju at «krigsårene lærte oss å være uenige på en ordentlig måte». Dette var en realitet, som kom til å prege Gunnar Helleesen også i hans virke på Stortinget. Han hadde gode venner på tvers av alle partigrenser og vil bli savnet av alle i Stortinget som fikk gleden av å kjenne ham.

Med *Liv Aasen* gikk en markert og aktiv politiker, og en betydelig representant for arbeiderbevegelsen, bort, 21. august, etter et langvarig sykeleie.

Liv Aasen ble født i Bergen i 1928. Hun var utdannet lærer, bl.a. fra universitetet i Cambridge. Hun praktiserte som lærer både i Fana, Kongsberg og Trondheim. På 1960-tallet fungerte hun jevnlig som lærer ved Den nordiske folkehøyskolen i Genève, hvor hun også var rektor. Liv Aasen var aktiv i lokalpolitikken. Hun startet sin politiske karriere som bystyremedlem i Kongsberg og senere som medlem av bystyret i Trondheim. Hun tilhørte arbeiderklassen og var en del av den. Derfor ble Arbeiderpartiet et naturlig valg for henne. I sine unge år var hun aktiv i AUF og medlem av AUFs landsstyre.

I 1969 tok Liv Aasen steget inn i rikspolitikken da hun ble valgt som stortingsrepresentant for Sør-Trøndelag. Hun ble gjenvalgt til Stortinget fire perioder til, og gikk ut av Stortinget i 1989. Hun gjorde en stor innsats i disse 20 årene, både i samferdselskomiteen og i kirke- og undervisningskomiteen. Men det var som medlem og nestleder av utenrikskomiteen at Liv Aasen markerte seg sterkest og fikk være med på utformingen av norsk utenrikspolitikk. En av egenskapene som kjennetegnet henne, var da også hennes alltid sterke internasjonale engasjement. I utenrikskomiteen fikk hun anledning til å bruke sin innsikt og sitt engasjement – kanskje spesielt i bistands-, nedrustnings- og menneskerettighetsspørsmål.

Som politiker var hun ved flere anledninger delegat til FNs hovedforsamling. Det var imidlertid på det europeiske plan Liv Aasen gjorde seg mest bemerket og satte de største spor etter seg. I mesteparten av sine år på Stortinget var hun medlem av Europarådets parlamentariske forsamling. Her var hun i en årrekke leder for den norske delegasjonen, og flere ganger forsamlingens visepresident. Selv om det var utenrikspolitikken som var hennes arena, var hun seg bevisst hvem som hadde valgt henne. Hun var i mange år førsterepresentant for Sør-Trøndelag, og en god representant for fylkets interesser.

Det er mange som sørger over tapet av vennen og politikeren Liv Aasen – en politiker som hadde dyp respekt for sine medmennesker, og som fikk respekt tilbake. Rundt henne var det alvor i arbeidet, men smilet og latte

ren var alltid der. Hennes sterke og brennende politiske engasjement vil bli savnet.

Vi minnes Gunnar Hellesten og Liv Aasen med dyp respekt og taknemlighet for deres virke på Stortinget – og lyser fred over deres minne.

Representantene påhørte stående presidentens minnetaler.

Presidenten: Den innkalte vararepresentant for Hedmark fylke, Tone Merete *Sønsterud*, har tatt sete.

Fra Arbeiderpartiets stortingsgruppe foreligger søknad om permisjon for representanten Torny *Pedersen* i tiden fra og med 20. oktober til og med 11. november for å delta i De forente nasjoners 60. ordinære generalforsamling, 2. del, i New York.

Etter forslag fra presidenten ble enstemmig besluttet:

1. Søknaden behandles straks og innvilges.
2. Vararepresentanten, Knut Petter *Torgersen*, innkalles for å møte i permisjonstiden.

Presidenten: Knut Petter *Torgersen* er til stede og vil ta sete.

Valg av settepresident

Presidenten: Presidenten vil foreslå at det velges en settepresident for Stortingets møte i dag – og anser det som vedtatt. Presidenten vil foreslå Gunn Olsen. – Andre forslag foreligger ikke, og Gunn Olsen anses enstemmig valgt som settepresident for Stortingets møte i dag.

Representanten Gjermund Hagesæter vil framsette et privat forslag.

Gjermund Hagesæter (FrP) [10:11:22]: På vegner av representanten Ulf Leirstein og meg sjølv har eg gleden av å fremje forslag om at beløpsgrensa for avgiftsfri import blir heva frå 200 kr til 1 000 kr.

Presidenten: Representanten Arne Sortevik vil framsette et privat forslag.

Arne Sortevik (FrP) [10:12:07]: På vegne av representantene Gjermund Hagesæter, Karin Woldseth og meg selv har jeg fornøyelsen av å sette frem forslag om å gjennomføre bindende folkeavstemning i Bergen kommune om bygging av bybane i Bergen og om bompengefinansiering av Bergensprogrammet.

Presidenten: Forslagene vil bli behandlet på reglementsmessig måte.

Ad sak nr. 4 Referat

Presidenten: Med hjemmel i forretningsordenens § 26 fjerde ledd vil presidenten foreslå at referatsakene nr. 8 og 9 under sak nr. 4 på dagens kart tas opp til behandling foran sak nr. 1 – og anser det som vedtatt.

1. (8) Valgkomiteen melder å ha valgt Thorbjørn Jagland til leder, Siv Jensen til første nestleder og Erna Solberg til andre nestleder.
2. (9) Innberetning om sammensetningen av Stortingets faste komiteer (S. nr. 2 (2005–2006))
Enst.: Nr. 1 og 2 vedlegges protokollen.

Presidenten: Før sak nr. 1 tas opp til behandling, vil presidenten meddele at denne innstillingen ikke har ligget ute i den reglementsmessige tid, dvs. 48 timer. Med hjemmel i forretningsordenens § 32 vil presidenten foreslå at Stortinget likevel behandler saken nå. – Det har ikke kommet noen innvendinger mot det, og det anses da vedtatt.

S a k n r . 1

Innstilling fra valgkomiteen om valg av medlemmer og varamedlemmer til Nordisk Råd (Innst. S. nr. 4 (2005–2006))

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.
Saken tas opp til votering.

Votering i sak nr. 1

Komiteen hadde innstilt:

Som medlemmer og varamedlemmer til Nordisk Råd velges for ett år:

Medlemmer:

1. Hill-Marta Solberg.
2. Berit Brørby.
3. Asmund Kristoffersen.
4. Britt Hildeng.
5. Sigrun Eng.
6. Reidar Sandal.
7. Bendiks H. Arnesen.
8. Thore A. Nistad.
9. Jan-Henrik Fredriksen.
10. Siv Jensen.
11. Karin S. Woldseth.
12. Ib Thomsen.
13. Inge Lønning.
14. Kari Lise Holmberg.
15. Ivar Kristiansen.
16. Rolf Reikvam.
17. Inge Ryan.
18. Dagfinn Høybråten.
19. Dagfinn Sundsbø.
20. Anne Margrethe Larsen.

Varamedlemmer:

For nr. 1–7:

1. Gunn Olsen.
2. Sverre Myrli.
3. Signe Øye.

4. Inger Løite.
5. Tore Nordtun.
6. Gunn Karin Gjul.
7. Torny Pedersen.

For nr. 8–12:

1. Hans Frode Kielland Asmyhr.
2. Kari Kjønås Kjos.
3. Solveig Horne.
4. Henning Skumsvoll.
5. Vigdis Giltun.

For nr. 13–15:

1. Erna Solberg.
2. Øyvind Halleraker.
3. Gunnar Gundersen.

For nr. 16–17:

1. May Hansen.
2. Magnar Lund Bergo.

For nr. 18:

Björg Tørresdal.

For nr. 19:

Inger S. Enger.

For nr. 20:

Odd Einar Dørum.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Presidenten: Presidenten vil foreslå at sakene nr. 2 og 3 behandles under ett. – Det anses vedtatt.

S a k n r . 2

Debatt om Hans Majestet Kongens tale til det 150. storting ved dets åpning og melding om Noregs rikes tilstand og styring

(Talen holdt i Stortingets møte 11. oktober 2005)

S a k n r . 3

Debatt om Regjeringens erklæring

(Redegjørelsen holdt i Stortingets møte 19. oktober 2005)

Presidenten: Debatten åpnes med et innlegg fra statsministeren på inntil 20 minutter. Deretter får hvert av opposisjonspartiene et innlegg på inntil 10 minutter. Etter disse innleggene gis det adgang til replikkrunder på inntil fem replikker. Fem statsråder gis en taletid på inntil 5 minutter med etterfølgende replikkrunde på inntil tre replikker. Dessuten fordeles 49 innlegg på inntil 5 minutter på gruppene som følger:

Arbeiderpartiet 18 innlegg, Fremskrittspartiet elleve innlegg, Høyre sju innlegg, Sosialistisk Venstreparti fire innlegg, Kristelig Folkeparti tre innlegg, Senterpartiet tre innlegg og Venstre tre innlegg. Etter inntil to av femminuttersinnleggene fra hver gruppe gis det adgang til replikkrunde på inntil tre replikker.

Til slutt blir det foreslått at de som måtte tegne seg på talerlisten utover de fordelte innlegg, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Dette anses vedtatt.

Før presidenten gir ordet til første taler, vil presidenten gi en orientering om den nyordning som nå er i Stortinget. De gamle representantene vil se at det er to nye talerstoler her. De forutsettes brukt under spontanspørretimene. I de vanlige debattene er det fritt om man vil bruke talerstolen ved siden av presidenten eller den av de to nye som står nærmest podiet.

Første taler er da statsminister Jens Stoltenberg.

Statsminister Jens Stoltenberg [10:16:28]: Først vil jeg gjerne vise til den utmerkede regjeringserklæringen jeg la fram i går. I dag skal jeg bare føye til noen betraktninger og synspunkter.

Det første er at med dannelsen av den nye flertallsregjeringen er det etablert et nytt politisk tyngdepunkt i norsk politikk. Det skyldes at tre partier som alltid har hatt en god del felles når det gjelder verdier og standpunkter, Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, nå har greid å inngå et mye mer forpliktende samarbeid enn de noen gang tidligere har greid.

Det er ikke nytt at de tre partiene samarbeider. Da Arbeiderpartiet og Senterpartiet inngikk kriseforliket i 1935, var det starten på en lang periode med arbeiderpartistyre, og de regjeringer Arbeiderpartiet hadde på 1980- og 1990-tallet, var også etablert gjennom et nært samarbeid ikke minst med Senterpartiet. Alle budsjetter i den perioden ble gjort opp i samarbeid mellom Arbeiderpartiet og Senterpartiet og flere partier i sentrum av norsk politikk. Arbeiderpartiet og SV har også hatt mye til felles historisk, felles verdigrunnlag og også felles synspunkter i mange store og små konkrete saker.

Men på tross av dette fellesskapet, som har kommet til uttrykk gjennom mange år på ulike måter, har de tre partiene aldri tidligere greid å inngå et forpliktende varig samarbeid. Det er det som er det nye nå, at de tre partiene har greid å overkomme de sakene som stod i veien for samarbeid, bl.a. en del spørsmål knyttet til utenriks- og sikkerhetspolitikk, Europa-spørsmål, og også spørsmål knyttet til energi og miljø. Derfor har det altså vært mulig å bygge broer over de hindringene som før var der når det gjaldt et forpliktende samarbeid. Det har i virkeligheten skjedd gjennom mange år. Gjennom hele forrige stortingsperiode ble det bygd samarbeid, tillit og kontakt mellom de tre partiene, og så kom det til uttrykk og ble konkludert og manifestert gjennom erklæringen som ble utarbeidet på Soria Moria, der dette ble nedfelt, og der de konkrete løsningene på konfliktsakene ble funnet. Derfor har vi god tro på at vi nå har greid å etablere et samarbeid mellom tre partier som kan være et tyngdepunkt i norsk

politikk i mange år, som kan gi grunnlag for en regjering som skal regjere i fire år, og vårt mål er selvsagt også å være et felles regjeringalternativ ved stortingsvalget i 2009.

Men for å greie det, for å greie å etablere det forpliktende samarbeidet mellom tre partier, som har tre selvstendige programmer, og som har vært uenige om flere viktige enkeltsaker, var det nødvendig å inngå kompromisser. Derfor er det ingen kunst for opposisjonen i dag å påvise at det på en del punkter er inngått kompromisser, og at de ulike partiene har gitt, strukket seg, for å greie å etablere den enigheten som ble etablert på Soria Moria – og hvis de trenger hjelp, kan jeg godt veilede dem i hvor det er inngått kompromisser. Jeg kan tale for mitt eget parti: Det er helt åpenbart at Soria Moria-erklæringen og det felles dokumentet vi nå legger fram, på en del punkter avviker fra Arbeiderpartiets program. I motsatt fall hadde det jo ikke vært et felles dokument mellom tre partier. Så kunststykket er ikke å påvise at vi har strukket oss, kunststykket må i tilfelle være å påvise at et av de tre partiene har strukket seg så mye at det ikke kan stå inne for helheten. Det har ikke skjedd, fordi alle partiene har fått satt sitt preg på dokumentet. Alle partiene kan stå inne for kompromissene, alle partiene føler at her har de oppnådd mye mer enn de har gitt.

Så vil jeg også understreke at i norsk politikk er det slik at når det inngås kompromisser, lages forlik, er alle ute etter å finne ut hvem taperen er, som om kompromiss forutsetter at den ene vinner og den andre taper. Det er tilfellet hvis man forhandler med politiske motstandere – da er det slik at alt det ene partiet får, må det andre partiet anse som et tap. Men på Soria Moria er det ikke politiske motstandere som har forhandlet, det er politiske samarbeidspartnere som har forhandlet. Derfor er det slik at kompromissene, det at vi har gitt noe i forhandlinger, ikke er et uttrykk for nederlag. Det er et uttrykk for seier at vi har evnet å kompromisse. Uten den evnen ville vi ikke greid å etablere en flertallsregjering, vi ville ikke greid å gi landet den helhetlige styringen og gi landet både ny politikk og bidra til å endre politikkens form gjennom å etablere en flertallsregjering. Derfor er det altså slik at alle de tre partiene er vinnere. Men viktigere enn det, de verdiene, de sakene, de menneskene vi slåss for, er vinnere, fordi vi har greid å lage en felles politikk som nettopp kan bidra til å virkeliggjøre de verdiene vi tror på.

Alternativet er jo å ikke samarbeide. Jeg mener at norsk politikk trenger mer samarbeid, at partier i større grad er villige til å ta belastningen med å sette kjepphester på stallen, bidra til å finne løsninger, og jeg mener at en av utfordringene på høyresiden er jo nettopp om man der er i stand til å etablere noen form for samarbeid som kan være forpliktende, slik vi har greid å gjøre i sentrum-venstre.

Vi mener også at det at vi nå har etablert en flertallsregjering, har bidratt til å tilføre det norske folkestyret noe nytt og noe verdifullt. Det handler ikke minst om at gjennom å etablere det flertallsalternativet som vi etablerte før valget, som vi har jobbet med over lang tid – og som de tre partiene gikk til valg på og sa at hvis vi

får flertall, etableres det en flertallsregjering, da får vi en regjering bestående av Arbeiderpartiet, SV og Senterpartiet – har vi tilført politikken noe nytt fordi velgerne fikk nå anledning til å stemme for en regjering. De tre partiene som gikk til valg sammen, vant valget, og velgerne fikk den regjeringen de stemte for. Det mener jeg er en bedre måte å skifte regjeringer på. Det tilfører folkestyret en klarhet, en plassering av ansvar, som ikke er tilfellet når regjeringsskifter skjer gjennom kriser i Stortinget, gjennom forhandlinger og spill, og velgerne ikke vet hvilken regjering de får når de stemmer på de ulike partiene, slik tilfellet lett ville vært dersom vi hadde hatt flertall av høyrepartiene i Stortinget. Da hadde det vært uklart hva slags regjering vi hadde fått.

Så vi går til verket med ydmykhet og respekt ved at vi har vunnet et valg, fått et folkelig mandat. Velgerne har gitt oss en tillit gjennom valg, som er det som er grunnlaget for vår regjering. Det føler vi er en tillit som er stor, som vi skal forvalte på en best mulig måte. Så skal vi møte velgerne i 2009 og ta ansvaret på godt og på vondt, for det som er skakt, og det som er skjevt. Vi skal også ta ansvaret for de resultatene som vi har oppnådd, og så skal velgerne få lov til å vurdere oss i 2009 på det grunnlaget. Det skaper en klarhet. Det skaper en langsiktighet, og det skaper en mye klarere ansvarsfordeling mellom opposisjon og posisjon, mellom regjering og storting, enn vi har hatt i Norge på lang tid.

Det er det ene jeg vil si, at vi har etablert et nytt politisk tyngdepunkt og bidratt til å klargjøre ansvarsforhold mellom regjering og storting.

Det andre jeg vil si, er at grunnen til at vi ble enige, grunnen til at det var mulig å finne en felles plattform der alle gav, der alle bidro til kompromissene – men der likevel alle kan si at vi kan stå inne for resultatet, vi har fått satt vårt preg på resultatet – er at de tre partiene i utgangspunktet er enige om mye og i utgangspunktet har felles verdier, felles målsettinger på de viktigste grunnleggende områdene. Det er derfor også et gripende godt innledningskapittel i Soria Moria-erklæringen om verdier, der vi forsøker å si noe om betydningen av fellesskap og rettferdighet, både fordi rettferdighet er en verdi i seg selv, og også fordi vi mener at fellesskap er det beste bidraget til å gi det enkelte mennesket valgfrihet. Vi godtar ikke høyresidens budskap om at det er en motsetning mellom individets valgfrihet og fellesskap. Vi tror tvert imot at sterke, gode fellesskapsløsninger er det beste bidraget til å gi det enkelte mennesket valgfrihet, at mangel på barnehageplasser er et hinder for valgfrihet, at mangel på offentlige omsorgsløsninger er et hinder for valgfrihet, og at de nordiske, skandinaviske, landene er blant de landene som er kommet lengst i å gi enkeltmennesket valgfrihet nettopp fordi de har satset på de sterke, offentlige fellesskapsløsningene istedenfor privatisering og marked når det gjelder de viktigste velferdsløsningene.

Så vi har det felles at vi tror på fellesskapsløsningene, og mener at det bidrar til å gi enkeltmennesket mer, ikke mindre valgfrihet. Det kommer også til uttrykk gjennom de mange store og små ulike politiske sakene som vi har presentert i regjeringserklæringen og Soria Moria-platt-

formen, og jeg skal nevne noen av dem for å illustrere nettopp det.

Det ene er arbeid, verdiskaping. Vi tror ikke at verdiskapingen i landet, at kampen for arbeid til alle, best sikres ved å overlate mest mulig til markedet. Vi tror simpelthen at fellesskapet, en aktiv stat, må bidra både for å sikre verdiskaping og for å sikre arbeid til alle. Det gjelder enten at den aktive staten skal ta ansvaret for å føre en ansvarlig økonomisk politikk, en ansvarlig budsjett-politikk, eller at myndighetene skal føre en aktiv næringspolitikk gjennom å bruke statlige virkemidler i Innovasjon Norge, offentlig eierskap, investering i samferdsel, investering i forskning til å utvikle norske bedrifter, sikre arbeidsplassene, utvikle landets konkurransevne. Men det gjelder også helt særskilt når vi snakker om å bekjempe arbeidsløsheten, fordi det handler både om den overordnede økonomiske politikken, næringspolitikken, og det handler om de mer målrettede tiltakene mot dem som går ledige gjennom bl.a. en mer aktiv arbeidsmarkedspolitikk, ungdomsgaranti, en tiltaksgaranti for dem som går langtidsledige.

Så sier vi klart i erklæringen at kampen mot arbeidsløsheten handler både om å bekjempe den åpne, registrerte ledigheten, og den handler også om å bekjempe den skjulte ledigheten, for alle dem som støtes ut av arbeidsmarkedet. Vi vet at uten å bygge de broene tilbake til arbeidsmarkedet, f.eks. ved arbeidsmarkedstiltak, vil vi ikke lykkes i å få mennesker tilbake i arbeidslivet, mennesker som i dag er støtt ut, eller som står i fare for å bli støtt ut av arbeidsmarkedet. Her skiller vi oss fra høyrepartiene, som har bygd ned arbeidsmarkedspolitikk, som ikke tror på de virkemidlene. Vi tror på dem og mener at bl.a. det vi oppnådde på 1990-tallet, da vi fikk ledigheten kraftig ned, er et godt eksempel på det.

Tilsvarende tror vi på at hvis vi skal lykkes i å forene arbeid og miljø, vekst og vern, er det bare mulig dersom vi har et aktivt fellesskap, at myndighetene, staten tar et ansvar. Eksempler på det er det vi gjør med gass. Vi skal legge til rette for å ta i bruk gass i Norge til kraftproduksjon, til industri, til transportformål. Men samtidig skal det skje innenfor våre klimaforpliktelser, og derfor har vi lagt opp til den mest omfattende offentlige satsing på å utvikle teknologi for å håndtere klimagassen CO₂. Vi er trygge på at vi skal greie både å ta i bruk gassen og samtidig gjøre det på en miljøvennlig måte. Vi tror ikke markedet vil gjøre den jobben. Vi tror at staten må gå foran og bidra til finansiering, ta noe av den risikoen markedet ikke tør å ta når det gjelder f.eks. satsing på CO₂-teknologi, på deponering av CO₂. Lykkes vi med det, gjør vi mye for å få ned utslippene av klimagasser, og vi gjør også veldig mye for å utvikle norsk næringsliv når det gjelder foredling av en viktig norsk råvare.

Tilsvarende når det gjelder skole: Vi avviser privatisering av skolen – det viktigste bidraget til å hindre privatisering av skolen er å ruste opp en sterk, offentlig fellesskole. Vi legger fram mange store og små konkrete forslag til hvordan vi skal følge opp Kunnskapsløftet – en reform som ble startet i 2000, og som det på mange områder har vært bred politisk enighet om gjennom den siste fire-

årsperioden. Der skal vi følge opp med kvalitet, med innhold, med flere undervisningstimer og med bedre etter- og videreutdanning av lærere. Men vi skiller oss fra den avgåtte regjeringen på i hvert fall to viktige punkter: Det ene er at kvalitet i skolen vil koste, derfor må kommuneøkonomien styrkes, og det andre er at vi avviser den privatiseringen som den avgåtte regjeringen la opp til.

Det tredje området der fellesskapsløsningene er overlegne, er omsorg. Her vil vi settes på prøve, og det viktigste er eldreomsorgen. Økningen i antall eldre vil være den kanskje største oppgaven det norske velferdssamfunnet har stått overfor siden det ble etablert etter krigen. Det vil være en utfordring i forhold til pensjonssystemet vårt, i forhold til helsevesenet vårt og i forhold til den kommunale eldreomsorgen. Det vil kreve mange flere hender, både i helsevesen og i eldreomsorg, og flere penger i pensjonssystemet. Det antall mennesker vi trenger, og behovet for økt finansiering av pensjon, av eldreomsorg og helse, er nettopp de sterkeste argumentene mot å fortsette den skattelettepolitikken den avgåtte regjeringen drev med. De pengene trenger vi i fellesskassa for å finansiere alle de ordningene som må styrkes når befolkningen blir eldre, og antallet eldre pleietrengende øker.

Vi ser det også på det internasjonale området. De internasjonale utfordringene krever også mer fellesskap. Derfor har vi ønsket å være en regjering som skal trappe opp kampen mot fattigdom i verden, trappe opp arbeidet for et styrket FN og bidra sterkere til fred – være en tydelig fredsnaasjon.

I regjeringserklæringen i går inviterte jeg Stortinget til samarbeid. Det er alvorlig ment. Vi er opptatt av å sikre samarbeid og nær kontakt med regjeringspartienes stortingsgrupper, men vi er som regjering i tillegg opptatt av å ha et samarbeid med opposisjonen. Og selv om det er store og viktige saker vi er uenige om, er vi sikre på at det i denne sal er personer med mye kompetanse og kunnskap som Regjeringen vil ha nytte av å samarbeide med. Vi ser fram til samarbeid med hele Stortinget, og jeg ser fram til en debatt om de viktige spørsmålene i vår tid.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Siv Jensen (FrP) [10:33:35]: La meg først få gratulere statsminister Stoltenberg med etableringen av hans nye regjering.

Da statsministeren presenterte erklæringen for Stortinget i går, sa han at det var viktig for denne regjeringen å ha et moderne forsvar. Men man kan også se av Soria Moria-erklæringen at Regjeringen har ambisjoner om å flytte flere av de norske styrkene ut i verden. Samtidig har vi i disse dager et veldig godt eksempel på hvor vanskelig det vil være å håndtere konflikter i våre nordområder. Hvordan mener denne regjeringen at man skal kunne håndtere norsk suverenitetshevdelse i nordområdene uten samtidig å styrke Forsvaret på en tilstrekkelig måte med tanke på alle de årene vi nå har bygd Forsvaret sakte, men sikkert ned?

Jeg la også merke til at statsministeren snakket om at denne regjeringen ville ha et forpliktende og varig samar-

beid. Ja, det er ingen tvil om at de ønsker at dette skal være forpliktende, men det gjenstår å se (presidenten klubber) om dette samarbeidet blir like varig som Regjeringen ønsker at det skal være.

Presidenten: Som president er man i en posisjon hvor man kan klubbe ned Fremskrittspartiet, men det er ikke derfor presidenten gjør det, det er for å be alle om å overholde taletiden.

Statsminister Jens Stoltenberg [10:35:06]: La meg først takke representanten Siv Jensen for gratulasjonen. Jeg ser fram til mange gode debatter med representanten Jensen.

Så vil jeg bare berolige henne med å si at vi skal greie å delta både i internasjonale operasjoner og i FN-operasjoner og samtidig håndheve norsk suverenitet i nordområdene. Det skal vi dels gjøre gjennom å bruke de ressursene vi i dag har, på en konsekvent og god måte, og jeg mener at den måten Kystvakten har opptrådt på gjennom de siste dager, er en bekreftelse på det.

Det andre er at vi i erklæringen sier at vi skal styrke Kystvakten, og det tredje at vi i årene som kommer, også vil styrke Marinen generelt gjennom et stort investeringsprogram, bl.a. i fregatter, som allerede er i gang. Så jeg tror vår tilstedeværelse i nordområdene vil bli godt ivare tatt. Suverenitetshevdelsen vil bli ivaretatt, og man vil få økte ressurser.

Erna Solberg (H) [10:36:26]: Jeg må si at det som forbausset meg med regjeringserklæringen, var ikke alt som stod der, men den totale mangelen på perspektiv på de utfordringene som alle andre land i Europa slåss med hver eneste dag, nemlig hvordan europeiske land, velferdsland som vårt eget, skal klare seg i den internasjonale konkurransen i årene fremover. Det er ord som nesten ikke nevnes. Det er strategier som på en måte har forsvunnet ut av denne regjeringens politikk. Og hvis vi da begynner å stille spørsmål ved en del av elementene i strategiene, må jeg få lov til å spørre statsministeren: Er det slik at det å fjerne obligatorisk annet fremmedspråk i norske skole, det å fjerne krav om studiekompetanse til høyere utdanning, det å flytte fokus i næringspolitikken fra nyskaping til statlig støtte og det å øke skatte- og avgiftsnivået er ledd i en strategi som kommer til å bidra til at Norge blir smartere, mer konkurransedyktig og bevarer og videreutvikler velferden? Det er iallfall en helt annen kurs enn det alle andre europeiske sosialdemokratiske styrte land har lagt seg på de siste årene.

Statsminister Jens Stoltenberg [10:37:54]: Den nye regjeringen er veldig opptatt av hvordan Norge skal greie seg i en globalisert økonomi, hvordan vi skal greie oss i en stadig mer sammenvævd verdensøkonomi – men vi har nok litt andre svar enn høyrepartiene. For oss er det ikke slik at skattelette og lavere satsing på fellesskapsløsningene er svaret. Tvert imot mener vi at svaret ligger i de sterke, brede offentlige velferdsløsningene, og vi mener at de nordiske landene er et bevis på det.

Nylig offentliggjorde World Economic Forum en liste over de landene de mener er mest konkurransedyktige i den globale økonomien, og av de ti første der var det fem nordiske land – de landene med den sterkeste offentlige sektoren, det høyeste internasjonale skattenivået, den jevneste inntektsfordelingen og de sterkeste fagbevegelsene. Så vi tror simpelthen at fellesskap er moderne, at fellesskap er konkurransedyktig, at privatisering, høyrepolitikk, er umoderne og ikke mestrer de globale utfordringene.

Annet fremmedspråk skal mange unger lære, men vi mener at det ikke er nødvendig at det er obligatorisk.

Jon Lilletun (KrF) [10:39:14]: Eg vil gratulere statsministeren, Jens Stoltenberg, og Regjeringa med valsigjer og ein verdig måte å gjennomføre eit skifte i Noreg på.

Kristeleg Folkeparti vil føre ein sakleg, men tydeleg opposisjonspolitikk, bygd på det kristne verdigrunnlaget med menneskesynet, forvaltansvaret og nestekjærleiksbodet.

Det er, som Stoltenberg sa, ei spennande erklæring som vart lesen i går. Men det er noko som manglar, og det har eg lyst til å etterlyse. I trontalen seier Samarbeidsregjeringa – regjeringa Bondevik:

«Regjeringa har sin verdiforankring i rettsstatens og demokratiets prinsipper og i den kristne og humanistiske kulturarv. Respekten for det enkelte menneske, for menneskeverdet og menneskerettighetene er grunnleggjende.»

I erklæringa i går var det ingenting om eit felles verdigrunnlag, og det var ikkje referanse til, slik som vi har pleidd å ha i Det norske storting, vår tusenårige tradisjon, det kristne og humanistiske verdigrunnlaget. Eg håper at Stoltenberg kan bekrefte at dei likevel vil gå inn på det grunnlaget.

Statsminister Jens Stoltenberg [10:40:42]: Først vil jeg takke også representanten Jon Lilletun for de rosende ordene og si at jeg ser spesielt fram til å samarbeide med representanten Lilletun. Vi har samarbeidet mye mer enn folk aner. – Ja, det er vel det vi kan si om det (munterhet i salen), og det har vært en fordel for oss begge.

Så har vi et langt kapittel om verdigrunnlag, og der forsøker vi å reflektere det dilemmaet vi lever oppe i, nemlig at vi har folk som tror på ulike religioner i landet vårt, og vi er et stadig mer flerkulturelt samfunn. Men vi sier samtidig følgende:

«Vår politikk skal reflektere og respektere mangfoldet, samtidig som den skal ta med seg de beste verdier og tradisjoner i den kristne kulturarven.»

Så henvisning til den kristne kulturarven er med, men det er satt inn i en større ramme der det reflekteres at vi er blitt et mer mangfoldig samfunn også religiøst.

Presidenten: Presidenten kan ane det statsministeren antyder.

Lars Sponheim (V) [10:42:05]: Jeg skal også få lov til å slutte meg til lykkønskingene til den nye statsminis-

teren og ønske lykke til med hans nye regjering. Jeg vil også få takke for hans viktige bidrag til å få til et godt og verdig regjeringsskifte som var demokratiet vårt verdig.

Jeg vil også benytte anledningen til å takke for den smule forelesning vi fikk her for noen minutter siden, om kunsten å samarbeide mellom partier i regjering. Jeg har stor respekt for nyvunnet kunnskap, og også dette kunnskapsløftet er jeg for.

Så til en sak som jeg er opptatt av, men som ikke ble berørt i regjeringserklæringen i går. Når statsministeren legger fram et ambisiøst prosjekt på vegne av statsbudsjettet som går på å bruke mer penger på viktige områder, som innebærer atskillig flere mennesker inn i offentlige stillinger, trengs det arbeidskraft utover det som er ledig i Norge i dag. Det ble ikke sagt noe positivt om nødvendigheten av å ha arbeidsinnvandring og den arbeidskraft vi nå får innenfor det utvidede EØS-området. Det kan skyldes fremmedskepsisen i Senterpartiet eller rødpennene i LO, men jeg velger å tro det var en tidsglipp, og vil gjerne be statsministeren om å benytte denne anledningen til å si noe om viktigheten av det innenfor hans politikk.

Statsminister Jens Stoltenberg [10:43:28]: Først vil jeg også takke representanten Sponheim, og jeg ser i og for seg fram til dialog med Sponheim om hvordan man samarbeider i en flerpartiregjering. Det er alltid noe å lære der.

Når det gjelder arbeidsinnvandring, legger denne regjeringen opp til at vi skal ha arbeidsinnvandring fra EØS-området – helt selvsagt – og det er jo et område der vi må regne med at det blir en del økt arbeidsinnvandring. Det er et resultat av EU-utvidelsen og et resultat av EØS-avtalen.

Så var det slik at den regjeringen jeg satt i sist, reduserte kravene til spesialistbestemmelsen i det som dreier seg om arbeidsinnvandring utenfor EØS-området. Regjeringen har ikke lagt opp til å stramme inn de bestemmelsene, og det betyr at vi kommer til å få arbeidsinnvandring, spesielt fra EØS-området, men også i noen grad utenfor EØS-området. Det viktige er at vi sier ja til arbeidsinnvandring, men nei til sosial dumping. Så vi har omfattende bestemmelser om hvordan vi skal hindre sosial dumping.

Siv Jensen (FrP) [10:44:51]: Man skal lytte nøye når sosialistiske partier snakker om valgfrihet for enkeltmennesket. Jeg la merke til at statsministeren brukte en del tid på å prøve å forklare hvorfor sterke fellesskapsløsninger – løsninger som er offentlig styrt, offentlig regulert og offentlig avgrenset – automatisk medfører en betydelig grad av frihet for enkeltmennesket. Denne stoltenbergske valgfrihet kommer det til å bli interessant å følge, rett og slett fordi mange av oss forbinder valgfrihet med retten til å velge mellom ulike alternativer. I denne regjeringens verden vil valgfrihet bety at de som har råd til å kjøpe seg valgfrihet, kan få gjøre det, mens det store flertall av oss faktisk må være prisgitt den «valgfriheten» som Regjeringen gir oss gjennom offentlig styrte ordninger, som de facto ikke gir oss valgfrihet i det hele tatt. Det er noe som

jeg ikke synes statsministeren gav en god forklaring på, og som jeg gjerne vil be ham utdype nærmere.

Statsminister Jens Stoltenberg [10:46:07]: Jeg tror noe av diskusjonen om valgfrihet forvirres av at mange setter likhetstegn mellom valgfrihet og privatisering. For oss er valgfrihet fullt mulig innenfor et offentlig finansiert system, innenfor fellesskapsløsningene. Det vi er imot, er privatisering av f.eks. skolen, som vi mener vil føre til mindre valgfrihet, som vil føre til nedleggelse av bl.a. utkant skoler og mindre mangfold i den offentlige skolen. Men vi er for valgfrihet innenfor fellesskapets rammer. Jeg vil minne om at det f.eks. var en arbeiderpartiregjering som innførte fritt sykehusvalg. Det var min forrige regjering som sørget for at det ble fritt valg av fastlege her i landet. Det var byrådet fra Arbeiderpartiet og SV som innførte fritt sykehjemvalg i Oslo, og i mange fylker har våre partier stemt for ulike former for fritt skolevalg. Så det er fullt mulig å ha valgfrihet selv om man ikke privatiserer og satser på kommersielle løsninger. Det er vi imot, for det fører til økte forskjeller og mindre valgfrihet for dem som er avhengig av de offentlige løsningene.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

Siv Jensen (FrP) [10:47:33]: Jeg må også få lov til å ønske resten av Regjeringen lykke til med oppgavene som den nå skal gå til.

Fremskrittspartiet har ambisjoner om å være et konstruktivt opposisjonsparti. Vi skal måle Regjeringen på det Regjeringen gjør – og for så vidt på det Regjeringen unnlater å gjøre. På det nåværende tidspunkt har vi altså en regjeringserklæring, en Soria Moria-erklæring, som er full av mange ord og mange ønsker, men som i mindre grad gir oss klare indikasjoner på hva Regjeringen faktisk har tenkt å gjøre. Derfor er det spennende å vente på de konkrete handlingene som Regjeringen vil foreta i de nærmeste dagene. Det første vi kanskje vil kunne måle Regjeringen på, er de endringer som vil komme i statsbudsjettet for 2006.

Noen løfter har vært veldig tydelige, og det er vel ingen stor overraskelse om de blir innfridd. Men så er det store spørsmålet hva Regjeringen kommer til å gjøre på mange av de andre viktige områdene som dette statsbudsjettet vil måtte dreie seg om. Ett av områdene er selvsagt skattepolitikken. Vi har registrert at regjeringspartiene brukte hele valgkampen på å snakke om forfordelsen ved den såkalte skatteletten til de rike, men samtidig har Regjeringen brukt mye energi på å fremheve én skattelettelse som man har som ambisjon å gjennomføre, og det gjelder fagforeningskontingenten. Det er åpenbart en premiering av den støtten som denne regjeringen fikk av LO gjennom hele valgkampen. Det som gjenstår å se, er hvilke planer Regjeringen har for resten av skattebetalerne, hvor hardt skattebetalerne nå må holde på lommeboka si i tiden som kommer, for å kunne være med på å betale for alle de løftene som regjeringspartiene har kommet med i de siste ukene.

Det er likevel kommet noen veldig klare negative signaler gjennom regjeringserklæringen. På det første områ-

det, nemlig asyl- og innvandringspolitikken, er det helt åpenbart at denne regjeringen har som ambisjon å liberalisere flyktning- og asylpolitikken. Det er urovekkende i en tid hvor flyktningstrømmene er større enn noen gang, hvor antallet falske asylsøkere er større enn noen gang. Det krever mye også av et land som Norge. Bare signalene om en liberalisering vil i seg selv kunne føre til økt tilstrømming og større problemer for Norge i årene som kommer.

Vi registrerte også at Regjeringen ikke hadde noen nevneverdig sterke ambisjoner i kriminalpolitikken. Det var fine formuleringer fra statsministeren i går om forebygging av kriminalitet, men det er sagt svært lite, både av statsministeren og i Soria Moria-erklæringen, om hvordan man skal håndtere mennesker som begår grove kriminelle handlinger i det norske samfunn. Vi er spent på om den nye justisministeren kommer til å følge opp en del av det han har sagt gjennom valgkampen, men som for så vidt ikke har vært helt i samsvar med de tre partienes politikk.

Vi er glad for den invitasjonen som statsministeren kom med i går, om et bredt samarbeid i Stortinget, og Fremskrittspartiet har tenkt å ta ham alvorlig. Og nettopp fordi vi tar ham alvorlig, har vi tillatt oss å fremme to forslag i salen i dag som gjelder eldreomsorgen. Eldreomsorgen var et av de viktigste temaene gjennom hele denne valgkampen. Alle partiene snakket om eldreomsorg, og alle partiene lovet å finne gode løsninger for å ivareta syke, eldre menneskers behov. I går sa statsministeren at denne regjeringen ville lovfeste rett til barnehageplass for våre barn. Det er et hyggelig ønske, men utfordringen til Regjeringen og statsministeren er om de også vil være med Fremskrittspartiet på å lovfeste retten til omsorgstjenester og sykehjemsplass for eldre, syke mennesker.

Når det gjelder barnehager, er mange av midlene ørmerket, nettopp fordi Stortinget ønsker en viss kontroll med kommunenes bruk av disse pengene. Vi har derfor større grunn til å tro på måloppnåelse der. Når det gjelder eldreomsorgen derimot, har denne regjeringens svar vært å overføre penger til kommunene og dermed være helt og holdent avhengig av at kommunene vil prioritere dette svært viktige området – som vi altså brukte nesten hele valgkampen på å debattere. Det ville være landets nasjonalforsamling verdig om man også kunne samle seg om å gjennomføre den samme lovfestede retten for eldre og syke mennesker. Man snakker om lovfestede rettigheter for de aller minste, man snakker om lovfestede rettigheter til utdanning for dem som er litt eldre – men de aller eldste, som kanskje ikke lenger har pårørende eller andre til å ivareta sine interesser, de skal altså ikke ha noen lovfestede rettigheter. Dette håper jeg vil være statsministerens første bidrag til å vise at Regjeringen mener alvor når han snakker om ønsket om et bredt samarbeid i Stortinget.

Statsministeren brukte mye tid i sitt innlegg på å snakke om flertallsregjeringsetableringen. Det er for så vidt sant at det vil skape større grad av forutsigbarhet og kanskje også større grad av engasjement blant borgerne ved at vi får klarere fronter, klarere skillelinjer i politikken,

men statsminister Stoltenberg skal vokte seg vel for å prøve å skape et inntrykk av at de fire partiene som nå er i opposisjon i Stortinget, er ett og samme stykke. Jeg merker meg at statsministeren forsøker å skape en definisjon av disse såkalte høyrepartiene. Det kan jeg her og nå avkrefte. Fremskrittspartiet har i lang tid befunnet seg et sted mellom Høyre og Arbeiderpartiet hva gjelder det politiske landskapet, og der føler vi oss svært komfortable. På mange områder i norsk politikk har Fremskrittspartiet stått nærmere – og samarbeidet godt med – Arbeiderpartiet enn vi har gjort med Høyre. På mange andre områder har vi samarbeidet godt med Høyre og til dels også med de øvrige ikke-sosialistiske partiene. Det har vi også tenkt å fortsette med. Men å forsøke å skape et inntrykk av at de fire partiene som nå er i opposisjon, har en felles politikk, er ikke riktig.

Så sa statsministeren at det nå vil bli slutt på spillet, og at Stortinget vil fremstå som en mer verdig arena. Det er kanskje sant. Det eneste som er annerledes, er at man nå flytter dette spillet inn i de lukkede rom. Nå vil det være mye mindre synlig for opposisjonspartiene, for velgerne, for organisasjonene og for norsk presse hva slags spill som egentlig finner sted mellom de tre regjeringspartiene i de lukkede rom. På toppen av det hele har Regjeringen med seg LO som vaktbikkje – helt inn på Statsministerens kontor. Det er utfordrende for mange av oss å klare å vurdere hva som skjer i de lukkede rom som en forutsetning for den politikken som Stortinget til syvende og sist vil bli presentert for. Derfor blir det viktig at Stortinget ivaretar sine kontrollfunksjoner på en mye, mye mer offensiv måte enn man har gjort i tidligere perioder. Og jeg tror Regjeringen skal være svært lydhør for henvendelser fra Stortinget om innsyn i dokumenter som gjelder Regjeringens forberedelser og arbeid med saker som kan se ut til å være ferdig forberedt når de kommer til Stortinget.

Man kan lese i Dagens Næringsliv i dag om Stoltenbergs store u-sving. Og man kunne for så vidt også høre spor av det i det innlegget som statsministeren nettopp holdt, særlig når han snakket om velferd, valgfrihet og privatisering. Det er ikke veldig mange år siden statsminister Stoltenberg var opptatt av å finne frem til gode løsninger, jeg hadde nær sagt uavhengig av om de var offentlige eller privat finansiert. Det viktigste skulle være at det skapte gode løsninger for enkeltmennesker i hverdagen. Ikke minst mente Arbeiderpartiet da at det var farlig å stå fast ved gamle løsninger som ikke virket, fordi det ville bety at man svekket tilliten til fellesskapsordningene. Det vi nå hører veldig tydelig, er at disse gamle løsningene skal vi holde fast ved, jeg hadde nær sagt for enhver pris, uansett om de virker eller ikke, uansett om de gir valgfrihet eller ikke, uansett om de reduserer køene eller ikke, uansett om de ivaretar det behovet som innbyggerne har eller ikke, fordi det har blitt et mantra for de sosialistiske partiene å styre hverdagen på de aller fleste områder for folk flest. Det er ikke valgfrihet. Det er snarere et ønske om å styre mennesker i mye sterkere grad. Det er Fremskrittspartiet uenig i, og derfor vil vi følge Regjeringen svært nøye i dens ferd videre.

Presidenten: Presidenten går ut fra at representanten mente å ta opp de to forslagene hun refererte til.

Siv Jensen (FrP) (fra salen): Ja, det er riktig.

Presidenten: Da har representanten tatt opp de forslag hun refererte til.

Det blir replikkordskifte.

Hill-Marta Solberg (A) [10:57:53]: Representanten Siv Jensen vil i den stortingsperioden som starter nå, være leder for den største opposisjonsgruppen. Det kan derfor være interessant å utfordre representanten Jensen på hva slags rolle Fremskrittspartiets parlamentariske leder vil innta i Stortinget framover. Gjennom valgkampen hørte vi et fremskrittsparti som ivret for samling på borgerlig side, men som ble avvist av bl.a. Høyre. Mitt spørsmål er: Ser Fremskrittspartiet seg fortsatt som brobyggeren på borgerlig side, eller vil vi nå oppleve et fremskrittsparti som bruker tiden i opposisjon til tvert imot å finslipe sine mest ytterliggående standpunkt?

Siv Jensen (FrP) [10:59:16]: Det er helt riktig at Fremskrittspartiet er det største opposisjonspartiet, og det har vi tenkt å bruke på en konstruktiv måte. Som jeg sa i mitt innlegg: Vi kommer til å møte Regjeringen på en konstruktiv måte gjennom å gi Regjeringen både anerkjennelse og ros på politikkområder hvor vi er enige, men vi vil samtidig være pågående og aggressive for å få endret en del politikk som vi er uenig med Regjeringen i. Der vil det være tøffe, men saklige debatter.

Så er det slik at vi har en ambisjon om at denne regjeringen ikke skal sitte lenger enn til 2009. Det innebærer at man må bygge allianser på ikke-sosialistisk side for å skape grunnlag for en mulig ikke-sosialistisk flertallsregjering. Det har Fremskrittspartiet tatt mål av seg til å gjøre. Det er en oppgave som ikke nødvendigvis gjøres fra denne talerstol, og som i hvert fall ikke gjøres i TV-ruta, men som vi har tenkt å prøve å bidra til på vår måte gjennom dialog og samarbeid.

Børge Brende (H) [11:00:44]: I rekken av lykkønskninger vil også jeg gratulere Siv Jensen med jobben som ny parlamentarisk leder i Fremskrittspartiet.

Etter at representanten Jensen tiltrådte denne posisjonen, har hun advart mot de rød-grønnes pengebruk og bedt folk om å holde godt på lommeboka si fordi alle løftene skal finansieres med nye skatter. Det er en vurdering jeg er enig i. Men det Siv Jensen ikke sier så mye om, er at Fremskrittspartiet er for de fleste av disse løftene fra de rød-grønne. I tillegg har Fremskrittspartiet sine egne løfter, og Fremskrittspartiet vil ha store skatte- og avgiftslettelser. Der de rød-grønne vil finansiere sine løfter gjennom store skatte- og avgiftsøkninger, vil Fremskrittspartiet finansiere sine løfter og sine skattelettelser gjennom økt rente og endring av handlingsregelen. Er det ikke slik at folk flest også må holde på lommeboka si på grunn av de store renteøkningene som vil komme gjennom en slik politikk?

Siv Jensen (FrP) [11:02:07]: Det er vel ikke akkurat Høyre som skal holde en forelesning om hvordan man anvender handlingsregelen. Helt siden handlingsregelen ble innført i 2001, er det stort sett den avgåtte regjering som har praktisert den. Man har altså innført en helt ny tolkning av handlingsregelen, nemlig at riktig bruk av oljepenger er det regjeringen til enhver tid bruker. Man har altså konsekvent ikke fulgt handlingsregelen. Man har konsekvent fraveket den og likevel ment at det var ansvarlig bruk av penger. Stoltenberg har i sin tid i opposisjon advart høyre regjeringen mot den pengebruken. Fremskrittspartiet vil derfor regne med at Stoltenberg-regjeringen vil være enda mer påholden i bruk av oljepenger. Men vi har hele tiden sagt at når Norge går med et så stort overskudd som vi faktisk gjør, er det rom for både lave skatter og avgifter og fornuftige investeringer, bl.a. i vegbygging. Det har vi råd til. Det gir oss muligheter til ny verdiskaping.

Inga Marte Thorkildsen (SV) [11:03:48]: Statsministeren inviterte til debatt om de viktigste spørsmålene i vår tid. Ett av disse spørsmålene bør være vold mot kvinner. FN og Amnesty karakteriserer denne volden som ett av verdens mest omfattende menneskerettighetsbrudd. Om tre dager er det TV-aksjon. Derfor vil jeg gjerne høre hva Fremskrittspartiet under Siv Jensen vil gjøre for voldsutsatte kvinner i fattige land, der voldsutøveren gjerne ikke kan utvises.

Siv Jensen (FrP) [11:04:33]: Fremskrittspartiet har på lik linje med SV og de øvrige partiene i denne sal stilt seg bak årets TV-aksjon. Vi har engasjert oss i temaet rett og slett fordi vold, enten den utøves mot kvinner, mot barn eller mot menn, er et problem som må bekjempes. Det må bekjempes enten det skjer her eller i andre land.

Vi har vært kritisk til mye av den bistandspolitikken som har vært ført fra norsk side, rett og slett fordi milliarder av kroner har gått rett i lomma på despoter og andre herskesyke menn og overhodet ikke har kommet frem verken til voldsutsatte kvinner eller til fattige mennesker rundt omkring i den ganske verden. Det er en problemstilling som jeg synes SV også må ta innover seg i diskusjonen om å strø penger rundt til et drøss med gode formål uten å være villig til å måle kvaliteten på den bistanden og den hjelpen som kommer fra norsk side. Det er en debatt som må være helt avgjørende i årene som kommer, for at norsk bistandspolitik skal ha tillit.

Björg Tørresdal (KrF) [11:05:50]: Kristelig Folkeparti tror på lokaldemokratiet. Det gjøres mye godt arbeid i norske kommuner. Kristelig Folkeparti mener at det er viktig å gi våre små og store kommuner økonomisk handlingsrom slik at de kan klare å løse de mange viktige velferdsoppgaver som de har.

Representanten Jensen sa i sitt innlegg at det ville være verdig med lovfesting av rett til eldreomsorg. Mener representanten Jensen at bare å øke rammeoverføringene til kommunene ikke er nok? Eller sagt på en annen måte: Stoler ikke Fremskrittspartiet på lokalpolitikkerne?

Siv Jensen (FrP) [11:06:41]: Jo, Fremskrittspartiet stoler på lokalpolitikerne. Det er nettopp derfor Fremskrittspartiet i budsjettforhandlinger med den avgåtte regjering faktisk måtte legge betydelig press, ikke minst på Kristelig Folkeparti, for å få økt overføringene til kommunene slik at de i større grad kunne mestre sine oppgaver. Det var det altså Fremskrittspartiet som sørget for hver gang det ble budsjettenighet mellom Fremskrittspartiet og regjeringspartiene. Det har jeg lyst til å minne om. Selv om vi har en betydelig grad av tillit til lokalpolitikerne rundt omkring i landet, mener vi også at på grunnleggende velferdsområder, som bl.a. eldreomsorg, bør man ha rett til et likeverdig tilbud enten man bor sør i landet eller nord i landet. Den garantien har man altså ikke så lenge man er prisgitt lokale valg, der man også har muligheten til å bruke pengene på alt annet enn eldreomsorg hvis det er den prioriteringen lokalpolitikerne har. Det må selvsagt lokalpolitikerne stå til ansvar for. Men vi har altså sagt at på så viktige områder som eldreomsorg bør staten overta finansieringsansvaret, for da får man et mer likeverdig tilbud over hele landet.

Magnhild Meltveit Kleppa (Sp) [11:08:06]: Det er fascinerende å lytta til representanten Jensen si beskrivelse av kva statleg ansvar kan bety. Ho må vita at f.eks. på trygdeområdet, der det i lengre tid har vore eit statleg ansvar, er det likevel store forskjellar mellom ulike fylke på korleis praksisen er.

No får kommunane 5,4 milliardar kr meir i frie inntekter enn i fjor. Det gjev lokale folkevalde heilt andre moglegheiter til gjennom skjønn og lokalkunnskap å leggja til rette for ei meir verdig omsorg.

Mitt spørsmål er: Korleis skal f.eks. ei 80-årig dame på Finnsnes med ein sjekk frå staten til å kjøpa seg ei omsorgsteneste få denne tenesta dersom det ikkje er ein kommune som skal leggja til rette for det tenestetilbodet ein skal tilby?

Siv Jensen (FrP) [11:09:30]: Fremskrittspartiet mener at den 80-årige damen på Finnsnes har den samme retten til å foreta valg som resten av befolkningen. Det er det som er den grunnleggende debatten knyttet til velferdstjenester, hvilke rettigheter vi skal ha gjennom de ulike fasene av livet til å foreta valg. Jeg må si at jeg blir svært urolig når det nærmest kan virke som om Senterpartiet mener at en 80-åring ikke er i stand til å ta kloke valg på egne vegne. Vi har altså en klokertro på at eldre mennesker med lang livserfaring har klare meninger om hva slags kvalitet de vil være tjent med. Nettopp derfor skal de også ha retten til å velge bort tjenester som ikke tilfredsstiller deres behov. Det er det denne debatten må dreie seg om. Da er det ikke snakk om å sende denne kvinnen en sjekk. Da er det snakk om å legge forholdene til rette slik at hun kan velge bort tilbudet i Finnsnes hvis det ikke er godt nok.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

Erna Solberg (H) [11:10:54]: Gjennom fire år har sentrum-Høyre-regjeringen vist styringsdyktighet, sam-

arbeidsvilje og samarbeidsevne. Men fremfor alt har den avgåtte regjeringen vist politisk handlekraft, handlekraft som har forbedret fremtidsmulighetene til elever, studenter, arbeidstakere og bedrifter, som har økt handlefriheten til familier og enkeltmennesker og trygget hverdagen for syke og eldre i dette landet.

Stoltenberg II-regjeringen kommer til dekket bord. Norsk økonomi er meget sterk. Aldri har flere nordmenn vært i jobb. Aldri har det blitt etablert så mange nye bedrifter, og aldri har norsk eksport vært så høy. Vi har ryddet opp i innvandrings- og integreringspolitikken, gjennomført forsvarsreformen, redusert ventelister og ventetider for sykehusbehandling. Det er færre som har betalingsproblemer, det er færre som trenger sosialhjelp, og aldri har det vært brukt så mye penger på offentlig velferd som nå.

Listen kunne vært betydelig lengre. Jeg må faktisk få lov til å si at det er fristende å si at jeg egentlig misunner den regjeringen som nå går på, fordi den får den motsatte starten på sitt arbeid av det vi fikk for fire år siden.

Norge har nå det beste utgangspunktet for å forholde seg til vår tids fremste utfordring, nemlig globaliseringen. Det er et utgangspunkt vi ikke må skusle vekk, men som det burde bygges videre på. Det er ikke slik at fenomenet globalisering er noe nytt. Det som er nytt, er at endringene er kraftigere, at de skjer fortere, og at de berører flere og flere av oss. Globaliseringen er som en tyngdekraft. Den er som den er. Den har kommet for å bli, og den innebærer både utfordringer og muligheter. Det er tøffere konkurranse på den ene siden, men også nye og større markeder på den andre. Men det krever noen tøffe og bevisste valg fremover, valg som avgjør om vi forbereder mennesker i Norge på å gripe de nye mulighetene, eller om vi kommer til å la oss overvelde av utfordringene. Derfor forbauser det meg helt klart at regjeringserklæringen ikke har tatt innover seg eller besvart nettopp dette spørsmålet. Denne problemstillingen er rett og slett fraværende fra både Soria Moria-erklæringen og regjeringserklæringen: Hva er utfordringene for Norge fremover, og hva skal til for at vi fører Norge forlengs inn i fremtiden? Hvis man hadde tatt dette innover seg, hadde ikke svaret vært mer proteksjonisme, økte skatter, stans i moderniseringen, mindre valgfrihet, mer statlig styring og reguleringer. Vi møter ikke en økt endringstakt i samfunnet ved å prøve å stanse den eller å beskytte oss mot den, for det er ikke fremtidsrettet å møte fremtiden med ryggen mot veggen. Vi kan ikke stenge forandringene ute, men vi kan lære oss å håndtere forandringer. Vi kan ikke stenge konkurransen ute, men vi kan trene oss opp til faktisk å vinne konkurransen, og det er en politisk oppgave å sikre at landet vårt gjør det.

Det det forutsetter, er en fremtidsrettet politikk på de viktigste områdene som gjør samfunnet mer robust, ikke skrøpeligere, og mer fleksibelt i stedet for mer stivbent. Det er dette som er bakgrunnen for at Høyre er så opptatt av en skole- og utdanningspolitikk for mer kunnskap, for økt kvalitet som øver menneskene til å håndtere den økte forandringstakten i fremtiden. For det er de svakeste elevene som kommer til å tape mest i fremtiden, hvis de ikke forberedes godt gjennom skole- og utdanningssystemet.

Vi er opptatt av en næringspolitikk for mer og bedre forskning, innovasjon og nyskaping som trener bedriftene opp til å takle omstillinger og til å utvikle de nye produktene, tjenestene og arbeidsplassene vi skal leve av i fremtiden. Det er ikke en politisk oppgave å forsøke å hindre omstilling, oppgaven er å bidra til at omstilling ikke er slutten på noe godt, men begynnelsen på noe bedre. Det er derfor vi er så opptatt av en velferdspolitikkk som sikrer trygghet, men som fremfor alt innretter seg slik at den fremmer sosial mobilitet og bygger opp under menneskets evne og vilje til å komme seg ut av en vanskelig livssituasjon og over i aktivt arbeid og en tilværelse man mestrer, med den selvrespekten man får av det. Det er derfor vi er så opptatt av en moderniseringspolitikk som gjør kvalitet og valgfrihet i offentlige velferdstjenester til et gode for alle, og ikke til et privilegium for dem som har råd til å betale for det, slik Regjeringen åpenbart ønsker å gjøre det til. Det er derfor vi er så opptatt av en utenrikspolitikkk som gjør Norge til deltaker og ikke tilskuer internasjonalt. Gjennom en fremtidsrettet politikk kan vi lære oss å håndtere utfordringene fremfor å la oss overvelde av fremtidens utfordringer.

Den største endringen som har skjedd i norsk politikk de siste årene, kan vi lese ut av forskjellen på regjeringserklæringerne til Stoltenberg I og Stoltenberg II. Men vi er altså i den samme verden, og vi har de samme utfordringene, bortsett fra at de er blitt større og enda hurtigere enn tidligere.

Selv om sentrum-Høyre-regjeringen har gitt nye regjeringer bedre handlingsrom til å møte utfordringene, er vi bekymret for at regjeringserklæringen varsler en klar venstredreining av politikken. Jeg mener det er uklokt å flytte mer makt og flere beslutninger over fra den enkelte og inn i politiske organer og offentlige kontorer. Jeg mener det er uklokt å senke kunnskapsambisjonene i norsk skole. Jeg mener det er uklokt å flytte fokus i næringspolitikken fra nyskaping til statlig støtte og proteksjonisme. Det er uklokt å møte fremtiden ved å stramme inn arbeidsmiljøloven slik at det blir vanskeligere for utsatte grupper å komme inn på arbeidsmarkedet. Det er uklokt å stoppe bruk av konkurranse som middel for å få bedre og flere tjenester innenfor helse, omsorg og transport. Det er særlig uklokt å sette særinteresser foran innbyggernes interesser som en helhet. Det er uklokt å skape usikkerhet om petroleumsvirksomheten i Nord-Norge. Det er uklokt å varsle bruk av vetoretten i EØS og motarbeidelse av EUs tjenstedirektiv og å fjerne WTO-politikken fra den praktiske virkeligheten og åpne for globale skatter. En politikk for økte skatter, mindre modernisering og mer proteksjonisme, som skaper usikkerhet om gjennomføringen av Kunnskapsløftet, som senker kunnskapsambisjonene og som setter Norge på sidelinjen i utenrikspolitikken, er rett og slett ikke fremtidsrettet, og den forbereder ikke dette landet på de utfordringene som møter oss i større og større takt.

Jeg tror at alle i denne sal er opptatt av å gjøre det beste for innbyggerne. Jeg tror at forskjellen er i hvilken grad vi klarer å se de lange perspektivene og se at de små tingene må gå i riktig retning hver eneste dag for at vi skal klare

oss i en tøffere internasjonal verden. Det er en klar sammenheng mellom hvordan vi legger til rette for fremtidig verdiskaping i dag og den velferden vi kan nyte godt av i morgen.

Når vi er så opptatt av reformer som Kunnskapsløftet, Innovasjonsløftet, som vi lanserte under valgkampen, og lavere skatter, er det for mitt vedkommende fordi jeg mener at den femåringen som begynner på skole neste høst, skal forberedes på et mer krevende arbeids- og samfunnsnivå i fremtiden. For det er det samfunnet han kommer til å møte. Det er det samfunnet vi som voksne har plikt å sørge for at de som er barn i dag, faktisk er forberedt på. Derfor er det viktig at den femåringen opplever et arbeids- og samfunnsnivå i fremtiden som gir ham muligheter, som gir trygghet for at det finnes et interessant arbeidsmarked der fremme, rett og slett fordi norske bedrifter fortsatt velger å investere i Norge, at den femåringen skal ha trygghet for at vi kan bevare og utvikle velferdssamfunnet vårt, for at vi tar vare på og stimulerer bedrifter som skaper verdier og betaler for velferden.

Jeg er redd for at regjeringserklæringen med alle sine ord og visjoner på alle andre områder enn det som går på fremtiden, verdiskapingen og å forberede dette samfunnet, rokker ved den grunnleggende sammenhengen mellom verdiskaping i dag og velferd som vi kan nyte godt av i morgen. Derfor er jeg redd for at uansett hvor mye statsministeren snakker om de fremtidige og gode mulighetene, kan dette bli regjeringen for de tapte muligheter, og at Regjeringen kommer til å gi dagens femåringer et vanskeligere voksenliv fordi verken de eller samfunnet blir forberedt på å utnytte mulighetene de møter i fremtiden. Vårt ansvar som politikere er ikke bare å se på hva vi skal gjøre akkurat nå for dem som er aktive i yrkesliv og annet i dag, men det er først og fremst å sørge for at mulighetene for dagens barn ikke går tapt i en kortsiktig politikk.

Jeg beklager, men regjeringserklæringen tyder på at man har lagt opp til en kortsiktig politikk og store kompromisser mellom tre partier. Vi mister langsiktigheten, og vi mister fremtidsmulighetene av syne, hvis man skal gjennomføre den.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Hill-Marta Solberg (A) [11:20:57]: Flere enn jeg skjønner sikkert at det tar tid å erkjenne at det budskapet som Høyre stod for i valgkampen, ikke har fått gjennomslag, og Høyres leder fortsetter da også denne debatten med å hamre videre på de samme budskapene – og det hørtes ikke spesielt lystelig ut – om hvordan det skal gå med kongeriket etter at vi nå har fått et regjeringsskifte.

Jeg fulgte nøye med på hvilke budskap Erna Solberg valgte å løfte fram. Jeg merket meg det faktum at Høyres store løfter om kraftige nye skattelettelser blir lite vektlagt i representanten Erna Solbergs innlegg. Så mitt spørsmål er: Representerer dette en gryende erkjennelse av at det ikke er nye skattelettelser som trengs i samfunnet vårt, men tvert imot en sikring av fellesskapets muligheter både til å klare utdanningsløftet og omsorgsløftet?

Erna Solberg (H) [11:22:13]: Jeg er opptatt av hva som er målet med politikken vår, og i hvilken retning det går.

For meg er skattelettelser et virkemiddel – og det har det alltid vært for Høyre – for å nå de målene. Vi mener at skattenivået i Norge må være lavere på viktige områder hvis vi skal være konkurransedyktige internasjonalt. Og jeg registrerer at det jeg sier på dette området, faktisk har bred støtte hos alle dem som jeg antar at også nestlederen i Arbeiderpartiet møter på internasjonale møter i sosialdemokratiske forsamlinger. Dette er ikke noe annet enn det Gerhard Schröder sa i valgkampen sin, dette er ikke noe annet enn det Tony Blair har som sitt politikkgrunnlag – det er ikke noe annet enn det de fleste sosialdemokratiske partiene konsekvent sier er viktig for å kunne løse utfordringene fremover.

Til tross for at man fra Arbeiderpartiets side nå mener at deres modell er så kjempegod, er det iallfall ikke Arbeiderpartiets modell disse landene søker til. Det er faktisk den miksen som Høyre har, av lavere skatter og satsing på kunnskap og kvalitet, som er den viktige hvis vi skal sikre velferden i fremtiden.

Per Sandberg (FrP) [11:23:35]: Representanten Erna Solberg åpnet sitt innlegg med å vise til alt det gode den avgåtte regjeringen har fått på plass, og de gode resultatene de har oppnådd. Og mye av det skal den avgåtte regjeringen ha ros for.

Men jeg synes også det er viktig å utfordre representanten Solberg på de områdene der Høyre spesielt har sviktet mens de har sittet i regjering. De har bl.a. sviktet ved å være med på å hindre utvikling gjennom verving og fredning ute i distriktene. De har bygd ned Forsvaret vesentlig. Infrastrukturen, med særlig fokus på vei, har vært nedprioritert med Høyre i regjering. De har stått last og brast med Venstre og Kristelig Folkeparti for å opprettholde byråkratiet, da særlig fylkeskommunen. Og Høyre har i regjering vært de som har stått i spissen for å hindre bygging av gasskraftverk.

Kan vi nå forvente at Høyre blir fristilt fra Kristelig Folkeparti og Venstre i denne perioden? Eller vil det fortsatt være slik at Høyre knytter seg til disse to partiene, uten å ha noen egen mening?

Erna Solberg (H) [11:24:58]: Det er helt riktig: Når man sitter i regjering, inngår man kompromisser som gjør at man ikke alltid får gjennomslag for alle sakene. Men jeg kunne ha laget en mye bedre liste over hvilke saker vi opplever at vi har inngått kompromisser i, enn den Per Sandberg hadde. For i en rekke av de sakene som blir nevnt her, er det punkter som skiller oss fra Fremskrittspartiets program. For eksempel mener Høyre at vi også har et forvalteransvar som gjør at vi skal ta vare på norsk natur.

Når det gjelder spørsmålet om hvorfor det ikke er blitt bygd gasskraftverk ennå, skyldes det først og fremst markedsmessige forhold. De tre konsesjonene som var gitt, er gitt. Og det har ikke vært gjort noen endringer som skulle tilsi at de ikke er blitt bygd. Det har rett og slett vært forskjell når det gjelder pris.

Hvis representanten vil ha et bedre replikkvar, skal jeg en eller annen gang hviske hva vi egentlig har kompromisset om, for det er ikke disse sakene jeg har dårligst samvittighet for.

Når det så gjelder vårt forhold: Høyre kommer til å samarbeide med de partier som vil samme retning for vårt samfunn som det Høyre ønsker. Der er vi ganske pragmatiske. Vi har opplevd i den forrige perioden at sentrum på noen punkter har ligget nærmere dette, men jeg har også opplevd at sentrum på noen punkter har avveket fra det. Så det er på en måte den tiden opposisjonen får ta for å finne ut hvem det er som går i riktig retning i forhold til samfunnet. Ikke på alle punkter er det Fremskrittspartiet som ligger oss nærmest på det området.

Heikki Holmås (SV) [11:26:41]: Den forrige regjeringens leder stod fram i Aftenposten 22. august og angret på at han ikke hadde gjort nok for de fattige. Det hadde han sannelig grunn til, for i løpet av forrige regjeringssperiode fikk de 10 pst. med lavest inntekt mindre andel av samfunnskaken. Og antallet fattige barn økte i forrige fireårsperiode.

Hele den forrige regjeringens fattigdomspakke utgjorde knapt mer enn ett års skattelette til de aller rikeste. Og da er spørsmålene: Er det slik at også Erna Solberg – som den forrige regjeringssjefen – angrer på at hun har prioritert kampen mot fattigdom for lavt? Og er hun ikke da fornøyd med at den nye regjeringen iallfall har et klart mål om å avskaffe fattigdom og å redusere de økonomiske forskjellene mellom folk?

Erna Solberg (H) [11:27:47]: Det kunne vært interessant om Regjeringen hadde et klart mål på hvem som er fattige i dag. Jeg har registrert de siste dagers debatt, at de tre regjeringspartiene har startet om igjen debatten om hva fattigdomsdefinisjonen skal være.

Jeg mener den regjeringen som har gått av, har gjort et krafttak for å legge grunnlaget for en betydelig flytting av mennesker ut av fattigdomsfellen i dette samfunnet. Det foreligger ingen statistikk på fattigdom for de siste fire årene. Den siste statistikken som er laget på dette området i dette landet, går frem til 2003. Jeg vil gjerne måles på resultater frem til 2005, for frem til 2003 hadde vi økende arbeidsledighet. Om to år, når den statistikken er ferdig, skal jeg være med på å diskutere om noen av tiltakene våre har virket eller ikke. Foreløpig er det ingen statistikk som sier noe om virkningene – bortsett fra én ting, nemlig utgiftene og antallet klienter som får sosialhjelp i dette landet. Og det gikk altså ned i 2004. Derfor må man vente med å måle den forrige regjeringens resultater til de er målbare.

Vi har lagt grunnlaget for et krafttak for at de som har det vanskelig i dette landet, faktisk skal få det bedre.

Lars Peder Brekk (Sp) [11:29:27]: Også Høyre har noen ordførere rundt omkring i landet, og jeg har lyst til å sitere Høyre-ordfører Lars Myraunes uttalelse i Trønder-Avisa lørdag 15. oktober i år. Han sier der at han er glad for regjeringsskiftet. Han var svært misfornøyd med

Bondevik-regjeringens forslag til statsbudsjett når det gjaldt kommuneøkonomi, og han reagerte sterkt på at det ble lagt fram et forslag som for Frosta kommune førte til en negativ realvekst. Han har ifølge Trønder-Avisa sagt:

«Jeg sa det til Erna Solberg for lang tid siden at dersom regjeringen ikke forbedrer kommuneøkonomien, så taper vi valget.»

Som kjent har den nye regjeringen foreslått å øke de frie inntektene til kommunene med 5,4 milliarder kr. Det vil føre til gode tall også for Frosta kommune. Jeg har lyst til å spørre Erna Solberg om ikke hun, som tidligere kommunalminister, er enig med Høyre-ordføreren i Frosta i at dette vil bidra til bedre økonomi for kommunene, og at det er bra for Kommune-Norge?

Erna Solberg (H) [11:30:52]: Jeg er glad for vekst i kommuneøkonomien. Det er altså slik at etter at jeg snakket med ordføreren i Frosta – jeg har vært på besøk der noen ganger og snakket om dette – har den forrige regjeringen gitt betydelig økte bevilgninger til kommunene. Vi har systematisk hvert eneste år gitt mer i frie inntekter enn det Senterpartiet forrige gang de satt i regjering noen gang klarte, og de bidrog altså dermed til de problemene som kommunene hadde i denne perioden.

Men det som blir hovedutfordringen, er ikke hvor mye mer penger kommunene får. Hovedutfordringen blir hvordan dette finansieres. Det er klart at hvis renten går opp, vil mange av kommunene begynne å slite igjen, for rentenedgangen har bidratt til at mange kommuner har fått en bedre økonomi. Hvis det skjer noe med de store WTO-rammebetingelsene, kommer grøntnæringen i Frosta kommune til å få store problemer. Da kommer den kommunen til å slite ekstra mye, og skatteinngangen kommer til å bli mindre. En av utfordringene i mange av landets kommuner har jo vært mangel på skatteinntekter, ikke mangel på overføringer; skatteinntektene har vært lave fordi norsk økonomi gikk dårlig. Nå er skatteinntektene til kommunene høyere fordi vi har snudd økonomien, og det gir en mye sunnere kommuneøkonomi.

Torstein Rudihagen (A) [11:32:30]: Representanten Solberg var oppteken av at vi måtte få eit robust samfunn, og at vi ikkje måtte gå med ryggen inn i framtida. Ho sa òg at det var inga politisk oppgåve å stoppe omstillingar. Det er eg heilt einig i. Men omstilling og effektivisering er jo ikkje det same som konkurranseutsetjing og privatisering.

Høgre hadde slagordet «Mer igjen for pengene». Men dei har aldri lagt fram motstykket når det gjeld privatisering og konkurranseutsetjing, som å inkludere kostnadene ved auka byråkratisering, konsulentbruk og arbeid med anbudsverksemd. Det viser seg faktisk at denne privatiseringsverksemda no truar tryggleiken både i luftfarten og i jernbana. Viser ikkje alt dette at konkurranseutsetjing og privatisering er meir eit uttrykk for ein ideologi enn ei fornuftig løysing på dei utfordringane vi har når det gjeld å fornye samfunnet?

Erna Solberg (H) [11:33:48]: Jeg er helt enig i at omstilling er betydelig mye mer enn konkurranseutsetting

og privatisering. Det synes som om det er venstresiden i Norge som forsøker å sette likhetstegn mellom disse to tingene. Da vi hadde et program som het «Mer igjen for pengene» i 2003, bestod det av betydelig flere tiltak og mye annet enn konkurranseutsetting.

En av de viktige tingene som skjer ved at en systematisk tenker igjennom hvordan pengene brukes, både i det offentlige og andre steder, er f.eks. at en må sette opp kvalitetsmål. Hvis det er merbyråkratiserende at kommuner eller statlige institusjoner faktisk setter opp hvilke mål på kvalitet man skal ha i ulike instanser – at man faktisk kan se hvor avvikene kommer, og se om tjenesten er dårlig – er jeg villig til at vi skal ha det lille merbyråkratiet.

En av de tingene som har skjedd, og som man ofte fra venstresiden og fra fagbevegelsen sier medfører mer byråkrati, er at man har begynt å snakke om kvaliteten i eldreomsorgen, at vi må vite noe om dette, vi må vite om den er god eller dårlig. Det er for meg en forbedring og ikke en byråkratisering.

Presidenten: Replikordskiftet er avsluttet.

Dagfinn Høybråten (KrF) [11:35:15]: Jeg vil ønske statsminister Jens Stoltenberg og hans regjering lykke til med en ansvarsfull gjerning. Statsministeren er godt forberedt på oppgaven, og han har med seg et dyktig og erfarent mannskap.

Det norske politiske systemet er preget mer av enighet enn av konflikt. Til tross for politiske skillelinjer har partiene tradisjonelt vært mer opptatt av å finne gode løsninger for landet enn av å markere uenighet for uenighetens skyld. Kristelig Folkeparti ønsker å bidra til å videreføre slike verdier i norsk politikk. Vi vil derfor være et offensivt, men også et konstruktivt opposisjonsparti. Det er derfor mer enn en høflighetsfrase når vi ønsker den nye regjeringen lykke til. Det er viktig for de menneskene storting og regjering sammen skal tjene.

Jeg har merket meg at både statsministeren og flere av hans statsråder har sagt at Regjeringen vil lytte til kloke innspill fra opposisjonen og søke brede løsninger i Stortinget når det ligger til rette for det. Dette er lovende, men det må bekreftes i handling. Selv om de rød-grønne partiene har flertall, vil det være uklokt å la et stort mindretall forbli uten innflytelse i fire år. Man skal ikke glemme at nesten 1,3 millioner velgere stemte på et av de fire opposisjonspartiene.

Samarbeidsregjeringen har lagt et godt grunnlag for den nye regjeringen. Rikets tilstand er god. FN har i fire år på rad kåret Norge til verdens beste land å bo i. Pilene peker i riktig retning. Vår sunne økonomi gjør det mulig å bygge velferdssamfunnet ytterligere ut. Vi har en unik mulighet til å ta tak i de store framtidsutfordringene.

Samarbeidsregjeringens siste statsbudsjett er et godt utgangspunkt når Regjeringen skal lage sin tilleggsproposisjon. Bondevik-regjeringens budsjett for 2006 er et program for bedre velferd, valgfrihet og fleksibilitet for småbarnsfamiliene og en sterk innsats for fattige i Norge og i utviklingsland.

Jeg er spesielt stolt over at vi følger opp kampen mot fattigdom. Siden Samarbeidsregjeringen overtok stafett-pinnen i 2001, har bistanden til verdens fattige økt med 6,2 milliarder kr. Bistandens andel av bruttonasjonalinntektene har økt fra 0,89 pst. til 0,96 pst. Ingenting er viktigere for Kristelig Folkeparti enn kampen for en mer rettferdig verden. Fattigdommen krenker menneskeverdet hver eneste dag og holder milliarder av mennesker i lenker. Hvert tredje sekund dør et barn av fattigdom.

Jeg håper den nye regjeringen vil følge opp denne satsingen og øke bistanden videre. Kristelig Folkeparti vil i Stortinget passe på at verdens fattigste ikke blir glemt.

Samarbeidsregjeringen har også økt innsatsen mot fattigdom i vårt eget land. Med 326 nye millioner kroner til målrettede tiltak mot fattigdom og rus har nivået på slike tiltak økt med 1,6 milliarder kr siden 2002.

Som arbeids- og sosialminister sa jeg at jeg kom til å kjempe like hardt *mot* fattigdom som jeg kjempet *for* røykeloven. Den programerklæringen har jeg tenkt å ta med meg inn i Stortinget. Ingen skal være i tvil om Kristelig Folkepartis sosiale hjerte.

Den nye regjeringen har satt seg ambisiøse mål for fattigdomsbekjempelsen, og det er bra. Men det er handling som teller. Kristelig Folkeparti kommer til å være en vaktbikkje i Stortinget – for de fattigste, de sykeste og de mest utsatte.

Det har vært interessant å lese den nye regjeringens politiske plattform, den såkalte Soria Moria-erklæringen, og den tiltredelseserklæring som vi fikk forelagt oss i går. Kristelig Folkeparti deler mange av den nye regjeringens målsettinger, og vi kommer til å passe på at den følger opp sine programerklæringer på disse områdene.

På en rekke områder legges det opp til en videreføring av Samarbeidsregjeringens gode linje. Jeg registrerer at dette bl.a. er tilfellet i det meste av arbeids- og sosialpolitikken. Det er ikke minst viktig at den store reformen i arbeids- og velferdsforvaltningen som nå er under iverksetting, blir fulgt opp etter planen. Dette er bra. Samtidig er det overraskende, all den tid de tre partiene som i dag sitter i regjering, hadde en meget tøff tone i velferdsdebatten i forrige periode, og ikke minst i valgkampen.

Men Stoltenberg-regjeringen legger også opp til en annen kurs enn den Kristelig Folkeparti ønsker seg på en rekke viktige politikkområder. Det gjelder familiepolitikken, det gjelder kampen mot sorteringssamfunnet, bioteknologiloven, det gjelder friskolene, og det gjelder respekten for trosfriheten og deler av distriktspolitikken som har med utflytting av statlige arbeidsplasser å gjøre. Småbarnsfamiliene vil merke en annen kurs, gjennom mindre fleksibilitet og mindre valgfrihet. Selv om de rød-grønne partiene i sin erklæring ikke går inn for å fjerne kontantstøtteordningen helt, bærer hele deres tenkning preg av at familienes rolle i samfunnet nedvurderes. Regjeringen har ikke engang en egen familieminister, og i erklæringen er ordet «familie» knapt nevnt.

Soria Moria-erklæringen er ikke klar på kontantstøttens endelige skjebne. Med alle de løftene regjeringspartiene kommer med, står kontantstøtten lagelig til for hugg

i de tøffe budsjetttrundene som venter. Regjeringen varsler en begrenset form for kontantstøtte. Vi frykter at det er begynnelsen på slutten for kontantstøtte og valgfrihet for norske småbarnsforeldre, og vi utfordrer Regjeringen til å være tydelige på hva småbarnsforeldrene kan vente seg i årene som kommer.

Soria Moria-erklæringen viser at Regjeringen gir oss rett i det vi sa under valgkampen, nemlig at det ikke er mulig å oppnå full barnehagedekning dersom man samtidig fjerner kontantstøtten i denne perioden. Kristelig Folkeparti deler Regjeringens målsetting om barnehageplass til alle som ønsker det, til en rimelig pris. For oss er det samtidig viktig å sikre god kvalitet på barnehage tilbudet. Vi må ikke bli så fokusert på pris at vi mister fokuset på kvaliteten. Det pedagogiske tilbudet er bærebjelken i barnehagen, og kvalifisert personale er avgjørende for at barna skal ha utbytte av oppholdet og en god hverdag.

Stortinget har heldigvis fremdeles en familiekomite. Jeg er glad for at Kristelig Folkeparti skal lede denne viktige komiteen. Vi kommer til å sørge for at familiepolitikk settes på dagsordenen, og vi kommer til å kjempe en kamp for småbarnsforeldrenes tid og valgfrihet.

Kristelig Folkeparti er et kristendemokratisk parti, og vi vil være det ledende sentrumpartiet. Det er innholdet i politikken som vil avgjøre hvem vi samarbeider med i de enkelte saker. Vi vil være et åpent og inkluderende verdiparti. Vårt mål er å lage et best mulig samfunn for alle og ikke la oss styre av enkeltgrupperingers særinteresser.

Vi vil føre an i den verdidebatten som handler om mer enn kroner og øre. For å si det med min samfylking Sigvart Dagsland: «Der e nok av de som telle på tal som får sannhed ud som sum med desimal».

Kristendemokratiet innbærer en tredje vei – mellom sosialisme og liberalisme. Noen har hevdet at ideologiene er døde. Jeg protesterer! Langsiktig styring krever ideologisk bevissthet. Uten noen stjerner å navigere etter blir politikken lett ad hoc-preget og prinsippløs, noen vil si populistisk.

Kristelig Folkeparti vil føre en politikk bygd på

- det ukrenkelige menneskeverdet, som betyr kamp mot alle former for diskriminering og sortering
- en radikal nestekjærlighetstanke, som betyr at vi skal være en stemme for alle sårbare mennesker
- et forvalteransvar for miljø og ressurser, som betyr en bærekraftig forvaltning

Kristelig Folkeparti har et annet samfunnssyn enn det sosialistiske, som de to største regjeringspartiene bygger sin politikk på. Vi tror ikke samfunnet kan styres ovenfra som en maskin, eller at politiske vedtak alltid kan føre oss akkurat dit vi vil. Samfunnet er mer som en levende organisme som vokser fram nedenfra, der de ulike delene er i samspill med hverandre.

Vi vil gi de ulike delene av organismen frihet til å blomstre, og det betyr at vi som politikere må være villig til å avgi innflytelse over dagliglivet til enkeltmennesker, familier, frivillige organisasjoner, lokalsamfunn, trossamfunn og bedrifter.

Kristelig Folkeparti vil bygge samfunnet nedenfra. Vi vil vektlegge det personlige ansvar og familienes valgfri-

het og stimulere til frivillig innsats. Vi vil sikre lokaldemokratiet og lokalsamfunnets mulighet til å finne sin egen vei. Vi vil kjempe for mangfold på alle plan og mot et hvert forsøk på ensretting av tro eller tanke.

Kristelig Folkeparti vil utfordre til ideologisk debatt. Vi trenger gode diskusjoner om hvilke prinsipper og ideer som skal styre samfunnsutviklingen. Bare på den måten kan vi unngå et ensidig «gallupdemokrati», der det er medienes agenda og medienes mentometre som også blir vår politiske dagsorden.

Kristelig Folkepartis ungdomsorganisasjon stilte for en del år siden spørsmålet: Hva gjør du i dag med i morgen?

Stortinget står nå overfor fire svært viktige år. Som folkevalgte må vi stille spørsmålet hver eneste dag: Hva gjør vi – hva gjør jeg – i dag med i morgen?

Oppgavene står i kø:

- Hvordan kan vi sikre barn og unge et trygt oppvekstmiljø?
- Hvordan kan vi bygge et velferdssamfunn som inkluderer alle?
- Hvordan kan vi løse de globale miljøproblemene som truer livsgrunnlaget for kommende generasjoner?
- Hvordan kan vi bidra til en mer rettferdig verden og bekjempe fattigdom?

Slik sett ligger framtiden i våre hender. Morgendagen blir hva vi gjør den til. Kristelig Folkepartis nye stortingsgruppe gleder seg til å ta fatt på disse utfordringene i samarbeid med andre partier på Stortinget!

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Karl Eirik Schjøtt-Pedersen (A) [11:45:17]: Jeg merket meg med interesse og glede at Høybråten tok imot statsministerens invitasjon til samarbeid. På en rekke områder har Kristelig Folkeparti tradisjonelt stått sammen med Arbeiderpartiet, med Senterpartiet, med SV om den politiske retningen – bl.a. i fordelingspolitikken og distriktspolitikken – mens Høyre og Fremskrittspartiet har stått for en annen politikk. I regjeringsposisjon forlot Kristelig Folkeparti på flere områder disse standpunktene og gav flertall for Høyre og Fremskrittspartiets linje.

Spørsmålet nå er: Vil vi framover se et Kristelig Folkeparti som ser seg selv som en del av en samarbeidskonstellasjon i Stortinget som tilstreber felles standpunkter mellom Kristelig Folkeparti, Høyre og Venstre, eller vil Kristelig Folkeparti finne tilbake til den politikken som de selv stod for før de gikk inn i regjering? Og hvordan ser Kristelig Folkepartis leder på Høyre-lederens ambisjon om å bygge et bredt borgerlig samarbeid som favner både Kristelig Folkeparti og Fremskrittspartiet?

Dagfinn Høybråten (KrF) [11:46:33]: Kristelig Folkeparti har slett ikke forlatt sin politiske posisjon eller sine politiske standpunkter de siste fire årene. Vi har samarbeidet og oppnådd resultater langt utover det Kristelig Folkepartis politiske og parlamentariske grunnlag skulle tilsi. Det har vært til stor irritasjon for mange, men samti-

dig til stor glede for de menneskene som er blitt berørt av disse politiske resultater.

Vi kommer til å fortsette vår linje som et sentrumsparti. Slik vi var et sentrumsparti i sentrum-Høyre-regjeringen, vil vi være et sentrumsparti i opposisjon. Vi vil samarbeide med alle partier i Stortinget. Men vi vil selvsagt ha viktige erfaringer og viktige politiske resultater med oss som vil prege vårt arbeid i Stortinget i denne perioden.

Øyvind Korsberg (FrP) [11:47:50]: Representanten Høybråten nevnte Bondevik-regjeringens gode sosiale profil. Jeg har tenkt å utfordre ham litt i forhold til det.

Det man ser i disse dager og har sett i de senere år, er en økende strømpris. Det rammer dem som har lite, og folk flest. Det siste Bondevik-regjeringen gjorde før den gikk av, var å øke elavgiften til over 10 øre. I tillegg har man fjernet utjevning av nettariffrer, noe som vil medføre at nettleien kommer til å bli ganske mye høyere. Det siste har vært en viktig post for Fremskrittspartiet i budsjettforhandlingene, der vi har klart å gjeninnføre denne utjevningen.

Spørsmålet mitt til Høybråten vil være: Vil man fortsatt ha en sosial profil når det gjelder strøm, og be folk gå på sosialkontoret og få dekket strømregningen, slik Einar Steensnæs gjorde for noen år siden?

Dagfinn Høybråten (KrF) [11:49:13]: Det er et klart mål for Kristelig Folkepartis sosialpolitikk, og det var det for Bondevik-regjeringens sosialpolitikk, at flere skal greie seg uten sosialhjelp. Som representanten Erna Solberg har vist til fra denne talerstol tidligere i debatten, har faktisk det blitt resultatet, idet færre er avhengig av sosialhjelp i 2004 enn i 2003.

Det er også viktig at den energipolitikken vi fører, bidrar til dette innenfor rammen av de legale og markedsmessige forutsetninger som energipolitikken må utformes etter. Det er ikke noe mål at folk skal være avhengige av sosialkontoret for å kunne betale sin strømregning.

Inga Marte Thorkildsen (SV) [11:50:26]: Det er liten tvil om at det er ille å ha lite i et land der de fleste har svært mye. Små forskjeller mellom folk er et kjennemerke ved Norge og et gode, men det er ikke et selvsagt gode. Forskjellene i Norge har økt de siste årene. Det er blitt flere fattige, mens antallet milliardærer er doblet det siste året, og økningen av antallet norske millionærer er på over 10 000 personer siden 2003. Gjemt i statistikken finner vi barn som gruer seg til å gå på skolen, som blir mobbet fordi de er annerledes, som lærer seg å ljuge for å dekke over skammen familien føler over ikke å ha det alle andre har. Men det er vår skam de bærer.

Vil Kristelig Folkeparti bli en drahjelp for å minske forskjellene i Norge nå når de er fristilt fra Høyre?

Dagfinn Høybråten (KrF) [11:51:29]: Ja, Kristelig Folkeparti kommer til å stå for en målrettet kamp mot fattigdom i forhold til de barna som opplever at familiene sliter økonomisk, i forhold til barn av rusmisbrukere, i forhold til barn i familier hvor foreldrene blir syke, i forhold

til bostedsløse, i forhold til mennesker som er langsiktig avhengige av sosialhjelp. Den type målrettede tiltak har vi gjennom denne perioden vist virker, og vi vil ha mer av det. Det viser den forrige regjeringens budsjettforslag.

Men vi vil ikke legge oss på den linjen som SV ligger på – men som de tydeligvis ikke har fått særlig gjennomslag for på Soria Moria – med å øke ytelsene på alle områder, slik at flere blir avhengige av stønad. Arbeid og aktivitet er den viktigste veien ut av fattigdom, ikke en generell økning av ytelsene.

For øvrig ser jeg i Aftenposten i dag at ifølge SVs definisjon av fattigdom har det vært en nedgang i andelen fattige under regjeringen Bondevik. Det viser at denne lek med tall og statistikk ikke er spesielt målrettet.

Dagfinn Sundsbø (Sp) [11:52:53]: Jeg forstår godt at Høybråten er tilfreds med at vi får en regjering som har som offensivt mål å fjerne fattigdommen i landet. Jeg vil tro at Kristelig Folkeparti også er tilfreds med at vi får en regjering som med basis i Stortinget kan få gjennomført CO₂-fjerning fra gasskraftverk. Jeg tror derfor det er grunnlag for god dialog med Kristelig Folkeparti framover. Jeg tror også Kristelig Folkeparti vil være glad for at vi f.eks. har fått på plass skattefradrag for gaver til frivillige organisasjoner. Men spørsmålet mitt er i forhold til kontantstøtten som Høybråten var nervøs for, men som er sikret videreføring i den nye regjeringen: Er ikke Kristelig Folkeparti glad for en videreføring av kontantstøtten basert på de familieverdier som Høybråten la vekt på, og som gjør det mulig for en av foreldrene fortsatt å velge kontantstøtte dersom man er hjemme med barna? Er ikke det en god løsning i forhold til Kristelig Folkepartis familieverdier?

Dagfinn Høybråten (KrF) [11:54:04]: Kristelig Folkeparti er glad for alle som slutter seg til en målrettet kamp mot fattigdom, men jeg må få lov til å bemerke at representanten Sundsbø har gått i kompaniskap med Arbeiderpartiet, som forrige gang de hadde regjering ikke gjorde særlig mye målrettet i kampen mot fattigdommen. Det er veldig bra at regjeringserklæringen nå har satt seg djuve mål, og vi vil bedømme Regjeringen for dens handlinger i så måte. Og vi håper at den ikke går inn på en linje som innebærer at man lager flere fattigdomsfeller.

Når det gjelder kontantstøtten, er det bra at kontantstøtten blir videreført. Men det er formuleringer i Soria Moria-erklæringen som jeg hadde håpt og fortsatt håper at man i denne debatten vil avklare nærmere hva egentlig innebærer, i forhold til de tusener av småbarnsforeldre som mottar kontantstøtte. For kontantstøtten skal videreføres i begrenset form. Hva i all verden innebærer det? Det bør Regjeringen og regjeringspartiene kunne svare på i løpet av debatten.

Lise Christoffersen (A) [11:55:22]: Dagfinn Høybråten kalte Bondevik II-regjeringens budsjett et program for bedre velferd og sterk innsats for fattige, og det var jo nesten en liten Soria Moria-erklæring i seg selv. Derfor har jeg et spørsmål til Høybråten om han kunne tenke seg

å avsløre en liten statshemmelighet: Har Kristelig Folkeparti noen gang regnet på hvor mange flere langtidsledige, hvor mange flere ungdommer, sosialklienter og innvandrere en kunne fått plass til i arbeid eller på tiltak for de 23 milliarder kronene som allerede er gitt i skattelette, pluss de nye foreslåtte, men av velgerne nå avlyste lettelsene? Det ville kanskje vært hyggeligere å gå av uten å måtte kutte 5 000 tiltaksplasser, men nå har jo Høybråten fått en angrefrist.

Mitt siste spørsmål er om Kristelig Folkeparti nå faktisk føler seg friere til å ta imot samarbeidsinvtitten fra Stoltenberg. Høybråten sier at han har oppnådd mye, men han ser nå muligheten til å oppnå mer på fattigdomsområdet. Det må være smigrende at flertallet så gjerne vil ha Kristelig Folkeparti med på laget.

Dagfinn Høybråten (KrF) [11:56:48]: Det blir ikke flere arbeidsplasser av flere tiltak. Det er viktig å ha en offensiv tiltakspakke, og det har Samarbeidsregjeringen hatt og også foreslått for neste år. Men det aller viktigste, og det som var siktemålet med skattelettelsene og antakelig en av grunnene til at representanten Christoffersens parti stemte for mesteparten av dem – riktignok ikke med hennes stemme i salen den gangen – var å skape verdier slik at vi kunne fordele dem, slik statsministeren sa i går. Det har faktisk skjedd. Skatteinntektene øker, og det gir mer til fordeling til velferd, det gir mer til de arbeidsledige, det gir mer til de fattige, og det gir mer til de syke. Det er en politikk som Kristelig Folkeparti slett ikke skammer seg over. Jeg takker for øvrig for samarbeidsinvtitter både fra den ene og den andre, og jeg vil si at hvis man virkelig mente alvor fra flertallspartiens side med å invitere Kristelig Folkeparti til samarbeid, hadde man kanskje opptrådt litt annerledes i forhold til saker som Kristelig Folkeparti har satt veldig høyt, nemlig kampen mot sorteringssamfunnet, bioteknologiloven, det å sikre ekteskaps særstilling i lovgivningen, og ikke minst det å ha en offensiv familiepolitikk og i det hele tatt å nevne familien i regjeringserklæringen.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

Lars Sponheim (V) [11:58:21]: Jeg var litt usikker i dag på hva slags forventninger en skal ha til den første skikkelige debatt- og arbeidsdag i Stortinget etter fire år i regjering, om en skal være blid eller lei seg. Men jeg må få gi uttrykk for at jeg har en grunnleggende glede av å få delta i denne debatten med et parti som har blitt betydelig større og begynner å nærme seg en størrelse som Venstre bør ha i vårt lands parlament. For det er et paradoks at Venstre, som for fire år siden tapte valget og falt under sperregrensen, ble invitert inn og deltok i regjering i fire år. Etter dette valget har vi økt Venstres stortingsgruppe fem ganger, men vi tapte regjeringmakten. Jeg må få lov å være så personlig å si, etter å ha vært valgt til dette huset nå i mer enn tolv år, at det som Venstre-representant og Venstre-leder også er hyggelig å kunne gå rundt i dagslys med rak rygg og stirre på de store Venstre-høvdingene som henger rundt omkring på veggene.

Dette valget har gjort at vi nå har tre sentrumspartier som er likeverdige i størrelse, og Venstre kommer til å bruke disse årene i Stortinget til å markere at vi skal være det sosiale og liberale sentrumspartiet som står for moderne løsninger for borgere i bygd og by. Det er selvsagt vårt mål at sperregrensen skal være lagt definitivt bak oss i møte med nye valg, fordi vi mener – og jeg tror det er mange velgere der ute som også mener det – at det er naturlig og riktig også i Norge at vi har et mellomstort – minst – liberalt sentrumsparti, slik de nordiske land og veldig mange av de andre europeiske land har, og som favner bredere enn det mange har oppfattet at Venstre gjør, så langt.

Venstre skal i Stortinget være tydelig som skoleparti, basert på kunnskap, respekt og seriositet. Vi skal ha en tydelig sosial profil og vil prioritere dem som trenger det mest, framfor å gi mer til alt og alle. Der er det kanskje et hovedskille mellom en liberal og en sosialistisk tilnærming til velferdsspørsmålene. Og vi vil fortsatt være et ledende miljøparti og et foregangsparti for småbedrifter og nyskaping.

Når det gjelder Soria Moria-erklæringen og de politiske dagene vi har hatt før og etter regjeringsskiftet, er slike selvsagt alltid spesielle. Vi kan vel egentlig snakke litt om hvetebrødsdagens sødme, hvor de som er involvert, snakker til hverandre med små ord og store ord. Vi forstår godt gleden og følelsene som er knyttet til det. Det er også slik at vi som står og ser på, blir litt fascinert av dette. Det har vi den største respekt for. Men det blir mange ord, og det har også preget taler og statsministerens innlegg både i går og i dag. Jeg har likevel lyst til å si at vi har mye felles når det gjelder å satse på velferdsoppgaver. Men det er heller ikke slik at de som vil ha mer penger til alt over offentlige budsjetter, pr. definisjon er de mest rettferdige og mest solidariske bestandig. Det er ikke slik at et dogmatisk syn på hvordan man bør løse oppgaver også i offentlig sektor, er det beste for velferden. Jeg hadde nær sagt: Den ideologiske overgangen, eller i alle fall de små knepp som har vært, fra Stoltenberg I- til Stoltenberg II-regjeringen kan vise seg å bidra til at vi heller får dyrere og dårligere løsninger enn bedre velferd. Vi har mange eksempler på at pengene ikke kommer dit de var tiltenkt, når løftene er for rause.

Den nye regjeringen har et mer dogmatisk syn. Det har vi i alle fall hørt i valgkampens retorikk, som ennå henger igjen i denne debatten når det gjelder holdninger til skattelettelser. Men det er viktig å si at velferd skapes i samspillet mellom offentlig og privat sektor, mellom felleskapsløsninger og den enkeltes frihet og ansvar. Regjeringen har på et vis sosialistenes klokkertro på at alle problemer kan løses med mer penger i offentlig sektor. Men så enkelt er det ikke.

Jeg har også merket meg at statsministeren så vidt var innom asylpolitikken i sine innlegg. Jeg er også glad for at han – riktignok først på oppfordring i dag – sa noe om behovet for arbeidsinnvandring for å øke kapasiteten i økonomien og sikre nok arbeidskraft til fortsatt verdiskaping og økt velferd, for vi trenger flere hender. Det må skapes større rom i økonomien hvis en skal følge opp

Samarbeidsregjeringens – altså den avgåtte regjeringens – rekorder når det gjelder antall nyetableringer. Det må ikke bli en kamp om den dyktige arbeidskraften, hvor de små bedrifter og nyskaping er tapere. Da vil vi tape tusenvis eller flytte på tusenvis av arbeidsplasser, uten at samfunnet vårt forbedres av den grunn. Det er slik at når nå Stoltenberg igjen overtar regjeringsmakten i Norge, er det 55 000 flere bedrifter enn det var da han forlot regjeringskontoret i 2001. Skal vi kunne ta vare på fundamentet for velferden i Norge på lang sikt, må regjeringen Stoltenberg levere fra seg et slikt tall – og jeg håper det blir å levere fra seg om fire år. Det er kanskje den viktigste utfordringen, som Regjeringen i liten grad har berørt i debatten eller i sine innlegg så langt.

Jeg frykter også at Regjeringens dogmatikk setter gjennomføringen av skattereformen i fare, herunder den store rettferdighetsreformen som gjelder forholdet mellom skatt på arbeid og kapital. Det sies mye bra om det i Soria Moria-erklæringen, men ordene og retorikken etterpå har definitivt ikke gått i en slik retning. Det er kjempeurettferdigheten i det norske skattesystemet som det fortsatt bør gjøres noe med.

Det er positivt at Regjeringen vil gjennomføre hovedtrekkene i Bondevik-regjeringens kunnskapsreform. Men vi skal følge nøye med når lekeskolens parti nr. 1, SV, er satt til å gjennomføre dette. Derfor velger vi å være konstruktivt skeptiske.

Statsminister Stoltenberg sa lite om lokaldemokratiet. Det er noen få pene ord i Soria Moria-dokumentet, men det står i sterk kontrast til regjeringspartiernes praksis i f.eks. barnehagepolitikken, slik vi så det i forrige periode, og andre ønsker om å detaljstyre kommunene.

Ett oppsiktsvekkende poeng til, særlig når statsministeren har rekruttert to markante generalsekretærer fra den frivillige sektor til sin regjering, er at man bruker ord om frivillig sektor som «et supplement til de offentlige tjenestene». Du verden! Her går det et ideologisk skille, hvis det ikke korrigeres. Dette er selvstendige, viktige faktorer i det norske samfunn som er noe vesentlig mer enn statsfilialer. Jeg håper at det ikke er en ideologisk forvirring som her har oppstått, og at det kan avklares.

Statsministeren sa også at Regjeringen har store ambisjoner i miljøpolitikken. Det er vi i Venstre selvsagt glade for. Men også på dette feltet gjenstår å se hva som kommer ut av de ulne formuleringene når kraftsosialister, vernepausepolitikere og sanne miljøvenner i samme regjering skal samordne sin politikk fra dag til dag. Det vil vi nok komme tilbake til i senere innlegg fra Venstre.

Venstre har også merket seg statsministerens invitasjon til samarbeid, også med opposisjonen, selv om Regjeringen har flertall i denne sal. Ja, det skal vi jammen benytte oss av! Venstre vil ta statsministerens ord på alvor i denne sammenheng. Selv om vi har noen andre erfaringer med statsministerens og presidentens parti gjennom mange år med utøvelse av regjeringsmakt, er vi villige til å legge det bak oss og se hva som ligger i denne invitasjonen. Vi skal møte den med åpne armer, for vi håper nemlig at denne rausheten i erklæringen også vil stå seg i hverdagen. Det skal også Venstre bidra til.

Avslutningsvis vil jeg gjerne få si at Venstre vil bruke disse fire årene, som vi regner med blir i opposisjon, til å tegne et tydelig sosialt, liberalt og godt sentrumparti som står for moderne løsninger. Vi vil bruke denne anledningen til å vise fram Venstres rene politikk og bruke det som et grunnlag å vokse videre på. Men etter to stortingsperioder, hvor Venstre har deltatt i to ulike regjeringer som har vært samarbeidsregjeringer, skal ingen være i tvil om Venstres evne til å samarbeide med andre partier i regjering. Den dagen et valgresultat krever et samarbeid som også inkluderer Venstre, som inkluderer partier som vi politisk kan samarbeide med, og som vi ideologisk kan samarbeide med, er vi selvsagt klare til å gjøre det igjen, basert på styrke og med tydelig egenpolitikk.

Takk for oppmerksomheten.

Eirin Falde hadde her overtatt presidentplassen.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Karl Eirik Schjøtt-Pedersen (A) [12:07:45]: Selv om Venstre er blitt større, ville kanskje Venstres leder stå seg på ikke å gi fullt så sterke karakteristikk av sine politiske motstandere. Men la det ligge i denne sammenhengen.

Jeg har merket meg at Venstre etter valget har uttrykt klare ambisjoner for sin rolle i sentrum. Venstres leder har senest nå i dag understreket Venstres sosiale og liberale tradisjon og forankring. Samtidig har vi etter valget hørt Høyres leders ambisjon om et bredere borgelig samarbeid. Jeg merket meg at Sponheim i Verdens Gang den 16. juni tenkte høyt om et åpnere og nærmere samarbeid med Fremskrittspartiet. Samtidig kom det skarpe reaksjoner fra hans to nestledere dagen etter. I Dagsavisen sa Olaf Thommessen at Venstre skal være garantist for en fortsatt borgerlig regjering uten Fremskrittspartiet, og Trine Skei Grande sa at det ville være «umulig å bli enige med FrP om en plattform». Hva er Venstres syn?

Lars Sponheim (V) [12:08:59]: Venstres syn – og mer enn syn, også faktisk i handling – har kommet klart fram i den fireårsperioden vi har bak oss, og i og for seg i fireårsperioden før det også, og uttrykker hvilke parti vi kan samarbeide med i regjering. Politikken, de politiske skillelinjene, de politiske standpunktene, synet på økonomisk politikk, bruk av penger, syn på arbeidsinnvandring, syn på miljøpolitikk og mange ting har så langt gjort det umulig for Venstre å kunne være i et regjeringssamarbeid med Fremskrittspartiet. Alt jeg kjenner til av Fremskrittspartiets politikk, slik det tegnes i denne debatten og i andre sammenhenger, tyder på at det vil være situasjonen framover også. Men jeg kan på et vis, og det var det jeg gav uttrykk for i det intervjuet, ikke være en liberaler som bestemmer meg for at det standpunktet og det syn på andre partier skal jeg ha til alle tider. Jeg er faktisk åpen nok til å ta partier på alvor. Jeg er åpen nok til å ta den nye parlamentariske lederen i Fremskrittspartiet på alvor og si: Hva vil hun med partiet sitt? Vil hun endre standpunkter?

Er det slik at det over tid er mulig å begynne å samordne standpunkter mer? Det vet jeg ikke noe om i dag, men så langt mitt øye ser i politikken nå, er det en uaktuell problemstilling å være i regjeringssamarbeid med Fremskrittspartiet.

Gjermund Hagesæter (FrP) [12:10:26]: Det er tydelig at representanten Sponheim er både litt begeistra og kanskje litt rusa av den store framgangen til Venstre, iallfall når vi snakkar om present – han nemnde jo her «fem ganger». Eg vil også minne om at det er andre politiske parti på ikkje-sosialistisk side som har hatt ein framgang ved valet, sjølv om kanskje ikkje Venstre har vore så veldig fokusert på det.

Samstundes greier ikkje Sponheim å skjule heilt at han er misnøgd med å gi frå seg regjeringsmakta og miste innverknad, og det er naturleg. Han annonserer allereie eit skifte om fire år. Men Framstegspartiet skal altså ikkje vere ein del av det fleirtalet. Då er mitt spørsmål: Skal Venstre og dei andre borgarlege partia greie å få til eit fleirtal utan Framstegspartiet for å vippe over? Eller ventar ein at Framstegspartiet framleis skal vere ein passiv støttespelar for ei ikkje-sosialistisk regjering?

Lars Sponheim (V) [12:11:47]: Hvis det er ønskelig for representanten Hagesæter er det selvsagt ikke noe problem å gratulere Fremskrittspartiet med et godt valg også! Det er selvsagt hyggelig for representanten Hagesæter og for Fremskrittspartiet. Men jeg kan i det minste på vegne av Venstre få lov til å bruke et uttrykk som en del aviser bruker, nemlig «øker mest», om Venstre. Jeg tror det er stor forståelse i stortingssalen for at Venstres leder skal få glede seg over et godt valgresultat. Jeg er definitivt ikke misfornøyd med det, selv om jeg gjerne skulle sett, av hensyn til landet, at det var grunnlag for et fortsatt ikke-sosialistisk regjeringssamarbeid.

Når det gjelder nå å begynne å snakke om eventualiteter ved et valg om fire år, og hva det valgresultatet kan gi, synes jeg det blir ganske meningsløst i starten av et opposisjonsliv i Stortinget hvor opposisjonen er i åpenbart mindretall. Men slik politikken er i dag, og slik partiene ter seg i denne debatten, er det for meg åpenbart at det er Høyre og Kristelig Folkeparti som er Venstres samarbeidspartier i en framtidig regjering.

Bjørn Jacobsen (SV) [12:13:14]: Representanten Sponheim sa at han gjekk rundt og kikka på gamle Venstre-høvdingar. Og godt er det, for på den tida dei stod på som aller verst – og best – blei samvirket grunnlagt. Vi veit at det skjedde på slutten av 1800-talet i England. Vi ser også no at når globaliseringa aukar, er samvirket ein god måte å organisere delar av samfunnet på, anten det gjeld forbrukarsamvirket eller det gjeld norske bønder som foredlar og sel sine produkt gjennom landbruksamvirket. Vi veit også at når det gjeld WTO og dei moglege reduksjonane i støtte til norske bønder, trengst det kreativ tenking for å halde oppe sysselsetjinga og god utnytting av ressursane i distrikta. Og den ikkje-handelsvridande støtta, såkalla grøn boks, gjev store moglegheiter for

norsk landbruk. På kva måte vil Venstre bidra konstruktivt til at vi oppnår å bevare den makta samvirket gir den enkelte bonden, og korleis vil Venstre bidra til å utforme landbrukspolitikken som det blir opna for med meir grøn landbruksstøtte?

Lars Sponheim (V) [12:14:35]: Det var mye på ett minutt.

La meg først si: Når vi snakker om de gamle stolte Venstre-høvdingene, minner det meg i disse dager om tidligere mange ganger landbruksminister Haakon Five fra Nord-Trøndelag, som Bondepartiet var så uenig med den gangen på 1930-tallet fordi han ikke stod for en fullt så reguleringskåt innstilling i landbrukspolitikken, at det kanskje var en av de mest medvirkende årsaker til det store bondeforliket, eller kriseforliket, med Arbeiderpartiet. Det er 70 år siden. Vi får se om det går 70 år til neste gang.

Det er slik at det Regjeringen varslet til Stortinget i går – og som er beskrevet i dagens aviser – om bevegelser i WTO, setter dagens markedsregulering gjennom samvirket i press ved at man må avvikle eller redusere betydelige deler av målprisordningen og det administrerte prissystemet i landbruket. Det gjør at samvirket får en ny rolle, men kanskje en minst like viktig rolle, fordi samvirket langt på vei må gjøre mange av disse oppgavene på egen kjøp. Det blir ikke noe mindre, men det blir en helt ny politikk.

Ola Borten Moe (Sp) [12:16:05]: Jeg skal begynne med å gratulere Lars Sponheim og Venstre med et godt valgresultat. Så skal jeg fortsette med å si at i denne regjeringen kommer det til å være Senterpartiet som ivaretar viktige sentrumssaker knyttet til lokaldemokrati, knyttet til forvaltning av naturressursene og til en politikk for like muligheter for arbeid, velferd og utvikling i hele landet.

Etter stortingsvalget uttalte Sponheim i LIBERAL at Venstre alene skal erobre sentrumsrollen i norsk politikk. Analysen er at Senterpartiet er tapt til LO, mens Kristelig Folkeparti må gjenerobre de velgerne som er tapt til Fremskrittspartiet. Selv om dette kan være tynt, og det for oss andre kan virke som om avstanden internt i Venstre er større enn mellom sentrumspartiene, er det mest interessante at Sponheim sier svært lite om hva hans nye sentrum skal inneholde, bortsett fra at det skal være moderne.

Så mitt spørsmål er: Hva er det Sponheim skal fylle sitt sentrum med, unntatt økonomisk liberalisme? Blir ikke dette nokså trangt, når han har definert ut alle andre sentrumspartier?

Lars Sponheim (V) [12:17:33]: La meg først få lov å gi uttrykk for glede over å kunne ønske en ny generasjon Borten velkommen på Stortingets talerstol. Det kan være grunnlag for en lang og viktig og god karriere i Norge. Jeg tror også – slik jeg oppfattet det i valgkampens hete – at vi har fått en ny Borten som kanskje har et større hjerte for selve sentrumssaken enn det som ledelsen av hans parti har i dag.

Venstre er et sentrumsparti. Jeg er raus nok til å innrømme overfor representanten Ola Borten Moe at det er også Senterpartiet, slik jeg oppfatter det. Selv om vi har mange ulikheter og velger ulik samarbeidsretning, så er vi runnet av samme rot, som så mange har sagt mange ganger. Jeg ønsker å ha et godt samarbeid når det gjelder de tingene vi kan samarbeide om. Det er feil når noen med hersketeknikk i denne sal prøver å kalle Venstre et høyreparti, som statsminister Stoltenberg gjør, eller snakker om økonomisk liberalitet. Venstre står for – og i det minste søker etter – den gode balanse mellom økonomisk frihet og fellesskapets løsninger. Det vil vi fortsatt gjøre.

Anniken Huitfeldt (A) [12:18:57]: I Venstres parti-program står følgende setning om skolepolitikken:

«For Venstre har skolen alltid vært et av nasjonens viktigste sosiale prosjekter.»

Det er et meget godt ideologisk utgangspunkt. Og Venstres skoleprogram er i hovedsak god lesning. Den forrige regjeringen delte de politiske sakene i stor grad mellom seg, og Høyre fikk dominere skolepolitikken. Så mitt første spørsmål i denne sal er: Ønsker Venstre å holde fast ved bindingen til Høyre i skolepolitikken, eller ønsker Venstre å samarbeide mot sentrum-venstre for en sosial kunnskapsskole? Jeg tror vi har mye felles.

Presidenten: Dette er Anniken Huitfeldts første spørsmål. Det kan nok bli flere. Det er mye å lure på i denne sal.

Lars Sponheim (V) [12:19:54]: Ja, siden presidenten sier det, behøver ikke jeg å gjenta det. Men jeg også både håper og tror det.

Det er riktig og viktig som replikanten her sier, at for Venstre er skolesaken kanskje en av de viktigste sakene. Den bærende tråd gjennom hele Venstres historie har vært nødvendigheten av å ha en skole som gir like muligheter til individer som har svært ulik bakgrunn og ulike forutsetninger. Jeg tror at dette kommer til å bli enda viktigere i årene framover. Jeg tror kanskje det viktigste sosiale prosjektet vi står overfor, er å fange elevene i skolen og gi dem muligheter til kunnskap for å kunne utjevne forskjeller senere i livet og ta del i samfunnsutviklingen. Men det må jo være slik at basis for skolen er kunnskap. Det har vi delt på en glimrende måte med Høyre og Kristelig Folkeparti i det regjeringsprosjektet vi nå har lagt bak oss. Det må være basis og viktig for å gjøre skolen til en kunnskapsskole. Jeg ser med glede at nå ønsker også den nye regjeringen å videreføre Kunnskapsløftet. Det er respekten for læreren som er det grunnleggende i en kunnskapsskole.

Presidenten: Replikkordskiftet er dermed omme.

Hill-Marta Solberg (A) [12:21:27]: Valget i september gav Norge et nytt politisk flertall, og et nytt politisk landskap ble tegnet. Bondevik-regjeringen, med parlamentarisk støtte fra Fremskrittspartiet, mistet sitt flertall på Stortinget. Den nye regjeringen har altså flertall bak

seg her i Stortinget. 1985 var siste gang Norge hadde en flertallsregjering. De siste ti–tolv årene har mindretallsstyret vårt vært preget av uforutsigbarhet, og til tider har det politiske spillet rundt budsjettet og enkeltsaker overskygget selve politikken og dens innhold. Med et nytt flertall får vi nå et stabilt og forutsigbart politisk styre i fire år. Det er bra for det politiske systemet, og det er bra for politikkenes anseelse blant folk. I møte med velgerne om fire nye år vil det være klart hvem som har ansvaret. Vi kan ikke skylde på et vanskelig storting, slik Bondevik-regjeringen av og til gjorde.

Gjennom Soria Moria-erklæringen og den nye regjeringen skapes et nytt tyngdepunkt i norsk politikk. Sentrum-venstre er det nye og avklarte tyngdepunktet i norsk politikk. Det er ikke noe nytt at sentrum og venstre samarbeider her i Stortinget. Det har vi gjort i mange år, bl.a. om statsbudsjettet. Det nye er at vi også skal samarbeide i regjering. Partiene har brukt tid på å utvikle samarbeidet, og i dag kan vi slå fast at Arbeiderpartiet, SV og Senterpartiet har lyktes i å overvinne den avstanden som i utgangspunktet var til stede. De tre partiene er godt samkjørte. Denne samkjøringen har skjedd over flere år gjennom arbeidet i Stortinget. Soria Moria-erklæringen viser at de nødvendige politiske kompromissene var mulig å få til.

De borgerlige partiene har gjennom flere år hatt flertall på Stortinget, men har ikke greid å utvikle et tilsvarende samarbeid. Derfor framstod også det borgerlige alternativet som formløst og kaotisk i møte med velgerne denne høsten. Det skal bli interessant å se hvordan partiene på borgerlig side nå vil opptre. Vil de bruke opposisjonsrollen til å finslipe sine ulike partiprofiler, eller vil de bruke tiden i opposisjon til å utvikle samarbeid?

Selv om de tre regjeringspartiene har flertall i Stortinget, ønsker vi å ha et åpent og godt forhold til de fire opposisjonspartiene på Stortinget. Vi legger opp til brede flertallsløsninger der det er muligheter for det. Som leder for Arbeiderpartiets stortingsgruppe vil jeg bidra til nettopp det.

Mye går godt i Norge. Landet har en sterk økonomi og unike muligheter. Vi vil bruke disse mulighetene til å skape mer rettferdighet og til å sikre arbeid til alle. Den nye regjeringen vil satse på fellesskapsløsninger og slik løse de store oppgavene innenfor helse, omsorg og utdanning. Sterke fellesskap er grunnmuren vi skal bygge på. Den nye regjeringen vil sette velferden framfor skattelette. Det var budskapet vi gikk til valg på, og som vi også vant på. De partiene som fortsatte å love nye skattelettelser og mer privatisering, vant ikke fram med sitt budskap.

Den nye regjeringen vil føre en framtidsrettet politikk for å skape verdier. Våre naturressurser gir et potensial for verdiskaping i hele landet. Staten skal engasjere seg på et bredt felt i næringspolitikken, gjennom virkemidler for nyskaping og gjennom partnerskap med private aktører i næringslivet.

Den nye regjeringen skal i løpet av de nærmeste ukene arbeide fram sine endringer på det statsbudsjettet som regjeringen Bondevik la fram, og vi vil da få se at på viktige områder vil politikken endres allerede denne høsten. Den

nye regjeringen vil styrke kommunenes økonomi med flere milliarder kroner, slik at kommunene skal få en bedre mulighet til å gi en god skole og en trygg eldreomsorg. Den nye regjeringen vil satse kraftig på flere og billigere barnehager. Og den nye regjeringen vil raskt foreslå endringer i arbeidsmiljøloven for å reversere svekkelser i arbeidstakernes rettigheter.

De siste årene har vi sett at forskjellene har økt i det norske samfunnet. Det er derfor nødvendig med en ny politikk for å skape mindre økonomiske forskjeller og for å sikre at flere av dem som i dag er fattige, kan leve av egen inntekt. I et rikt land som Norge skal ikke fattigdom aksepteres. Regjeringen vil legge fram en helhetlig plan der innsatsen for å få folk ut av fattigdom skal forsterkes kraftig.

Soria Moria-erklæringen er grunnlaget som Regjeringen skal styre etter. Gjennom politisk styring og partnerskap med alle gode og byggende krefter i samfunnet skal målene nås. Regjeringen har også i dag gjentatt sin invitasjon til hele stortinget om å delta i dette arbeidet – arbeidet for å gjøre Norge til et enda bedre land for alle å leve i.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Ib Thomsen (FrP) [12:26:59]: Mange rundt i Kommune-Norge har forventninger og ser positivt på alle lovnadene som den nye regjeringen har kommet med. Kommunene trenger et sterkt økonomisk fundament. Uttalelsene fra KS' landsstyre er at behovene for 2006 er langt større enn disse frie inntektene som Regjeringen har kommet med lovnad om. De mener behovet er 6,6 milliarder kr, uten at de da har lagt inn noen lovnader fra Regjeringen.

Hvordan skal denne differansen finansieres? Det er der Fremskrittspartiet er bekymret. Er det eiendomsskatten rundt omkring i Kommune-Norge som skal finansiere dette, den mest urettferdige skatten vi har for store barnefamilier, enker med store hus og ikke minst næringslivet?

Spørsmålet er: Skal eiendomsskatt innføres i Kommune-Norge?

Hill-Marta Solberg (A) [12:28:18]: Jeg merker meg at representanten Thomsen er opptatt av de frie inntektene til norske kommuner. Det er også den nye regjeringen. Det er derfor Regjeringen har et helt krystallklart løfte i sin Soria Moria-erklæring, nemlig at de frie inntektene skal øke med 5,4 milliarder kr neste år. Det er en kraftig økning. Men Regjeringen har i tillegg til det også en forpliktelse om at man skal trappe opp kommuneøkonomien i årene som kommer, gjennom en plan. Så jeg merker meg at Thomsen også er opptatt av de frie inntektene, ikke bare øremerkede midler.

Når det gjelder eiendomsskatten, er eiendomsskatten i dag en frivillig kommunal skatt. Det framgår av Soria Moria-erklæringen at regjeringspartiene mener at det skal den fortsette å være.

Dagfinn Høybråten (KrF) [12:29:25]: Det er ikke bare i stortingssalen at man har merket seg regjeringser-

klærings klare signaler om større åpenhet og medvirkning. Det gjelder i høyeste grad også ute i samfunnet. Med den spesielle bindingen som Arbeiderpartiet har til LO, er det mange av organisasjonene i Norge, ikke minst i arbeidslivet, som er spente på hva denne nye åpenheten betyr i praksis.

En sjanse til å vise det har Regjeringen og regjeringspartiene i oppfølgingen av budsjettet. I Bondevik-regjeringens budsjettproposisjon er det varslet at det vil være naturlig å invitere YS, Unio, Akademikerne og SAFO til å ta del i trygdeforhandlingene, der det nå foreløpig bare er Norsk Pensjonistforbund, FFO og LO som får lov til å være med.

Vil Arbeiderpartiet følge opp denne invitten fra Bondevik-regjeringen og dermed demonstrere i praksis hva den nye åpenhetslinjen kan innebære?

Hill-Marta Solberg (A) [12:30:37]: Jeg tror faktisk at det i deler av opposisjonspartiene på Stortinget over lang tid har rådet den misforståelse at faglig politisk samarbeid kun handler om samarbeidet mellom Arbeiderpartiet og de LO-organiserte. Det er en stor misforståelse. Med faglig-politisk samarbeid mener i hvert fall Arbeiderpartiet – og har alltid ment det – at det handler om å samarbeide med alle de store og viktige fagorganisasjonene her i landet, enten de tilhører LO eller ikke. Det vil også være politikken til den nye regjeringen. Det er det ingen tvil om, slik at åpenhet for den nye regjeringen også betyr åpenhet i forhold til Organisasjons-Norge i full bredde.

Når det gjelder enkeltforslag i budsjettet, kvitterer ikke jeg ut dem i dag. Det må Regjeringen få lov til å komme tilbake til. De skal ha et par uker til å gjøre sine endringer på budsjettet.

Erna Solberg (H) [12:31:53]: For ti år siden var Hill-Marta Solberg sosialminister i Norge og la frem en stor stortingsmelding om velferdssamfunnet hvor perspektivene var å peke på hvilke moderniseringer, omstillinger og endringer som måtte til for å kunne bære de store utfordringene i en verden som var tøffere internasjonalt.

Jeg har bare et konkret spørsmål, siden det er umulig å lese noe slikt ut av regjeringserklæringen: Hvilke nye reformer på det sosiale området som skal bidra til å gjøre oss konkurransedyktige i fremtiden, vil Arbeiderpartiet og den nye regjeringen foreslå å gjennomføre? Jeg tenker ikke på de reformer som allerede er vedtatt etter initiativ fra den forrige regjeringen, nemlig NAV – ny arbeids- og velferdsforvaltning – og pensjonsreformen. Hvilke andre nye reformer vil Regjeringen foreslå for å følge opp det som altså var hovedtanken i det sosialminister Hill-Marta Solberg jobbet med for ti år siden, og som var Arbeiderpartiets perspektiv for problemene, inntil de gikk inn i dette samarbeidet?

Hill-Marta Solberg (A) [12:33:17]: Det er jo hyggelig at vi på en dag som denne også kan omtale saker der de som representerer de nye regjeringspartiene og de avgatte regjeringspartiene, er veldig enige. En av de virkelig

store oppgavene den nye regjeringen skal gjennomføre, er nettopp pensjonsreformen, der også representanten Erna Solbergs parti helt ut er enig i det som den nye regjeringen skal gjennomføre. Vi har her en svær oppgave foran oss i Norge, som det er bra at et bredt politisk landskap står bak.

Når representanten Erna Solberg etterlyser nye reformer på det sosiale området, mener jeg at en av de viktigste oppgavene vi skal arbeide med i årene framover, er å sikre at vi får folk ut av arbeidsledighet. Da må også sosialpolitikken innrettes på en slik måte at hovedmålet er å få folk i arbeid. Tidligere i dag har det vært etterlyst hvor vi skal hente arbeidskraft fra. Vi har i dag 100 000 arbeidsledige. Det er ingen tvil om at det kreves reformer, både i arbeidsmarkedspolitikken og i sosialpolitikken, for å sikre at de som står utenfor i dag, får en mulighet til også å delta i arbeidslivet.

Presidenten: Replikkkordskiftet er over.

Inge Ryan (SV) [12:34:42]: I går var det en spesiell dag for SV. Vi hadde minnetaler over to av de fremste SV-erne som vi har hatt, Hanna Kvanmo og Finn Gustavsen. Like etterpå hadde vi erklæringen der vi sa at SV ville gå i regjering.

Vi vet at både Hanna Kvanmo og Finn Gustavsen ville vært glade for at SV ville gå i regjering, og de ville sett fram til denne dagen. Det er ikke bare de som ville ha vært glade for det. I SV er det faktisk ikke bare vi som sitter sentralt, men også folk ute i lokalorganisasjonen som er svært glade for at SV er kommet så langt at vi nå har kommet i regjering, og kan prøve å få gjennomført en god del av vår politikk.

Vi tror ikke at dette er en kortvarig sak. Jeg tror nemlig at dette antakelig er mer langsiktig enn opposisjonen håper på. Hvis man ser på andre land rundt oss, England, Sverige og andre, ser vi at vi har mye lengre perioder der folk sitter og styrer. Jeg tror at Norge må ha som mål – i hvert fall har denne regjeringen det – at dette skal bli noe som varer i hvert fall to perioder, kanskje i tre perioder, der vi kan sitte ved roret og gjøre en del grunnleggende endringer i det norske samfunnet, som etter SVs mening er nødvendig. Det er ikke slik at den forrige regjeringen har satt landet over styr. Den regjeringen som gikk av for noen dager siden, gjorde også en rekke bra ting, men det er en del retninger som har vært feil. De har altså staket ut en del retninger med feil kurs. Det er de retningene vi nå er nødt til å ta tilbake, og igjen få det norske samfunnet på en ny kurs, som vi mener er helt nødvendig. La meg nevne tre områder der jeg mener at kursen er feil.

Det første er at vi møysommelig har bygd opp en del felles goder med et sterkt velferdssamfunn. Det har vært den viktigste årsaken til forskjellsutjevning i Norge. Disse fellesgodene har begynt å smuldre bort. Hvis ikke vi tar dem tilbake og slår ring om fellesgodene, vil vi ikke lenger ha et velferdssamfunn der det er stor likhet mellom folk. Vi kan ta skole som et eksempel. Hadde vi ikke hatt enhetsskolen, der datteren til direktøren og sønnen til den arbeidsledige fikk det samme tilbudet, hadde vi hatt et

helt annet samfunn i dag. Når den avgåtte regjeringen begynte å ta tak i denne viktige biten ved å lage private løsninger, er det behov for en ny kurs. Det skjer også på en rekke andre områder i samfunnet at man ønsker å gå over til mer private løsninger og mindre fellesgoder. At Norge er verdens beste land å bo i, tror jeg nok skyldes at vi er rike på naturressurser, men det skyldes også det perspektivet at vi har satset på et velferdssamfunn med disse sterke fellesgodene.

Et annet område vi må endre kursen på, er den enorme farten vi har sett når det gjelder privatisering. Vi har hatt en privatisering de siste fire årene som er formidabel på mange områder, ikke minst ved at man begynner å privatisere fundamentale infrastrukturtenester, og også ved at man skal selge seg ned og selge ut viktige naturressurser som Norge har så mye av. Denne regjeringa har sagt at nå stopper vi det. Vi stopper det, og vi reverserer faktisk også enkelte ting. Jernbanen som vi har, skal ikke bli privat. Jernbanen er en viktig infrastruktur i Norge som vi faktisk mener at det offentlige skal ha styring med.

Jeg kunne ha nevnt en rekke andre eksempler, men jeg har bare ett minutt igjen, og da må jeg snakke om distriktspolitikk. For det er nemlig sånn at denne regjeringa også sier klart og tydelig at nå skal vi endelig få en egen småsamfunnspolitikk. Og vi som reiser rundt omkring i Norge, vet at en rekke av de samfunnene som vi er så glade i, og som i dag lever, er borte om 20 år dersom det ikke foregår noe. Dersom de 20 foregående årene gjentar seg én gang til, vet vi at mange av våre små samfunn er borte. Derfor står det i erklæringen fra Soria Moria at vi nå skal få en egen småsamfunnsatsing. Jeg tror at miksen av Senterpartiet, Arbeiderpartiet og SV vil gjøre at vi faktisk kan få gjort en del grep slik at en del av de minste samfunnene også kan bestå i framtida, for de er noe av Norges sjel disse små samfunnene som vi har fra Nordkapp til Lindesnes.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Jon Jæger Gåsvatn (FrP) [12:39:34]: Det er tydelig at representanten Ryan er i lykkerus, og han skal få lov til å være det en liten stund til.

Sosialistisk Venstreparti tar til orde for at vi skal få en bedre skole, og sett i lys av sammenligningen med andre land er det åpenbart at behovet absolutt er til stede for det. Fremskrittspartiet er selvsagt enig i målet om å få en bedre skole, men det er tydelig at vi er uenig med SV i bruk av virkemidler. Fremskrittspartiet ønsker også fellesskapsfinansierte velferdsgoder, men vi ønsker valgfrihet for brukeren når det gjelder tjenesteleverandør. Det er umiddelbart to spørsmål som melder seg, og som jeg vil få stille til representanten Ryan.

Sosialistisk Venstreparti snakker stadig om flere lærere og mer penger til skolen, mens samhandlingen med foreldrene nærmest ikke nevnes med ett ord. Er det slik at det viktigste for SV er at det er det offentlige som skal eie og drive skolen, at det er det offentlige som skal forme våre barn og unge, og at foreldrenes bidrag og innflytelse i så måte er av underordnet betydning?

De samarbeidende regjeringspartiene snakker om kvalitet i skolen ved kun å overføre mer penger til kommunene. Samtidig understreker de kommunenes råderett over egen økonomi. Viderefører en ikke da et system som fører til store forskjeller mellom skolene i ulike kommuner, hvor nærmest eneste valgmulighet for foreldre og foresatte er å flytte til en annen kommune?

Inge Ryan (SV) [12:41:21]: Jeg har hatt gleden av å jobbe i skolen i mange år, nærmere 15 år.

Samarbeidet hjem-skole er noe som er det aller viktigste. Det er SV enig i. Naturligvis skal samarbeidet med hjemmet være helt avgjørende når man driver skole og driver med både opplæring og kunnskapsformidling til elevene. Men det er det offentlige som skal eie skolen. Det er en offentlig oppgave å eie skolen, og etter SVs syn er skolen noe av det viktigste velferdsgodet vi har. Den viktigste årsaken til at vi har relativt små forskjeller i Norge er at vi har hatt en enhetsskole der alle, uansett sosial bakgrunn, uansett økonomisk bakgrunn, nå har fått det samme tilbudet fra de er 6 år og fram til de er 19 år. Det godet skal vi slå ring om. Det skal være det offentliges ansvar, og det vil vi kjempe for også i fortsettelsen.

Øyvind Halleraker (H) [12:42:32]: Samarbeidsregjeringen hadde i høy grad fokus på nordområdene. Høyre er derfor glad for at dette fokuset nå videreføres. Men for å lykkes i nordområdene er det to spørsmål som er avgjørende viktig. Det første er at vi utnytter de petroleumsressurser som finnes i området. Er representanten enig i at det må legges til rette for at disse ressursene utnyttes til glede for befolkningen i Nord-Norge og landet for øvrig og for å sikre våre interesser i nord? Det andre er å sikre internasjonal støtte til våre posisjoner i nord. For å få dette til må vi ha et nært forhold til Europa og USA. Stoltenberg II-regjeringen varsler også her ny kurs.

Spesielt SV har vært opptatt av å markere avstand til nære allierte. SV går til og med så langt at de i sitt parti-program omtaler USA som den største trussel mot verdensfreden, og at NATO-samarbeidet er lite relevant for sikkerhetsutfordringene i vår tid. Jeg tror vi er mange i dette landet som mener det stikk motsatte.

Når man markerer avstand til og uenighet med våre venner, hvordan vil representanten Ryan bidra til at de samme land aktivt skal støtte våre posisjoner og interesser?

Presidenten: Tiden for replikk er altså inntil ett minutt.

Inge Ryan (SV) [12:43:59]: Her var det mange krevende spørsmål på en gang, men la meg begynne med ressursene i nord.

Den desidert viktigste naturressursen vi har i nord, er fisken. Den har ligget der til alle tider, og den vil sannsynligvis også ligge der til alle tider dersom vi klarer å forvalte denne fiskeressursen på en så god måte som mulig. Så har vi nå en ressurs som vil ligge der i en del tiår, kanskje i 100 år, som heter olje og gass. SV har vært kritisk til å ta

i bruk deler av nordområdene til olje- og gassutvinning nettopp fordi vi har betydelige miljøhensyn å ta i et område der fisken er den evigvarende ressursen som vi faktisk er nødt til å ta vare på fordi det er noe som framtidige generasjoner alltid skal høste av. Men i denne regjeringa er vi åpne for å se på mulige løsninger som kan være kompromisser, der vi på den ene siden ivaretar miljøinteressene og fiskeressursene og på andre siden kan ha en skån-som utnytting av deler av dette havområdet.

Odd Einar Dørum (V) [12:45:19]: Et av de forhold som gjør Norge stort, er de fellesskap vi skaper oss imellom, ikke fordi noen kommanderer oss, men fordi vi vil ha dem. Vi bruker gjerne ord som de frivillige fellesskap, frivillige organisasjoner, om disse fellesskapene. Når vi tenker prinsipielt på det, sier vi det er fellesskap av borgerne. Det er disse fellesskap som til syvende og sist eier det apparatet som utgjør stat og kommune.

Jeg har oppfattet at dette har vært noe av det som i hvert fall SV som parti har båret som samfunnsforståelse. Derfor er det med en viss undring jeg merket meg statsministerens redegjørelse i går, hvor han snakket om frivillig sektor som et supplement til det offentlige. Frivillig sektor er jo en del av det offentlige. Hvordan kan det være et supplement? Mitt spørsmål til representanten Ryan, som jeg har lært å kjenne som en person dypt rotfestet i den tradisjon jeg beskrev i begynnelsen av dette innlegget: Er ikke dette en utilstrekkelig språkbruk? Er ikke det frivillige noe i seg selv, noe som bærer dette samfunnet, og langt mer enn et supplement?

Inge Ryan (SV) [12:46:43]: Det spørres hva man legger i begrepet supplement. Jeg har ikke snakket med statsministeren om hva han eksakt la i sin tolkning av begrepet supplement.

Det er ingen tvil om at også disse tre partiene er opptatt av at vi skal ha en sterk frivillig sektor. Når vi har snakket sterkt imot privatisering på en del områder, betyr ikke det at vi ikke vil ha en frivillig sektor som har en rekke funksjoner. Det har vi hatt i alle år, ikke minst innenfor omsorgsarbeid, innenfor bistandsarbeid og en rekke andre områder.

Som sagt, for denne regjeringa vet jeg det at frivillig sektor vil bli tatt vare på. Det er en viktig bit av vårt samfunn. Men det må også være klart at vi er opptatt av at det offentlige skal styrkes. Det vi har sett gjennom den siste regjeringas jobbing, er at den har begynt å svekke det offentlige til fordel for private løsninger innenfor velferden. Der ønsker vi å være tydelig på at det skal vi nå endre på, og vi skal ta tilbake en sterkere offentlig styring og offentlig satsing på fellesgodene.

Presidenten: Da er replikkordskiftet omme.

Magnhild Meltveit Kleppa (Sp) [12:48:11]: Noreg er moglegheitenes samfunn. Senterpartiet er svært fornøgd med å kunna delta i ei regjering som skal nytta moglegheitene på ein klokare og meir framtidsretta måte enn Bondevik II.

Senterpartiet gjekk til val på tre hovudsaker:

For det fyrste ein meir offensiv næringspolitikk. No skal det utviklast nasjonale strategiar innanfor dei områda der Noreg har kompetanse eller særlege fortrinn, t.d. marin og maritim sektor, energi, miljø og reiseliv. Målsetjinga om eit levande landbruk i heile landet skal vera rettesnor i WTO-forhandlingane. Det skal bli større statleg medverknad gjennom m.a. Innovasjon Norge og SIVA for å stimulera kreativitet for ny verksemd i Distrikts-Noreg. Landet skal bindast betre saman gjennom betre vegar, jernbane og breiband.

For det andre gode lokale velferdstilbod, ein god og gratis skule og ei meir verdig omsorg. 5,4 milliardar kr til kommunane skal no på plass. Det blir fleire nattevakter på mange sjukeheimar. Fleire ungar vil oppleva at dei blir sedde og høyrde, fordi det blir fleire lærarar. Og det står i Soria Moria-erklæringa at ingen lokalsjukehus skal leggjast ned.

For det tredje ein ny frivilligheitspolitikk, eit løft for idrett, frivilligheit og kultur. Me frydar oss over regjeringserklæringa på dette punktet. Vi trur det vil gi fleire enn i dag anledning til å engasjera seg i noko å leva for.

Senterpartiet har store forventningar til Regjeringa sitt arbeid med planen for avskaffing av fattigdom og styrking av rusfeltet. Vi ser fram til eit internasjonalt engasjement for å fremja fellesgode og byggja ei betre organisert verd.

Fire år er kort tid. Det er viktig å tenkja langsiktig. Folk kjem til å merka at landet har fått ei ny regjering allereie 1. januar, fordi kommuneøkonomien blir styrkt. Men der må det ein fleirårig opptrappingsplan på plass. Det vil nok vera uløyste oppgåver på fleire område når det har gått fire år.

Den låge valdeltakinga er eit varsku til alle oss som driv med politisk arbeid. Skal vi lukkast med å gjera dei rette vala langt utover 2009, må vi, uansett parti, visa større respekt for folks kvardag. Vi må ta med oss inn i det politiske arbeidet opplevingar frå valkampen: Folkets Hus i Sandnes, der dei måtte bera inn fleire stolar fordi folk var så opptekne av kommuneøkonomi, Suldal Billag, som ber om strødde vegar når vintermorgonen kjem, og pårørande i Oslo, som etterlyser ei meir verdig demensomsorg.

Landet vårt har få innbyggjarar, stor materiell velstand, gode velferdsordningar og mindre forskjellar enn mange andre land. Men det er eit aukande gap mellom den private velstanden og kvaliteten på offentlege tilbod. Det er òg aukande forskjellar mellom dei som har minst, og dei som har mest. Og vi har egne avstandskostnader om det skal bu folk i heile landet, men det er faktisk òg kostnader knytte til sentralisering.

Det er eit stort privilegium og eit stort ansvar å kunna styra eit land med eit så godt materiell og velferdsmessig grunnlag og så stor handlefridom. Det er grunnleggjande viktig å behalda nasjonal råderett over naturressursane for å sikra ei god forvaltning. Større delar av midlane må gå til fellesskapsinvesteringar og fellesskapsløysingar. Det er tid for å føra ein berekraftig politikk for heile landet, der ein tek heile landet i bruk – ein politikk som har eit innhald som vinn brei oppslutnad i folket. Regjeringserklæringa er eit svært godt utgangspunkt for nettopp det.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Kari Kjønås Kjos (FrP) [12:53:31]: Arbeiderpartiet og SV mener at valgfrihet for småbarnsforeldre er å velge mellom barnehage og barnehage. Senterpartiet har forstått at full valgfrihet handler om barnehage og kontantstøtte.

Regjeringen sier at de vil ha full barnehagedekning innen 2008, og da skal kontantstøtten endres til en «begrenset kontantstøtte» ut perioden. Jeg vil gjerne høre hva som ligger i en «begrenset kontantstøtte», og hva man tenker seg i en eventuell neste periode.

Magnhild Meltveit Kleppa (Sp) [12:54:28]: Då kontantstøtta vart innført i 1997, var intensjonen at foreldre skulle få moglegheit til meir tid i lag med ungane sine. Seinare har intensjonen vorte endra, og det har no i fleire år vore fokusert på ein valfridom som så langt ikkje eksisterer. For at folk skal kunna velja, må det faktisk vera eit tilbod. Eg kjenner mange foreldre som ikkje har noko val, dei må ta imot kontantstøtte, for det er ikkje barnehageplass. Derfor er det svært viktig å få full barnehagedekning. Og så er vi i Senterpartiet veldig glade for at vi skal behalda ei ordning med kontantstøtte. Ho må jo då vera etter intensjonen til dei som vel å bruka tida si i lag med ungane, og så får vi i neste periode sjå på utviklinga og korleis ordninga då skal vera.

Elisabeth Aspaker (H) [12:56:01]: Med fattigdomsmeldingen tok Samarbeidsregjeringen som første norske regjering initiativ til en målrettet satsing mot fattigdom i Norge. For Høyre vil det alltid være viktig å gjøre menneskene selvhjulpne og gi individet selvrespekten tilbake.

Den nye regjeringen har gjort kampen mot fattigdom til en hovedsak. Likevel har vi denne uken fått blottlagt dyp uenighet blant de tre om hva man forstår med og definerer som «fattigdom». Representanten Kleppa og Senterpartiet og SV opererer med 400 000 fattige. Arbeids- og sosialministeren fra Arbeiderpartiet har slått fast at han legger fattigdomsmeldingens definisjon til grunn. Det innebærer 300 000 færre, eller om lag 100 000 fattige i Norge.

Med bakgrunn i dette vil jeg stille to spørsmål til representanten Kleppa: Hva slags fattigdomsdefinisjon vil de rød-grønne regjeringskameratene faktisk legge til grunn? Regjeringen har satt seg som mål å avskaffe fattigdommen i løpet av fireårsperioden, og det andre spørsmålet blir da: Hvilke nye tiltak er det som skal bidra til at dette målet nås?

Magnhild Meltveit Kleppa (Sp) [12:57:21]: Etter mitt syn er det i kampen mot fattigdom at Bondevik II-regjeringa har svikta aller mest. Bondevik I-regjeringa hadde lagt fram ei utjamningsmelding med fem strategiar som gjaldt bustadpolitikk, fleire i arbeid, betre offentlege tenester, eit meir finmaska sosialt tryggingnett og eit rettferdig skattesystem. Bondevik II-regjeringa følgde ikkje det opp i det heile.

No trur eg alle i dagens regjering er opptekne av at vi ikkje skal vikla oss inn i definisjonar. Vi skal bidra til ein heilskapleg plan som skal inkludera dei som har bruk for hjelp for å koma ut av den situasjonen dei er i. Vi kan laga ein definisjon som med vekt omfattar alle, om vi lagar grenser låge nok. Det som no blir arbeids- og sosialministeren og Regjeringa si utfordring, er å koma i dialog med dei partia som er opptekne av å avskaffa fattigdomen og få til ei god grense for dei tiltaka som skal leggjast inn i ein heilskapleg plan. Det blir eit spennande og utfordrande, men kjempeviktig arbeid.

Ingebrigt S. Sørfonn (KrF) [12:58:55]: Ei ny regjering vert alltid møtt med ei blanding av spent forventning og ikkje ubetydeleg usikkerheit knytt til kva kurs den nye regjeringa og regjeringspartia på Stortinget vil velja når sigleturen verkeleg begynner.

Likestillingslova seier uttrykkelig at ho ikkje gjeld for indre forhold i trussamfunn. Etter arbeidsmiljølova kan livssynsorganisasjonar stilla krav om at dei tilsette skal dela organisasjonen sitt verdigrunnlag.

No seier dei raud-grønne partia at dei vil utgreia bortfall av unntaksregelen i likestillingslova og i arbeidsmiljølova. I avisa Dagen i dag seier Magnhild Meltveit Kleppa at det er viktig med engasjement for å halda oppe desse unntaksreglane. Trusfridom og religionsfridom er grunnleggjande prinsipp som må vera overordna i kvar regjeringserklæring. Dette er så avgjerande prinsipp for vårt demokratiske samfunn at dei ikkje kan stå på val kvart fjerde år.

Mitt spørsmål til representanten Meltveit Kleppa vert difor: Er Senterpartiet ein garantist for at unntaksreglane i likestillingslova og i arbeidsmiljølova ikkje vert fjerna?

Magnhild Meltveit Kleppa (Sp) [13:00:18]: Eg skjønar at den nye regjeringa blir møtt med utryggleik, og spesielt av Kristeleg Folkeparti, for dei førte jo ein valkamp der dei systematisk skremde med ei ny regjering. Dei blir nok overraska, for fleire av dei felte som dei definerer som verdispørsmål, er nedfelte i regjeringsplattforma.

Det som Ingebrigt Sørfonn her spør om, gjeld altså ei utgreiing. Den beste garantien for at kyrkja, ulike trussamfunn og ulike organisasjonar skal ha moglegheit til ein praksis som er i samsvar med den læra som dei sjølve har, er at dei bidreg i denne utgreiinga og viser til på kva felt dei eventuelt framleis har bruk for unntak. Det som gjer dette spørsmålet aktuelt, er at det er somme som i dag definerer dette unntaket mykje vidare enn det er grunnlag for i lovverket.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

Statsråd Sylvia Brustad [13:01:43]: Vi skal være stolte av at vi har bygd et samfunn der langt flere stadig blir eldre og lever betydelig lenger. Av vår befolkning er det i overkant av 800 000 som er over 67 år, og vel 20 000 er over 90 år.

De fleste greier seg bra og lever et godt liv med god livskvalitet. Mange eldre er ressurssterke som yter en stor

(Statsråd Brustad)

innsats i samfunnet, både overfor sine nærmeste og som deltakere i frivillig arbeid.

Alle blir vi på et tidspunkt eldre. Det fører til økt sårbarhet overfor forskjellige påkjenninger. Noen får ikke tilstrekkelig pleie og omsorg, til tross for at de har behov for det. Vi mener det er helt nødvendig å styrke eldreomsorgen. Det må skje både innenfor kommunehelsetjenesten og ved våre sjukehus. Vi vil ha en mer verdig eldreomsorg der de ansatte i sektoren har tid til å ta seg av de eldre på en tilfredsstillende og god måte. Mange eldre trenger mer hjelp. Mange ansatte er glitne av å føle at de ikke strekker til. Det ønsker vi å gjøre noe med.

Alle bor i kommuner, og det er kommunene som har ansvar for å gi god omsorg og pleie til dem som trenger det. For at vi skal få til det, må vi styrke kommuneøkonomien, slik det har vært redegjort for her tidligere, og som det står i erklæringa fra Soria Moria. Det er en helt avgjørende forutsetning for at vi kan øke antall ansatte i pleie- og omsorgssektoren og at vi kan bygge ut flere sjukehjemsplasser. Vi er så konkrete at vi sier at antall årsverk innenfor pleie- og omsorgstjenesten skal økes med 10 000 innen utgangen av 2009.

Eldre har ofte mange sjukdommer samtidig, og behandlinga blir mer komplisert. Derfor er det også viktig å ha en nasjonal standard for legetjenester i sjukehjem.

Når mennesker blir eldre, øker også behovet for hjelp i sjukehus. Ved mange av våre indremedisinske avdelinger, der vel 40 pst. av pasientene er over 75 år, ligger det ofte mange i korridorene. Det er ikke mulighet til å slukke lyset om natta, de hører ringing, de hører personell som går forbi dag og natt. Det er full aktivitet, blant både andre pasienter og pårørende til andre pasienter. Viktige samtaler med legen og med pårørende skjer midt i gangen. Når de skal vaske seg, får de kun et skjerm Brett foran seg. Slik vil vi ikke ha det. Pasienter må kunne forvente å få plass på et rom der de får god behandling og pleie. Vi vil gjøre det vi kan for at folk skal slippe å ligge i korridoren når de havner på sjukehus.

Synet på psykiske lidelser har de siste årene heldigvis endret seg til mer åpenhet og aksept i befolkningen. Det er positivt. Til tross for at den nasjonale opptrappingsplanen har ført til økte bevilgninger og at flere har fått behandling, ser vi fortsatt dessverre altfor mange eksempler på at både forebygging, behandling og ettervern ikke er godt nok. Regjeringa vil derfor styrke tilbudet til mennesker med psykiske lidelser.

Vi vil særlig legge vekt på barne- og ungdomspsykiatrien. Det er ikke bra, og det er en stor påkjenning både for den enkelte og de pårørende, at det er så mange barn og unge som må vente urimelig lenge for å få behandling. Regjeringa vil bidra til at ventetida i barne- og ungdomspsykiatrien reduseres, ved å innføre en særskilt ventetidsgaranti for barn og unge med psykiske lidelser.

Kombinasjonen av psykiske lidelser og rus har økt dramatisk de siste årene. Tunge rusmiddelmissbrukere har ofte alvorlige somatiske og psykiske lidelser, og terskelen for å få hjelp av helsetjenesten er ofte høy. De er i en vanskelig livssituasjon, og de har et sterkt behov for hjelp fra

fellesskapet når det gjelder behandling og bolig. Regjeringa mener derfor at det må utformes en nasjonal forpliktende opptrappingsplan for rusfeltet for å samordne og forsterke innsatsen overfor dem som trenger hjelp. Vi mener også det er helt avgjørende at vi har en sjukehussektor som fungerer slik at en får hjelp så raskt som mulig, at det er god kvalitet ved sjukehusene, og at det er desentralisert slik at det er nærhet til våre sjukehus.

For å få til alt dette og for å lykkes er vi avhengige av en sterk og veldrevet offentlig sektor. Regjeringa vil sikre at alle skal ha tilgang til gode og likeverdige helse- og omsorgstjenester, uavhengig av personlig økonomi og hvor de bor i landet.

T h o r b j ø r n J a g l a n d hadde her gjeninntatt presidentplassen.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Vigdís Giltun (FrP) [13:07:20]: Det mangler ikke på gode ønsker og intensjoner for den nye regjeringen som har tiltrådt. Til å begynne med er det bevilget 5,4 milliarder kr til kommunene, noe som kommunene gleder seg over, men som mange har sagt allerede er putt i sorte hull. Det er også varslet at det skal opprettes 10 000 nye årsverk innen 2009. Og målsettingen er helt klar: Det skal være et likeverdig tilbud i hele landet.

Spørsmålet til statsråden er jo da: Hvordan skal man sikre at disse nye årsverkene blir finansiert? Skal det overføres øremerkede midler? Hvordan skal man sikre at de blir fordelt slik at man får et likeverdig tilbud i hele landet? Det er viktig når det er tallfestet et antall på denne måten, at intensjonen blir oppfylt, og at det ikke bare blir tomme ord og fromme ønsker. Det er store forskjeller i Kommune-Norge, og vi venter nå at de forskjellene blir fjernet.

Statsråd Sylvia Brustad [13:08:32]: Jeg kan berolige representanten Giltun med at Regjeringa mener alvor når vi sier at vi skal ha 5,4 milliarder kr til kommunene neste år – og vi ønsker å trappe videre opp – og at vi ønsker og har som mål å få til 10 000 årsverk innafor pleie- og omsorgssektoren fram til 2009. Jeg vet, og har fått ansvaret for det siste, ikke minst at dette er ambisiøst. Det er krevende, men vi mener at vi skal få det til, og vi er allerede i gang med å lage en plan for hvordan vi skal få det til. Det viktigste svaret på det er jo at vi greier å få til flere overføringer til kommunene, slik det har vært redegjort for tidligere. Jeg håper også at representanten og hennes parti vil følge opp og støtte bevilgninger til kommunene, slik at vi får det til. Fra Regjeringas side må jeg si at vi har tillit til at kommunepolitikkerne bruker penger der de ser det er mest nødvendig, og det er åpenbart at i mange kommuner er det eldreomsorgen som nå skriker etter mer penger.

Inge Lønning (H) [13:09:53]: Jeg har to spørsmål til statsråden. Representanten Olav Gunnar Ballo, som har vært talsperson for SV i helsepolitikken i forrige periode, uttalte at det budsjettforslag som ble fremlagt av den av-

gåtte regjering, er det beste han noensinne har sett når det gjelder helse- og omsorgsområdet. Han sa at det var i hvert fall det beste på de siste ti år. Er det en vurdering som deles av statsråden?

Det andre spørsmålet knytter seg til et uttrykk som statsministeren brukte i valgkampen, nemlig at før det skinner av eldreomsorgen, vil det ikke bli aktuelt å gi en eneste krone i skattelette i dette land. I regjeringserklæringen annonseres det en spesialskattelette for fagorganiserte. Hvor lenge anslår statsråden at de må vente på å få innfridd dette løftet, eller – nærmere bestemt – hvor lang tid regner hun med å bruke på å oppnå den tilstand at det skinner av eldreomsorgen?

Statsråd Sylvia Brustad [13:11:02]: Hva Regjeringa og jeg mener om det budsjettet som har blitt framlagt av den regjeringa som nå har gått av, og hva som måtte komme av endringer, kommer vi tilbake til når tillegget til budsjettet kommer, så det ønsker jeg ikke å gå mer inn på. Jeg tror det er ganske åpenbart at det er noen områder hvor det er behov for å gjøre endringer, men jeg ber om forståelse for at jeg må få komme tilbake til det.

Når statsministeren har sagt at vi er opptatt av at eldreomsorgen skal skinne, så er det helt nødvendig, og det er en kjempestor utfordring at det, etter den regjeringa som nylig har gått av, er så mange eldre som føler og mener – og med rette – at de ikke får den pleie og omsorg som de trenger, at det er kutta i aktivitetstilbud, at hjemmehjelpstjenesten – de som er sjukepleiere og skal hjelpe til i hjemmet – nesten ikke har tid til å stikke innom før de er nødt til å gå ut av døra igjen, for å rekke igjennom alle. Da har vi en stor oppgave å gjøre, og hovedsvaret på det er mer penger til kommunene. Det er en helt annen retning enn det den forrige regjeringa har stått for.

Laila Dāvøy (KrF) [13:12:22]: Kristelig Folkeparti har med tilfredshet registrert at den nye regjeringen vil videreføre Bondevik-regjeringens fokusering på forskning på adulte stamceller, dvs. stamceller fra fødte individer. Det er ingen tvil om at Norge er i ferd med å bygge opp en unik kompetanse og kunnskap innen stamcelleforskning. Det positive er at stamceller fra fødte individer kan gjøre nytte for seg i behandlingen av bl.a. Alzheimers sykdom, diabetes, Parkinsons sykdom og hjerteinfarkt, slik forskningen hittil har vist. Kristelig Folkeparti mener det er viktig å satse på slik forskning framfor forskning på befruktede egg.

Den nye regjeringen ønsker å revidere bioteknologiloven, slik at det nettopp åpnes for forskning på befruktede egg, herunder også stamcelleforskning. Dette er etter min mening etisk betenkelig. Dette gjør liv til et middel framfor et mål i seg selv. Kristelig Folkeparti er bekymret for om Regjeringen vil prioritere forskning på befruktede egg framfor forskning på stamceller fra fødte individer, noe som kan føre til at den positive utviklingen vi har sett på dette siste området, stagnerer.

Mitt spørsmål til statsråden er følgende: Ser ikke statsråden noen betenkeligheter ved å åpne for forskning på ufødt liv, som dette jo i realiteten er?

Statsråd Sylvia Brustad [13:13:47]: Bioteknologi er et veldig spennende, men selvfølgelig også et vanskelig område. Den utviklinga som nå skjer på mange områder, er veldig spennende, og gjør at vi kan behandle langt flere sjukdommer enn vi kunne for få år siden. Det er Regjeringa opptatt av at vi skal kunne fortsette med, og forskning er da selvfølgelig helt sentralt.

Så er det riktig, som representanten Dāvøy her sier, at vi skal i gang med en revidering av hele bioteknologiloven, og jeg ønsker ikke her i dag å forskuttere hva som blir utgangen av det, utover å vise til det vi allerede har sagt i erklæringa fra Soria Moria. Men her er det åpenbart at det er ulike meninger. Vi får komme tilbake til det, men det er altså viktig at vi greier å forske, slik at vi i hvert fall greier å fortsette det gode løpet vi er inne i når det gjelder helt nødvendig behandling av sjukdommer, som gjør at vi kommer videre også på den fronten.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

Øyvind Korsberg (FrP) [13:15:22]: Norge skal være et godt land å drive næringsvirksomhet i, står det i Soria Moria-erklæringen, og det tror jeg alle kan være enig i er godt formulert. Og hvis man kikker på tidligere regjeringserklæringer, har man omtrent de samme formuleringene. Det er altså mange gode og flotte formuleringer. Ser man i de ulike partiers program, finner man igjen akkurat det samme; mange fine, flotte formuleringer som næringslivet er glad i å lese.

Det er jo også slik at dette med næringslivspolitikken vekker et engasjement, spesielt i august og noen uker i september hvert fjerde år. Da er det ikke måte på hvor mange politikere som tenner sine fakler og går i fakkeltog for å protestere mot arbeidsplasser som blir fjernet. Men dessverre skjer dette bare av og til og i forbindelse med valg. Ellers er det engasjementet fraværende.

Like etter valget la Telenor ned ca. 300 arbeidsplasser. Jeg så verken Jens Stoltenberg, Kristin Halvorsen, Åslaug Haga eller Øystein Djupedal tenne sine fakler og gå i tog for disse arbeidsplassene. I Troms – for å ta et eksempel fra det fylket jeg kommer fra, som jeg også kjenner best – ble det nedlagt fire skipsverft. 200 arbeidsplasser forsvant ute i distriktet. Det betyr relativt sett mer enn de arbeidsplassene som dessverre er i ferd med å forsvinne i Skien. Jeg så ikke én politiker som gikk i fakkeltog eller engasjerte seg på det området. Det manglet kanskje noen journalister og fotografer og noen kameralamper de kunne sole seg i, og derfor manglet engasjementet.

Det må jeg si er ganske trist. For det er i denne salen rammebetingelsene for næringslivet blir lagt, og jeg skal gi ett eksempel: I fjor på denne tiden behandlet vi klimakvoteloven. Et samlet næringsliv uttalte på høringen i komiteen 16. november at man måtte få konkurransedyktige rammevilkår, man måtte få de samme rammevilkårene som resten av industrien i Europa hadde. Jeg vil da sitere det vi skrev i Innst. O. nr. 33 for 2004–2005 i forbindelse med den saken:

«Med dagens forslag vil for eksempel Norske Skogs bedrifter i EU være omfattet av kvotehandel,

mens de fire fabrikkene i Norge ikke er det. Det er en uheldig forskjellsbehandling som disse medlemmer tar sterkt avstand fra.»

Allerede da engasjerte vi oss i Union-saken for å prøve å få like gode rammevilkår for Norske Skog og Union i Norge som de har i Europa. Men da var det helt taust fra de politikerne som har marsjert i fakkeltog der nede, da var det ingen interesse for denne bedriften.

Vi pleier også hvert eneste år å fremme to forslag, og det skal vi også gjøre i år. Det ene forslaget lyder som følger:

«Stortinget ber Regjeringen avstå fra å innføre ensidige nasjonale miljøavgifter som kan svekke konkurranseevnen til norsk næringsliv.»

Det andre forslaget er:

«Stortinget ber Regjeringen avvikle ensidige nasjonale miljøavgifter som kan svekke konkurransen til norsk næringsliv.»

Felles for disse to forslagene er at samtlige partier, unntatt Fremskrittspartiet, stemmer imot dem. Det er å legge forholdene til rette for norsk industri. Jeg skal ikke si at det er dobbeltmoral, for det er nesten ikke moral i det hele tatt, og da kan man vel ikke bruke ordet dobbeltmoral.

La meg avslutningsvis si noen ord om fiskeripolitikken. Sist Arbeiderpartiet satt i regjering og styrte fiskeripolitikken, var det folkeopprør langs Finnmarkskysten. Det var et stort engasjement. Det kom flylaster med folk fra Finnmarkskysten som protesterte mot Regjeringens politikk. Jeg må si at jeg er veldig spent på hva slags politikk vi får nå. Skal vi få litt mer av det samme som Arbeiderpartiet har prøvd på tidligere, eller skal man lage en ny politikk? La meg illustrere med et eksempel: På 1990-tallet bygde man noe som het Svartnes-anlegget i Vardø. Man brukte over 100 mill. kr på dette anlegget, man bygde kai for over 100 mill. kr, og anlegget var i drift i tre måneder. Da hadde man bygd opp en voldsom overkapasitet som også var med på å slå beina under en del av de andre fiskeribedriftene.

Det som er problemet når det gjelder norsk fiskerinæring og utfordringene der, er at det er overkapasitet både på land og på sjø. Enten må man strukturere bort den overkapasiteten, eller så må man øke ressursuttaket. Det siste vil jeg advare veldig sterkt mot, for forskere har nå sagt at det ved den siste kontrolltellingen var 700 000 tonn mindre torsk i Barentshavet enn tidligere anslått. Det er med andre ord ikke grunnlag for å øke kvoteuttaket.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Svein Roald Hansen (A) [13:20:48]: Når representanten Korsberg bekymrer seg for næringslivets rammebetingelser, glemmer han fullstendig at den alvorligste trusselen mot konkurranseutsatt næringsliv er en altfor sterk kronekurs og et for høyt kostnadsnivå i Norge. Og er det noe som ville føre til problemer, så er det Fremskrittspartiets bruk av oljepenger, og den virkning det vil ha nettopp på kostnadsnivå og kronekurs. Det ville «slå ut» arbeidsplasser i Norge i et tempo vi aldri før har opplevd.

Men siden dette er en debatt om regjeringserklæringen, har jeg lyst til å minne om at Fremskrittspartiet mesteparten av vårsesjonen og gjennom valgkampen inntok en posisjon som det partiet som ville bygge opp et flertallsalternativ på borgerlig side. De avsatte til og med statsminister Bondevik fordi han var et hinder for det. Så spørsmålet er: Vil Fremskrittspartiet fortsette det arbeidet også i denne stortingsperioden, eller vil Fremskrittspartiet gå tilbake til en ren opposisjonsrolle?

Øyvind Korsberg (FrP) [13:22:03]: Også Fremskrittspartiet er opptatt av å ha en stabil kronekurs som gir næringslivet. Men vi registrerer faktisk også en del andre innspill fra næringslivet, og det skyldes muligens at vi har en god kontakt med næringslivet. Vi registrerer også at næringslivet er bekymret for at det er en dårlig vei-standard rundt omkring i Norge. De er bekymret for store og økende drivstoffkostnader. Det gjelder også innenfor fiskeri, det gjelder ikke bare dem som kjører bil, og det er en rekke rammebetingelser næringslivet ber om for å kunne være i stand til å konkurrere med næringslivet ute i Europa.

Én ting kan jeg love representanten Hansen, og det er at vi skal være et opposisjonsparti til den regjeringen som har tiltrådt. Vi skal være et konstruktivt parti i opposisjon. Vi skal samarbeide dersom det er grunnlag for det, og vi skal være i kraftig opposisjon når det er grunnlag for det. Og det er det siste jeg regner med kommer til å bli brukt oftest.

Gunvald Ludvigsen (V) [13:23:42]: Framstegspartiet er opptatte av næringspolitikk, men dei har òg eit sterkt engasjement for eldreomsorg. Og det er positivt. Men i iveren etter å hjelpe dei eldre kjem partiet med løysingar som er særst tvilsame, etter Venstre si mening. Det er rart at eit liberalistisk parti har slik klokkartru på staten og på sentraliserte løysingar. Venstre meiner at problema blir best løyste nærmast mogleg dei som har dei, og i tillegg er lokaldemokratiet ein grunnpilar i heile folkestyret vårt.

Framstegspartiet har i valkampen gjort det til eit hovudpoeng at lokalpolitikarar skal frårøvast all vedtaksmyndigheit både for eldre, skule og barnehagar. Retorisk set ein rådhus og kultur opp mot eldre. Men det er vel slik at òg framstegspartileia kommunar må ha høvelege kontorlokale og arenaer for kultur? Etter mitt og Venstre sitt syn vil Framstegspartiet i røynda gjere kommunane til reint administrative statsfilialar.

Mitt spørsmål til representanten Korsberg er: Kvifor har Framstegspartiet slik mistillit til lokaldemokratiet og lokalt folkevalde, og kvifor trur Framstegspartiet på at berre statleg detaljstyring skal hjelpe dei eldre?

Øyvind Korsberg (FrP) [13:25:12]: Som representanten Ludvigsen var inne på, er Fremskrittspartiet veldig opptatt av en god eldreomsorg der de eldre og også de pårørende til de eldre får en reell mulighet til å velge det beste tilbudet til seg og sine. Vi ser et behov for at dette er nødt til å bli styrt på en annen måte.

Jeg kan bare trekke fram et eksempel fra den kommunen jeg kommer fra – det er selvfølgelig lettest å gjøre det – Tromsø kommune. Der prioriterer lokalpolitikkerne, bestående av Arbeiderpartiet og SV, som har flertall, å bygge et rådhus til 700–800 mill. kr. De bygger en kino. De tar ut et utbytte på 100 mill. kr fra Troms Kraft og kjøper aksjer i TFTS. Jeg tror faktisk det er det selskapet som før dette siste børskrakket – hvis man skal kalle det for det – har falt mest i verdi på Oslo Børs. Der har altså lokalpolitikkerne i Tromsø puttet inn sine penger, istedenfor å styrke eldreomsorgen.

Ingvild Vaggen Malvik (SV) [13:26:37]: Som representanten Korsberg ganske riktig påpeker, er det Regjeringens mål at Norge skal være et godt land å drive næringsvirksomhet i. Men det er jo ikke bare det som tradisjonelt oppfattes som næringspolitikk, som er avgjørende for næringslivets konkurransekraft.

Når USAs bilindustri flagger ut fra Fremskrittspartiets lykkeland til Canada, har det nær sammenheng med at et privatisert helsevesen er langt mer kostbart enn et godt offentlig tilbud. Ifølge Newsweek koster nemlig en amerikansk arbeider bilselskapene General Motors, Ford og Daimler Chrysler mer enn 6 500 dollar i året i helseutgifter. I Canada, som har et helsevesen betalt og drevet av det offentlige, er utgiftene på bare 800 dollar pr. arbeider.

Mitt spørsmål til Fremskrittspartiet er derfor: Ser Fremskrittspartiet den næringspolitiske verdien av et godt utbygd offentlig helsevesen og av å begrense omfanget av private kommersielle sykehus?

Øyvind Korsberg (FrP) [13:27:48]: Jeg tror jeg har lest Soria Moria-erklæringen ganske grundig, og jeg fant ikke noe særlig om amerikansk bilindustri – men jeg skal prøve å lese den én gang til. Men jeg er iallfall enig i at vi skal ha et godt helsevesen, og det offentlige kommer til å være et viktig bidrag i så måte.

Jeg har trukket fram Tromsø ved tidligere anledninger i dag, og jeg tror jeg gjør det igjen. Jeg vil bare vise til at for en del år siden var det ett sykehus i Tromsø, og det var Regionsykehuset i Tromsø, eller UNN, som det nå heter. I dag har vi fått tre private sykehus i tillegg, og det er med og styrker tilbudet til befolkningen. Sykehuskøen har gått ned, og man har fått en mye større valgfrihet. Det er det viktigste for oss. Vi setter pasienten i fokus, vi setter ikke systemet i fokus. Pasienten skal ha det beste tilbudet, og det skal vi være en garantist for.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

Øyvind Halleraker (H) [13:29:07]: Norge er et land med store muligheter. Få regjeringer har kunnet overta med et så godt utgangspunkt som den påtroppende Stoltenberg-regjeringen. Sjelden har uttrykket «å komme til duk og dekket bord» vært mer riktig. Ikke minst er mange av mulighetene de kommende årene knyttet til utnyttelse av våre naturressurser. Norge har muligheten til å være Europas energistormakt, med vannkraft, vind og ikke minst olje og gass utenfor kysten vår som det sentrale.

Samarbeidsregjeringen var svært opptatt av å tilrettelegge for utnyttelse av disse naturressursene til verdiskaping i Norge. Samarbeidsregjeringen la derfor stor vekt på stabile rammebetingelser og en forutsigbar balanse mellom hensynet til miljø og verdiskaping.

Vi har sett resultatet av denne politikken. Snøhvit-utbyggingen har allerede skapt ny optimisme i Nord-Norge. Men dette er bare begynnelsen. Kanskje befinner så mye som 25 pst. av verdens framtidige olje- og gassressurser seg i nordområdene. Derfor er det helt nødvendig at vi fortsetter oljeleting også i Barentshavet. På Vestlandet – hvor jeg kommer fra – vet vi hva olje- og gassvirksomhet betyr for sysselsetting og verdiskaping, også for små og mellomstore bedrifter. Jeg er derfor glad for at den forrige regjeringen i 19. konsesjonsrunde i juni valgte å lyse ut 30 nye blokker i Barentshavet og 34 i Norskehavet. Jeg håper at tildelingen av disse blokkene fortsetter, med den framdrift den forrige regjeringen la opp til. Det er grunn til å tro, med en viss uro og usikkerhet, at den nye regjeringens politikk vil bremse dette. Hva vil skje i de neste konsesjonsrundene? Vil den nye regjeringen fortsette å lyse ut nye blokker i Barentshavet? Hva med havområdene utenfor Lofoten og Vesterålen? Her er det ikke positive signaler fra Soria Moria. Et av de mest lovende områdene for olje- og gassvirksomhet, Nordland VI, skal holdes stengt for olje- og gassvirksomhet i hele fireårsperioden.

Det viktigste tiltaket for mer elektrisk kraft i Norge er å utnytte våre store gassressurser til kraftproduksjon. Jeg er derfor svært glad for at Naturkraft er i gang med å utnytte sin konsesjon til å bygge gasskraftverk på Kårstø som skal ferdigstilles i 2007. Men også her er det skjær i sjøen med den nye regjeringen. Her sier man at man vil kreve at alle gasskraftverk i Norge, også de som allerede har fått konsesjon og utslippstillatelse, slik jeg forstår det, skal ha full CO₂-rensing. Regjeringen vil kreve at all CO₂ skilles ut og fanges opp ved gasskraftverket. Deretter skal det transporteres over til dels store avstander til olje- og gassfeltene på sokkelen. Der skal CO₂ pumpes ned i borehullene som trykkstøtte og forhåpentligvis gi økt oljeutvinning – dette til tross for at fagfolkene i Oljedirektoratet senest sist vår kom med en rapport som viste stor usikkerhet, både teknisk og økonomisk, rundt dette prosjektet. Hvem som skal betale for dette, framgår ikke av Soria Moria-erklæringen, bortsett fra at staten skal bidra i finansieringen. Det er derfor ikke klart for utbyggerne på Kårstø om de i tillegg til å finansiere selve gasskraftverket også må finansiere en del av de rød-grønnes luftslott i form av CO₂-fangst, transport og deponering, eksempelvis på Gullfaks-feltet.

Jeg frykter at ny usikkerhet kan føre til at Naturkraft utsetter hele ferdigstillingen av gasskraftverket på Kårstø, at Industrikraft Midt-Norge legger til side sine planer om gasskraftverk på Skogn, og at de miljøvennlige energiverkene på Tjeldbergodden og Mongstad ikke vil se dagens lys på veldig, veldig mange år.

Våre naturressurser, ikke minst på energiområdet, gir oss enorme muligheter til fortsatt vekst og velstand her i landet. Samarbeidsregjeringen var godt i gang med å utnytte våre energiressurser til ny verdiskaping. Jeg håper at

den nye regjeringen ikke vil skusle bort disse mulighetene de neste fire årene. Det vil være en altfor høy pris å betale for husfreden mellom disse partiene.

Åsa Elvik (SV) [13:33:49]: Eg trur at det var mange i SVs stortingsgruppe som hadde ein spesiell dag i går. Å vere stortingsrepresentant og høyre på minnetalar over to av partiets største kjemper, Hanna Kvanmo og Finn Gustavsen, rett før statsministeren for ei regjering der SV inngår, les opp regjeringserklæringa kan ikkje seiast å vere noko anna enn spesielt.

Erklæringa er eit veldig godt utgangspunkt for det arbeidet som skal gjerast i Stortinget og i Regjeringa dei neste fire åra. For meg har lakmustesten vore: Kor tungt veg dei sakene som elles ikkje ville ha vore sånn viss ikkje SV hadde vore med? Og svaret, første gongen eg las erklæringa og eigentleg dagane etterpå, var: Det er saker som veg veldig tungt. Eg trur det er årsaka til at SVs landsstyre samrøystes har gitt tilslutnad til at partiet går i regjering. Partiet er fornøgd med erklæringa og ser fram til å jobbe med ho på ulike nivå.

Eg vil gjerne få lov til å ta for meg nokre av dei områda som vi er spesielt glade for. Det første er openbert miljøområdet. Kapitlet «Norge som miljønasjon» er gledeleg lesing for oss som er opptekne av miljøet. Som nordlending kan eg ikkje unngå å vere glad for og stolt over at SV går inn i ei regjering som bidreg til at den siste store elva, Vefsna, blir verna. Samtidig får området sitt næringsfond, sånn at ein kan ta i bruk den moglegheita som vern av elva faktisk er, i forhold til f.eks. reiseliv og andre former for næringsutvikling.

Eit anna tema er det som går på klima. Vi veit i dag at klimautfordringa ikkje er science fiction. Klimaendringane skjer no. Dei rammar hardest dei som er mest sårbare. Erklæringa har ambisiøse mål på området, og tiltaka er konkrete. Eg er sjølvsgt også veldig glad for og stolt over at det var SV som måtte i regjering for å få avslutta ein årelang kamp om gasskraft. Når det gjeld eit av dei store stridstema dei siste åra, i alle fall eit tema som blei heftig diskutert i den valkampen vi har lagt bak oss, petroleumsværksemd i nord, kjem avklaringa i forvaltingsplanen som kjem til våren. Stortinget kjem til å spele ei viktig rolle her. På vegner av heile SVs gruppe: Vi er klare til å begynne med den jobben.

Eit anna område som fekk hjartet mitt til å banke, og spesielt etter å ha drive ein valkamp der ein har høve til å treffe veldig mange folk der dei bur, er regionalpolitikken og distriktpolitikken. Nokre av dei mest tydelege tilbake-meldingane som vi har fått, i alle fall i det fylket eg bur i, er at den førre regjeringa har svikta oppgåva si. Dette er eit godt kapittel i erklæringa, og eg gler meg til å gå i kommunalkomiteen og jobbe med dette.

Dei tre hovudstrategiane for regional- og distriktpolitikken er gode, dei er offensive, dei er målretta, og dei er tilpassa det at Noreg ser heilt forskjellig ut frå kor ein ser det frå.

Utanrikspolitikken er eit av dei mest sentrale politiske områda for SV. På mange måtar er det derfor SV er. Etter å ha høyrte minnetalane over Hanna og Finn i går og igjen

lese utanrikskapitlet, må eg berre innrømme at eg er veldig stolt. Erklæringa slår fast at vi skal jobbe for ein FN-leia verdsorden. Om Noreg skal vere med i internasjonale operasjonar, skal ein ha eit klart FN-mandat. Nordområda er definerte som vår strategiske hovudinteresse. Dette er eit av dei områda som eg er sikker på at SV har spelt ei vesentleg rolle for å få til. Dette er eit område som stortingsgruppa til SV kjem til å prioritere å jobbe vidare med.

Og det er klart, i ettertid av dramatikken som har vore i Barentshavet dei siste dagane, at nettopp det å slå fast at nordområda er vår strategiske hovudinteresse, er eit riktig val. Kystvakta, som SV har framheva, og som ein til tider har flirt av oss for, har fått bevist kor vesentleg ho er i forhold til norsk forsvars- og tryggingsspolitikk. Og erklæringa slår fast at dette er eit område som skal styrkjast. Det er ein av dei viktige grunnane til at eg er glad for at «tunge» område i erklæringa er sånn fordi SV er med.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Kåre Fostervold (FrP) [13:39:12]: Representanten Elvik var innoen noen viktige områder i det norske politiske landskapet, men dessverre ikke noe av det som er den store utfordringen for norsk næringsliv, nemlig stabile rammevilkår og forutsigbarhet. Det er en kjensgjerning at vi har et dyktig næringsliv, som i stor grad takler de utfordringene den globale økonomien stiller det overfor. Men de stadig skiftende politiske kursene i skattepolitikken og endringene i regelverket i Norge er en større utfordring. Det kan også skremme utenlandske investorer fra å investere kapital i Norge.

Kan representanten fra SV nå garantere oss at vi skal få større forutsigbarhet og stabilitet i næringspolitikken, og at næringslivet i Norge ikke vil møte nye særnorske regler med en ny regjering?

Åsa Elvik (SV) [13:40:17]: Eg håpar at representanten Fostervold har forståing for at det ikkje er alle område ein kan komme inn på i eit femminuttarsinnlegg, men næringspolitikk er eit av dei områda som eg har jobba mest med og brenn mest for, og eg takkar for anledninga til å svare på eit vesentleg spørsmål.

Det at vi no får ei fleirtalsregjering, er i seg sjølv stabiliserande, og gjer det i seg sjølv sikrere for næringslivet. At vi seier at vi skal arbeide ope, at vi skal ta imot innspel, at vi ønskjer konstruktive innspel frå opposisjonen velkommen, betyr ikkje at vi skal gjere det vi ikkje vil. Det betyr at gode argument tek vi imot, legg vi til grunn og gjerne lyttar til. Næringslivet sjølv etterlyser stabilitet. Det får dei med ei fleirtalsregjering. Men store delar av næringslivet etterlyser òg ein statleg politikk som spelar på lag med dei, ein meir offensiv politikk. Det gjeld kanskje spesielt næringslivet i distrikta. Det får dei med denne regjeringa, og det skal dei få dei neste fire åra.

Jan Sahl (KrF) [13:41:23]: Representanten Åsa Elvik var fiskeripolitisk talskvinne for SV i forrige periode og var meget høyt på banen når det gjaldt kritikk av fiske-

ripolitikken som den foregående regjering førte, og varslet en ny politikk med den nye regjeringen. Derfor har jeg med spenning lest kapitlet i Soria Moria-erklæringen som går på fiskeripolitikk. Jeg ser at nå skal det meste utredes. Man er på ingen måte så skråsikker som man var før, og det er etter mitt skjønn innebygd sterke motsetninger i erklæringen. Jeg vil be representanten Elvik forklare meg følgende:

«Ingen skal kunne eie en fast andel av den til enhver tid fastsatte kvoten.»

Det har vært varslet.

«Regioner og kommuner, sammen med aktive fiskere, skal kunne eie fartøy med kvoterettigheter innenfor dagens deltakerlov.»

Det er etter mitt skjønn en nokså skarp motsetning. Samtidig skal en altså ta 10 pst. av totalkvoten og fordele til distriktene. Det har også vært varslet. Men en sier også samtidig at alle skal få lov til å konkurrere om 10 pst.-kvoten. Hvordan skal en få det til når en har fastlagte kvoter pr. i dag?

Åsa Elvik (SV) [13:42:51]: Eg takkar også for anledninga til å få snakke om fiskeripolitikk, som eg ikkje rakk i mitt femminuttarsinnlegg.

Vi har ein fiskeripolitisk ny kurs. Det var noko av det eg var veldig glad for då eg såg resultatet av forhandlingane på Soria Moria. Vi går frå det som var Svein Ludvigsens privatiseringspolitikk, der ein berre fokuserte på lønsemda til nokre av dei næringsaktørane som er i næringa i dag, utan forståing for kor vesentleg den næringa er for små og store fiskerisamfunn.

Representanten Jan Sahl var ikkje alltid like høgmælt når han snakka om fiskeripolitikk i førre periode. Eg ønskjer han hjarteleg velkommen til å vere høgmælt i denne perioden. Eg har stor forståing for at det er lettare i opposisjon.

Når det gjeld privatisering, er det eit vanskeleg tema å snu over dagen etter Svein Ludvigsen. Derfor er eg ufatteleg glad for at vi no får på plass ei løysing som ikkje øydelegg for dei aktørane som er i næringa i dag, men som samtidig slår fast at fisken i havet er fellesskapets ressurs og ikkje enkeltindividas for evig og alltid.

Gunn Berit Gjerde (V) [13:44:20]: Eg vil òg følgje opp med eit fiskeripolitisk spørsmål i og med at Åsa Elvik har markert seg så sterkt som SVs fiskeripolitiske talskvinne. Det går litt på det same som Sahl spurde om, men litt meir konkret.

I regjeringserklæringa heiter det at det skal setjast i gang ei brei utgreiing for å vurdere verknaden av strukturtiltaka som er innførte i fiskeriflåten, slik Åsa Elvik no refererte til. Eg reknar med at Åsa Elvik er medverkande til at dette står der. Det er mange fiskebåteigarar som er i gang med å planleggje å kjøpe større båtar eller kontrahere nye båtar, og som no er i villreie om dei skal tore å satse på utskifting som kan sikre betre og tryggare arbeidsplassar for fiskarane og ein tryggare økonomi. Betyr denne erklæringa frå Regjeringa at fiskarane må førebu seg på at strukturtiltaka vert reverserte, slik at dei no må vente med

investeringane som dei har planlagt? Betyr erklæringa at forslaget som den førre fiskeriministeren la fram ein av dei siste dagane i regjering, om å slå saman også kystbåtar i gruppe 1 og 2, vert stoppa?

Åsa Elvik (SV) [13:45:49]: Det som står i erklæringa, betyr det som står i erklæringa, nemleg at ein skal få ei utgreiing av konsekvensane av strukturtiltaka, og ein skal få ei utgreiing av moglegheitene for å innføre tidsavgrønsing for alle former for kvotar, konsesjonar og delaktildeling. Det er det som skal skje.

Frå SV si side har vi vore veldig tydelege på dette, og det er til og med nedfelt i vårt arbeidsprogram at endringar i fiskeripolitikken skal ikkje setje dagens næringsaktørar i ein vanskeleg situasjon. Vi er opptekne av å finne ei løysing der vi er sikre på at fisken i havet er fellesskapets eigedom, samtidig som vi har aktive næringsaktørar som driv med fiskeri fordi det er klokt både for deira eigen pengebok og for det samfunnet dei bur i.

Eg meiner at dagens fiskarar ikkje har grunn til bekymring. Dette er ein stegvis prosess som eg er sikker på vil føre til gode konklusjonar og gode løysingar for å foreine mål både i forhold til næringsaktørane og i forhold til kystsamfunna.

Presidenten: Replikkordskiftet er avsluttet.

Karl Eirik Schjøtt-Pedersen (A) [13:47:10]: Norge har fått en ny politisk kurs.

Den forrige regjeringen ønsket flere private skoler. Den nye regjeringen ønsker å styrke fellesskolen.

Den forrige regjeringen tvang fram kutt i tjenestene til eldre og ville sette flere tjenester ut på anbud. Den nye regjeringen vil styrke grunnlaget for de offentlige tjenestene til eldre.

Den forrige regjeringen svekket arbeidstakernes rettigheter og økte muligheten for midlertidige ansettelser. Den nye regjeringen vil styrke arbeidstakernes rettigheter.

Den forrige regjeringen svekket virkemidlene for å skape nye arbeidsplasser og kuttet i arbeidsledighetstrygden. Den nye regjeringen vil styrke innsatsen for næringsutvikling, styrke innsatsen mot arbeidsledighet og rette opp kutt i arbeidsledighetstrygden.

Satsing på kunnskap, bedre eldretjenester og økt innsats for arbeid var Arbeiderpartiets fremste budskap ved høstens stortingsvalg.

Mye er dreid i gal retning under den forrige regjeringen. Arbeidsledigheten er vokst betydelig. Viktige velferdstjenester er svekket. Fordelingen mellom dem som har mye, og dem som har lite, er blitt dårligere. Derfor trenger Norge en ny kurs. Regjeringen har varslet klare endringer allerede i 2006.

Kommunenes økonomi, og med det fellesskapets mulighet til å gi et godt skoletilbud til våre barn og et godt tjenestetilbud til våre eldre, vil styrkes betydelig. Og her ligger en grunnleggende prinsipiell forskjell mellom den gamle og den nye regjeringen – valget mellom å bruke pengene til velferdstjenester eller bruke de samme pengene til skattelette.

Det er neppe mangelen på privat rikdom som er det største problemet for de fleste av oss. Vi er derimot bekymret for kvaliteten på skolebygningene og undervisningsmateriellet. Vi ser at foreldre og besteforeldre ikke får nødvendig plass på sykehjem.

Vi gremmes over at kommunene ikke har råd til å ha vann i svømmebassengene. Likevel valgte den forrige regjering å bruke pengene til skattelette. Denne regjeringen velger annerledes.

Forskjellen mellom regjeringsalternativene er selvsagt ikke som mellom avgrunn og paradiset. Det kommer til å være mange uløste oppgaver også under denne regjeringen. Og det vil ta tid å få fram forbedringene. Regjeringens plattform gjelder for hele fireårsperioden. Det økonomiske handlingsrommet bestemmer hvor fort vi kan gå fram. Like fullt er skiftet av kurs avgjørende viktig. Vi ser det i velferdspolitikken, og vi ser det også i næringspolitikken – i det grunnleggende spørsmålet om staten skal være aktiv eller passiv.

Den gamle regjeringen overlot til markedet å mestre utfordringene i næringslivet. Den nye regjeringen legger opp til et samspill mellom næringsliv og myndigheter – en klarere strategi, en klarere vilje.

Norge har flere unike fortrinn for næringsvirksomhet. På flere sektorer får vi likevel ikke den utvikling som er mulig, bl.a. fordi de enkelte næringsaktørene hver for seg ikke har nok kraft og nok tyngde. Skal da staten lene seg tilbake, eller skal den bidra til å sette kurs, til å gi kraft og til å gi tyngde?

Et av de beste eksemplene er reiseliv. Vi vet alle at det er deilig å være norsk i Danmark. Men utlandet kjenner ikke Norge. Da må myndigheter og næringsliv gå sammen om en nasjonal reiselivsstrategi – en felles satsing, en offensiv markedsføring.

Det samme ser vi for fisk. Vi har et av verdens beste råstoff. Men vi fryser ned fisken, fjerner vårt kvalitetsfortrinn og lar den bearbeides i Kina. Også her trenger vi en nasjonal strategi, hvor vi tar tak i det som er vårt fortrinn, nemlig ferskt råstoff av høy kvalitet. Og så må vi satse – sammen. Norsk oppdrettsnæring er et eventyr, men det hadde ikke blitt skrevet uten en aktiv stat.

Vi ser det også i utenrikspolitikken. Norges fremste strategiske utfordringer og interesser ligger i nordområdene. Det må prege både vår utenrikspolitikk og vår innenrikspolitikk.

En aktiv politikk for næringsutvikling og bosetting langs kysten av Nord-Norge er ikke et spørsmål om «hjelp til Finnmark». Det er et spørsmål om å ivareta grunnleggende nasjonale interesser og å utløse de fremste mulighetene til nasjonal næringsutvikling innen olje og gass, innen fiskeri og innen reiseliv.

Denne debatten viser endringer i det politiske landskapet, først og fremst med et nytt politisk tyngdepunkt, med et avklart flertall av Arbeiderpartiet, SV og Senterpartiet. Dernest med Fremskrittspartiet som det største opposisjonspartiet.

Det viktigste nye i denne debatten er likevel endringene mellom de gamle regjeringspartiene. Kristelig Folkepartis leder har antydning en retning tilbake til sitt gamle jeg

og vilje til å ta imot statsministerens invitasjon til samarbeid mellom regjering og opposisjon. Det er i seg selv et positivt signal.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Bård Hoksrud (FrP) [13:52:14]: Jeg mener at representanten var innom mange viktige spørsmål, men jeg hadde likevel håpet at han også ville komme innom samferdselssektoren og hva den nye regjeringen ønsker å gjøre på samferdselssektoren.

Senest i dag kunne man på nyhetene høre at Statens vegvesen, regionvegkontoret i Midt-Norge, vurderer å sette ned fartsgrensene fordi veiene er så dårlige at de er trafikkfarlige. Det er faktisk en utfordring at det på en rekke veier er en enormt dårlig standard. Dette viser med tydelighet at vi står overfor veldig store utfordringer med hensyn til de norske veiene. Regjeringen sier i sin erklæring at den skal satse på utbygging av våre veier i tråd med stortingsflertallets vedtak i forbindelse med behandlingen av Nasjonal transportplan. Spørsmålet mitt til representanten blir om han mener at en ekstra milliard til veiformål pr. år de neste ti årene vil være nok til å sikre Norge skikkelige veier, og om han vil sørge for at man når målet om null hardt skadde og drepte i trafikken.

Karl Eirik Schjøtt-Pedersen (A) [13:53:28]: Jeg er klar over at representanten er ny, men må få lov til å minne om at Fremskrittspartiet faktisk var med på de samlede vurderingene av hvordan man skulle øke satsingen ved behandling av Nasjonal transportplan.

Det er altså slik at den nye regjeringen har gjort det klart at økt satsing på veier, både til investeringer, til drift og til vedlikehold, er i tråd med stortingsflertallets vedtak i forbindelse med behandlingen av Nasjonal transportplan. Det er et klart utgangspunkt for denne regjeringen, en helt annen vilje enn den tidligere regjeringen viste både i sitt opplegg for Nasjonal transportplan og enda mer i sitt opplegg til budsjett, hvor man ikke engang følger opp sitt eget opplegg for Nasjonal transportplan.

Så vil den årlige satsingen måtte avveies innenfor de samlede økonomiske rammene. Det skal Regjeringen komme tilbake til, første gang i forbindelse med sin tilleggsproposisjon til budsjettet.

Martin Engeset (H) [13:54:30]: Gjennom hele valgkampen og helt frem til valgdagen var de rød-grønne helt konkrete på at de skulle gjennomføre en makspris i barnehagene på 1 750 kr fra 1. januar 2006. Vi som representerte regjeringspartiene, fikk til stadighet høre at det ikke var mangel på penger, men mangel på vilje som var problemet. Men i Soria Moria-erklæringen som ble offentliggjort fire dager før de rød-grønne overtok regjeringens svaret, står det på side 44 at man skal

«innføre maksimalpris på 2250 kroner per måned fra 1. januar 2006».

Altså er en økt kostnad på 500 kr i måneden, eller 6 000 kr pr. år for dem som har ett barn, plutselig blitt prisen for de rød-grønnes overlagte løftebrudd. Når de rød-

grønne allerede før de kom i regjering oppdaget at deres løfte ikke var gjennomførbart, må de åpenbart ha vært klar over dette også i valgkampen. Man forsøkte med fullt overlegg å lure velgerne.

Mitt spørsmål til representanten Schjøtt-Pedersen blir da: Hvilke andre valgløfter er det som man nå bare må se bort fra?

Karl Eirik Schjøtt-Pedersen (A) [13:55:53]: Et gammelt norsk ordtak sier at på seg selv kjenner man andre. Jeg er klar over at Høyre har forlatt mange av sine løfter som de hadde før forrige valg. Jeg er også klar over at det var en betydelig avstand mellom det som stod i den forrige regjeringens grunnlag, og det som ble virkeliggjort.

Men det som denne regjeringen har gjort, er å legge fram for Stortinget at man helt konkret, fra 1. januar 2006, innfører en maksimalpris på 2 250 kr. Det er en konkret oppfølging. Den kommer til å følges direkte opp i det budsjettet som skal presenteres i begynnelsen av november.

Så gjør man det videre klart at en maksimalpris på 1 750 kr i 2005-kroner skal innføres når full barnehagedekning er nådd, senest ved utgangen av 2007. Jeg føler meg helt sikker på at den norske befolkning ser det som en klar forbedring når det gjelder kostnadene i forhold til barnehagene, i motsetning til at den avtroppende regjeringen faktisk ikke har lagt opp til noen reduksjon av barnehageprisene neste år, snarere tvert imot.

Jan Sahl (KrF) [13:57:06]: Til representanten Karl Eirik Schjøtt-Pedersen vil jeg si at når det gjelder den forrige regjeringens oppfølging av Sem-erklæringen, har vi fullt ut oppfylt våre løfter når det gjelder samferdsel. Vi har sågar overoppfylt det på en del områder. I så måte har den nye regjeringen et ganske stort ansvar for å oppfylle sine løfter i forbindelse med det budsjettet som snart skal legges fram når det gjelder Nasjonal transportplan, der man skulle gå 2 milliarder kr høyere opp på banen enn vi lovt i forbindelse med den samme planen.

Så til Soria Moria-erklæringen, der man sier at man ikke skal konkurranseutsette flere persontrafikkstrekninger på jernbanen. Jeg vil vise til at vi har hatt én strekning ute, nemlig Gjøvik-banen. Hvem vant den? Jo, NSB vant den til en billigere pris og med bedre materiell enn det de har kjørt med før. Hva er så årsaken til at man ikke vil prøve nye strekninger når man beviselig tjener penger? Totalt sett har vi spart ca. 800 mill. kr på vår konkurranseutsetting, som nå er lagt inn i budsjettet i forhold til nye satsinger. Hva vil Arbeiderpartiet gjøre med det?

Karl Eirik Schjøtt-Pedersen (A) [13:58:34]: En del land har prøvd seg på en omfattende grad av konkurranseutsetting innenfor samferdselssektoren, altså økt privatisering av samferdselstilbud når det gjelder jernbane. Det har ikke vært noe vellykket prosjekt. Vi har f.eks. i Storbritannia sett at det har klare negative virkninger. Jeg ser ingen grunn til at man skal gå videre på å skulle forsøke å gjøre de samme feilene også i Norge. Derfor synes jeg det er en avklarende og presis formulering som står i Regjeringens grunnlag, at man ikke vil legge til rette for kon-

kurransesutsetting på nye persontrafikkstrekninger. Det gir en sikkerhet i forhold til at det er et stabilt grunnlag for å legge til rette for gode løsninger gjennom NSB og på den måten sikre et godt tilbud til befolkningen, i stedet for å gå løs på forsøk som vi i liten grad vet resultatene av.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

Per Sandberg (FrP) [13:59:36]: La meg først få lov til å kommentere det som ble sagt i forrige replikkrunde, hvor Schjøtt-Pedersen kommenterte at Fremskrittspartiet stod sammen med Arbeiderpartiet når det gjaldt Nasjonal transportplan. Det er jo riktig. Men det var selvfølgelig etter at Arbeiderpartiet hadde stemt ned Fremskrittspartiets betydelig større satsing på veg – slik at det er sagt.

Representanten Siv Jensen fremmet på vegne av Fremskrittspartiet to gode forslag tidligere i dag. De har til dels fått noen kommentarer fra andre representanter. Når jeg har lyttet til det, virker det særlig fra Senterpartiets og Arbeiderpartiets side som om den lovfestede retten til de eldre om eldreomsorgstjenesten er et brudd på tilliten til lokale politikere, og at det er det eneste argumentet de har. Jeg tolker det slik at for disse partiene veier lojaliteten opp til lokalpolitikere mer enn å få gode og lovfestede omsorgstjenester for de eldre. Det må jo være tolkningen når de samme partiene ser bort fra lokalpolitikere og lojaliteten og tilliten til dem når det gjelder barnehagene. For det er akkurat det samme disse partiene gjør i forhold til det.

Jeg har lyst til å drive litt voksenopplæring i forhold til det Fremskrittspartiet ønsker seg. For det er jo ikke slik som representanten Meltveit Kleppa nevnte tidligere i dag om en 80 år gammel kone fra Finnsnes, som for øvrig har tilhørighet i Lenvik kommune. Med vårt system ville den 80 år gamle konen i Finnsnes uansett hatt et tilbud. Det som hadde vært sikret med vårt system, er at den konen hadde fått sine ressurser, og det er vi alle interessert i. Vi hadde sikret at den 80 år gamle konen hadde fått midlene sine, og det er det som har vært debatten i denne sal og i norsk politikk i 20 år – ansvarsapulverisering. Vi ser nesten daglig at eldreomsorgen svikter fra kommune til kommune, og så er det ingen som tar ansvaret. Fremskrittspartiet har funnet en modell som vil sikre at når vi ønsker mer midler til eldreomsorgen, så skal pengene følge brukeren. Så mye som jeg vet om Lenvik kommune og Finnsnes, så er jeg sikker på at Lenvik kommune sannsynligvis hadde blitt den som hadde levert tjenesten til den 80 år gamle konen uansett, men da hadde pengene vært kanalisert til riktig plass. Det er det som er poenget.

Om den erklæringen som ligger på bordet her nå, kan en si at de aller fleste partiene nok ville ha kunnet levert en slik type erklæring. Det er veldig mye videreutvikling, videreføring, styrking, samarbeid, sikring, legge til rette og satse på – fine ord som vi har hørt i denne sal og i norsk politikk i all tid. Realitetene kommer på bordet når denne regjeringen legger fram sitt reviderte budsjett. Da vil alle se at det vil bli mindre valgfrihet for folk. Skatte- og avgiftsøkningene vil bli enorme for folk flest, uavhengig av om de har sagt at skattenivået fra 2004 skal holdes. Vi vil få en SVs innvandringspolitikk som er ganske klar i er-

klæringen: Nå skal vi liberalisere enda mer. Og mitt spørsmål kunne gjerne ha vært: Hvor mange skal vi nå ta imot, selv om vi har strammet inn over tid? Vi har ikke greid å integrere de menneskene som er tatt inn over tid, og nå skal det altså økes igjen.

Denne regjeringen har erklært at nå skal de ha kampen mot arbeidsledighet høyest på dagsordenen. Ja, det er den samme kampen som Arbeiderpartiet har ført tidligere, som har ført til meget høy arbeidsledighet. Vi har noen rapporter i dag som tilsier at tiltaksplasser, som er medisinen til denne regjeringen for å redusere arbeidsledigheten, er direkte passiviserende. Men det er klart at jeg ser jo at denne regjeringen er nødt til å ha på plass flere tiltaksplasser, for arbeidsledigheten vil øke. Innstrammingen i norsk næringsliv vil bli av en slik art at de ikke har råd til å ha folk ansatt. Den forrige Stoltenberg-regjeringen sørget nesten for at norsk næringsliv ble utkonkurrert. Nå er det den norske arbeidstakeren som skal utkonkurreres med den nye regjeringens plattform. Det er min spådom, og det blir trist å se at så skjer.

Det skal satses på kommunesektoren, og det skal være frie inntekter, igjen i forhold til lokaldemokratiet. Jeg vil gjerne spørre Regjeringen: Bergen kommune arvet 900 mill. kr i gjeld fra Arbeiderpartiet. Når de nå får økte overføringer, får de betale ned gjelden? Eller skal de satse på eldre og skole?

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Torstein Rudihagen (A) [14:05:12]: Representanten Sandberg avslutta med eit spørsmål. No er det mitt privilegium som replikant å stille spørsmål. Det går på det Sandberg starta med, nemleg grunngevinga for kvifor Framstegspartiet gjorde det dei gjorde under handlinga av Norsk transportplan. Er vi då i den situasjonen at no skal vegmilliardane flagre gjennom lufta utan noko som helst resultat? For ser vi på den perioden vi har lagt bak oss, så hadde Framstegspartiet eit samferdselsforslag på vegbudsjettet på mange titals milliardar kr som det aldri vart gjennomført noko av. Trass i tre statsbudsjettforlik med den då sitjande regjeringa greidde nesten ikkje Framstegspartiet å få til nokon ting. Det kunne dreie seg om 200–250 mill. kr totalt.

Så var dei med i eit fleirtal under handlinga av transportplanen som gav auka satsing på både veg, jernbane og kollektivtransport. Vil Framstegspartiet i sin samferdselspolitikk stå fast på det? Eller skal det no vere dei litt opportunistiske vegmilliardane som skal sveve gjennom lufta, utan noko konkret resultat?

Per Sandberg (FrP) [14:06:25]: Fremskrittspartiet betrakter det aldri som populisme å virkeliggjøre satsing på veg. Det ser vi som en nødvendig satsing. Det vil aldri bli populisme fra vår side.

Når det handler om Norsk transportplan, og det at vi havnet ned på et subsidiært standpunkt der, var det for å sikre noen midler til veg. Men så ser vi at den regjeringen som gikk av, ikke har fått på plass disse midlene. Nå ser jeg at den nye regjeringen skal få på plass en milliard – forhåpent-

ligvis, det gjenstår å se. Men den milliard som den nye regjeringen får på plass, er jo bare nok til å holde det dårlige nivået på plass. Det ligger prosjekter for én milliard i Vegvesenet, men de mangler midlene til nye prosjekter.

Det er jo ikke noe problem å satse på samferdsel i Norge. Det er fullt av maskiner og entreprenører i Europa, og det er bare å hente dem inn. Det vil ikke få noen påvirkning på norsk økonomi overhodet.

Trond Helleland (H) [14:07:37]: Jeg skjønner at representanten Sandberg er i en glidende overgang mellom kommunalpolitikken og samferdselspolitikken, men det er fortsatt tre kvarter til han velges til leder av samferdselskomiteen. Så vi venter litt med det.

Det Per Sandberg var opptatt av i innlegget sitt, var å forsikre om at kommunenes handlefrihet ville bestå med Fremskrittspartiets stykkprispolitikk. Jeg tror ikke det er her hovedproblemet ligger når det gjelder Fremskrittspartiet. Hovedproblemet er den hemningsløse pengebruken. I forrige periode svidde Fremskrittspartiet av flere titalls milliarder kroner ekstra i sine alternative budsjetter. I tillegg fremmet partiet forslag om en lang rekke kostnadskrevenne tiltak som aldri ble lagt inn i budsjettet. Resultatet av en slik politikk ville ha redusert handlefriheten. Den ville ha redusert handlefriheten for barnefamilier, for folk med boliglån, for næringslivet og for kommuner. Denne politikken ville ha fjernet handlefriheten gjennom en usosial eksplosjon i rentenivået. Hvor høy rente er representanten Sandberg villig til å godta for å få gjennomført Fremskrittspartiets politikk?

Per Sandberg (FrP) [14:08:44]: Det var kjente ord fra Høyre. Det er veldig interessant at det kommer fra Høyre, som har sittet i regjering. Jeg vil gjøre oppmerksom på at det ene året da Fremskrittspartiet foreslo å bruke 5 milliarder kr mer enn det den avgåtte regjeringen gjorde, kom den samme regjeringen tilbake i revidert budsjett året derpå og brukte akkurat de 5 milliarder kr som Fremskrittspartiet hadde foreslått. Hvis dette var det som liksom var «den hemningsløse pengebruken» fra Fremskrittspartiets side, innrømmer representanten Helleland altså at den avgåtte regjeringen også har vært hemningsløs i sin bruk av oljemidler.

Fremskrittspartiet har alltid hatt balanse i sine budsjetter – vi har alltid hatt balanse i våre budsjetter. Vi har til og med gått til det skritt å la Statistisk sentralbyrå beregne konsekvensene av våre statsbudsjetter. De er ikke i nærheten av det resultatet som Trond Helleland ønsker å gi uttrykk for.

Vi tror at vi helt sikkert ville ha skapt en vekst og en utvikling med vår politikk og våre budsjetter som ville ha vært av en helt annen karakter enn det den avgåtte regjeringen fikk til, og – selvfølgelig – også enn det den påtroppende regjeringen vil få til. Men det gjenstår å se. Det kommer nye valg senere. Kanskje får også Fremskrittspartiet prøvd å sette sin politikk ut i virkelighet.

Karin Andersen (SV) [14:10:04]: Jeg forstår at representanten Sandberg er litt irritert og fortvilet over sin

nye posisjon i Stortinget. Han har mistet jokerposisjonen og muligheten til å påvirke norsk politikk. Det hører vi litt på tonen.

Per Sandberg sa i sitt innlegg nå at omtrent alle partier kunne ha levert denne erklæringen. Min påstand er: Det kunne i hvert fall ikke Fremskrittspartiet. Det gjelder særlig på ett område, for det er ett område hvor Fremskrittspartiet skiller seg ut fra alle andre partier i Norge. Det gjelder miljøpolitikken. Fremskrittspartiet er det eneste partiet i Norge som mener at de har rett til å gamble med livsgrunnlaget til alle kommende generasjoner, ved å føre en hemningsløs politikk når det gjelder forurensning og særlig klima.

Jeg har behov for å spørre Fremskrittspartiet om de virkelig mener det alvorlig når de sier at Norge i dag er så fattig, og at flertallet i Norge i dag er så fattige at vi ikke har råd til å sikre CO₂-rensing av gasskraftverk, som kan være det ene grepet som virkelig betyr noe for å kunne stagge det galopperende klimaproblemet vi har i verden i dag.

Per Sandberg (FrP) [14:11:23]: Jo, Norge har råd til det. Det er jo det som har ligget som en grunnfjøl i Fremskrittspartiet, også når vi har prøvd å framskynde bygging av varmekraftverk. Vår grunnleggende tro på å få til CO₂-rensing på riktig måte er knyttet til satsing på forskning. Det er å satse på forskning og tekniske løsninger for å få det raskest mulig på plass. Jeg tror faktisk at hvis vi hadde fått på plass et varmekraftverk eller et gasskraftverk på et tidligere tidspunkt, kunne forskning og utvikling ha skjedd på det stedet hvor dette verket stod. Da hadde vi hatt rensing på plass mye raskere.

Fremskrittspartiet har tatt til orde for å satse milliarder av kroner på infrastruktur for raskest mulig å få dette på plass, slik at Norge kan stå i front også for den type forskning og utvikling som gjelder rensing. Da ville vi ha vært i førerretet for miljøetsatsing også når det gjelder CO₂-rensing. Nå er vi slett ikke det, for nå leverer vi jo bare gassen fra oss til alternative gasskraftverk ute i Europa som slett ikke har som formål å satse på CO₂-rensing med tanke på miljøet.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

Jan Sahl (KrF) [14:12:42]: Det var knyttet stor spenning til Soria Moria-erklæringen og den nye regjeringens politikk. I sin erklæringstale til Stortinget i går uttalte statsministeren følgende:

«Vi vil endre politikken innhold, og vi vil endre politikken form.»

Når det gjelder nordområdepolitikken, som jeg vil berøre i mitt innlegg, så må det nok handle mer om formendring enn om innholdsendring. Jeg konstaterer med tilfredshet at den nye regjeringen stort sett viderefører Samarbeidsregjeringens nordområdepolitikk.

En god distriktpolitikk avhenger av politikken på mange områder. Landbruk, fiskeri, energi og samferdsel er særlig vesentlig i denne sammenheng. Det samme gjelder også kommunenes evne til tilrettelegging og oppgave-

løsning. Jeg hilser økningen i kommunenes frie inntekter velkommen, men jeg deler journalist Ole P. Pedersens bekymring i det siste Kommunale Rapport, der han sier at det er viktig at mer penger «brukes til et bedre tilbud til brukerne – og ikke går bort i lavere effektivitet og større slakk».

Avstandskostnader er en av de største utfordringene for næringslivet i Nord-Norge. Gode og hensiktsmessige transportløsninger er nødvendig for bosetting og næringsliv. Når det gjelder samferdsel, har den avgåtte regjeringen oppfylt alle sine økonomiske løfter i Sem-erklæringen, og vi har lagt fram et samferdselsbudsjett i tråd med våre lovnader for den nye Nasjonal transportplan-perioden. Så får vi vente på tilleggsbudsjettet fra den nye regjeringen for å se om det kommer 2 milliarder kr ekstra, i tråd med deres lovnader i Nasjonal transportplan.

Senterpartiet forhåndsannonserte at en rød-grønn regjeringens mål skulle være å flytte 6 000 statlige arbeidsplasser ut av Oslo de fire neste årene, og de mente at det var et ufravikelig prinsipp at alle nye statlige etater som etableres, skal legges utenfor Oslo. I Soria Moria-erklæringen er dette redusert til at Regjeringen vil «utrede om deler av eksisterende statlig virksomhet kan lokaliseres utenfor Oslo». I tillegg står det at Regjeringen vil «evaluere gjennomførte utflyttinger av statlige virksomheter». Her kan det se ut til at Senterpartiet har måttet gi tapt for Arbeiderpartiet og SV, som begge har programfestet nei til utflytting av allerede eksisterende arbeidsplasser. På dette punktet vil det være nyttig med en avklaring av Regjeringens egentlige standpunkt.

Fisken har vært grunnlaget for bosetting og næringsliv langs kysten i uminnelige tider. På fiskeriområdet har de rød-grønne varslet en kraftig omlegging av politikken i valgkampen. Skråsikkerhet i valgkampen er nå byttet ut med opprettelsen av et bredt sammensatt hurtigarbeidende utvalg som skal evaluere strukturiltakenes virkninger, noe som for øvrig er helt i tråd med det et samlet storting bad om i vår. Det antydes videre en form for tidsavgrensing på kvoter, noe Kristelig Folkeparti allerede har vedtatt og programfestet og ønsker velkommen. La meg understreke at Kristelig Folkeparti vil gå inn i evalueringen av strukturiltakene med et åpent sinn. Vi ser også nødvendigheten av å justere kursen på noen områder.

For å kunne forvalte fiskeressursene godt må vi samarbeide nært internasjonalt, ikke minst med Russland. Vi ser i dag et klart felles behov for økt kontrollinnsats for å avdekke overfiske og ulovlig fiske. Det er et økende problem, og samarbeidet her må bli bedre. Dette er aktualisert av de siste dagers hendelser rundt den russiske tråle- «Elektron».

I forbindelse med stortingsbehandlingen av nordområdemeldingen i vår var det bred enighet om at framtidens muligheter finnes i nord, og at vi må utnytte de ressursene som finnes i området på en måte som er bærekraftig og miljøvennlig. Kristelig Folkeparti mener at oljeutvinning ikke skal foregå i sårbare naturområder der miljøhensyn taler for at oljeutvinning er uforsvarlig. Petroleumsfrie soner må derfor opprettes for å sikre slike områder et langsiktig vern mot oljevirkosomhet.

Samtidig mener vi i Kristelig Folkeparti at det er viktig å utnytte ressursene på sokkelen. I Soria Moria-erklæringen slås det fast at Regjeringen vil slutføre den 19. konsesjonsrunde som forutsatt. De rød-grønne er også enige om at det i Nordland VI ikke skal igangsettes petroleumsvirksomhet i denne perioden, noe Kristelig Folkeparti støtter. Vi avventer forvaltningsplanen og er glade for at Regjeringen vil ta Stortinget med i debatten når den endelige vurderingen skal gjøres.

Det står mange fine ord i Soria Moria-erklæringen om at den nye regjeringen ser nordområdene som Norges viktigste strategiske satsingsområde i årene som kommer. Dette er løfterike ord for landsdelen, og vi håper ordene blir omsatt i handling.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Torstein Rudihagen (A) [14:17:52]: Representanten Sahl prata varmt om bl.a. samferdsel som ein viktig føresetnad for busetjing, næringsliv og levande distrikt. Samstundes sa han at den førre regjeringa hadde oppfylt sine løfte i Sem-erklæringa. Men faktum er jo at denne regjeringa gjekk av med eit etterslep på nesten 3,5 milliardar kr i forhold til det som var ambisjonen i Norsk transportplan. Med andre ord: Det var nesten ikkje fnugg av satsing på samferdsel i førre periode.

I det budsjettforslaget som no ligg føre av den førre regjeringa, er det òg eit stort gap opp åt det som ligg i den noverande transportplanen. Meiner Sahl at den førre regjeringa førte ein offensiv samferdselspolitikk i tråd med det som ein her legg stor vekt på?

Jan Sahl (KrF) [14:18:57]: Det er ikke noe uvanlig at ulike regjeringer opp gjennom historien har gitt større løfter enn dem de har klart å oppfylle. I så måte har vi ligget etter løftene i Nasjonal transportplan i periode etter periode, for det er enklere å gi løfter enn å oppfylle dem.

Det som er realiteten når det gjelder vår regjering, er at vi hvert år har økt samferdselsbudsjettet betraktelig, og at vi har «all time high» satsing på samferdsel i det budsjettet som nå er lagt fram. Vi har oppfylt våre løfter i Nasjonal transportplan. Det som nå blir spennende, er om det kommer 1 milliard kr i pluss til jernbane og 1 milliard kr i pluss til vei når den nye regjeringen nå skal legge fram sitt budsjett. Det skal vi følge nøye med på. Og kommer det ekstra penger, skal vi også være med på å bruke de pengene.

Henning Skumsvoll (FrP) [14:20:05]: Jeg er enig med representanten Sahl i at styrking av næringslivet i nordområdene er veldig viktig. Det samme er samferdselssatsingen, som vil ha betydning for næringslivet både i nordområdene og i landet for øvrig. Det er Fremskrittspartiet helt enig i. Der vi imidlertid er litt uenig med de fleste partiene, gjelder utbyggingen av hovedveinettet i Norge, som går for langsomt. Med dagens utbyggingstakt vil det ta ca. 60 år for å få et tilfredsstillende hovedveinett. Standarden er også dårlig.

Spørsmålet er derfor: Vil Kristelig Folkeparti arbeide aktivt for en hurtigere utbyggingstakt og for en bedre vei-standard i kommende budsjettår? Minstekravet blir at det bygges så brede veier at det kan anlegges midtskillere, noe som beviselig vil gi mer trafiksikre veier.

Jan Sahl (KrF) [14:21:07]: For Kristelig Folkeparti er samferdsel et viktig satsingsområde. Og som jeg sa i svaret mitt på den forrige replikken, har vi levert et samferdselsbudsjett nå som har «all time high» satsing både på bane og på vei.

Fremskrittspartiet står her alene om sin satsing på samferdsel, som vi dessverre ikke har fått mulighet til å se bli realisert. Det er altså foreløpig kun papirpenger, slik som jeg ser det.

Når det gjelder veier med midtskillere, er det klart at vi skal bygge slike veier der det trengs. Det trengs ikke over hele landet. Det har noe å gjøre med den trafikkmengden som totalt sett er på veien.

Når det gjelder hovedveinettet, er det nå lagt klare planer for en styrking både av den tverrgående E6 gjennom landet og de øvrige stamveiene. Kristelig Folkeparti skal være med på en fortsatt satsing på samferdselssektoren i årene som ligger framfor oss.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til replikk.

Lars Peder Brekk (Sp) [14:22:40]: Gjennom internasjonale avtaler og konvensjoner har Norge rettigheter i og forvaltningsansvar for et hav- og sokkelområde som er mer enn seks ganger større enn Fastlands-Norge. Norge er Europas største havstat. Nordområdenes militærstrategiske betydning er i tradisjonell forstand redusert, men de nordlige havområdene er økonomisk sett viktigere enn noen gang. Nordområdene rommer enorme og økonomisk viktige ressurser som vil være bunnplanken i Norges framtidige økonomi. Både de fornybare ressursene og landressursene i området skaper grunnlag for både energiproduksjon og annen næringsvirksomhet. Nord-Atlanteren er i tillegg en viktig transportvei. I tillegg til ressursene i form av olje, gass og fisk er det store miljøutfordringer i nord. Barentshavet har et unikt arts mangfold og er et av de mest produktive havområdene i verden.

Selv om nordområdene i mange år har bydd på krevende utfordringer og muligheter, har Norge de siste årene manglet en helhetlig tilnærming til nordområdene. Jeg er derfor svært glad for at statsministeren og den nye regjeringen i sin tiltredelseserklæring så klart understreker at nordområdene vil være Norges viktigste strategiske satsingsområde i årene som kommer.

Det har vært et klart krav fra Senterpartiet i Soria Moria-forhandlingene at vi skulle få en nyorientering og en videreutvikling av den utenrikspolitiske og forsvarsmessige satsingen i nord.

De konflikthfulle ressurspolitiske hendinger vi har hatt de siste dagene, med Kystvaktens jakt på den russiske tråleren «Elektron», som også flere representanter har nevnt i sine innlegg, er dessverre ikke noe nytt fenomen. Det er gjennom flere år dokumentert et betydelig russisk overfis-

ke i Barentshavet, noe som direkte går ut over norske fiskeriinteresser, herunder norske fiskeres ressurstilgang og deres økonomi. Situasjonen understreker sterkt behovet for å styrke arbeidet med å hevde norsk suverenitet og for å sikre kontroll med og bærekraftig forvaltning av de rike ressursene i nord.

Som sagt: Det militære trusselbildet har endret seg, men vi har likevel et stort og betydelig ansvar for å sørge for stabilitet og sikkerhet i egen region. Vi må opprettholde et troverdig og relevant forsvar, som et signal til omverdenen om hvor Norges interesser og prioriteringer ligger, og som en garanti for at vi tar våre forpliktelser for utøvelse av vår territoriale sikkerhet på alvor. Det er knyttet enorme økonomiske interesser til Norges havområder, og vi kan ikke se bort fra at vi kan bli utsatt for politisk press. Vi ser at en ressurskonflikt lett kan få politiske undertoner og øke presset mot Norges rettigheter i vid forstand. Derfor er Norge i en annen og mer utsatt situasjon enn andre medlemsland i NATO. Vi må derfor ikke slakke på kravene om effektiv ressurskontroll i havområdene i nord. Det faktum at flere stater er uenige i vårt syn på deling av havområdene, gjør oppgaven enda mer krevende. Det er som sagt derfor viktig med en forsvarspolitikkk hvor tilstedeværelse i nordområdene prioriteres høyere enn det som har vært gjort de siste årene. Vi er nødt til å øke den sjømilitære tilstedeværelse, og vi er nødt til å øke bevilgningene til Kystvakten for å få flere havgående patruljedøgn. Det vil styrke både ressurskontrollen og beredskapen. Det må også være et mål at et kystvaktskip skal kunne nå fram til havarete skip eller andre mål innen fem timer.

Det er også store miljøutfordringer knyttet til eksporten av olje fra Nordvest-Russland langs norskekysten. I tillegg til å styrke Kystvakten må vi sørge for å legge seilingsleden lenger fra kysten og utvikle en oljevernberedskap som er tilpasset de krevende klimatiske forholdene i nord. Samarbeidet med Russland, som har vært godt i mange år, må intensiveres. Senterpartiet ønsker imidlertid også å utvikle samarbeidet i nordområdene mot de andre nasjonene som har miljø- og næringsinteresser rundt Nordpolen. I tråd med Soria Moria-erklæringen, hvor det påpekes at Regjeringen vil gjennomføre nordområdedialoger med alle de viktigste statene som har interesser i nord, vil vi be Regjeringen vurdere Senterpartiets forslag om en nordatlantisk ressursorganisasjon – vi har kalt den NARO – en samarbeidsorganisasjon mellom bl.a. Norge, Russland, USA, Canada, Island og Danmark, hvor siktemålet er å alliere seg med stater som har felles interesser og utfordringer innenfor miljø og næring i nordområdene.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Karin S. Woldseth (FrP) [14:27:41]: Det er prisverdig at Brekk tar opp problemene i nordområdene, ikke bare når det gjelder miljø og forsvar, men også når det gjelder ressursene.

Jeg har flere ganger hørt Brekk, som jo er en sentral representant i Senterpartiet, ved flere anledninger påpeke hvor viktig det er å ta vare på landbruket i Norge. I de fora jeg har hørt ham, har han faktisk fullstendig glemt fisken.

Dette gjør meg som representant fra Vestlandet litt frustrert. Så viktig er landbruket for Brekk at han er villig til å forhandle vekk fisken og fiskeforedlingen i Norge. Det bekymrer meg selvsagt, både som representant fra Vestlandet og som en som snakker for Kyst-Norge, både Vest- og Nord-Norge, der den store verdiskapingen skjer. Derfor må jeg spørre: Kan man forvente fra Senterpartiet de neste fire årene at primærnæringene blir ulikt behandlet og prioritert forskjellig? Eller – sagt med andre ord – er det en fordel å lukte fjøs framfor å lukte fisk i de neste fire årene?

Lars Peder Brekk (Sp) [14:29:20]: Nå er det jo slik at det kan være ulik lukt fra ulike personer, så jeg skal ikke kommentere det noe videre.

Jeg synes det er interessant at en tar opp spørsmålet om hvorvidt det går an å ha to tanker i hodet samtidig, for det er det representanten Woldseth spør om.

I den første Bondevik-regjeringen, der jeg var fiskeriminister, var det et sentralt poeng å ha to tanker i hodet samtidig, de to primærnæringene. Den ene var den offensive holdningen for fiskerinæringen i forhold til WTO. Den andre var den defensive holdningen: å sikre interessene til landbruket innenfor WTO. Og det er fullt ut mulig fortsatt å ha den samme tenkningen med seg videre. Vi er veldig opptatt av at vi skal ivareta de store interessene knyttet til landbruk, for å sikre distriktene, for å sikre arbeidsplasser. Men vi er også veldig opptatt av å sikre de offensive interessene som gjelder markedsadgang for fisk. Den regjeringserklæringen som er utarbeidet på Soria Moria, ivaretar det fullt ut.

Petter Løvik (H) [14:30:41]: Eg synest det er interessant at Brekk her tar opp viktige sider ved fiskeripolitikken. Det er heilt klart at ein aktiv og god fiskeripolitik er noko vi blir stadig meir avhengige av i ein stadig meir internasjonal marknad.

Det som eg har lyst til å få utdjupa litt vidare, er ein del utsegner som både kom før valet og har kome etter valet, om dette med kvotefordeling. Det er eit spørsmål som har skapt veldig stor diskusjon langs heile kysten. Den tidlegare regjeringa, som no diverre er gått av, og fiskeriorganisasjonane har vore heilt einige om at å ha stabilitet mellom dei ulike flåtegruppene er noko som har vore ein verdi i seg sjølv. Det blir trekt i tvil om den nye regjeringa og Brekk vil følgje opp dette.

Eit spørsmål til: Det er også sagt i Soria Moria-erklæringa at distriktskvoteordningane skal forsterkast og takast meir aktivt i bruk. Kan Brekk utdjupe også litt om dette?

Lars Peder Brekk (Sp) [14:31:57]: For det første har jeg lyst til å si at jeg er veldig glad for at Soria Moria-erklæringen er så omfattende når det gjelder fiskeripolitik. Det er glimrende at en så viktig distriktsnæring har vært tatt så på alvor, og at det ligger så klare føringer for den videre utviklingen i Soria Moria-erklæringen.

En aktiv og god fiskeripolitikk er viktig både for å sikre lønnsomhet og for å sikre utvikling i alle deler av landet. Jeg har lyst til å understreke at en del av målsettingen med den politikken som er nedfelt i Soria Moria-erklæringen, er at fiskeripolitikken på nytt skal få en distriktspolitisk betydning.

Når det gjelder spørsmålet om kvotefordeling, er det et element som fiskeriministeren må utvikle videre. Men det er ikke nedfelt noen endringer i kvotefordelingen mellom hav og kyst i det dokumentet.

Når det gjelder distriktskvoteordningen, er det slik at den vil bli vurdert av det hurtigarbeidende utvalget, som en del av det å utvikle en ny og bedre strukturpolitikk.

Modulf Aukan (KrF) [14:33:22]: Lars Peder Brekk kom inn som eit friskt pust som statsråd i Bondevik I-regjeringa. No vert rolla ei litt anna, med å forsvare den nye regjeringa sin politikk. Det kan til tider verta krevjande.

Eit par konkrete spørsmål når det gjeld næringspolitikken: Vil næringspolitikken framleis ha element av moglegheiter for å avsetja midlar til produktutvikling for den einskilde bedrifta? Eg tenkjer da på skatteFUNN-ordninga. Vil ho verta vidareført?

Det står mykje om openheit i forhandlingane, både i dokumentet frå Soria Moria og i det som vi fekk høyra i går. Ser ikkje Lars Peder Brekk moglegheita for at dersom ein går for langt, vil ein svekkja sine eigne posisjonar? Det har vore ein del kritikk av den førre regjeringa for at ein har vore for lite open. Ser ein den faren?

Lars Peder Brekk (Sp) [14:34:47]: Jeg takker for representanten Aukans karakteristikk av den korte perioden jeg fikk anledning til å være fiskeriminister i den første Bondevik-regjeringen. Jeg håper også at jeg kan bidra til frisk pust og frisk debatt i denne salen nå.

Jeg er veldig opptatt av næringspolitikk, og kan bare svare umiddelbart at ordningen med skatteFUNN skal videreføres.

Når det gjelder spørsmål om åpenhet og WTO, tror jeg det er riktig at en har en større grad av åpenhet enn det en tidligere har hatt. Jeg oppfatter det slik at den nye utenriksministeren og den nye landbruksministeren også er veldig opptatt av det. Samtidig ser jeg at en må balansere det opp mot de interessene en skal ivareta. Men jeg føler meg i alle fall overbevist om at en mer aktiv og en mer offensiv holdning til WTO er viktig for norske interesser, for landbruket og for distriktene.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

Gunnar Kvasheim (V) [14:36:05]: Regjeringen har gjort det klart at den ønsker å føre en framtidsrettet miljøpolitikk. Det er bra at en har ambisjon om å føre videre den miljøoffensiven som Samarbeidsregjeringen stod for. Det som kjennetegnet Samarbeidsregjeringen, var at den i tillegg til å ha en ambisjon kunne vise til gode resultater. Samarbeidsregjeringen har satt markerte spor etter seg i miljøpolitikken. Det vernede areal i Norge har blitt utvidet med femti prosent i løpet av fire år. Samarbeidsregje-

ringen fikk tilslutning til å verne ytterligere femti vassdrag. Det er gjennomført en rekordstor satsing på kollektivtransport som har gitt store og gode resultater i flere av våre byer. Listen over de gode resultatene fra Samarbeidsregjeringens miljøpolitikk er lang.

Soria Moria-erklæringen viser at den nye regjeringen har ambisjoner om å følge opp denne politikken på en del områder. Det er bra. Men erklæringen er også preget av uklarhet på vesentlige punkter og av at de samarbeidende partier ikke har lyktes med å finne fram til enighet og derfor skyver viktige spørsmål foran seg.

Venstre er skuffet over at det ikke ble lagt opp til varig vern av områdene utenfor Lofoten når det gjelder petroleumsvirksomhet. Jeg er overbevist om at dersom det hadde vært et prioritert saksfelt for SV, hadde det vært mulig å nå fram her, slik man lyktes på andre områder i erklæringen. Nå er det slik at døren tvert imot holdes på gløtt for virksomhet også utenfor Lofoten i denne perioden. Venstre vil slåss for petroleumsfrie soner ved Lofoten og i de områdene av Barentshavet hvor det er nødvendig for at miljøet skal ha forrang foran petroleumsaktivitet.

Venstre er enig i den hovedretningen som pekes ut når det gjelder CO₂-håndtering for gasskraftverk. Utgangspunktet en velger å bruke, er at CO₂ er en ressurs og ikke et problem. Men den uklarheten som ligger i erklæringen på dette punktet, gjør at det i dag ikke er mulig å si om gasskraftverket på Kårstø vil stå uten rensing i to år, i fem år eller enda lenger. Det vi kan konkludere med er at det gasskraftverket som Stoltenberg I-regjeringen gav tillatelse til, uten å stille krav om utslipp av CO₂, antakelig vil åpne sin virksomhet under dagens Stoltenberg-regjering og da med utslipp av CO₂.

Det snakkes mye om at staten skal medvirke for å få til rensing. Det som har vært hovedproblemet så langt, er at Naturkraft når det gjelder Kårstø-anlegget med konsesjonen fra Stoltenberg-regjeringen i hånd, har avvist ethvert forsøk på å få til et spleiselag og en medvirkning fra staten. Det er nå sagt at disse kostnadene fullt og helt må tas på statens hånd.

Det er sagt at 15 års gasskraftdebatt nå er over. Jeg tror dessverre det er feil. Det riktige er nok at gasskraftdebatten går i inn i en ny fase.

Venstres samferdselsminister i Samarbeidsregjeringen fikk til en rekordstor kollektivsatsing. Det skyldes at hun prioriterte det, og det skyldes at Venstre prioriterte det. Det gjenstår å se hva som blir resultatet av politikken til den nye samferdselsministeren fra Senterpartiet. Jeg registrerer at mange frykter at kollektivsatsingen vil stagnere.

For Venstre var det skuffende at det i den detaljerte Soria Moria-erklæringen ikke står et ord om hva Regjeringen vil gjøre i forhold til de utfordringene vi står overfor når det gjelder Sellafield-anlegget. Venstre er glad for at vi lyktes i arbeidet med å stoppe utslippene av technetium fra Sellafield, men dette anlegget representerer fortsatt en sikkerhetsrisiko og en miljørisiko som gjør at det er svært viktig at norske myndigheter har en aktiv politikk i forhold til britiske myndigheter på dette området. Det vil Venstre forsøke å bidra til. Vi forventer at Regjeringen arbeider aktivt med disse problemstillingene.

Det er naturlig å gi Regjeringen tid til å vise hva den står for i miljøpolitikken. Men vi har ikke tid til å vente lenge på miljøløsningene på de store utfordringene vi står overfor. Venstre forventer derfor at Regjeringen vil benytte sitt budsjettframlegg til å klargjøre hvilke grep de vil ta i energi- og miljøpolitikken.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Tore Nordtun (A) [14:41:22]: Det kunne vært fristende å svare på en del av de sakene som Kvasheim nå tok opp, men det skal jeg la være til et annet innlegg. Venstre har fått en erklæring fra den tiltredende regjeringen hvor det står at fullskalaanlegg for CO₂-fjerning nå skal på plass på bl.a. Kårstø, og at staten skal bidra økonomisk til dette. Det er merkelig at Venstre satt i regjering i fire år og ikke fikk til noen ting på dette området. Men la det ligge foreløpig.

Men så var det en stor mann fra Venstre, nemlig Sponheim, som snakket veldig mye om hvor stort Venstre var blitt etter valget og hvilke ambisjoner de hadde for å være det store sentrumpartiet i norsk politikk, og at de skulle samle alle. Han avsluttet med at Fremskrittspartiet også delvis inngikk her. Da må jeg spørre: Hvordan blir Venstres miljøpolitikk når Kvasheim skal forhandle med Fremskrittspartiet for å få til det store alternativet i 2009?

Gunnar Kvasheim (V) [14:42:35]: Da Lars Sponheim tidligere i dag begrunnet hvorfor det ikke var naturlig for Venstre å samarbeide med Fremskrittspartiet i regjering, vektla han nettopp den store forskjellen det er på våre to partier når det gjelder miljøspørsmålet. Derfor er det òg slik at da Samarbeidsregjeringen fikk til en mer offensiv miljøpolitikk, lyktes en i mange saker å gjøre det sammen med SV, og i noen saker sammen med Arbeiderpartiet i Stortinget. Venstre har som ambisjon å være et ledende miljøparti også i denne perioden, og vi ser fram til å kunne samarbeide med Regjeringen om de spørsmålene der hvor det er grunnlag for det. Det er her jeg mener at erklæringen på noen områder er positiv, mens den på andre områder tåkelegger hva som blir Regjeringens politikk.

Solveig Horne (FrP) [14:43:41]: Det har vært mange gratulasjoner i denne salen her i dag, og jeg har òg lyst til å benytte anledningen til å gratulere Venstre med et godt valg, spesielt representanten Gunnar Kvasheim, som ser ut til å bli komiteleder – et veldig viktig verv sett fra Rogalands ståsted – for energi- og miljøkomiteen.

99 pst. av gassen blir i dag eksportert ut av landet. I fjor importerte vi 10 pst. av strømforbruket vårt. For Fremskrittspartiet har det vært veldig viktig å øke bruken av naturgass i Norge. Lyse Energi har vært et foregangsselskap for å ta i bruk naturgass, og de ønsker å bygge et gasskraftverk i Risavika.

Mitt spørsmål blir da til Kvasheim: Vil Kvasheim som leder i energi- og miljøkomiteen arbeide for at det ikke stilles strengere teknologikrav i Norge enn det som gjøres i resten av Europa?

Gunnar Kvasheim (V) [14:44:50]: Dette er ikke årsmøtet for rogalandsbenken – for tiden ser det bare akkurat slik ut.

Jeg takker for gratulasjonen angående et mulig verv, som eventuelt kommer til å bli avklart om kort tid. Jeg kan forsikre om at jeg vil arbeide aktivt for at Norge som energinasjon skal kunne ta i bruk de store mulighetene vi har på dette området. Det inkluderer òg gass.

Jeg er enig i Regjeringens ambisjoner om at det skal skje på en måte som er i samsvar med våre Kyoto-forpliktelser. Men jeg er utålmodig med hensyn til å få konkretisert hva Regjeringens politikk betyr når det gjelder teknologi og vilje til å satse økonomisk. Jeg er ikke sikker på at den nødvendige viljen er til stede når det gjelder å få utnyttelse av gass i samsvar med de miljøpolitiske forpliktelsene vi har. Men her skal iallfall Venstre være en vaktbikkje og en pådriver.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

Anniken Huitfeldt (A) [14:45:58]: Den forrige regjeringens første grep i skolepolitikken da den tiltrådte for fire år siden, var å be om en utredning av hva man ville spare ved å kutte ett skoleår. Ungene skulle fortære gjennom skolen, begynne på videregående når de var 14–15 år, og avslutte når de var 17. En mer effektiv barndom måtte utredes for å få råd til skattelette.

Den nye regjeringen har et helt annet utgangspunkt. Vi vil utvide timetallet, og skal ungene lære mer, trengs det flere lærere. En framtidsrettet skole betyr ikke at vi skal satse mindre på data, slik den forrige regjeringen gjorde – snarere tvert imot. Men skal vi satse på kvalitet og mer kunnskap i skolen, har det en prislapp. Den nye finansministeren uttrykte dette klart under valgkampen. Vår beskjed til Skole-Norge, sa hun, er at nå er bunnen nådd, nå skal pilene igjen peke oppover.

Mye tyder på at Kristelig Folkeparti var uenig i mye av den skolepolitikken som ble ført av den forrige regjeringen. Tidligere utdanningsminister Jon Lilletuns ideer vil man finne igjen i mange av de rødgrønnes skolevisjoner, så i Stortinget vil vi ønske Kristelig Folkeparti tilbake som en del av storkoalisjonen for en fellesskole for alle og mot at markedets prinsipper skal råde i skolen. Vi inviterer Kristelig Folkeparti til et nytt samarbeid om en ny friskolelov som kan sikre bedre forutsigbarhet, både for de lokalsamfunnene som har friskoler, og også for friskolene selv.

De rødgrønne vil videreføre den tverrpolitiske enigheten som har vært omkring Kunnskapsløftet. Vi må ta alvorlig at norske skoleelever ikke har gode nok ferdigheter i norsk og realfag. Da Arbeiderpartiet støttet innføringen av de nasjonale prøvene, hadde vi helt andre forutsetninger enn det som ble resultatet. Den forrige regjeringens gjennomføring av de nasjonale prøvene har nemlig ført til rangering av skoler, og vi kan ikke støtte det, slik resultatet har blitt. Derfor vil vi forandre de nasjonale prøvenes karakter.

Vi vil også fokusere langt mer på yrkesfagene og lærlingenes situasjon enn det den forrige regjeringen gjorde. Nesten alle ungdomsskoleelever går i dag over i videre-

gående skole, men frafallet i videregående er altfor stort. Tettere oppfølging av hver enkelt, bedre samarbeid mellom ungdomsskolen og videregående og flere lærlingsplasser og bedre rådgivningstjeneste kan rette opp dette.

SFO har blitt dårligere de siste årene. Vi vil redusere foreldrebetalingen og heve kvaliteten. Skal vi klare å redusere de økende sosiale skillene i skolen, skal vi ikke bygge flere privatskoler, men tvert imot sørge for bedre SFO og bedre leksehjelp. Så vår beskjed nå til skoleelever, foreldre og lærere er at vi vet at kvalitet koster. Vi setter skole foran skatt, fordi det fortjener dagens barn og unge. Spareskolen er dårlig samfunnsøkonomi. Satsing på skole er langt viktigere for landets konkurransekraft enn at de rike skal få mer.

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [14:49:43]: Det kan være fristende i denne anledning å mimre litt om de valgkamploftene jeg hørte når jeg var rundt i Rogaland: SV-kandidater som har sagt at de skal ut av EØS-avtalen, senterpartikandidater som har sagt at det viktigste er å få en vernepause i landet, arbeiderpartikandidater som lovet LO at nå skal det i hvert fall ikke komme særnorske regler for gasskraftverk i Norge. Disse valgloftene er borte i den erklæringen vi i dag diskuterer. Det kan være fristende å vri kniven i åpne sår, men jeg erkjenner òg at behovet for kompromisser eksisterer, selv om det skjer i sentrale hjertesaker for regjeringspartiene.

Jeg merket meg at statsministeren inviterer til samarbeid med opposisjonen. Det er jeg åpen for, men skal et slikt samarbeid kunne fungere, er det gjerne en fordel at vi som er opposisjonsparti, vet litt mer om hva Regjeringen faktisk ønsker. En del av punktene som står der, fungerer jo mer som en tåkelegging av sentrale standpunkt framfor å utmeisle en realistisk politisk kurs. Kapitlene om energi- og miljøpolitikken er gode eksempler på det.

Personlig gleder jeg meg til å høre representanten Langeland fra SV argumentere for Regjeringens politikk om en offensiv petroleumsvirksomhet i nordområdene. Men jeg er ikke trygg på at når alt kommer til alt, så vil Regjeringen følge opp de signalene den har gitt. Det var tross alt den forrige Stoltenberg-regjeringen som stengte de samme områdene. Selv om Arbeiderpartiet etter valgnerderlaget i 2001 har endret mye av sin politikk for å komme i regjering, tar jeg ikke gleden på forskudd på dette området. Kompromisset i Regjeringen er jo at en bare skyver denne vanskelige saken framfor seg i minst et år. Vi skal nå vente på en forvaltningsplan, et arbeid som skal ledes av en miljøvernminister fra SV. Departementet stengte for bare en time siden leteboring på Goliat-feltet på grunn av at Bellona har klaget til departementet. Det virker ikke veldig offensivt i mine øyne. Jeg forstår da hvorfor regjeringserklæringen, til tross for vage ord om nordområdene, har et ganske klart punkt om at de allerede nå vil vurdere å søke IMO om at Barentshavet skal erklæres som spesielt sårbar. Det gir tydelige signal i mine øyne.

Arbeiderpartiet har òg framstilt seg som en pådriver for å bygge gasskraftverk. Inntil den 12. september var kravet at kraftverkene skulle ha samme rammebetingelser i Norge som i Europa. Nå står det i regjeringserklæringen at de har som mål at gasskraftverket på Kårstø skal ha CO₂-håndtering fra 2009. Da minnes jeg uttalelsene fra den forrige energipolitiske talsmann fra Arbeiderpartiet. I Aftenposten den 3. februar 2005 sa han:

«Prisen for CO₂-rensing vil ligge på en milliard kroner i året pr. gasskraftverk.» ... «Strømprisen kommer til å gå i taket. Aluminiumsindustrien og annen kraftkrevende industri vil flytte ut av landet.»

Nå sier riktignok Regjeringen at den vil «bidra økonomisk» til å etablere CO₂-håndtering på Kårstø. Men hva mener den egentlig med å «bidra»? Snakker man om en tier til en kopp kaffe for hver av anleggsarbeiderne, eller snakker man om å ta de fulle ekstrakostnadene dette innebærer for prosjektet? For Naturkraft er det faktisk ganske vesentlig at slike detaljer er avklart før de stikker spaden i jorden. Jeg forstår enda bedre hvorfor Regjeringen i sin regjeringserklæring sier at de vil jobbe for en sikker kraftforsyning, men de sier absolutt ingen ting om at dette skal skje til akseptable priser.

Et annet område som er relativt morsomt, er rovdyrpolitikken. Her vet vi at Senterpartiet og SV har ligget i krig i mange år, og her er det gjort et godt håndverk med å skrive litt om krig og fred og slikt. Rovdyrforliket skal fortsatt ligge i bunnen, og det åpner altså for mer rovdyr i landet. Men for å temme Senterpartiet har man sagt at Senterpartiet skal få lov til å måle bestander, de skal få måle effekten for lokalsamfunn, og i tillegg skal de selv få velge om de skal bruke murer eller gjerder for å holde rovdynene vekk, slik at de klarer å opprettholde «miljøvennlig utmarksbeiting over hele landet», som det står i erklæringen. Det skal til og med bli lettere å skyte disse rovdynene, men vi skal likevel ende opp med flere rovdyr enn før.

Jeg skal like å se SVs miljøvernminister nikke erkjennende til Senterpartiets bevæpnede bønder bak deres forsvarsposisjoner, finansiert med statlige tiltaksmidler. Jeg tror ikke dette går så godt, men den kampen tar vi nok her ved en senere anledning.

Erklæringen viser i alle fall at det er inngått veldig mange kompromisser på energi- og miljøområdet. På viktige områder som vannkraft, vern, rovdyr, gasskraft og petroleum i nord skjules uenigheter av runde formuleringer. De politiske løsningene vi får, gjenstår å se til sakene faktisk diskuteres her i salen. Først da vil det være mulig å utføre det kunststykket som statsministeren utfordret oss på, nemlig å påvise at ett av de tre partiene har strukket seg mye lenger enn det de kan stå inne for når det gjelder helheten.

Presidenten: Den reglementsmessage tiden for formiddagsmøtet er straks omme. Møtet blir nå hevet, og nytt møte settes igjen kl. 18.

Møte torsdag den 20. oktober kl. 18

President: T h o r b j ø r n J a g l a n d

D a g s o r d e n :

Sakene på dagens kart (nr. 5)

Presidenten: Fra Arbeiderpartiets stortingsgruppe foreligger søknad om sykepermisjon for representanten Rolf Terje Klungland fra og med 25. oktober og inntil videre.

Denne søknaden foreslås behandlet straks og innvilget. – Det anses vedtatt.

Vararepresentanten, Kari *Henriksen*, foreslås innkalt for å møte i permisjonstiden. – Det anses vedtatt.

Før vi fortsetter debatten, vil presidenten gjøre oppmerksom på at det er omdelt en tilleggsdagsorden.

T i l l e g g s d a g s o r d e n (nr. 6):

1. *Innstilling fra utenrikskomiteen om bistand i forbindelse med naturkatastrofer* (Innst. S. nr. 5 (2005-2006), jf. St.prp. nr. 3 (2005-2006))

Presidenten: Saken på tilleggsdagsordenen vil bli behandlet etter sakene nr. 2 og 3 på den ordinære dagsordenen.

Man fortsatte behandlingen av

s a k n r . 2

Debatt om Hans Majestet Kongens tale til det 150. storting ved dets åpning og melding om Noregs rikes tilstand og styring

(Talen holdt i Stortingets møte 11. oktober 2005)

s a k n r . 3

Debatt om Regjeringens erklæring

(Redegjørelsen holdt i Stortingets møte 19. oktober 2005)

Statsråd Kristin Halvorsen [18:03:22]: Norge har fantastiske muligheter. Vi har store naturressurser, et høyt utdanningsnivå og et av verdens beste velferdssamfunn. Men det har ikke kommet av seg selv. Det har kommet fordi tidligere generasjoner har gjort viktige veivalg og prioritert fellesskapet. Nå er det vårt ansvar å foredle dette videre til kommende generasjoner.

Vi har handlingsrom i økonomen. De fleste regjeringer og finansministere i verden misunner oss. Nå skal den økonomiske debatten gå fra å dreie seg om grader av ansvarlighet og uansvarlighet og over til hva som skal prioriteres opp, og hva som skal prioriteres ned. Regjeringsskiftet betyr en klar ny prioritering. Dette skal vi først og fremst diskutere når Regjeringen legger fram sin tilleggsproposisjon til statsbudsjettet, men la meg starte med å slå fast følgende: Handlingsregelen vil ligge til grunn for budsjettpolitikken. Regjeringen legger opp til samme

bruk av oljepenger i 2006 som foreslått av Bondevik II-regjeringen. Pengepolitikken ligger fast og videreføres slik den er nedfelt i gjeldende forskrift, der hensynet både til inflasjon, kronkurs og sysselsetting vektlegges. Gjennom perioden vil det samlede skatte- og avgiftsnivået fra 2004 videreføres.

Regjeringen har satt seg store og veldig krevende mål for sitt arbeid. Det aller mest ambisiøse er at vi har satt som mål å avskaffe fattigdommen i Norge. Vi vil legge fram en helhetlig plan for å gjøre dette. I dette arbeidet skal både de fattiges egne organisasjoner, de som har skoen på, og fagfolk som kan mye om dette, høres. Sosialhjelpsatsene skal økes, og det skal innføres en rett til velferdskontrakter der de som forplikter seg til opplæring og arbeid, eller til f.eks. å gjennomføre et behandlingstilbud, skal ha høyere satser, opp mot SIFOs. Andre lave trygdeytelser må også økes for at alle mennesker i Norge skal ha mulighet til å delta i det fellesskapet der folk som har penger, også er. I bunnen for dette må det ligge en rettferdig fordeling for alle.

Regjeringen har satt som mål at Norge skal bli et foregangsland i miljøpolitikken. Ingen regjering har noen gang lagt fram en mer offensiv miljøpolitikk enn det vi nå har gjort. En årelang debatt om forurensende gasskraftverk er over. Vi har sørget for at det blir CO₂-rensing ved gasskraftverket på Kårstø, og at det for framtiden vil gjelde for alle nye gasskraftverk. Parallelt vil vi ha en satsing på ny fornybar energi og sørge for at den blir konkurransedyktig. Tiden for nye store vannkraftutbygginger er forbi, sa en herværende statsminister en gang. Det er rett. Vefsna, det siste store uberørte vassdraget, vil bli vernet. I den plattformen som er lagt på Soria Moria, ligger det en offensiv miljøpolitikk som også viser hvilke enorme muligheter man har både når det gjelder næringspolitikk og distriktpolitikk hvis man satser på framtiden gjennom en offensiv miljøpolitikk. Regjeringen slår fast at det ikke skal iverksettes petroleumsvirksomhet i de områdene som omtales som Nordland VI. For de øvrige havområdene utenfor Lofoten og Barentshavet skal den helhetlige forvaltningsplanen avventes. I arbeidet med dette skal alle interesserte parter høres.

Norsk utenrikspolitikk skal ivareta norske interesser. Det er i vår interesse å arbeide for en mer fredelig og demokratisk verdensorden. Norge har en liten stemme i verden, men den skal være klar og tydelig. Norge skal være en tydelig fredsnasjon.

Vi har allerede kompetanse og internasjonal anerkjennelse på dette området. Det vil Regjeringen bygge videre på. Vi vil styrke Norges bidrag til å forebygge, dempe og løse konflikter på fredelig vis. Vi er kjent som det landet hvor Nobels fredspris deles ut. Det gir oss et godt utgangspunkt for en aktiv rolle som fredsnasjon.

Vi vil arbeide for å styrke FN og videreutvikle folkeretten som forpliktende avtaleverk for alle nasjoner. Vi vil trappe opp den norske sivile og militære deltakelsen i FNs fredsbevarende arbeid, med særlig vekt på Afrika. Deltakelse i internasjonale militære operasjoner skal ha forankring i FN-pakten og et klart FN-mandat. I Afghanistan skal innsatsen i ISAF styrkes, mens norsk deltakelse i

(Statsråd Halvorsen)

Operation Enduring Freedom ikke skal fornyes. Norske stabs- og opplæringsoffiserer vil bli trukket ut av Irak.

I denne debatten er det mange som har invitert opposisjonen til samarbeid. Det vil jeg gjerne gjenta, men jeg vil også gjerne invitere alle velgere og alle dem som er opptatt av og interessert i politikk, til samarbeid, for hvis vi skal klare å forvalte den arven vi overtok fra dem som gikk før oss, må vi være i tett og nær dialog med alle mennesker i Norge.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Jørund Rytman (FrP) [18:08:58]: I innlegget til Kristin Halvorsen og i regjeringserklæringen savner jeg hva man konkret vil gjøre for å bedre rammevilkårene for gründerne i Norge, det at det skal lønne seg å starte opp for seg selv. Saken er den at det å drive for seg selv og være selvstendig næringsdrivende i et enkeltmannsforetak ikke nødvendigvis er så økonomisk lønnsomt sammenliknet med det å være i et ansettelsesforhold. Dessverre er det i dag mange områder hvor ansatte og selvstendig næringsdrivende forskjellsbehandles. Eksempler på dette er lønnsgarantiordningen, arbeidsgiveravgift, minstepdrag, skattefri behandlingsforsikring, skattefri etter- og videreutdanning, sykepenger, arbeidsledighetstrygd, kollektiv pensjonsordning. En undersøkelse fra Norges Autoriserte Regnskapsføreres Forening viser at selvstendig næringsdrivende i et enkeltmannsforetak straffes med opp til 40 000 kr i ekstrakostnader pr. år sammenliknet med personer i ansettelsesforhold. Hvis man eier et enkeltmannsforetak, må man årlig tjene 80 000 kr mer enn en vanlig lønsmottaker for å sitte igjen med det samme beløpet etter skatt, altså et regelverk som diskriminerer gründerne.

Hva vil finansministeren konkret gjøre for å likebehandle de selvstendig næringsdrivende i enkeltmannsforetak og de som er ansatt?

Statsråd Kristin Halvorsen [18:10:35]: Når Regjeringen legger fram sin tilleggsproposisjon, og sikkert ved mange andre korsveier framover, kommer vi tilbake til de enkeltelementene i skatteopplegget som representanten var opptatt av i dette spørsmålet. Jeg har lyst til å understreke at næringspolitikken i Soria Moria-erklæringen er meget offensiv og framtidsrettet. Men det er også et skifte i forhold til den regjeringen som nå har gått av, fordi vi ønsker å ta et større offentlig ansvar for at også privat virksomhet skal komme i gang rundt omkring. I tillegg til den satsingen som er på forskning og kunnskap vil dette være meget offensiv næringspolitikk.

Jeg har også lyst til å understreke det som ligger her når det gjelder miljø. I skjæringspunktet mellom miljø og næringspolitikk ligger det tusenvis av arbeidsplasser, og i det arbeidet kommer vi også til å trenge offensive, forhåpningsfulle og effektive gründerne.

Hans Olav Syversen (KrF) [18:11:50]: Først vil jeg få gratulere Kristin Halvorsen med utnevnelsen som fi-

nansminister og med det faktum at hun er første kvinne i den posisjonen. Da er det vel i regjeringssammenheng bare Utenriksdepartementet som er siste skanse i så måte, men jeg skal ikke spørre om når den skansen faller.

Regjeringen har i sin erklæring uttalt at den ønsker et bredt samarbeid med Stortinget. Vi er selvsagt positive i Kristelig Folkeparti til en slik invitt. Vi ønsker å være konstruktive også i opposisjon, noe jeg mener Kristelig Folkepartis historie i denne sal faktisk underbygger.

I går sa statsministeren at pensjonsforliket skal gjennomføres, bl.a. for å få

«et system som samfunnet kan finansiere i framtida». Og med SVs deltakelse i Regjeringen har jo det inngåtte pensjonsforliket blitt enda bredere.

Mitt spørsmål til finansministeren blir da: Hvilke elementer i det framtidige pensjonssystemet anser hun for å være det viktigste bidrag til at vi får et slikt bærekraftig pensjonssystem?

Statsråd Kristin Halvorsen [18:13:20]: Jeg vil først takke Hans Olav Syversen for replikken, men avkrefte at vi har planer om å fjerne utenriksministeren og erstatte ham med en dame. Vi er tvert imot veldig godt fornøyd – alle tre partier – med den innsatsen som er gjort så langt.

Jeg er glad for at Kristelig Folkeparti ønsker et konstruktivt samarbeid med den nye flertallsregjeringen. Og når det gjelder pensjonsforliket, har representanten rett. Det ligger inne en tilslutning til pensjonsforliket i Soria Moria-erklæringen. Vi kommer tilbake til de enkelthetene som gjenstår i forhold til å konkretisere det. Men når det gjelder hvorvidt dette vil være et pensjonsforlik som er bærekraftig for framtiden, kommer det først og fremst an på hvordan arbeidsmarkedet utvikler seg framover. For det er én ting som kommer til å avgjøre det, og det er om folk faktisk er ønsket som arbeidskraft fram til de er 67 år og etter det. Det er en offensiv politikk for et mer menneskelig arbeidsliv som ligger i Soria Moria-erklæringen, og det er faktisk det viktigste svaret på denne replikken.

Svein Flåtten (H) [18:15:00]: Finansministeren vil gjerne avskaffe fattigdommen. Da må man begynne med å skape arbeidsplasser. Det har hun også selv sagt. Da er betingelsene for næringslivet viktig, og skattereformen er sentral. Den har lagt opp til en mer lik beskatning av kapital og arbeid ved å heve marginalskatten på kapitalinntekter og senke den på arbeidsinntekter, og vi har gjennomført det.

Nå er signalene fra den nye regjeringen at de vil øke marginalskatten på arbeid. Dette vil innebære en skattesmell for personlig næringsdrivende, hvor foretaksmodellen forutsetter betydelige reduksjoner i toppskatten. Jeg forstår at finansministeren ikke vil eller kan svare på detaljerte spørsmål om dette i dag, men det ville være viktig om hun kunne dele noen tanker med oss om hvorvidt man vil åpne låvedører av omgåelsesmuligheter for de ressurssterke, som vil kunne omdanne reelle arbeidsinntekter til lavere beskattede kapitalinntekter, og om vanlige lønsmottakere skal få regningen. Eller er det slik at Regjeringen har planlagt å lukke denne låvedøren av skattetilpas-

ningsmuligheter gjennom å øke marginalskattene på utbytte betydelig? Dette har betydning for titusenvise arbeidsplasser over hele landet. Om vi ikke får et eksakt svar, skulle vi gjerne høre noen tanker om dette.

Statsråd Kristin Halvorsen [18:16:33]: Regjeringen driver nå og arbeider med de endringene som vi skal foreslå i forhold til det statsbudsjettet som regjeringen Bondevik har lagt fram for Stortinget, så svarene på alle spørsmål rundt skatt kommer når tilleggsproposisjonen blir lagt fram. Jeg tror ikke jeg skal stå her og tenke litt høyt rundt skatt, men tvert imot holde kjeft og jobbe med de forslagene som skal komme.

Men jeg har lyst til å understreke det som jeg var inne på tidligere, at det er jo et linjeskift her med tanke på hvordan en regjering forholder seg til det ansvaret det er å bidra til verdiskaping og sysselsetting. Det som ligger i Soria Moria-erklæringen, er et linjeskift i forhold til det den borgerlige regjeringen Bondevik la fram. Det er snakk om en langt mer aktiv næringspolitikk både når det gjelder mulighet til lån, når det gjelder forskning, når det gjelder utdanning, og når det gjelder innsats for reiseliv. Det er veldig mange offensive planer der som gjør at næringslivet kommer til å ha gode kår. Men slik som jeg kjenner norsk næringsliv, er man der opptatt av flere ting enn skatt; man er også opptatt av disse andre rammebetingelsene. Man er ikke minst opptatt av å bli sett og hørt av en regjering, og ser at det er noe som hele samfunnet tar ansvaret for.

Presidenten: Replikordskiftet er dermed omme.

Dag Terje Andersen (A) [18:18:05]: Mange har sagt at det regjeringsskiftet og den debatten som vi nå har, er historisk. Det er jeg enig i. Det er også historisk gledelig, for ved det regjeringsskiftet vi har fått nå, er på en måte parlamentarismen gjeninnført i det norske styringssystemet – det at det skal være dekning blant folkets kårne for dem som skal utøve Kongens makt. Riktignok kan vi kanskje si at det i de siste årene har vært en form for flertall bak regjeringen, men deler av flertallet har stått veldig langt bak regjeringen. Det er også historisk fordi det gir grunnlag for en ny kurs, og en klar kurs. Valget gav et flertall for å forandre kursen i forhold til kursen til den regjeringen som satt.

Mange fra regjeringspartiene har lagt vekt på at vårt grunnlag er å skape og dele. Det er i tråd med de beste tradisjoner i Arbeiderpartiet. Allerede da regjeringserklæringen ble lagt fram, så vi de første gledelige resultatene av den siden som handler om å skape. I Vestfold var det jubel for det. Hundrevis, ja kanskje femten hundre, ansatte i ferjerederiene berget jobben sin rett og slett på grunn av regjeringsskiftet. Andre steder i Vestfold og i andre fylker er det bryggeriansatte som jubler fordi det er grunnlag for å videreføre arbeidsplassene – fordi det ble regjeringsskifte. Vi vet at Regjeringen i tillegg varsler en offensiv, nyskapende næringspolitikk som tar det å skape på alvor.

Når vi skaper verdier, er det viktig at de fordeles rettferdig. Jeg hørte tidligere statsråd Solberg, Erna Solberg,

hadde en visitt til tidligere statsråd Solberg, Hill-Marta Solberg, i et ordskifte tidligere her i dag. Da kom jeg til å tenke på et besøk under valgkampen på et flott sykehjem i Holmestrand. Det var nybygd, moderne og trivelig for dem som skal bo der, og lett for dem som skal jobbe der. Det var bygd på grunn av en reform som var gjennomført etter forslag fra tidligere statsråd Solberg, Hill-Marta Solberg. Men på det sykehjemmet hadde de lite bemanning. De hadde trappet ned bemanningen, i tillegg til at de hadde kuttet på hjemmesykepleien i den samme kommunen, i Holmestrand, på grunn av at de senere fikk en annen Solberg, Erna Solberg, som kommunalminister. Det sier noe om forskjellen i politikk fra den regjeringen som var, til den regjeringen som har kommet nå. I Holmestrand får de nå vel 8 mill. kr mer enn i fjor, og forskjellen på den nye og gamle regjeringen er vel 5 mill. kr til å ta seg av gamle og syke. Det er et utslag av klare, valgte prioriteringer. Det er prioriteringer, for når det har vært kutt i offentlig omsorg de siste årene, er det ikke fordi Norge har hatt lite penger. Vi har jo brukt mer penger i Norge enn noen gang. Tidligere finansminister Per-Kristian Foss kommer til å bli stående som oljefondets «big spender». Men de pengene er blitt brukt til å gi skattelette, istedenfor til å produsere mer velferd.

Da jeg satt her i stad og hørte på debatten, kom jeg til å tenke på at når jeg er i butikken på Svarstad på lørdagene, treffer jeg en del folk som gjerne vil ha tatt opp ting. Da kommer de og sier at nå skulle vi ha hatt noen flere kroner til sykehjemmet hjemme – selv om det hos oss er bra. Vi skulle ha hatt litt mer til eldreomsorgen, til hjemmebasert omsorg i det hele tatt, eller kanskje vi skulle ha stelt litt mer på skolebygningene våre, hatt bedre råd til lærere, hatt bedre undervisningsmaterieell og kanskje brukt enda mer på de svakeste i skolen. Når jeg tenker etter, er det slik at jeg aldri noen gang har opplevd at folk har kommet bort til meg i butikken på Svarstad og sagt som så at nå trenger jammen de rikeste her i bygda noen flere kroner. Det er ikke der prioriteringene går blant vanlige folk ute.

Det er dette valgresultatet er et klart uttrykk for. Høyre gikk til valg på fortsatt å gi skattelette. Vi gikk til valg på å gi bedre velferd, som alternativ til den skatteletten.

Derfor er det gledelig når vi nå kan konstatere at de som eventuelt skulle være opptatt av at de få rike i hjembygda mi skulle få enda mer skattelette, har hatt sin regjering. Nå er det de andres tur, de som har måttet vente de siste fire årene.

Ulf Leirstein (FrP) [18:23:13]: La meg først få lov til å si at det er en ære å innta talerstolen i landets nasjonalforsamling som innvalgt stortingsrepresentant.

Vi har tilbaketrukket en valgkamp preget av mange saker. Velgerne har talt, og til tross for at et flertall av velgerne faktisk stemte på Fremskrittspartiet og de tre tidligere regjeringspartiene, har vi med bakgrunn i vårt valgsystem fått et flertall i denne sal bestående av Arbeiderpartiet, SV og Senterpartiet. Dermed har vi også fått et regjeringsskifte, hvor de tre nevnte partiene med flertall har dannet sin regjering. Det er nå valgløftene skal innfris. Med bak-

grunn i regjeringserklæringen fra Soria Moria skal landet styres og løftene innfris.

En av hovedsakene som har vært flagget i erklæringen, er at man ikke skal gi flere skattelettelser. Man skal til og med tilbake til 2004-nivået og dermed videreføre det samlede skatte- og avgiftsnivået som gjaldt for 2004. Dette innebærer altså at de lettelsene som ble vedtatt for 2005, og de nye foreslåtte lettelsene for kommende år, skal bort. Med andre ord vil det bli en skjerpelse av skatter og avgifter. Det er i seg selv, etter min oppfatning, en lite gjennomtenkt politikk. Jeg stiller meg også spørsmålet om skjerpelsen av skattene og avgiftene vil stoppe der, eller om det norske folk kan ha mer i vente.

En rekke løfter om nye og bedre velferdstjenester skal man trolig forsøke å innfri. Med omtrent ingen fokusering på en effektivisering av offentlig sektor vil vi fort ha en situasjon hvor det å oppjustere det samlede skatte- og avgiftsnivået til det som gjaldt for 2004, ikke vil være tilstrekkelig for å innfri løfter. Da frykter jeg at en rød-grønn regjering fort vil kunne ty til nye skatte- og avgiftsøkninger. Og folket vil være prisgitt det flertallet man har fått i Stortinget, i de kommende fire år.

Skatte- og avgiftspolitikken er viktig. Det er ikke slik at det å gi betydelige lettelser i skatter og avgifter for folk flest, er noe man gjør for å være snill, men etter Fremskrittspartiets oppfatning er dette fornuftig. Ved ikke å ta inn så mye i skatter og avgifter som det nye flertallet kan komme til å legge opp til, stimulerer vi folk til økt arbeidsinnsats. Ved å gi betydelige skatte- og avgiftskutt lar vi folket få beholde mer av sin arbeidsinntekt og få muligheten til å styre mer over sitt eget liv. Alternativet er at politikerne styrer over folks lommebok i altfor stor grad.

Reduserte skatter og avgifter er også fornuftig for å påvirke til økte investeringer og stimulere til økt næringsvirksomhet i landet. Hvis det blir rimeligere å investere i arbeidsplasser i Norge, vil vi kunne legge grunnlaget for at flere kan komme i arbeid. Og hvis vi gir store avgiftskutt, vil folk flest få en enklere hverdag, bl.a. når det gjelder nødvendige utgifter husholdningene har.

En annen hovedsak Regjeringen har varslet i sin erklæring, er at veksten i frie inntekter for våre kommuner og fylkeskommuner skal være 5,4 milliarder kr i 2006. Når man leser dette i erklæringen, kan dette høres vel og bra ut for mange. Men problemet er at man gir inntrykk av at en slik økning i de frie inntektene til kommunal sektor automatisk skal føre til bedre kvalitet og flere tjenester innenfor nevnte sektor. Det er det ingen automatikk i. Når disse midlene gis som frie inntekter, er det ikke sikkert at kommunene ansetter flere innenfor omsorgssektoren eller flere lærere. Det vil være opp til kommunene hvordan man ønsker å prioritere en økning i de frie inntektene. Når Regjeringen har lovet innbyggerne flere hender innenfor de tunge sektorene i kommunene, kan man altså oppleve at veldig lite av det inntrykket man har skapt, blir en realitet.

Fremskrittspartiet er opptatt av å styrke eldreomsorgen, de kommunale helsetjenestene og skolen. I dag er ansvaret lagt til kommunene. Frie inntekter gir ingen garanti for at noen av disse sektorene blir styrket. Etter Frem-

skrittspartiets oppfatning trenger vi derfor en direkte ørmerket finansiering til den enkelte bruker av disse tjenestene, slik at folk kan være garantert de tjenestene de har krav på og forventer.

Avslutningsvis vil jeg si at jeg merket meg de avsluttende ord fra statsministeren i gårsdagens redegjørelse. Statsministeren var klar på at Regjeringen ikke skal gjøre som den vil. Tvert imot, statsministeren inviterte til et stort samarbeid om å gjøre Norge bedre de neste fire årene. Han presiserte at ingen regjering kan klare det alene.

Det blir spennende å se hvordan dette vil følges opp av vår nye regjering. Om dette betyr at Regjeringen kun ønsker å samarbeide så lenge den selv legger premissene, eller om den vil være lydhør overfor forslag som opposisjonen fremmer, gjenstår å se. Det er faktisk ganske avgjørende.

Elisabeth Aspaker (H) [18:28:07]: Det hersker bred enighet om utviklingspotensialet i nordområdene, og Nord-Norge er i dag preget av optimisme. Næringslivet går godt, og det skapes jobber som aldri før. Jeg er ubeskjeden nok til å gi den avgåtte regjeringen hovedæren for denne utviklingen. En ansvarlig økonomisk politikk har, sammen med en offensiv petroleumpolitikk i nord, lagt grunnlaget for nye attraktive arbeidsplasser, bl.a. innenfor olje- og gassvirksomhet.

Den avgåtte regjeringen hadde en klar ambisjon om vedvarende, høyere aktivitet i Barentshavet innenfor miljømessig forsvarlige rammer. Den helhetlige forvaltningsplanen for Barentshavet og havområdene utenfor Lofoten vil, når den foreligger, gi grunnlag for avklaring av nye leteområder. Det ypperste av petroleumsteknologi kombinert med verdens strengeste miljøkrav viser at vi ikke vil gamble med miljøet.

Vestlandet har fått oppleve olje- og gasseventyret. Turen var kommet til Nord-Norge, trodde jeg. Etter å ha lest den politiske plattformen fra Soria Moria og hørt tiltredelseserklæringen føler jeg meg ikke like sikker. Formuleringene i kapitlet om energipolitikken preges av mange forbehold.

Det er positivt at Regjeringen vil slutføre 19. konsesjonsrunde, men hva med fortsettelsen, 20. runde? Det gir plattformen og erklæringen ingen svar på. Og hva slags signal er det til Nord-Norge når miljøvernministeren i dag har gitt oppsettende virkning for leteboringen på Goliat, som er godkjent av SFT? Jevn aktivitet i Barentshavet over tid krever løpende tilrettelegging for nye konsesjonsrunder. Stengingen av Nordland VI, før man om kort tid får forvaltningsplanen til behandling, er en åpenbar konsesjon til SV.

I hele valgkampen fikk den nordnorske befolkningen forsikringer fra arbeiderpartihold om at man ikke ville forhandle bort olje- og gasspolitikken. Men er det ikke nettopp det som nå har skjedd?

Stoltenberg har satt et påholdent senterparti til å styre Olje- og energidepartementet og overlatt Miljøverndepartementet til et SV som kjører med alle bremsene på i petroleumpolitikken. Mange husker sikkert Heidi Sørensen fra SV, nå fraksjonsleder i energi- og miljøkomiteen, som lenket seg fast i protest mot Snøhvit-anlegget.

Når de to mest defensive partiene i Regjeringen er satt til å bestemme over framdriften på olje- og gassområdet, er det all grunn til bekymring. Derfor står Arbeiderpartiet nå foran en betydelig utfordring innad i Regjeringen. Det handler om Arbeiderpartiets troverdighet i en sak der partiet alltid før har vært til å stole på. Det kan virke som partiet har skaffet seg dårlige venner i Regjeringen.

Et velferdssamfunn som det norske kommer ikke av seg selv. Hadde motstanden og forbeholdene mot oljeboring i Nordsjøen vært like sterke som mot oljeboring i Barentshavet, hadde vi trolig aldri kommet i gang i sør. Da hadde vi heller ikke hatt et velfylt pensjonsfond og den velferd vi opplever i Norge i dag. Olje- og gassvirksomheten må derfor videreutvikles basert på kunnskaper, ikke følelser – i nord som i sør.

Russernes virksomhet i nord er nå kommet for å bli. Uavhengig av hva vi foretar oss på norsk side, er det full fart på Shtokman. Hva er da logikken i at Norge skal holde seg borte fra Barentshavet? Det ville frata oss muligheten til å sette norske standarder på miljøtiltak og svekke sjansene for leveranser fra norsk og nordnorsk oljeindustri knyttet til utbygginger på russisk side.

Regjeringen må bestemme seg. Halvhjertet innsats i nord holder ikke! For dem som vil satse innenfor olje og gass, er langsiktighet et «must». Derfor bør statsministeren, som var i Tromsø og gav forsikringer om en fortsatt offensiv petroleumspolitik i nord, selv sørge for at dette løftet innfris. Det koster lite sammenlignet med hva vi vil få igjen. Det ville antakelig også bringe SV nærmere oppfyllelse av sitt valglofte om 10 000 flere nordlendinger innen 2010.

Statsråd Åslaug Haga [18:32:27]: Regjeringa vil bygge sin politikk på folkestyre og fellesskapsløsninger. Vi tar utgangspunkt i at livet leves lokalt, og at gode, levende og livskraftige lokalmiljøer skal dyrkes fram. Gode lokalmiljøer skaper vi sjølsagt gjennom folks engasjement, at folk har lyst til å yte noe til det lokalmiljøet som de er en del av. Men det er også et faktum at politikken har en viktig rolle i å legge rammer.

Et levende lokaldemokrati fordrer at lokalt folkevalgte har handlefrihet, de må ha reell makt og myndighet, og de må også ha penger til å utføre de oppgavene som de er pålagt. Kommunene tar seg av mange av de oppgavene som er viktigst i hverdagen vår. Kvaliteten i skolen, kvaliteten i eldreomsorgen, kraften i det lokale idretts- og kulturlivet er avhengig av hvordan kommuneøkonomien ser ut. Regjeringa tar dette på alvor. Vårt mål er at vi i løpet av denne stortingsperioden skal greie å finne den fine balansen som det må være mellom de oppgavene som en har lokalt, og de pengene en har til rådighet. Derfor skal vi ha en opptrappingsplan for kommunene på plass, og vi tar et stort tak allerede i det første budsjettet som vi skal legge fram, det justerte budsjettet. I 2006 skal kommunene ha 5,4 milliarder kr mer i frie inntekter enn de hadde i 2005. Det blir det flere lærere av, det blir det flere hender til omsorg av, og det blir det mer liv i det lokale kulturlivet av.

For at vi skal greie å finne dette fine balansepunktet som ligger mellom oppgaver og penger, skal vi ha på plass

en mer forpliktende konsultasjonsordning mellom staten og kommunene. Det skal vi gjøre for å finne nivået på pengene, men vi skal også gjøre det for å bidra til å sikre kvaliteten på tjenestetilbudet.

Mer penger til kommunene er nødvendig. Men dere kommer også til å høre oss snakke minst like mye om at vi skal sikre kvaliteten på tjenestene. Regjeringa har mindre tro på marked og konkurranse enn den forrige regjeringa. Vi har mer tro på samarbeid med de ansatte som skal utføre tjenestene. Vi vet at det er mulig å ta utgangspunkt i å bruke de erfaringene de har som faktisk er tettest på dem som er brukerne av de offentlige tjenestene, og dermed bidra til å sikre kvalitet.

Dere kommer også til å høre mye om valgfrihet. Men vi setter ikke likhetstegn mellom privatisering og konkurranseutsetting og valgfrihet. Vi kommer til å snakke om valgfrihet innenfor gode offentlige løsninger for helse og omsorg.

Vi har mange store oppgaver foran oss på det regionalpolitiske området. Vi skal i løpet av den neste stortingsperioden greie å definere hvordan det nye regionalnivået skal bli seende ut. Det kommer til å bli mye skrik og skrål og rabalder. Utgangspunktet er at det ligger et hav av utredninger der om hvordan vi skal organisere forvaltningsnivåene. Nå er tida kommet for at beslutningene skal fattes. Det blir tre forvaltningsnivåer. Vi skal gå igjennom prosessen med å definere hvordan vi skal greie å desentralisere makt fra staten og nærmere folk. Vi skal først ta tak i oppgavene, vi skal bli enige om hvilke oppgaver som skal flyttes nærmere folk, og dernest skal vi sette oss ned og definere kartet og se hvordan det skal bli seende ut. Dette blir en krevende jobb, men det blir en spennende jobb, og det er aldeles nødvendig at vi nå tar tak i det.

Regjeringa har sagt at vi skal gjennomføre en distriktspolitisk snuoperasjon. Det er nødvendig. Det er det mye å si om. Vi skal ta spesifikke grep rettet inn mot de klassiske virkemidlene på det distriktspolitiske området. Men aller viktigst er det at vi skal ha som utgangspunkt at alle våre statsråder skal tenke distriktspolitikk innafor sine sektorområder. Det må være et distriktspolitisk perspektiv på skole, på helse, på samferdsel, på hele pakka. På den måten skal vi greie å ta det distriktspolitiske løftet. På den måten skal vi evne å gi folk valgfrihet også i forhold til hvor de skal bo.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Åge Starheim (FrP) [18:38:07]: Eg registrerer at det rundt omkring i fylkeskommunane er sterke nedskjeriingar i rutetilbodet til innbyggjarane. Eg registrerer at næringslivet rundt omkring i distrikta – og spesielt transportnæringsna – strever hardt for å klare å ha inntening på drifta si. Hovudårsaka til dette er etter mitt skjøn ein vesentleg auke i drivstoffprisane.

Mitt spørsmål til statsråden er difor: Vil statsråden nytte sin posisjon innafor Regjeringa til å syte for at staten reduserer drivstoffavgiftene, slik at næringslivet rundt omkring i distrikta og folk kan få eit rutetilbod som er godt?

Statsråd Åslaug Haga [18:39:07]: Det er ingen tvil om at det spørsmålet som ble reist av representanten Starheim, er et spørsmål som svært mange er opptatt av.

En vil også vite at staten har store inntekter pr. i dag knyttet til dette feltet. Det å gjøre dramatiske endringer når det gjelder drivstoffpriser, vil få en rekke konsekvenser på mange områder. Vi kommer tilbake til denne typen spørsmål i forbindelse med statsbudsjettet. Men la meg få understreke én viktig ting som vi er opptatt av, og det er at vi skal sikre utjevningsordninger for drivstoff. Det vil være viktig for svært mange – ikke minst mange bedrifter rundt omkring i Distrikts-Norge.

Olemic Thommessen (H) [18:40:15]: Statsråd Haga pekte på spesifikke grep i distriktpolitikken. Det høres lovende ut.

Det mest spesifikke grepet som ble skissert i valgkampen, var utflytting av arbeidsplasser fra Oslo – hele 6 000 fikk vi høre. Vi fikk også høre i et intervju i Nettavisen at Senterpartiet lovet å være konkret på hvilke dette var i valgkampen. I ettertid kan vi vel konstatere at LOs klamme, men omsorgsfulle hånd har lagt seg på Senterpartiets skuldre. I det dokumentet som nå foreligger, er det kun noen generelle vendinger igjen av det hele.

Mitt spørsmål til statsråd Haga er: Kan vi nå forvente at utflytting av statlige arbeidsplasser også er et virkemiddel, og kan kanskje statsråd Haga si noe mer om vi kan forvente at dette blir av noe omfang? Og til sist: Jeg husker at da vi flyttet ut de nye tilsynene, ble det applaudert av Senterpartiet. Men det var en kritisk bemerkning til at mange av disse tilsynene gikk til store byer. Tenker Haga seg at utflytting skal skje til små steder spredt utover landet?

Statsråd Åslaug Haga [18:41:45]: Ja, en utflytting av statlige arbeidsplasser er et virkemiddel i distriktpolitisk sammenheng. Det har blitt brukt tidligere.

Det som står i plattformen fra Soria Moria, er faktisk relativt offensivt til tross for hva representanten Thommessen her sier. Det står i vår plattform at nye statlige arbeidsplasser skal etableres utenfor Oslo. Hvis man bare ser litt på historien, er det faktisk slik at mellom 2001 og 2003 ble det over 2 300 nye arbeidsplasser i Oslo. Hvis man hadde valgt å legge disse utenfor Oslo, hadde en allerede kommet et godt stykke på vei i utflytting.

Vi skal også evaluere den utflyttingen som har foregått. Det tror jeg er bra, for der tror jeg man vil se at utflyttingshistoriene er meget suksessfulle. Ta domstolsadministrasjonen til Trondheim, ta Polarinstittuttet til Tromsø osv. Vi skal evaluere, vi skal gå gjennom det, og så skal vi se på hvilke arbeidsplasser som seinere kan flyttes ut.

Ingebrigt S. Sørfohn (KrF) [18:43:14]: Eg har lyst til å gå litt vidare på det temaet som var oppe i den siste replikken.

Det er ikkje tvil om at den utflyttinga av tilsyn som Samarbeidsregjeringa gjennomførde, vil få ei enorm betydning når det gjeld oppbygging av nye kompetanse miljø og sikring av eksisterande.

I valkampen var Senterpartiet tydeleg på at statlege arbeidsplassar skulle flyttast ut frå Oslo. Rett nok skulle det skje frivillig, men om eg forstod det rett, skulle det løysast ved å gje sentrale arbeidspartipolitikarar eit lite vaksenopplæringskurs i London. No er eg ikkje så overbevist lenger. Etter dei sterke fråsegnene både frå LO og andre om at dette ikkje skal skje, det skal samarbeidskomiteen mellom LO og Arbeidarpartiet sørgja for, har eg blitt litt i tvil. Kan statsråden bekrefte at dette prosjektet ikkje er lagt på is, og jobbar ein framleis med å gje vaksenopplæringskurs, slik at prosjektet med utflytting av statlege arbeidsplassar verkeleg kan halda fram?

Statsråd Åslaug Haga [18:44:34]: Det er helt riktig som representanten Sørfohn sier, at Senterpartiet har vært opptatt av at når vi skal flytte statlige arbeidsplasser ut, skal vi legge oss på en frivillighetslinje. Vi har tenkt at det er en mye klokere tilnærming enn den tvangslinja som Bondevik II-regjeringa la seg på.

Jeg har vært i London for å lære hvordan man kan drive frivillig utflytting av statlige arbeidsplasser. Nå skal statsministeren til London i neste uke, så kanskje han også kan ta seg en sving innom det temaet når han skal ha samtaler der.

Vi skal gjennomføre det som står i regjeringsplattformen, Soria Moria-erklæringa. Hadde Senterpartiet sittet aleine i regjering, kunne det ha sett litt annerledes ut, men vi har funnet fram til gode kompromisser også på dette området. Vi skal plassere nye statlige arbeidsplasser utenfor Oslo så langt det overhodet lar seg gjøre. Vi skal evaluere, og vi skal med det utgangspunktet ta tak i sakene og se hva som kan flyttes ut, og jeg tror ikke det vil være noe alternativ til å tenke i en frivillighetsretning.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

Lise Christoffersen (A) [18:46:06]: Statsminister Jens Stoltenberg har gitt viktige signaler om en ny politikk ønsket av velgerne. Sammen med et nytt flertall i Stortinget skal politikken innhold endres. Verdigrunnlaget fra Soria Moria varsler en politikk bygd på rettferdighet og fellesskap. Norge er mulighetenes samfunn. Samfunnets viktigste ressurs er det enkelte mennesket. Velgerne har valgt arbeid for alle og felles velferd framfor nye skattelettelser. Regjeringen har erklært at det ikke skal være fattigdom i Norge – en svært høy og særdeles krevende ambisjon når vi vet at arbeid og velferd henger uløselig sammen, og at over 900 000 er mer eller mindre utstøtt av arbeidslivet.

Vi vet ganske mye om hvem de fattige er. Vi vet også en god del om fattigdommens årsaker. Noen ganger handler det om hjelp til å bryte den sosiale arven, noen ganger handler det om å få lov til å vise at man har noe å bidra med.

Man kan diskutere definisjonen av fattigdom og få flere eller færre fattige alt ettersom, jf. siste dagers mediedebatt om definisjonen skal være 50 pst. eller 60 pst. av medianinntekten. Faren er at dette ender i en akademisk øvelse som bommer på det som er det grunnleggende pro-

blemet, nemlig kvalifisering til deltakelse. Bekjempelse av fattigdom har ofte vært en altfor ensidig diskusjon om størrelsen på sosialhjelpssatsene, som kan få som konsekvens at de fattige forblir i fattigdom. Men gjennom Soria Moria-erklæringen har regjeringspartiene utvidet den ideologiske plattformen i fattigdomsdebatten. Alle mennesker skal ha en faktisk rett til å finne sin plass i samfunnet gjennom å bidra til verdiskaping. Deltakelse i samfunnet handler nemlig ikke bare om tilgang på et minimum av penger, det handler også om sosialt fellesskap – noen som trenger at *du* kommer. Vi tenker kanskje ikke så mye på det i det daglige, men vi merker det desto mer den dagen det ikke lenger er noen som spør. Så når vi snakker om å skape og dele, er den viktigste rettigheten den som gir rett til å skape.

Sosialdemokratiets varemerke har alltid vært: Gjør din plikt, krev din rett. Denne tosidigheten finner vi igjen i Regjeringens særdeles viktige reformforslag om velferdskontrakter. Gjennom kontrakt om å delta i opplæring, arbeid, behandlingstilbud mv. kan man sikre seg ytelser opp mot satsene fra Statens institutt for forbruksforskning.

Velferdskontrakten har tosidigheten i seg: yte etter evne, få etter behov. Samtidig sender samfunnet ut et viktig signal: Vi har bruk for det verdiskapingspotensial som *du* besitter. Det er brukt mye tid på å diskutere ny velferdsetat med fokusering på system og ordninger. Nå er tiden kommet til å skifte fokusering til den egentlige jobben: løse opp i stivbente, statlige regelverk og la den kompetansen førstelinjen besitter, få en mulighet til å få på plass en kvalifiseringsordning som virker.

Det finnes faktisk noen solskinnshistorier. I min egen kommune, Drammen, fikk tre relativt tilårskomne karer en mulighet gjennom et spleiselag mellom Aetat, sosialavdeling og naturforvaltning. De hadde vært ledige siden henholdsvis 1991, 1993 og 1998. De tre restaurerte gamlestua på Kinnerud gård, steinsatte demninger på Stegla, snekret nye tribuner på Marienlyst stadion, ryddet kratt, bygde lavvoer for barnehagene, plantet og ryddet skog, rettet opp turveier, reparerte flomskadde broer, produserte 4 000 sekker og 30 favner ved. De trivdes, fikk styrket selvbilde, fikk mer å rutte med, gjorde gagns arbeid for skogvesenet og idrettsseksjonen, sa arbeidsgiveren i Drammen kommune. De bidrog til verdiskaping i lokalsamfunnet. To av dem har i dag fast jobb, én har kjøpt seg Mercedes, og de kan gi gaver til barnebarna. Dette er velferdskontrakt i praksis som virker, og ytterligere argumenter for en glimrende ordning er egentlig overflødig.

Anders Anundsen (FrP) [18:50:45]: Etter gjennomføringen av Reform 94 for videregående opplæring har et av hovedankepunktene mot reformen vært at de yrkesfaglige studiene har inneholdt for stor allmennfaglig del. Teoridelen har altså vært for omfattende, og det reduserer muligheten for mange elever til å gjennomføre et videregående løp som ender ut i forventet kompetanse.

Nå varsler Regjeringen at et trettenårig skoleløp skal gi allmenn studiekompetanse uavhengig av linjevalg. Det kan etter min oppfatning oppnås på to måter. Enten ved at allmennfagdelen på yrkesfag økes ytterligere på bekost-

ning av yrkesfagdelen, noe som i praksis vil stenge mange flere ute fra videregående opplæring fordi teorikravene blir uønskelig omfangsrike for mange, og mange flere vil stryke eller få annenrangs kompetanse. Eller det kan oppnås ved å redusere kravet til hva som forventes av generell studiekompetanse. Det vil i tilfelle medføre en vesentlig kvalitetsreduksjon i forhold til det som kreves for opptak til høyskole og universitet i dag. Det kan selvsagt også ende med en eller annen kombinasjon av begge disse modellene, men uansett vil konsekvensen bli den samme.

Vårt viktigste konkurransefortrinn i forhold til våre internasjonale konkurrenter er nemlig muligheten til å satse på kunnskap og kompetanse i verdensklasse, og den vil bli sterkt svekket. Man vil på denne måten både redusere muligheten for yrkesfaglig rekruttering og yrkesfagelevnes mulighet til å få fullverdig kompetanse innenfor eget fagfelt, og redusere nivået på høyere utdanning.

Dette er skritt i en svært farlig retning, og det skiller seg klart ut i forhold til den innholdssatsing Regjeringen har sagt den skal følge opp. På denne måten kompliseres også forholdet til kompetanse på lavere nivå for mange elever på yrkesfaglig studieretning. Men det er positivt at Regjeringen vil videreføre hoveddelen av kvalitetsreformen. En viktig del av kvalitetsreformen har vært å følge den utviklingen som vi har ellers i Europa, hvor satsingen på språk er vesentlig forsterket. I en verden som blir stadig mindre og hvor kontakt over landegrensene snarere er reglen enn unntaket for norske arbeidsplasser, vil Regjeringen fjerne det foreslåtte andre fremmedspråk i grunnskolen. Her kunne man kanskje tenke seg en alternativ løsning, hvor man heller fjernet den tvungne sidemålsundervisningen og erstattet den med et andre fremmedspråk, men jeg registrerer at Regjeringen mener det er uaktuell politikk, dessverre.

I Aftenbladet.no den 15. oktober kunne man også lese reaksjonen fra Unios leder, Anders Folkestad. Han sier bl.a.:

«Satsing på forskning og kunnskap går igjen som en rød tråd i regjeringserklæringen, som virkemidler for å styrke konkurranseevnen og skape arbeidsplasser. I lys av det virker det underlig at de foreslår å svekke språkkompetansen i ungdomsskolen og svekke kravene til studiekompetanse.»

Og videre:

«Behovet for kunnskap i fremmedspråk vil ikke bli mindre.»

Jeg kunne ikke sagt det stort bedre selv. Det er ikke alltid Unios leder, Anders Folkestad, med særlig hell kan siteres av en fremskrittspartirepresentant fra denne talerstol.

Da Fremskrittspartiet i fjor høst gikk sammen med de daværende regjeringspartiene og fikk utvidet friskoleloven til også å gjelde videregående opplæring, var dette etter mange års kamp som til slutt ble kronet med seier for elever og foreldre. Da fikk elevene lovfestet rett til å velge skole, uavhengig av hvem som skulle eie skolen, og staten skulle understøtte dette valget økonomisk. Det har betydning at foreldre og elever nå faktisk har en reell valgfrihet mellom offentlige skoler og friskoler. Det er ikke lenger

bare foreldre med tykke lommebøker som kan foreta valg for sine barn. Vi i Fremskrittspartiet skulle gjerne øke denne prosentandelen fra 85 pst. til 100 pst., men det har man foreløpig ikke fått noe gjennomslag for. Derfor er det veldig leit at Regjeringen nå signaliserer at de vil ødelegge for de elevene som har valgt å benytte seg av friskoletilbudet i grunnskolen eller på videregående trinn, og tilbakeføre dette, slik at det i framtiden bare skal være de elevene som har foreldre med tykkere lommebøker enn folk flest, som skal ha valgfrihet. Dette er en politisk snuoperasjon som ikke vil gi noen gevinst for den offentlige skolen, men det vil medføre en total slagside for elevenes valgfrihet. Det er synd.

Representanten Dag Terje Andersen hadde et engasjert innlegg i stad hvor han fortalte at Arbeiderpartiet, SV og Senterpartiet hadde fått et klart mandat fra velgerne til å styre i en annen retning. Han sa det med så stort engasjement at jeg nesten begynte å tro på det selv. Men det er jo ikke helt riktig, for det er altså et ikke-sosialistisk flertall i folket, men det er valgordningen som har sørget for at vi nå har hatt et regjeringsskifte. Jeg vet ikke om det er noe å skryte veldig av.

Björg Tørresdal (KrF) [18:55:56]: Statsminister Jens Stoltenberg sa avslutningsvis i sin tale til Stortinget at Regjeringen ikke har tenkt å gjøre som den vil, til tross for at den har et flertall bak seg. Regjeringen inviterer til samarbeid, og statsministeren poengterte tydelig en åpen holdning. Det er positivt. Kristelig Folkeparti vil gjerne være aktivt med og påvirke politikken også de neste fire årene. Kristelig Folkeparti er et sentrumparti. Vi vil være med og bygge brede allianser for å skape et godt samfunn bygd på vår kristne kulturarv, med verdier som rettferdig fordeling, fellesskap og menneskeverd.

Regjeringserklæringen som er lagt fram av regjeringen Stoltenberg, inneholder mye positivt og mange formuleringer som det er lett å være enig i. Spesielt gjelder det Regjeringens mål om fattigdomsbekjempelse hjemme i Norge og internasjonalt. Kristelig Folkeparti er opptatt av rettferdig fordeling og er enig i at kampen mot fattigdom og for retten til økonomisk utvikling, demokrati, menneskerettigheter og bærekraftig utvikling er verdenssamfunnets største utfordring. Vi vil være med og danne en bred politisk enighet om en mer offensiv og målrettet bistandspolitikk. Også på andre områder kan Kristelig Folkeparti stille seg bak Regjeringens målsettinger og si ja til statsministerens invitasjon om å komme med innspill og støtte i arbeidet i Stortinget. Dette gjelder i miljøpolitikken, i en rekke helse- og omsorgsspørsmål, og det gjelder ikke minst i forhold til lokaldemokratiet og kommunenes økonomi og mulighet til å løse viktige velferdsoppgaver som barnehage, eldreomsorg og skole. Kristelig Folkeparti vil støtte arbeidet for en sterk og sunn kommuneøkonomi. For Kristelig Folkeparti er innholdet i politikken viktig, og vi ønsker å være åpne og aktive i arbeidet med å finne gode løsninger for landet. Vi vil være konstruktive.

Både Regjeringens tiltredelseserklæring og statsministerens tale i går har en rekke åpne og generelle formuleringer, målsettinger som må konkretiseres og fylles med

innhold. Kristelig Folkeparti vil være aktive og konstruktive i det arbeidet. Et eksempel på dette er regjeringserklæringens formuleringer når det gjelder skattefradrag for gaver til frivillige organisasjoner.

Den norske befolkningen stiller opp, bryr seg og lar seg engasjere. Det gjenspeiles i den gode oppslutningen om frivillige organisasjoner, lag og foreninger. Kristelig Folkeparti ønsker en samfunnsutvikling som innebærer at vi tar vare på og videreutvikler det arbeidet som gjennom generasjoner er båret fram av idealisme. Det offentlige må samarbeide med de frivillige aktørene. Under Samarbeidsregjeringen ble ordningen med skattefradrag innført, og beløpsgrensen har økt kraftig. Det er ingen tvil om at gaver med skattefradrag styrker inntektsgrunnlaget for frivillig sektor.

I erklæringen står det at landets nye regjering vil beholde fradraget for gaver til frivillige organisasjoner. Det er bra. Men hva betyr det rent konkret? Betyr det at Regjeringen vil fryse støtten på 2005-nivå, eller vil Regjeringen være mer offensiv og støtte forslaget i statsbudsjettet om å øke rammen til 15 000? Kan Frivillighets-Norge regne med en offensiv holdning til å trappe opp ytterligere i kommende statsbudsjett i perioden?

Kristelig Folkeparti har forventninger om at Regjeringen ser verdien av det flotte dugnadsarbeidet i frivillige organisasjoner, og at de da gjør mer enn å fryse beløpet i skattefradraget.

Et annet eksempel der Kristelig Folkeparti ønsker å være med på å fylle formuleringer med et konkret innhold, er i spørsmålet om trosopplæring for barn og unge. Det står i erklæringen at Regjeringen vil videreføre og evaluere trosopplæringsreformen – og det er bra. Men betyr det at Regjeringen vil være med på den planlagte opptrappingsplanen for trosopplæringsreformen, eller skal den videreføres, evalueres og fryses på dagens nivå? Kristelig Folkeparti har forventning om at Regjeringen vil lytte til innspill. Vi forventer at formuleringer om å videreføre ordninger ikke betyr noe passivt, ikke betyr frysing, men at vi kan regne med aktiv og offensiv frivillighetspolitikk.

Kort oppsummert: Vi er glad for invitasjonen til samarbeid, og vi forventer å bli lyttet til når runde formuleringer i tiltredelseserklæringen skal konkretiseres.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Tord Lien (FrP) [19:01:15]: At representanten Tørresdal og Kristelig Folkeparti har et stort hjerte for både oppvekstvilkår og eldreomsorg, er det ingen tvil om. Men det kan ofte høres ut som om Kristelig Folkeparti er mer opptatt av kommunestyrenes rett til å prioritere enn av å sikre en verdig eldreomsorg og en god skole. Jeg håper at representanten Tørresdal kan bekrefte at også for Kristelig Folkeparti er tilfredsstillende tjenesteproduksjon i kommunene det viktigste, ikke hvem som utfører disse tjenestene, og hvem som bevilger pengene til disse tjenestene.

Så vet vi at Kristelig Folkeparti i løpet av denne perioden vil tape kampen for å opprettholde fylkeskommunen,

til fordel for de regionene som Regjeringen legger opp til. Da spør jeg: Hvordan vil Kristelig Folkeparti stille seg til denne problemstillingen? Vil man jobbe for en reell makt-overføring primært til kommunene, eller vil man støtte Regjeringen i at disse regionene skal bli forvokste fylkeskommuner?

Eirin Faldet hadde her overtatt presidentplassen.

Björg Tørresdal (KrF) [19:02:19]: Kristelig Folkeparti er opptatt av lokaldemokratiet. Vi er opptatt av at vi skal fylle lokaldemokratiet med oppgaver. Vi skal desentralisere oppgaver fra stat og til kommune. Og vi skal ha tre folkestyrte forvaltningsnivåer.

Det som er viktig for Kristelig Folkeparti, er å gi kommunene økonomisk handlingsrom til å kunne utføre de velferdsoppgavene som kommunene er pålagt. Vi taper ikke noen kamp, men vi deltar aktivt i den spennende debatten som nå skal foregå når vi nå skal ha en nyordning. Vi skal legge ned fylkeskommunen, men vi skal opprette et nytt regionalt nivå. Og vi vil bidra til at det blir et politisk folkevalgt styrt nivå.

Dag Terje Andersen (A) [19:03:21]: Det er med interesse jeg hører representantens hylling av situasjonen til den frivillige sektoren på grunn av muligheten til å utgiftsføre den støtte en eventuelt gir til den.

Jeg har de siste to og et halvt år jobbet i den frivillige sektoren, og må nok innrømme at mitt inntrykk fra den praktiske hverdag er noe annerledes enn det blir gitt inntrykk av her. Den frivillige sektoren i Norge har vært utsatt for kutt på nasjonale ordninger til f.eks. antirasistisk arbeid, integreringsarbeid eller humanitært arbeid, også på de områder der det foregår profesjonelt, i form av konkurranseutsetting og pining av f.eks. de inntekter som frivillige organisasjoner som driver flyktningmottak, har til å drive en god integreringspolitikk. Så jeg kjenner meg ikke igjen i det bildet som blir beskrevet.

Men mitt spørsmål gjelder egentlig mer representantens gode innlegg om lokaldemokratiet. Spørsmålet er ganske enkelt: Sandnes kommune kommer ut med 29 mill. kr. mer med den nye regjeringens opplegg for kommuneøkonomi enn med den avgåtte regjeringens. Vil det være bra for innbyggerne i Sandnes at vi har skiftet regjering?

Björg Tørresdal (KrF) [19:04:45]: Som stortingsrepresentant, og som den eneste stortingsrepresentant som representerer Sandnes, og som bor i Sandnes kommune i Rogaland, vil jeg si at det er klart at hver krone som går inn i kommunekassen i Sandnes, vil være en krone som kan brukes til økt velferd og en bedre skole i Sandnes. Så det er jeg selvfølgelig glad for på vegne av Sandnes kommune.

Når det gjelder Sandnes kommune, har jeg lyst til å si at vi har noen utfordringer når det gjelder vekstkommuner. Det koster å ha barn og unge, og Sandnes er rikt på barn og unge, men fattig på kroner til å løse velferdsoppgavene. Vi må gjøre noe med inntektssystemet. Så har

Sandnes kommune en mulighet til å innføre eiendoms-skatt. Kristelig Folkeparti i Sandnes ønsker det, men det er ikke flertall i kommunestyret for å øke inntektene når det gjelder bidrag fra kommunens egne beboere.

Hallgeir H. Langeland (SV) [19:05:43]: I valkam-pen i Rogaland var det ein veljar frå Kristeleg Folkeparti som sa at når Halvorsen og Langeland kjem i posisjon, kjem Sodoma og Gomorra til å koma raskt.

No hører eg på denne representanten frå Kristeleg Folkeparti at ho faktisk er ganske imponert over mykje av det som denne regjeringserklæringa uttrykkjer, bl.a. i forhold til kamp mot fattigdom, i forhold til fellesskap og i forhold til reduserte forskjellar mellom folk. Det var nemleg det motsette ein hadde med Bondevik II i posisjon: forskjellane auka, fattigdomen auka – i det heile ei forverring i forhold til det som Kristeleg Folkeparti no skroyter på seg i forhold til raud-grønt alternativ. Er det sånn å forstå at Kristeleg Folkeparti no faktisk får gjennomslag for meir av sin politikk med den raud-grøne regjeringa enn dei gjorde då dei sjølve sat i posisjon?

Björg Tørresdal (KrF) [19:06:48]: For Kristeleg Folkeparti er det alltid viktig å være opptatt av bekjempelse av fattigdom.

Jeg har lyst til å si to ting om det, det ene som svar på spørsmålet. Vi har alltid prioritert fattigdom internasjonalt som den viktigste saken for Kristelig Folkeparti. Der har vi fått gjennomslag. Bistanden har økt betraktelig de siste fire år, men det er absolutt ikke godt nok. Og når oljeinntektene øker til landet, er det naturlig at bistands-økningen vil fortsette, og vi vil bidra til en bred støtte til det. Vi synes at regjeringserklæringen har mye godt når det gjelder bistand.

Når det gjelder velferden og fattigdommen i vårt eget land, har velstanden økt veldig i Norge, og forskjellen mellom fattig og rik er blitt større. Det skyldes i hovedsak at vi er blitt veldig mye rikere. Det utfordrer oss som politikere. Det vil alltid være viktig for Kristelig Folkeparti å bekjempe fattigdom. De som trenger det mest, skal få målrettede tiltak. Det vil vi være med og bidra til også i den stortingsperioden som ligger foran oss.

Presidenten: Replikskordskiftet er omme.

Tore Nordtun (A) [19:07:55]: Arbeiderpartiet vil opprettholde verdiskapingen, sysselsettingen og kompetansen i petroleumsnæringen på et høyt nivå. Soria Moria-erklæringen understreker også dette, og det er i denne erklæringen lagt et godt grunnlag for videreutvikling av næringen. Vi vil opprettholde leteaktiviteten etter olje og gass, og oljeindustrien må få tilgang til interessante lete-områder.

En offensiv nordområdestrategi vil gi Norge et bedre utgangspunkt for å engasjere Russland, USA og EU i et sterkere samarbeid om bl.a. sjøsikkerhet og oljevernberedskap. Petroleumsvirksomheten i Barentshavet og Norskehavet skal være verdens fremste i forhold til oljevernberedskap og miljøovervåking. Norge må delta i utviklingen

av petroleumsvirksomheten i nord i tett samspill med Russland. Norge skal være verdensledende på dette området når det gjelder teknologi og miljø. Et mangfold av statlige og private aktører – små og store – er nødvendig for å oppnå nettopp dette målet.

Det er knyttet store forventninger til den 19. konsesjonsrunden. Det er derfor viktig at denne slutføres som forutsatt, slik det står i Soria Moria-erklæringen. Denne konsesjonsrunden omfatter mange blokker i Norskehavet og i Barentshavet. Når den helhetlige forvaltningsplanen foreligger, skal det for de øvrige havområdene utenfor Lofoten og nordover, inkludert Barentshavet, avgjøres hvilke områder som skal åpnes, og hvilke områder det ikke skal foregå petroleumsvirksomhet i. Dette skal bestemmes her i Stortinget. I Nordland VI skal det ikke igangsettes petroleumsvirksomhet i denne stortingsperioden.

En prioritert oppgave framover vil være å øke utvinningsgraden i feltene, samtidig som vi må redusere miljøfarlige utslipp fra petroleumsvirksomheten. I Barentshavet skal virksomheten baseres på målet om nullutslipp til sjø. En forutsetning for å kunne lykkes med økt utvinningsgrad og en mer miljøvennlig virksomhet er forskning.

Arbeiderpartiet og den nye regjeringen vil ta en større del av naturgassen som utvinnes på norsk sokkel, i bruk innenlands til industri-, energi- og transportformål. Regjeringens mål er at Norge skal være verdensledende i miljøvennlig bruk av gass. Produksjon av gasskraft må skje innenfor Kyoto-avtalens forpliktelser og inngå i det internasjonale kvotesystemet som sikrer at de totale utslippene ikke øker.

Naturkraft har startet utbyggingen av gasskraftverket på Kårstø. I erklæringen fra Soria Moria legges det opp til at dette arbeidet skal fortsette, og at gasskraftverket skal stå ferdig høsten 2007. Videre vil det bli sørget for at arbeidet med å etablere et fullskala anlegg for CO₂-fjerning på Kårstø startes, og at staten skal bidra økonomisk til dette. Målet er at fjerning av CO₂ skal skje innen 2009, slik at det blir mulig å bruke denne nye trykkstøtten for nye felt i Nordsjøen. Dersom det blir aktuelt å ta i bruk de gitte konsesjonene for gasskraftverk på Skogn og Kollsnes, skal man også bidra til CO₂-fjerning ved disse. Her skal også staten inn.

Gjennom økonomiske virkemidler og satsing på ny teknologi vil vi sørge for at nye konsesjoner til gasskraftverk skal basere seg på CO₂-fjerning. Norsk sokkel kan bli et deponeringssted for store mengder CO₂, og CO₂ kan brukes for å få mer olje og gass ut av sokkelen. I tillegg til å bidra til å løse de store miljøutfordringene kan nettopp utviklingen av CO₂-kjeden slik det politiske flertallet nå legger opp til, være starten på en viktig og epokegjørende industriell utvikling i Norge. Derfor vil et statlig selskap få ansvar for transport og injeksjon av CO₂ – staten skal bidra økonomisk til etableringen av dette selskapet. Jeg er derfor på Arbeiderpartiets vegne svært fornøyd med helheten i den olje- og gasspolitikken den nye regjeringen nå legger opp til.

Per-Willy Amundsen (FrP) [19:12:50]: Gjennom hele valgkampen lovet partiene som i dag inngår i den nye

regjeringen, en økt satsing på det primære velferdsområdet. Særlig skulle pleie- og omsorgstjenestene få et løft. Derfor har også Regjeringen nå forpliktet seg til en sterk utbygging av nettopp disse tjenestene. Regjeringen har bl.a. gjort rede for en klar målsetting om å ansette 10 000 flere i eldreomsorgen.

Dette er gode ambisjoner som Fremskrittspartiet hilser velkommen. Likevel må det være lov å stille spørsmål om hvordan disse målsettingene skal oppfylles. For selv om Regjeringen signaliserer et større økonomisk handlingsrom for kommunene, som i dag står for produksjonen av nettopp disse tjenestene, eksisterer det faktisk ingen garanti for at en styrket kommuneøkonomi automatisk betyr flere hender i eldreomsorgen. Tvert om vil Regjeringen være prisgitt de vurderingene som gjøres ute i nasjonens 433 kommunestyre. Selv om Regjeringen faktisk lykkes med å løfte kommunenes frie inntekter med 5,4 milliarder kr allerede fra 2006, og trapper dette videre opp i løpet av årene som kommer, slik de har lovet, er hver enkelt kommune suveren i forhold til hvordan disse midlene blir benyttet.

Det er all grunn til å tro at det blir bygd mange flotte kulturbygg, konserthus og badeland i denne nasjonen de neste fire årene. Ja, kanskje det til og med blir penger til å fylle badeanleggene med vann. Men Fremskrittspartiet er ikke like sikker på at eldreomsorgen vil få det økonomiske løftet som den virkelig trenger.

Tidligere erfaringer viser med all tydelighet at prioriterte ting ute i kommunene ofte kan være en ganske annen enn det som er ønsket av denne sal. I praksis kan man forvente like mange ulike måter å anvende de frie inntektsøkningene på som det er kommuner i dette kongeriket. De frie inntektene til kommunene bør derfor anses som et svært lite egnet instrument for å nå klare målsettinger, som f.eks. 10 000 flere hender i eldreomsorgen.

Regjeringens fremste problem på dette området er at den mangler verktøyene den trenger for å nå sine uttalte mål f.eks. innenfor eldreomsorgen. Det hjelper lite å øke de frie inntektene til kommunene for å bedre eldreomsorgen dersom kommunene heller velger å benytte midlene på andre områder. Dessverre er det kun Fremskrittspartiet som tar konsekvensen av det. For dersom man ønsker å sikre finansieringen av grunnleggende velferdsgoder som eldreomsorgen på en målrettet og forutsigbar måte, må hele finansieringssystemet for det som er kommunale tjenester i dag, omarbeides.

Staten må ta et direkte finansieringsansvar. Pengene må følge brukeren på samme måte som man ser innenfor f.eks. folketrygden. Når behovet for en tjeneste oppstår, må statens betaling for tjenesten automatisk finne sted etter en differensiert stykkprismodell, sånn som vi ønsker det, uten at en først må gå veien via et kommunebudsjett. På den måten sikrer man flere ting. Man sikrer innbyggerne lik rett til grunnleggende velferd uavhengig av den enkelte kommunes prioriteringer og økonomiske situasjon. Og så oppnår man kanskje det aller viktigste av alt: Man får en situasjon hvor tilbud og etterspørsel møtes. Det er viktig at man husker at kommunene er et middel for å produsere viktig og grunnleggende velferd for befolkningen i dette landet. De er ikke et mål i seg selv.

Dersom Regjeringen skal ha mulighet til å gjøre alvor av sine løfter på dette området, er det tvingende nødvendig at den også gjør omfattende endringer i finansierings-systemet. Fremskrittspartiet skal gjerne være med på å finne fram til de gode løsningene som Regjeringen trenger for å få dette til. Vi skal være behjelpelig med å gi Regjeringen de verktøyene den åpenbart mangler. Det som uansett bør være klart og hevet over enhver tvil, er at fortsatt vekst i kommunenes frie inntekter på ingen måte garanterer en bedring av befolkningens grunnleggende velferdstilbud, verken i omfang eller i kvalitet.

Karin Andersen (SV) [19:18:34]: Jeg har vært med på en del trontale- og tiltredelsesdebatter i Stortinget. Men dette er faktisk en av de mest fredelige jeg har vært med på. Den viser til fulle at det ikke egentlig finnes noen samlet opposisjon i dette stortinget, og den opposisjonen som finnes, er forholdsvis stillfarende i dag. Det er mulig at en er litt laidd back og har lyst til å la Regjeringen få arbeidsro en stund, og det er jo en sympatisk sak hvis det er det dreier seg om. Men ellers må jeg si at jeg virkelig savner de litt visjonære innleggene fra opposisjonen om hva slags alternativ samfunnsmodell og samfunnssyn en har.

Det er to ting jeg vil gripe fatt i som denne regjeringen har hevet høyt, og som er et viktig linjeskifte i norsk politikk. Det ene er innen miljøpolitikken, og det er så grunnleggende viktig at det faktisk utgjør livsgrunnlaget for framtidige generasjoner ikke bare i vårt land, men faktisk i hele verden. Jeg hørte til min forskrekkelse at den forrige kommunalministeren, som er leder i Høyre, under valgkampen uttalte at fordi CO₂-rensing ikke er bedriftsøkonomisk lønnsomt i dag, skulle man ikke gjøre det, sjøl i verdens rikeste land, som har vanvittig mye penger vi har tjent nettopp på å ta opp et produkt som produserer CO₂, og som skader oss om vi ikke håndterer det på en annen måte enn i dag. Ja, skulle ikke vi tørre å ha en litt høyere himmel over norsk politikk i dag enn at det som ikke er bedriftsøkonomisk lønnsomt i dag, kan vi ikke finne på å gjøre! Jeg er veldig glad for at denne regjeringen har tatt det skrittet som man har gjort nå, til å finne en løsning som kanskje kan være det enkeltgrepet i miljøpolitikken som faktisk kan være det store bidraget til at vi kan håndtere klimaproblemene framover. Det virker på meg som at opposisjonen ikke har skjønnet hvor viktig dette skrittet er og kan bli faktisk for hele verden.

Det andre viktige punktet er bekjempelse av fattigdom, både hjemme og ute. Jeg vet at det vil være vanskelig, men denne regjeringen har en helt annen innfallsvinkel til det enn forrige regjering. For det første tar denne regjeringen utgangspunkt i at de økonomiske forskjellene må minke, fordi vi vet at den økonomiske dynamikken i samfunnet er slik at de som har mest, får mer nesten automatisk. Da er det utrolig viktig at vi har en politikk som sørger for å minske gapet og løfte dem som har minst.

Så ønsker denne regjeringen å satse på at mange flere skal kunne komme i arbeid. Da må det faktisk skje endringer både på arbeidsmarkedet og i det tilbudet om opplæring og tiltak, kvalifisering og oppfølging som gis, for det kommer ikke av seg sjøl. Det må altså være en mengde

av og en kvalitet på disse tilbudene som gjør at folk som i dag ikke konkurrerer godt på arbeidsmarkedet, og som er ekskludert, har en mulighet til å komme inn på det arbeidsmarkedet som er i dag, for det er faktisk ganske krevende, både helsemessig og i forhold til kompetanse. Så skal vi lykkes med det, og det ønsker vi, betyr det en helt annen innsats på det området.

Og det må skje et løft i ytelsene til dem som har minst. Da vi behandlet NAV-reformen i vår, hadde Helse- og sosialdirektoratet en høring på NAV-reformen som påpekte helt riktig at det er faktisk nivået på ytelsene som i seg sjøl skaper fattigdom. Det jeg tror de fleste av oss skjønner, er at når regningsbunken vokser langt oppover ørene, og du ikke ser lyset i tunnelen, er det litt vanskelig å fatte mot, begynne på en utdanning, klare å gjøre seg presentabel og klar for å gå inn i arbeidslivet.

Derfor er det så viktig at vi greier alle disse tre tingene samtidig, og det handler også om å gi verdighet. For jeg er av dem som er glad i å arbeide, og jeg har vokst opp i den kulturen der arbeidet var et adelsmerke. Men jeg ønsker at vi skal vokte oss for å sette et negativt stempel på dem som ikke klarer dette, og det er et viktig kjennetegn for den norske velferdsstat at vi har velferdsordninger som fungerer for dem som ikke klarer å være i jobb. Det er ikke feil at folk bruker slike ordninger, de skal være der når folk trenger dem, og det er viktig at de ordningene er på et slikt nivå at folk har verdighet i livene sine og kan delta i samfunnslivet på linje med oss andre.

Inge Lønning (H) [19:23:55]: Ved denne debattens åpning viste statsministeren til at to av de tre nye regjeringspartiene har erfaring med å samarbeide historisk, og viste tilbake til kriseforliket mellom det daværende Bondepartiet og Arbeiderpartiet i 1935. Det kommenterte statsministeren på følgende måte: Dette ble «starten på en lang periode med arbeiderpartistyre».

Det er historisk korrekt, men jeg vil anbefale at de to juniorpartnerne i den nye regjering mediterer lenge over dette historiske faktum. Det kan tenkes at det kan ha en viss aktualitet også i dagens situasjon.

Ellers har statsministeren lagt stor vekt på at fordelene med en flertallsregjering er at den vil være preget av langsiktighet og klarhet, til forskjell fra mindretallsparlamentarismen, som medfører altfor mye politisk «spill», blir det sagt. Men dette er jo bare riktig under én forutsetning, nemlig at flertallsregjeringen innbyrdes er så enig politisk at det virkelig blir klarhet i dens politikk. Og dette med det politiske spill er jo i beste fall en tveetydig gevinst, for hvis forskjellen er at det politiske spill flyttes inn i de lukkede rom istedenfor at det foregår i det åpne rom i Stortinget, er det i hvert fall for folk flest ikke noen betydelig gevinst, fordi det gjør at muligheten til å følge med og få innsyn i de politiske kompromissene som skjer, blir mindre enn før. Det er i hvert fall ikke noe fremskritt i demokratisk henseende.

I regjeringserklæringen heter det:

«Bærebjelkene i vårt internasjonale engasjement vil være vårt medlemskap i NATO, EØS-avtalen og det forhold at Norge ikke er medlem av EU.»

Jeg har litt vanskelig for å se for meg hvordan et ikke-medlemskap i EU kan være en bærebjelke i det internasjonale engasjement, men det får jeg overlate til regjeringspartiene selv å fortolke. Men det som er tankevekkende, er at på alle de tre punktene som her sies å være bærebjelkene for norsk utenrikspolitikk, vet alle at de tre regjeringspartiene er innbyrdes uenige. Det ene av de tre regjeringspartiene skriver for det første i sitt program at NATO er irrelevant, og de har lovet sine velgere å arbeide for at Norge skal melde seg ut av NATO. Når det gjelder EØS-avtalen, har to av de tre regjeringspartiene lovet sine velgere at de skal si opp denne avtalen. Og når det gjelder ikke-medlemskap i EU, vet alle som har fulgt med, at også på det punkt er det en klar skillelinje i Regjeringen mellom det største partiet og de to minste partiene.

Hvorledes dette skal være et godt grunnlag for langsiktighet og klarhet i utenrikspolitikken, er vanskelig å forstå. La meg konkretisere det: Når det gjelder NATO-samarbeidet, er det eneste konkrete som er sagt, at den nye regjering vil avvikle all norsk deltakelse i NATOs felles innsats i Irak. Det innebærer at Norge for første gang setter seg i en situasjon hvor vi har vært med på å fatte et enstemmig vedtak i NATO som vi etterpå sier at vi ikke vil være med på å utføre – det får vær så god de andre medlemmene av alliansen bære byrden ved, og det til tross for at innsatsen i Irak har en soleklar folkerettslig hjemmel, et enstemmig sikkerhetsrådsvedtak, og også på alle andre områder oppfyller alle de kriteriene for norsk engasjement som Regjeringen sier at den vil legge til grunn for sine avgjørelser.

Like før sommeren vedtok et stort flertall i Stortinget å gi sin tilslutning til den avtale den forrige regjering inngikk med Sveriges, Finlands og Estlands regjering om i fellesskap å ta ansvaret for en av de nye EU-kampgruppene. Om dette sier Soria Moria-erklæringen en hel rekke negative ting. Alt det som sies om denne avtalen, har karakter av innskrenkninger, avgrensninger. Det sies ikke et eneste ord om at Regjeringen mener at denne avtalen er et viktig bidrag fra Norges side til at FN kan løse sin konfliktløseroppgave i dagens verden.

Så langt må vi kunne konstatere at når det gjelder Norges internasjonale innsats, og når det gjelder norsk utenrikspolitikk, er det ingenting i det denne regjering så langt har erklært, som tyder på at det vil bli større klarhet, langsiktighet og forutsigbarhet i norsk politikk.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Steinar Gullvåg (A) [19:29:40]: Representanten Lønning begynte med kriseforliket og beveget seg videre inn i samarbeidsforholdene i norsk politikk. Jeg har lagt merke til at i denne debatten har Høyres talere vært svært opptatt av skatt og nesten bare det. Det er deres strategi. Høyre strever åpenbart med å forholde seg til det parti som i sin tur hadde sitt utgangspunkt i sterk nedsettelse av skatter og avgifter. Skattekonkurransen er en konkurranse som jeg tror Høyre er nødt til å tape. Kristelig Folkepartis talere derimot har vist en relativt positiv holdning til den

nye regjeringen og uttaler seg til dels rosende om flere sider ved regjeringserklæringen.

Jeg ser at dette er kimen til en forskjellig holdning fra de tidligere samarbeidspartiene til den nye regjeringen, og jeg undrer meg på om Lønning også ser det.

Inge Lønning (H) [19:31:11]: Jeg var ikke i stand til å høre at det var noe i denne replikken som var i nærheten av å berøre noe av det jeg sa i mitt innlegg, men det forhindrer jo ikke at jeg kan svare på den.

Det er soleklart at i en debatt som denne vil de ulike partiene vektlegge ulike forhold. For øvrig er ikke debatten ferdig ennå, så helhetsbildet får vi vente med å tegne til debatten er ferdig. Men jeg har så langt ikke registrert at det er tilnærmevis den avstand mellom de tre tidligere regjeringspartiene som det er mellom de tre nye regjeringspartiene på det som er Regjeringens hovedområde, og som jeg talte om, nemlig Norges utenrikspolitikk. Det synes jeg historisk sett er interessant, for vi har hatt mange koalisjonsregjeringer i Norge i tidens løp, og de har alle sammen ligget på høyresiden av midtstreken. Det nye er at vi har fått én på venstresiden, men vi har aldri tidligere hatt en koalisjonsregjering hvor deltakerne er så uenige om utenriks- og sikkerhetspolitikken som de tre partiene i den nye regjering er.

Christian Tybring-Gjedde (FrP) [19.32:42]: Det var mye klokt i det representanten Inge Lønning sa i sitt innlegg. Ja, faktisk var det så mye klokskap at Høyre selv må ha følt seg særdeles ukomfortabel med enkelte av de utenrikspolitiske valgene Samarbeidsregjeringen foretok.

For Fremskrittspartiet er den transatlantiske forbindelsen fundamentet for Norges utenrikspolitikk. Dette samarbeidet har ikke kun historiske røtter, men er bygd på en felles verdiforståelse som inkluderer frihet for enkeltmennesket, likeverd, likestilling, ytringsfrihet, markedsfrihet, demokrati og en sekulær rettsstat. Dette er verdier som Norge sammen med USA og andre allierte må fremme og forsvare.

Mitt spørsmål til representanten Lønning er derfor: Vil Høyre i opposisjon igjen stå sammen med Fremskrittspartiet for å sikre Norges trygge, transatlantiske forankring?

Inge Lønning (H) [19:33:55]: Jeg har naturligvis ingen innsigelser mot den vennlige karakteristikk representanten Tybring-Gjedde gav av mitt innlegg. Men jeg har litt vanskelig for å skjønne problemstillingen han reiste. Jeg har ikke registrert i de forløpne fire år at det fra den avgåtte regjeringens side har vært noen som helst tvil om vektleggingen av det transatlantiske samarbeid. Den har vært klar og entydig fra den avgåtte regjeringens side hele tiden.

Men kanskje kan jeg returnere spørsmålsstillingen, for det som har forbauset meg når det gjelder Fremskrittspartiets holdning til dette spørsmål, er at man alltid snakker veldig varmt om det norske NATO-medlemskap og det transatlantiske samarbeid, men aldri er villig til å snakke om det som er det nye i situasjonen, nemlig at NATO og EU samarbeider tettere og tettere på det militære og sik-

kerhetspolitiske området. Det har for meg alltid vært et tankekors at det er et parti i denne sal som har gjort det til en dyd å ikke ha noe standpunkt til den viktigste sikkerhetspolitiske utfordringen Norge står overfor.

Inge Ryan (SV) [19:35:25]: Representanten Lønning drog oss tilbake til kriseforliket. Jeg skal dra oss enda lenger tilbake, til rundt 1910, da man diskuterte hvem som skulle ha rettighetene og eierskapet til norske vannkraftressurser. Heldigvis, den gangen fikk ikke Høyre viljen sin, fordi de ønsket at utlendingene skulle få kontroll over disse ressursene. Vi har sett at det har skjedd liten utvikling i Høyre i løpet av de årene, i og med at Oslo Energi har vært forsøkt solgt iallfall to ganger med Høyre i styret.

Den nye regjeringa sier at norske vannkraftressurser og andre naturressurser ønsker man for øvrig skal være i offentlig eie. Mener Inge Lønning fortsatt at man skal selge ut norske ressurser og da i særlig grad norske vannkraftressurser? Det er disse saker som har hatt størst betydning for den norske velstandsutviklingen ved det valget som Høyre ble nedstemt for for snart 100 år siden.

Inge Lønning (H) [19:36:45]: Også når det gjelder denne replikken, må jeg nok bekjenne at jeg har litt problemer med å se forbindelsen til det innlegget jeg holdt, men la gå.

Jeg har registrert at den nye regjering flagger det nasjonale høyt. Det er veldig lenge siden noen norsk regjering i sin regjeringsplattform har brukt «nasjonal» som et entydig honnørord. Det går kanskje an å returnere til det regjeringspartiet som Ryan nå er blitt parlamentarisk leder for, siden det er det eneste av partiene som bruker ordet «sosialistisk» i sitt navn, at kanskje er det et tankekors at akkurat et sosialistisk parti er så enormt opptatt av det nasjonale og de nasjonale særinteresser, for i hvert fall historisk, når vi snakker historie, er jo kombinasjonene av ordene «nasjonal» og «sosialisme» ikke akkurat det som har vært mest vellykket i historiens løp.

Presidenten: Replikkordskiftet er avsluttet.

Tove Linnea Brandvik (A) [19:38:09]: Bærekraft – endelig er det her, ordet som skal være retningslinjen for politikken, ordet som skal være det viktige ordet for Norge. Det er en stund siden vi har hørt det – bærekraft. Det er vi som har ansvaret for de lange linjene, det er vi som skal løfte blikket og se framover. Vi skal ikke kikke ned på skotuppene i det hele tatt. Det er fordi vi har ansvaret for de neste generasjonene. De har ikke ansvaret for oss. Tippoldebarna våre har ansvar for de som kommer etter dem. Det er da vi skal ha det ordet som er så flott og vakker som vår retningslinje. Og da er det flott at vi gir 5,4 milliarder kr ekstra til norske kommuner – der barna våre bor, der barna våre får sin grunnleggende utdanning, der de eldre bor, som har behov for å få hjelp og pleie ettermiddag og kveld, der de er som egentlig ikke syns at det å være i samfunnet er så veldig greit, men som trenger litt hjelp. De er der, de også. Og da er det veldig greit at 5,4 milliarder kr blir gitt uten at de er øremerket. For da

kan vi faktisk ta hensyn til at folk er forskjellige, at kommuner er forskjellige, at problemer og utfordringer er forskjellige. Det er da det blir litt håp og litt sus over ting.

Vi skal ha et fellesskap, og det fellesskapet skal vi bruke til å foredle ressursene. Det er å få barna våre dyktige, det er å ta i bruk de naturressursene vi har, det er å prioritere å gi barna en skolegang med nok voksne rundt seg. Disse barna skal vokse opp og vite at det er viktig at de er de de er. Disse barna skal ha variert kunnskap, for på et eller annet tidspunkt skal de vite at de betyr noe, og at det nytter. De skal ha håpet. Det er faktisk et poeng å yte noe. Det er det vi skal lære dem. Så skal vi lære dem å bli kunnskapsrike, å evne å ta i bruk ny teknologi, å tenke de nye tankene – de vi ikke har klart å tenke ennå. Og så skal de lære å bli inkluderende. Det er da vi får noe som er litt bedre for de generasjonene som kommer etter dem igjen. Det er egentlig jobben vår.

Jeg syns det er veldig bra at vi skal satse på barnehageplasser. Den største verdiøkningen vi har fått til i dette samfunnet var faktisk at kvinnene begynte å jobbe. Da er det veldig greit at vi har barnehageplasser, slik at vi er sikre på at barna får en sikker og trygg oppbevaring, får en sikker og trygg hverdag hvor de kan lære noe – for det er faktisk ikke skummelt å lære i barnehagen – som en del av utdanningssystemet, frivillig.

Vi skal sørge for at de også er trygge når de går ut og skal skape et bedre liv. Vi skal gjøre det ved å styrke fellesskapet, fellesskapsløsningene. Vi skal gjøre det ved å legge til rette for at norske kommuner faktisk får god nok økonomi til å vedlikeholde de verdiene som de har fått fra tidligere generasjoner, til å vedlikeholde byggene, til å vedlikeholde infrastrukturen, og til å gjennomføre planlegging av bærekraftige lokalsamfunn. Og hva er det? Jo, det er lokalsamfunn som faktisk har nok folk ansatt og kapasitet til å planlegge gode muligheter, gode rom og gode veiløsninger for de inkluderende lokalsamfunn som kommer i framtiden.

De skal planlegge for universell tilgjengelighet. Det er det som skal være grunnlaget. Vi skal ikke drive å flikke i etterkant med særløsninger og lure og fikse ordninger – ikke fordi vi nødvendigvis bare skal tenke tilgjengelighet for én gruppe, men fordi vi når vi gir alle muligheten til å delta overalt, kan stille krav til alle. Og det er da vi tar folk på alvor. For det å bli stilt krav til er faktisk likestilling – den sterkeste likestillingen av alle. Det er det viktigste. Derfor er det greit at vi gjør det, for da er vi i stand til å ta de råvarene vi har, som er folk, som er naturressurser, og foredle dem. Vi tar veien fra råvarene over til gourmet-samfunnet – i overført betydning – for det gjelder å lage et kompetansesamfunn. Det er det vi trenger.

Trine Skei Grande (V) [19:43:37]: Venstre er et sosialliberalt parti. Det betyr at vi har troen på balansen mellom enkeltmenneskets frihet og ansvaret vi har for hverandre. Sosialliberale har alltid hatt troen på fellesskapet når det gjelder å løse det som er felles utfordringer. Derfor har vi også en klokkeretro på lokaldemokratiet, der man gjennom dialog og nærhet til utfordringene faktisk klarer å skape de beste løsningene, der man også har tro

på at mer ulikhet er bra når det gjelder å finne de løsnin-
gene som trengs for hvert enkelt lokalmiljø.

Vi har tro på at mennesker ønsker å finne sin vei til det gode liv på en god måte. Vi lever jo egentlig i ei sosialliberal tid, der folk ikke har lyst til å komme inn i massestrømmen, der man har lyst til å velge sin vei til det gode liv, der man har lyst til å leve livene sine forskjellig, og der man har ulike behov, ønsker og drømmer for framtida.

Sosialismen er ganske gammeldags når det gjelder å møte disse utfordringene. Og jeg er redd for at Regjerin-
gas store drømmer om likhetsidealer og fellesskapsdragning vil bringe folk lenger og lenger bort fra muligheten til å skape sitt eget gode liv. Det kan være vanskelig å se, hvis man bare leser regjeringserklæringen overfladisk, men jeg har lyst til å nevne noen eksempler.

Regjeringa vil f.eks. ta bort det andre fremmedspråket i skolen. Det er klart at en kan sikkert finne noen elever som vil streve med et annet fremmedspråk. Men det det andre fremmedspråket gav oss en enorm mulighet til, var for første gang å kunne gi tillitt til og vise forskjellighet for alle de ungene som ikke har norsk som sitt hovedmorsmål. For første gang har man nå muligheten til faktisk å få papirer på det språket man snakker når man er hjemme. For første gang har man endelig muligheten til å få den forskjelligheten som man har vokst opp med, til å bli en normalitet for skolen. Vi har hatt en skole som har dyrket fram ett språk, og der det har vært et problem at unger har kunnet et ekstra språk. Her fikk vi en historisk sjanse til å la den forskjelligheten være en kompetanse. Den tar man fra oss.

Man er engstelig for nedbygging av arbeidsmarkeds-
politiske virkemidler, fra en regjering som har skapt så mange nye småbedrifter, så mange nye arbeidsplasser som vel ikke veldig mange kan vise til i sine regnskaper. Jeg må bare si at det beviser hva slags syn man har på mennesker. Ønsker man å ha en regjering som har som hovedmål at folk skal få muligheten til å skape sine arbeidsplasser, satse på det de har lyst til, vokse ut fra sine forutsetninger, eller ønsker man at staten skal bruke sine penger på å gi folk tiltaksplasser, så de skal få lønna si via et tiltak, bestemt av staten?

Så er det det som kalles privatisering av skoler. Vi venstrefolk liker å skille mellom det vi ikke liker, og det vi faktisk vil forby. For Venstre har alltid den offentlige skolen vært viktigst. Jeg var saksordfører for den loven, og jeg begynte innlegget mitt med å si at for Venstre er alltid den offentlige skolen viktigst. Men vi skal klare å være best til å ha den beste offentlige skolen og ikke nødvendigvis forby alle andre som ikke velger det vi absolutt vil. Det vi gjør, er at vi tar noe fra alle de foreldrene som nå hadde et lite snev av maktmiddel overfor alle dem som prøvde å legge ned grendeskolene deres. Vi har fått så mange små, gode friskoler med vår lov, som gir så mange muligheter og makten tilbake til enkeltmennesket til å være med og skape sitt lokalmiljø. Og den makten skal vi ta fra dem, fordi noen kanskje velger noe som vi først og fremst ikke liker!

Kanskje er det enda mer bevisende at denne regjeringa velger å ikke si at det å være samisk er et kulturelt valg

man gjør i forhold til sin tilhørighet, men det må plasseres på sosialfeltet. Det er sosialministeren som skal ha ansvaret for samiske saker i denne regjeringa. Det er en sosial utfordring at noen har en annen kulturell bakgrunn. Det sier litt om hvilke verdier man legger i bunnen. Det tror jeg vi kommer til å se, selv om det ikke er gammelsosialister som inntar Regjeringa, at det i hvert fall ikke er den drømmen vi som sosialliberalere har om stor satsing på lokaldemokratiet, troen på friheten til den enkelte og den enkeltes ønske om å skape det gode liv, som er drivkraften her. Her er drivkraften først og fremst at alle skal velge det samme livet.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Tove Karoline Knutsen (A) [19:48:50]: Representanten Skei Grande er bekymret for valgfriheten. Jeg er ikke det. Jeg tror at en sosialdemokratisk politikk gir oss valgfrihet, likeverd og likestilling.

Skei Grande snakker om den offentlige skolen kontra de private løsningene. Som sosialdemokrat bosatt i Nord-Norge er jeg særdeles redd for det privatskoleløftet som den avgåtte regjeringen kom med. Jeg tror det skaper ulikhet, og det skaper mindre valgfrihet. Denne regjeringen har lovet et løft for det samiske, for språk og for kultur. Det er ikke å gjøre det samiske til noe marginalt, det å sette det samiske likt med det ikke-samiske, det norske. Det vil denne regjeringen gjøre gjennom kultur, gjennom språk og gjennom samisk kulturliv, samfunnsliv og næringsliv.

Trine Skei Grande (V) [19:50:20]: Jeg mistror ikke ønsket om å satse på samisk kultur. Dette har også sosialministeren sagt etter at han har tiltrådt. Min bemerkning gikk på at det samiske spørsmålet er et sosialt spørsmål og legges under sosialministerens ansvarsområde. Det syns jeg er merkelig, og det syns jeg også man bør merke seg som et verdisignal fra denne regjeringa.

Det som Tove Karoline Knutsen mener, er at det tar valgfriheten bort fra folk at den offentlige skolen får utfordrere. Det er jo å ha en utrolig liten tro på den offentlige skolen. Jeg har stor tro på den offentlige skolen, jeg. Jeg tror at de aller fleste vil velge den, hvis de har muligheten til å gjøre det. Jeg har stor tro på at vi gjennom en satsing på den offentlige skolen vil gjøre den til den aller beste. Og folk ønsker å velge for ungene sine det som er aller best. Der denne loven virkelig har blitt brukt, er i alle de lokalmiljøene der foreldre ønsker å kjempe for sitt lokalmiljø, men beholde sin grendeskole. Det var det som var intensjonene med å gi handlingsrom i grunnskoleloven, som jeg var saksordfører for. De intensjonene syns jeg vi til fulle har fått oppfylt.

Torbjørn Andersen (FrP) [19:51:43]: Venstre har gjort det til sitt varemerke å tale småbedriftenes sak. Det å gjøre Norge enklere, skape mindre byråkrati for næringslivet, redusere skjemaveldet og slike ting er en viktig sak for Fremskrittspartiet, og slik jeg forstår det, er det også en viktig sak for Venstre.

Nå har jo Venstre sittet i regjering i fire år, men vi må vel kunne si at reduksjonene i skjemaveldet har vært ytterst marginale. En kan jo undre seg over hvorfor Venstre ikke har oppnådd mer på dette området, som er en av deres hjertesaker.

Men mitt spørsmål er egentlig: Kan vi regne med at Venstre nå i opposisjon vil prioritere arbeidet med å skape forenklinger, redusere skjemaveldet, vil gå inn for mindre byråkrati for norsk næringsliv og være med og støtte Fremskrittspartiet i kampen for bedre rammevilkår for små og mellomstore bedrifter i Norge?

Trine Skei Grande (V) [19:52:50]: Dette er vel et område der Venstre og Fremskrittspartiet ikke er så uenige i intensjonene. Den store forskjellen er at Venstre faktisk har sittet i regjering og prøvd å gjøre noe med det. Vi vet hvor tunge sårne store skuter er å få flyttet, og hvor mye som trengs av bakgrunnsorganisering for å få det til.

Vi har fått vedtatt prinsippet om solnedganglovgivning. Vi har nå fått på plass de elektroniske signaturene som trengs for å samle alt dette. Vi har samordnet ganske mange enheter, som f.eks. Mattilsynet. Vi har samordnet mange av de enhetene som bedrifter forholder seg til. Men vi kommer til å kjempe videre for dette. Vi synes det er ganske viktig at alle de små bedriftene rundt omkring skal få mulighet til å skape de arbeidsplassene og de verdier de kan, uten å måtte bruke tida på skjemaer.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til replikk.

Torstein Rudihagen (A) [19:54:08]: Regjeringspartia stod saman om ei sterkare satsing på samferdsel i Nasjonal transportplan for 2006–2015. Dette er òg følgt opp i den politiske plattformen frå Soria Moria-forhandlingane. Dette betyr ikkje f.eks. ei einseitig satsing på vegbygging eller ei einseitig satsing på jernbane eller anna kollektivtilbod, men ei brei satsing der dei ulike delane av samferdselssektoren blir å sjå i ein samheng. Det betyr ein samferdselspolitikk som imøtekjem dei ulike behova og utfordringane som er i byar og bynære område, og dei utfordringane som er ute i distrikta – utfordringar som ein ofte må løyse på ulike måtar: auka satsing på vegutbygging der det er formålstenleg, auka satsing på jernbane og annan kollektivtransport der det er mest tenleg. Gode transport- og kommunikasjonstilbod er avgjerande for eit effektivt, konkurransedyktig næringsliv, for busetjing og for utvikling over heile landet. Ja, det er ein føresetnad for verdiskaping over alt.

Samtidig må vi gjere denne transporten så miljøvennleg som mogleg, og trafikksikkerheit må vere overordna alt. Derfor må samferdselspolitikken vere innretta mot å redusere utslepp og støy, og arbeidet med nullvisjonen ingen drepne eller livsfarleg skadde må halde fram.

Vi må skape ein heilskapleg samferdselspolitikk under folkevald styring, der regional- og distriktpolitikk, miljøvern og fordeling skal vere grunnleggjande prinsipp. Konkurransetsetjing er ikkje svaret på alle utfordringar.

Det er bra at Regjeringa vil vere med på å redusere forskjellane i drivstoffprisar i heile landet gjennom å innføre

fraktutjamning. Ho vil òg greie ut prosjektfinansiering for samanhengande utbygging og modernisering av nye veg- og jernbanestrekningar.

Det er behov for ei forbetring av vegnettet over heile landet. Skal vi utløyse potensialet for verdiskaping, må forbetringa gjelde det sekundære riksvegnettet og fylkesvegnettet så vel som hovudvegane. Ei auka satsing på sykkelveggar er nødvendig for å betre trafikksituasjonen og sikkerheita for syklistane og gjere det mogleg for fleire å bruke sykkel f.eks. til og frå arbeid. Om dette kan gjerast meir trafikksikkert, vil det vere ei kjærkommen avlasting av annan trafikk – særleg i byane.

Skal transporten bli meir miljøvennleg, må vi auke bruken av miljøvennlege kjøretøy, få utskifting av riksvegferjer med nye gassferjer og støtte utvikling av hydrogen som energibærer i transportsektoren. Vi må i sterkare grad ta i bruk verkemiddel som stimulerer til bruk av miljøvennlege bilar.

Heilt på tampen av si regjeringstid sa Bondevik-regjeringa endeleg at ho ville innføre kravet om bruk av biodrivstoff i tråd med EU-direktiv. Det er fleire av oss som har etterlyst dette lenge. Stoltenberg-regjeringa varslar no igangsetjing av eit introduksjonsprogram for å følgje opp dette.

Skal vi løyse transportbehovet i framtida, der ein òg skal ivareta omsynet til miljø og trafikksikkerheit, må ein betre dei kollektive transportløysingane. Stoltenberg-regjeringa varslar her ei rekkje tiltak, som å innføre eit ungdomskort for kollektivrabatt som gir rett til 50 pst. rabatt for ungdom, elevar og studentar, betre tilrettelegging for funksjonshemma og utvida påskjønningssordning for byar og byområde som satsar på å leggje til rette for kollektivtrafikk. Men vi må òg sørje for at det er eit best mogleg kollektivtilbod ute i distrikta, f.eks. tilbringarteneste med taxi kombinert med båt, buss eller tog langs hovudårene.

Jernbanen vil få eit lyft. Ei fjerning av kjørevegs- og elavgifta vil stimulere til meir trafikk over på jernbanen av både folk og gods. Kyst-Noreg er viktig for verdiskapinga i landet. Derfor må vi betre fiskerihamnene og leggje til rette for ein viktig sjøtransport. Det må òg vere eit mål å oppretthalde einskapsportoene og eit likeverdig posttilbod over heile landet. Elektronisk kommunikasjon har eit stort distriktsvennleg potensial i seg. Men det krev at heile landet har tilgang til høghastighetsnett. I Regjeringas politiske plattform er det uttrykt at med det offentleges hjelp skal det vere på plass i løpet av 2007.

Harald T. Nesvik (FrP) [19:59:29]: Det er med stor interesse man leser Soria Moria-erklæringen, særlig knyttet til hvordan flertallsregjeringen har tenkt å løse de mange problemene som finnes innenfor området helse og omsorg. Ja, for det er en kjensgjerning at det innenfor denne sektoren fortsatt er en rekke uløste oppgaver. Problemet er bare at det faktisk er grunn til å frykte at de forslagene til løsninger som framkommer i den mye omtalte erklæringen, nok ikke bare vil være tilstrekkelig til å løse problemene. Dessverre er det grunn til å frykte at de også vil kunne skape en rekke nye problemer. Jeg skal begrunne dette.

Når man har fulgt med i den valgkampen vi nå har bak oss, har man sett at de tre regjeringspartiene har reist land og strand rundt med løfter om enorme summer av penger til det meste. Og dette har skapt forventninger. Når en så i ettertid fra denne talerstol sier og i tillegg også skriver i Soria Moria-erklæringen at handlingsregelen skal ligge til grunn for den økonomiske politikken, har en allerede møtt veggen hva gjelder en rekke av løftene som ble gitt i valgkampen. Jeg vil gripe fatt i noen få problemstillinger, all den tid jeg velger å ta Soria Moria-erklæringen på alvor. Og det skal man virkelig gjøre.

Statsministeren har flere ganger uttrykt at det ikke blir aktuelt med en eneste krone i skattelette før det skinner av eldreomsorgen i dette landet. Ja, en har til og med gått så langt at en har lovet 10 000 nye stillinger i eldreomsorgen innen utgangen av 2009. Når kan en forvente at disse stillingene kommer på plass? Og hvor skal en hente pengene fra? Erklæringen omtaler at det skal komme 10 000 nye årsverk, mens statsministeren senest i dag har uttalt at det skal komme 10 000 nye stillinger. Det er en vesentlig forskjell på det å skaffe 10 000 nye stillinger og det å skaffe 10 000 nye årsverk. Jeg håper vi snart kan få en avklaring på hva som er det gjeldende. Er det statsministerens ord fra denne talerstolen senest i dag som er det gjeldende, eller er det det som framkommer i erklæringen?

Så er det et underlig spørsmål man også er nødt til å stille seg. Vil man øremerke penger til disse stillingene? Hvis ikke kan jo den enkelte kommune selv velge å bruke disse midlene på en annen måte enn det Regjeringen ønsker. Og hvis det er tilfellet, ser jeg virkelig fram til å høre Senterpartiets forklaringer på det som har med kommuneøkonomien å gjøre, og det med å overstyre lokalpolitikken der ute.

Videre er det grunn til å merke seg at i henhold til erklæringen er det nå viktigere med hvem som skriver ut lønnslisten, enn kvaliteten på hjelpen som de pleietrengende mottar. Framtidens valgfrihet skal med andre ord knyttes til å velge mellom kommunens ulike tilbud, ja dersom kommunen velger å gi flere tilbud. Det er jo det som faktisk har vært tilfellet i Kommune-Norge, at man ikke har hatt kapasitet til å gi flere tilbud.

Det kan virke som om en på helse- og omsorgsområdet nå går baklengs inn i framtiden, der den sosialistiske ideologiens innbilte fortrefelighet skal telle mer enn enkeltmenneskets mulighet til å kunne velge mellom flere tilbudere og flere tilbud. Eller er det rett og slett slik at dette også er en takk til fagforbundets Jan Davidsen for innsatsen i valgkampen?

Det er flere ting i denne erklæringen som gir grunn til bekymring. Ett av punktene er det som går på

«at et flertall av styremedlemmene i helseforetakene skal oppnevnes blant de foreslåtte folkevalgte fra henholdsvis kommune eller fylkeskommune».

Jeg skal ta et eksempel, slik at man kan tenke seg det kaoset som kommer til å oppstå, og jeg skal bruke min egen hjemregion med St. Olavs Hospital i Trondheim. Det fungerer som et sykehus for lokalbefolkningen i Trondheim. Det fungerer nærmest som et sentralsykehus for Sør-Trøndelag, og det er regionsykehus for Midt-Norge.

Det skal bli morsomt når man skal utnevne styremedlemmene, å se hva slags interesse de da skal ta innover seg. Hvis man nå tror man har en dragkamp internt i styrene i de regionale og lokale foretakene, så skal man virkelig få en interessant jobb med å følge med på det som vil skje i framtiden.

T h o r b j ø r n J a g l a n d hadde her gjeninntatt presidentplassen.

Petter Løvik (H) [20:04:52]: Svært mange har den seinare tida sagt at den nye regjeringa kjem til dekkja bord. Det er nok på dei aller fleste områda korrekt. Veldig mykje går den rette vegen. Det er store moglegheiter vidare framover. Det som ein del av oss stiller spørsmål ved, er: Vil den nye regjeringa leggje opp til å utnytte dei moglegheitene som no finst, og på dei områda der vi er på god veg?

For vel ei veke sidan kunne vi høyre ein ganske interessant reportasje om NSB på TV 2-nyheitene. Eg har lyst til å sitere litt frå det som blei sagt der:

«NSB går så det suser, og i følge ledelsen er alt fryd og gammen. Det økonomiske resultatet er bedre, punktligheten er tilbake. Og både kunder og ansatte er fornøyde. ... Og konsernsjefen innrømmer at konkurranseutsetting av togdriften har skjerpert NSB: «Den konkurranseutsettingen som så langt har vært beskrevet, har hjulpet oss til å få kostnadsnivået ned og få et bedre tilbud til publikum. Det er jeg rimelig trygg på.» ... Også medarbeiderne i NSB er mer fornøyde. Entusiasmen er tilbake etter mange traurige år for statsbedriften. Det går bokstavelig talt på skinner for NSB.»

For oss som har følgt ein god del med i Samferdsels-Noreg dei siste åra, er dette veldig gledelege signal. Det har skjedd ei svært positiv utvikling i NSB dei seinare åra. Då blir det litt merkeleg når erklæringa frå Soria Moria kjem dagen etter dette innslaget, for der heiter det m.a.:

«Regjeringen vil ikke sette flere persontrafikkstrekninger innen jernbanen ut på anbud.»

Det er heilt korrekt som representanten Rudihagen nettopp sa i sitt innlegg: Konkurranseutsetjing er ikkje svaret på alle problem. Men kvifor ikkje bruke eit verkemiddel som vi veit fungerer, når vi ser at dette gir store gevinstar for dei vi er sette til å tene, nemleg passasjerane? Gjøvikbana har vore sett ut på anbud. Det har gitt eit betre tilbud til ein lågare pris, og NSB er generelt betre. Kvifor då forandre det som fungerer betre enn nokon gong? Er det slik at politiske kjøpphestar er viktigare enn sunn fornuft? Er det det same som skal leggjast til grunn når det gjeld dei andre delane av norsk næringspolitikk?

Vi har sett at den førre regjeringa gjennom fire år klarte å få til det som næringslivet, arbeidstakarar og arbeidsgivarar, bad om før regjeringa trådte til, nemleg å få eit sunnare konkurranseklima – lågare kostnader, lågare rente og betre konkurransevne. Veldig mykje av dette klarte regjeringa å oppnå. Rammevilkåra for norsk næringsliv er i dag betydeleg betre enn det dei var for fire år sidan, bl.a. ved at kostnadsnivået og skattenivået er kome meir på line med våre konkurrentland. Då har eg lyst til å stille føl-

gjande spørsmål: Når den nye regjeringa seier at skattane skal aukast, og vi veit at det meste av skattelettane kom på næringslivet, er det då investeringsavgifta som skal tilbake? Ja, det er 6 milliardar kr å hente. Er det avskrivings-satsane som skal forverrast no igjen? Ja, der er det 5 milliardar kr å hente. Er det frådrag for forskning og utvikling som skal fjernast igjen? Ja, der er det 1 milliard kr å hente. Eller er det ved redusert arbeidsgivaravgift for arbeidstakarar over 62 år? Ja, der er det også nesten 1 milliard kr å hente. Så det er ikkje måte på kva som er å hente av pengar til såkalla gode formål, dersom ein berre vil tyne næringslivet. Eller er det rett og slett omlegging av skattane, som det har vore eit fleirtal for i Noreg, som skal gjere at vi blir kvitt delingsmodellen, ved å få større likskap mellom skatt på vanleg inntekt og skatt på kapitalinntekter? Her er det også ein del pengar.

Alt i alt: Næringslivet har fått 20 milliardar kr. Dette sikrar betydeleg fleire arbeidsplassar i Noreg enn dei mange tiltaka som den nye regjeringa vil innføre. Men dersom det er slik at ein vil ta vekk ein god del av desse incitamenta som vi har sett har fungert, då er det same spørsmålet mitt her: Er politiske kjepphestar viktigare enn sunn fornuft? Er det slik at ein vil reversere det ein har sett har vore ein stor suksess?

Rune J. Skjælaen (Sp) [20:10:09]: Senterpartiet satte helse og omsorg i fokus i den valgkampen vi har bak oss. En rekke debatter handlet om lokalsykehus og kampen for disse, og om en verdig eldreomsorg. Det sikkerhetsnettet som helsetjenestene representerer når sykdom rammer, eller når alderdommen setter sine spor, er avgjørende for folks trygghet. Senterpartiet profilerer i sitt program viktige verdier om at alle skal ha tilgang på gode og likeverdige helse- og omsorgstjenester uavhengig av bosted og økonomisk evne. Regjeringserklæringen og plattformen understreker dette sterkt og tydelig. Regjeringen skal opprettholde et desentralisert sykehustilbud som sikrer nærhet til akutfunksjonene og fødetilbud. Ingen lokalsykehus skal legges ned. Sykehusenes økonomi skal styrkes, basisbevilgningene skal økes og andelen av innsatsstyrt finansiering reduseres.

Stortinget har vedtatt at skjevfordelingen av inntekter helseregionene imellom skal rettes opp. Som Stortinget er kjent med, slår denne skjevfordelingen av inntekter verst ut for Helse Vest og i noen grad for Helse Midt-Norge. Dette er en historisk betinget skjevfordeling som innebærer at det offentlige i disse deler av landet ikke kan tilby like gode spesialisthelsetjenester som i resten av landet. Regjeringserklæringen slår fast at skjevfordelingen av inntekter helseregionene imellom skal rettes opp raskere enn det som ble lagt til grunn i St.meld. nr. 5 for 2003–2004. Det innebærer at når sykehusenes økonomi skal styrkes, skal først og fremst Helse Vest og Helse Midt-Norge prioriteres. Det synes jeg som vestlending er veldig bra. Jeg tror også at Høyres forrige parlamentariske leder, nå styreleder i Helse Vest, Oddvard Nilsen, synes det er bra.

Regjeringserklæringen slår fast at opptrappingsplanen for psykisk helse skal gjennomføres, og at det skal innfø-

res en særskilt ventetidsgaranti for barn og unge med psykiske lidelser. Situasjonen for barne- og ungdomspsykiatrien er langt fra tilfredsstillende. Jeg vil igjen vise til Helse Vest, som lider under denne skjevfordelingen, hvor en bare har en dekningsgrad på 2,5. Målet er 5, men ifølge fagfolk burde den være et sted mellom 7 og 8. Så utfordringene er faktisk mange. Flere utdanningsstillinger er nødvendig for å sikre kompetente behandlingstilbud.

De siste fire årene er det i økende grad inngått avtaler mellom private kommersielle sykehus og helseforetak. Dette har i noen tilfeller fått et slikt omfang at det undergraver pasientgrunnlaget for de små lokalsykehusene. Jeg er derfor tilfreds med at Regjeringen vil begrense omfanget av slike avtaler. Samtidig understreker Regjeringen at sykehus som er eid og drevet av frivillige organisasjoner, skal sikres gode vilkår gjennom avtaler med det offentlige. Disse sykehusene har en viktig plass i vårt helsevesen og inngår som sentrale aktører i å utvikle gode spesialisthelsetjenester.

Vi lever stadig lenger, fordi nye behandlingsmetoder tas i bruk og nye medisiner utvikles. Det fører også til at antallet eldre øker. Det er jo flott og ikke et problem, men det er en utfordring. Derfor vil Regjeringen videreutvikle eldreomsorgen slik at et økende antall eldre skal ha gode muligheter for livskvalitet. Det skal utarbeides en nasjonal rekrutterings- og utdanningsplan for eldreomsorgen, og lokalsykehusene skal ha en sentral rolle i helsetjenesten for de eldre. Samarbeidet mellom sykehusene og kommunehelsetjenesten skal styrkes. Om dette betyr at kommunene får ansvar for eventuelle nye pasientgrupper, skal kommunene kompenseres for det. Finansieringsordningen for sykehus skal sikre prioritering av eldre, som jo svært ofte har sammensatte lidelser, og det skal satses ytterligere på å utdanne flere spesialister innen geriatri.

Senterpartiet inviterer, sammen med Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti, Stortinget til et samarbeid om å nå målet om likeverdige helsetjenester i hele landet.

Marit Nybakk (A) [20:15:29]: La meg slå det fast nok en gang: Norge har fått en flertallsregjering og et nytt politisk tyngdepunkt. Det betyr forutsigbarhet og stabilitet, men det gir også grunnlag for et bredt samarbeid i Stortinget.

Et samarbeid mellom tre partier betyr kompromisser. Områder der mange mente at det kanskje ikke var grunnlag for enighet, var utenrikspolitikken, forsvarspolitikken og sikkerhetspolitikken. Derfor er det ekstra gledelig å kunne konstatere at dette, ja, det greide de tre partiene, og faktisk greide de det veldig bra.

Forsvarsreformen videreføres. Vi skal ha et moderne forsvar tilpasset vår tids trusler. Hovedlinjene i utenrikspolitikken ligger fast og er basert på langsiktighet og at vi som nasjon selvfølgelig er forutsigbare og gjenkjennelige.

Denne regjeringen har likevel et annet verdigrunnlag og vil spille en mer konstruktiv og en mer aktiv internasjonal rolle, med fokus på fredsskaping, fattigdomsbekjempelse, menneskerettigheter og internasjonalt fredsarbeid – en ny internasjonal rettsorden der FN styrkes på

(Nybakk)

alle felter. Også internasjonalt er det behov for mer fellesskap, er det sagt før i dag – mer styring, klarere kjøre-regler.

Vår sikkerhetspolitikk er tuftet på vårt medlemskap i NATO. Vi ønsker å føre en aktiv politikk i NATO for å sikre norske interesser og å bidra til en god transatlantisk dialog. Vi skal fortsette med å bidra til NATOs moderniseringsprosess. Med et NATO som nå omfatter nesten hele Europa, er alliansen også et viktig alleuropeisk forum, og også EUs forsvars- og sikkerhetspolitikk skjer i et nært samarbeid med NATO, noe som er viktig for oss.

Regjeringen legger vekt på nedrustning og rustningskontroll. På ett vesentlig område haster det å komme videre: i arbeidet med ikke-spredning og nedrustning av atomvåpen og andre masseødeleggelsesvåpen. Og her har vi ingen annen vei å gå enn avtaleveien. Ikke-spredningsavtalen er selve grunnpilaren i prosessen med å bygge ned og etter hvert eliminere atomvåpnene. På tilsynskonferansen for avtalen i 2000 ble 13 viktige skritt vedtatt. Årets tilsynskonferanse ble derimot en fiasko. Norge fikk i ettertid – og det skal den forrige regjeringen ha ros for – en anmodning fra FNs generalsekretær om å ta et initiativ til å få atomspørsmålet opp på FN-toppmøtet i september. Norge greide da å opprette en sjunasjonsguppe. Selv om initiativet ikke førte fram i september, vil jeg understreke så sterkt jeg kan, at dette initiativet må videreføres. Norge spiller også nå en viktig rolle i IAEAs styre.

Regjeringen har satt opp fire hovedprioriteringer i utenrikspolitikken:

- en aktiv nordområdepolitikk
- en mer offensiv Europa-politikk
- å styrke Norges innsats som fredsnasjon og arbeide aktivt for rettferdighet og en sosial og bærekraftig globalisering
- å videreutvikle FN og styrke organisasjonen både når det gjelder bistand og fredsforebygging

Som sagt: Vi ønsker en rettsorden med et forpliktende internasjonalt regelverk.

Så vil jeg legge til at utenrikspolitikken må også inneholde formidling her hjemme av hvordan verden endrer seg, og hvilke krav det stiller til oss. Globaliseringen får konsekvenser for norske lokalsamfunn. Derfor må utenriksdebatten også trekkes inn i den generelle samfunnsdebatten.

Helt til slutt: På søndag er det TV-innsamling. Temaet her er vold mot kvinner. Det dreier seg om alt fra trafficking via kjønnslemlestelse til steining. La oss støtte aktivt opp om denne og samtidig huske på det ansvaret som Sikkerhetsrådsresolusjon 1325 gir oss. Den handler om vold mot kvinner i krig, og den handler om kvinners deltakelse når freden skal bygges. Denne måneden fyller resolusjon 1325 fem år. Det er på tide at også Norge engasjerer seg aktivt for 1325 i ulike fora. Det gjelder faktisk også NATO.

Morten Høglund (FrP) [20:20:40]: Det mangler ikke på utfordringer på den utenrikspolitiske arena. De siste dagers fokusering på WTO-forhandlinger og på

nordområdene viser dette med all tydelighet. Videre lever vi i en verden hvor globaliseringen stadig blir sterkere, energisituasjonen er vanskelig og terrorismen altfor ofte viser sitt stygge ansikt.

For Fremskrittspartiet er det viktig å signalisere at det er grunnleggende å legge norske interesser og prioriteringer til grunn i utenrikspolitikken. Det handler særlig om å ivareta vårt ansvar i våre nærområder, ikke minst i nordområdene, herunder vårt forhold til Russland. Vi må ikke bare prate fint om suverenitetshevdelse i nord. Vi må vise i praksis at vi mener noe med det. Det vil kreve prioriteringer og oppfølging. Fremskrittspartiet er beredt til å være med på det. Større og mer permanent tilstedeværelse fra den norske marine er et stikkord i denne sammenheng.

Men det handler også om å vise solidaritet med befolkningen i vårt naboland Russland, som sliter i forhold til miljø, fattigdom, vold, tuberkulose og hiv/aids, for å nevne noe. Oppgavene er mange. Det er kanskje ingen grense mellom to land som er så kontrastfylt som den mellom Norge og Russland. Det hviler et ansvar på oss i den sammenheng.

Det er Fremskrittspartiets overbevisning at for å sikre norske interesser, enten det handler om sikkerhet, handel eller andre strategiske interesser, må vi ha allierte eller i det minste venner, og dette krever langsiktighet og vilje til, også fra norsk side, å gi noe tilbake. Her har det i hovedsak vært ført en linje fra 1945 som har trygget våre interesser på en god måte. Vi er opptatt av at vi fortsetter på en slik kurs, at vi ikke skaper en situasjon i f.eks. forholdet til USA som svekker våre relasjoner og våre langsiktige interesser. Regjeringens beslutning om å avslutte deltakelsen i Enduring Freedom i Afghanistan og tilbaketrekking av offiserene i Irak er ikke konstruktiv i en slik sammenheng. Vi er uenige i begge beslutninger, ikke minst fordi vi ikke med vår beste vilje kan se at disse beslutninger bedrer forholdet for befolkningen i de nevnte land, kanskje tvert imot. Dermed etterlater vi det inntrykket at dette handler kun om at nå skal vi vise USA at nå får dere klare dere uten oss. Om dette er et godt signal å sende til vår fremste allierte, kan vi sikkert være uenige om, men det må være vanskelig å være uenig i at dette ikke bedrer forholdet mellom oss og vår nærmeste allierte, USA.

Dessverre er internasjonale militære fredsbevarende eller fredsopprettende operasjoner blitt mer og mer aktuelt. Disse operasjonene har ulik organisering og struktur, og dette gir fleksibilitet og mulighet til å få igangsatt aksjoner raskere og med en sammensetning tilpasset den enkelte situasjon. Norge har vært tilpasningsdyktig og bidratt der det har vært fornuftig og på den måte som har vært hensiktsmessig. Nå vil den nye regjeringen legge bånd på hva vi skal vurdere å delta i, uten å se på hensikten med operasjonen. Dette er etter vår mening ikke i vår interesse, og jeg er redd det kan bli en tvangstrøye i forhold til fremtidige krisesituasjoner.

Vi har respekt for at vi kanskje vil se ulikt på hvordan det er naturlig at Norge bidrar og på hvilken måte. Men dette får være beslutninger vi håndterer når situasjonen

oppstår. Verden er slik at det er vanskelig å lage en regelbok for konflikthåndtering, i hvert fall en som kun er på norsk. Våre målsettinger må være å hindre eller stoppe væpnede konflikter, redde sivilbefolkning som utsettes for overgrep og om mulig finne og straffe terrorister, og til dette trenger vi mange verktøy. Jeg er redd Regjeringen er i ferd med å fjerne noen av våre verktøy og også gjøre oss til en mer perifer alliansepartner.

Etter å ha fulgt og deltatt i utenriksdebatten i denne sal i fire år har man ikke unngått å kunne legge merke til den spenning og uenighet som det har vært mellom de tre partier som nå danner regjering. Derfor er det imponerende at man i det hele tatt har kommet frem til en felles plattform også på dette området. Men mange av oss har en frykt for at når Regjeringens utenrikspolitiske kompromiss skal settes ut i livet, så vil det bety et kursskifte, ikke brått og med store overskrifter, men i ulike handlinger som i sum plasserer Norge på et annet spor i forhold til nære allierte og i hvordan vi opptrer i internasjonal konflikthåndtering.

Statsråd Øystein Djupedal [20:25:49]: Kunnskap og utdanning er blant Regjeringens aller viktigste satsingsområder. Det er gjennom å sikre alles tilgang til dette at vi som nasjon og som enkeltmennesker skaper våre muligheter. Det er simpelthen helt avgjørende for vår nasjons framtid.

Som kunnskapsminister legger jeg et bredt kunnskaps-syn til grunn for mitt og Regjeringens arbeid framover.

Kunnskap er selvfølgelig ferdigheter, det er fakta, og det er forskning, men kunnskap er også uendelig mye mer. Kunnskap er dannelse, det er kritisk tenkning, analytiske evner og refleksjon. Kunnskap er kompetanse til å arbeide sammen med andre mot felles mål, og det er evnen til demokratisk og solidarisk deltakelse. Og ikke minst er kunnskap også evnen til stadig å kunne tilegne seg ny kunnskap gjennom å møte og mestre nye utfordringer hele livet igjennom.

En god grunnutdanning og tilgang til etter- og videreutdanning for alle forebygger utstøting fra arbeidslivet og fra samfunnet vårt. Utdanningssystemet er simpelthen derfor det viktigste verktøy for sosial utjamning. Kunnskap sikrer enkeltmennesker et verdig liv, at arbeidslivet får tilgang på kompetent og god arbeidskraft, og det er en forutsetning for velferd og arbeid.

Regjeringen vil satse på kvalitet og mangfold i skolen for alle, og denne fellesskolen skal være preget av kunnskap og ferdigheter, selvfølgelig, arbeids glede og mestring, selvstendighet og fellesskap. For å lykkes med dette i en offentlig fellesskole vil Regjeringen arbeide mot kommersialisering av undervisningssektoren, bl.a. ved å gjennomgå lovverk og støtteordninger for friskolene.

Hovedlinjene i Kunnskapsløftet vil bli videreført og forsterket, men det vil også bli endringer. Vi vil innføre et bredere kunnskaps- og kompetansebegrep der motivasjon og sosial kompetanse vil bli sidestilt med de grunnleggende ferdighetene som til nå har vært lansert gjennom Kunnskapsløftet.

For å nå målene i Kunnskapsløftet mener Regjeringen at det er avgjørende at skolen styrkes med flere lærere, og at timetallet i grunnskolen økes. Sammen med økt vekt på etterutdanning av lærere, instruktører og skoleledere vil dette gi skolen mulighet for en bedre oppfølging av hver enkelt elev. Skolene vil dermed ha en reell mulighet til å bli mer effektiv i kampen for sosial utjamning.

Læring starter lenge før skolestart. Regjeringen har nå plassert barnehagene der de hører hjemme, nemlig i Kunnskapsdepartementet, som en frivillig start på det lange utdanningsløpet. Vi vet at gode barnehager med kompetent personale gir barn en sosial kompetanse og et språklig fundament, og er av avgjørende betydning for deres senere læring i skolen og i livet. Variert språkstimulering i førskolealderen bidrar til å utjamme forskjeller mellom barn fra ulike sosiale miljøer. Barnehagene skal ikke bare være en oppbevaringsplass, men en arena for lek, læring og utvikling. For å få til dette er det avgjørende at alle som ønsker det, får tilbud om barnehageplass, og at de ansatte i barnehagene har relevant og god kompetanse. Barnehagepolitikken er et av de viktigste felt i Soria Moria-erklæringen som skal gjennomføres først, og dette er en sentral del av vår nasjons framtid.

Etter- og videreutdanning, ikke bare for de ansatte i skole og i barnehage, men også innenfor andre sektorer, kvalifiserer folk til et yrkesliv som stadig endres, både i struktur og arbeidsmåter. Som kunnskapsminister vil jeg samarbeide med mine kolleger i Regjeringen og med partene i arbeidslivet for å legge til rette det økonomiske grunnlaget for at livslang læring skal bli en realitet.

Universitetene og høyskolene spiller en avgjørende rolle i utviklingen av vårt kunnskapssamfunn. Å sikre frie og uavhengige universiteter og høyskoler der studenter møter en forskningsbasert undervisning er derfor et klart og uttalt mål for denne regjeringen.

Regjeringen har satt seg høye mål knyttet til forskning. Jeg har ambisiøse mål – i Soria Moria-erklæringen er det ambisiøse mål: å nå forskningsmålene som er satt. Vi vil øke forskningsinnsatsen slik at Norge når målet om 3 pst. av BNP innen 2010. Dette skal skje gjennom en massiv satsing på grunnforskning og på forskning innenfor de næringer der Norge har et fortrinn, og som har et stort verdiskapingspotensial.

Jeg vil gå i dialog med alle innenfor utdanningssektoren – lærere, elever, studenter. Alle som har sitt virke i og interesse for Utdannings-Norge, skal vite at den nye regjeringen er opptatt av individet og av dialog. Jeg ser fram til et konstruktivt samarbeid med hele Utdannings-Norge – og ikke minst med denne sal.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Ine Marie Eriksen (H) [20:31:14]: Jeg vil få begynne med å ønske den nye statsråden velkommen i jobben. Han går nå til en viktig og krevende jobb. Det har han allerede oppdaget, for løftene om barnehagepriser er allerede brutt, og det samme er løftene om varm skolelunsj.

Men jeg er mest opptatt av innholdet i skolen, og det håper jeg også den nye statsråden er, siden han har tatt tit-

telen «kunnskapsminister». Derfor blir det litt paradoksalt at hans første initiativ som kunnskapsminister er å svekke kunnskapsinnholdet i skolen – ved at han nå fjerner kravene til generell studiekompetanse. Det innebærer at alle, uansett studieprogram, nå kan ta høyere utdanning. Samarbeidsregjeringa gikk jo motsatt vei – ved å skjerpe kravene til generell studiekompetanse for å gjøre elevene reelt studieforberedt.

I Aftenposten 15. oktober uttrykker Utdanningsforbundets leder, Helga Hjetland, at forbundet «er meget bekymret over at regjeringen vil redusere kravet til generell studiekompetanse». Hun sier videre:

«Dette kan svekke kvaliteten i utdanningen, og er noe vi sterkt fraråder.»

Gjør denne sterke bekymringen inntrykk på statsråden? Og mener han at det er en sammenheng mellom elevenes teoretiske forkunnskaper og deres muligheter for å gjennomføre høyere akademisk utdanning?

Statsråd Øystein Djupedal [20:32:35]: Det er viktig at vi ser for oss at det skal være flere veier til en akademisk utdanning, hvis man ønsker det. Hvordan vi skal gjøre dette rent praktisk, vil vi komme tilbake til Stortinget med. Men det som er utgangspunktet, er at det finnes flere veier. Hvis man starter et yrkesfaglig løp, skal det også da være mulig å få studiekompetanse. Dette innebærer selvfølgelig noen utfordringer for Utdannings-Norge, men det vil samtidig styrke det som er en del av det vi er opptatt av, nemlig at realkompetanse, annen kompetanse enn bare den man har fra det akademiske lærestedet, er en viktig komponent i Utdannings-Norge.

Dette vil medføre utfordringer som vi ønsker å gå i dialog om. Men det vi også ser, er at det finnes mange former for ferdigheter, som etter hvert kan resultere i teoretisk kompetanse. Det er dette som ligger i Soria Moria-erklæringens veldig klare ønske om at man – uansett studieprogram – skal ha mulighet til å få generell studiekompetanse. Det kan bety endringer i fag- og timefordeling, og det kan bety andre endringer enn dette. Dette vil Stortinget få rikelig anledning til å komme tilbake til.

Vårt utgangspunkt er: Det skal finnes flere valgmuligheter – flere veier – innenfor den samme kvalitet som vi har i dag.

Åse Gunhild Woie Duesund (KrF) [20:34:01]: Det er en fare for at vi blir så fokusert på makspris at vi mister fokuset på barnas hverdag. Det pedagogiske tilbudet er selve grunnsteinen i barnehagene. Derfor er det for neste år foreslått 80 mill. kr til kompetansehevingstiltak i barnehagene. Det er en økning på over 50 mill. kr for å styrke kvaliteten i barnehagene.

Kristelig Folkeparti er bekymret for kvaliteten i barnehagene – når maksprisen senkes til 2 250 kr pr. måned allerede fra 1. januar neste år. Det betyr en inntektssvikt på rundt 400 000 kr for en vanlig barnehage med fire avdelinger. Kristelig Folkeparti er særlig opptatt av at de private barnehagene får en så forutsigbar økonomi som mulig. Vil Regjeringen opprettholde dagens mulighet til å gå

utover makspris for å hindre at kvaliteten rammes, også etter 1. januar neste år?

Statsråd Øystein Djupedal [20:35:14]: Jeg er selvfølgelig hjertens enig i at kvalitet i barnehagene er helt avgjørende. Dette momentet er derfor også sterkt understreket i Soria Moria-erklæringen, nemlig at barnehagen er en frivillig start på et langt utdanningsløp der det pedagogiske tilbudet er viktig.

Det er jo litt forbausende å få denne replikken fra Kristelig Folkeparti, som så sent som i vår foreslo å fjerne kvalitetskravet i barnehagene. Hadde det ikke vært for et massivt press, til og med fra Fremskrittspartiet – at nå gikk til og med Kristelig Folkeparti for langt – hadde den forrige barne- og familieministeren lagt fram for Stortinget en svekkelse av kvalitetskravet.

Det som er vår regjerings helt klare mål, er at det skal være kvalitet hele veien. Det skal være et pedagogisk tilbud, ikke et oppbevaringstilbud. Vi ønsker å bruke mye penger på å få full barnehageutbygging, samtidig som vi senker prisen. Dette har vi vist at vi klarer – dette har vi klart i opposisjon, med en motstridig regjering. Nå har vi en regjering som har høye ambisjoner for barnehagepolitikken, og dette skal vi klare å gjennomføre. Men vi inviterer selvfølgelig alle partiene i Stortinget til å være med på det historiske løftet for barna våre, nemlig endelig å få realisert full barnehagedekning til en overkommelig pris. Det er vår regjerings mål, og det håper jeg at også Kristelig Folkeparti og de andre partiene i salen ønsker å være med på.

Åse M. Schmidt (FrP) [20:36:38]: Statsråden nevner en rekke positive ting som skal skje innen skolesektoren. Mange av dem har så absolutt tilslutning fra Fremskrittspartiet.

Det er altså frie midler som skal sikre dette likeverdige tilbudet til alle elever, uansett bosted. Men som mangeårig kommunepolitiker har jeg også sett at penger som er tiltenkt skolesektoren, har blitt brukt til mye annet enn nettopp det. Det er de rareste ting disse pengene er blitt brukt til. Hvordan har så statsråden tenkt å sikre at midlene blir brukt på skole – og ikke til andre ting på kommunebudsjettet, slik at det fortsatt blir en forskjell mellom fattige kommuner og rike kommuner, mellom barn i sør og barn i nord?

Statsråd Øystein Djupedal [20:37:38]: Skolen, som mange andre deler av vår viktige velferdsstat, reguleres i en kombinasjon av øremerkede midler og lov- og regelverk fra denne sal. Slik ønsker vi at skolen skal reguleres, for vi tror at vettet er noenlunde likt fordelt, og at kommunepolitikere, uansett hvor det måtte være, ønsker det beste for skolen.

Fra 1. januar tilfører vi kommunene 5,4 milliarder friske kroner, som gjør at kommunepolitikerne for første gang på mange år faktisk har en reell valgfrihet med hensyn til om de ønsker å satse på skolen, på eldreomsorgen, på barnehagene eller på andre viktige velferdstilbud etter mange år med nedskjæringer fra de borgerliges side av

kommunebudsjetter der det ikke har vært valgmuligheter eller offensive nye grep, men tvert imot det motsatte: Hva skal vi skjære ned på? Det betyr at kommunepolitikerne fra 1. januar står foran en litt annen og heldigvis bedre situasjon. Og la meg som kunnskapsminister være tydelig på dette: Jeg håper at mange prioriterer barna våre i barnehagene og i skolen for å få til dette kunnskapsløftet for nasjonen vår. Men jeg tror ikke at vi nødvendigvis får en bedre skole hvis jeg som minister eller denne sal skal detaljregulere hver enkelt liten «pilemitt». Jeg har tillit til at kommunene klarer det hvis vi tilfører midler, og fra 1. januar vil de altså få en større pott enn de har fått på mange, mange år.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

Bent Høie (H) [20:39:05]: Statsminister Stoltenberg sa i dag at Arbeiderpartiet har vært en pådriver for valgfrihet. Så trakk han fram følgende eksempler: Arbeiderpartiet var *for* fritt sykehusvalg – mellom offentlige sykehus. Arbeiderpartiet var flere steder *for* valgfrihet i den videregående skolen – mellom fylkeskommunale skoler. Arbeiderpartiet hadde innført muligheten for valg av lege i fastlegeordningen, en reform som innebar at en som pasient gikk fra å kunne velge ny lege hver dag, til kun å kunne velge ny lege to ganger i året.

Arbeiderpartiet er inspirert av Henry Fords valgfrihet: Du kan velge hvilken farge bilen din skal ha, bare den er sort. Dessuten viser det, ikke overraskende, at statsministeren ikke forstår hvorfor valgfrihet er viktig.

Målet med valgfrihet er ikke privatisering og konkurranseutsetting, men det handler om å sikre enkeltmennesket makt og selvstendighet i alle livets faser og situasjoner.

ULOBA, som er andelslaget for Borgerstyrt personlig assistanse, kaller det for et frigjøringsverktøy. De som lever med et større assistansebehov enn flertallet, føler ofte at de havner i en avmaktsposisjon, men, som ULOBA skriver på sine nettsider: Borgerstyrt personlig assistanse snur maktforholdet på hodet; du overtar selv roret i ditt eget liv.

Samarbeidsregjeringen har derfor foreslått å lovfeste retten til borgerstyrt personlig assistanse. Ordningen innebærer at kommunen tildeler ressursene, men borge- ren velger selv å ansette assistenten. Avmakten er snudd til makt. Det er derfor feil når statsministeren i dag sier at fellesskapsløsninger er uovertrufne når det gjelder velferdsordninger.

«Stadig fremmede folk i dusjen» var overskriften på et innlegg i Verdens Gang. Barnebarnet skriver om bestemoren, som i en alder av 90 år fortsatt er oppegående og bor hjemme. Hun trenger bare hjelp til å dusje, vaske håret og rulle det opp og til å vaske huset. Men barnebarnet stiller det viktige spørsmålet: «Men forstår dere politikere at i den alderen tar det tid å bygge opp tillit, og hvor oppriven- de det er for de eldre når dere uten hensyn bare flytter rundt på systemet slik at de eldre må forholde seg til nye mennesker på så intime områder?» Alle partier støtter at unge mennesker med assistansebehov skal ha rett til bru-

kerstyrt hjelp, men hvorfor skal en som gammel ikke len- ger få lov til å være herre i eget hus? Å gi denne bestemoren den samme makten i eget liv betegnes faktisk som pri- vatisering, som konkurranseutsetting og som å sette beste- mor på anbud.

Fellesskapsløsninger som innebærer at en skal ha en felles løsning for alle, vil bety at det blir en klasse 1- og en klasse 2-valgfrihet i dette landet. Klasse 2-valgfrihet er for dem som kun kan velge mellom offentlige sykehus, mellom offentlige skoler, mellom kommunale assistenter og hjemmetjenester. Klasse 1-valgfrihet blir for dem som har råd til å betale ekstra for private sykehus, private skoler og private hjemmetjenester. Da vil det innebære at de som har god økonomi, de som har råd til å sette makt bak sine ønsker, igjen kan ta roret i eget liv, mens alle andre må stå med lua i hånda og akseptere det tilbud som staten, kommunen og ikke minst fagbevegelsen mener er godt nok. Jeg vil derfor sterkt advare den nye regjeringen mot å skape et slikt skille i samfunnet.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Endre Skjervø (FrP) [20:43:07]: Jeg har registrert at representanten Bent Høie har uttalt at Høyre er opptatt av å forenkle de statlige og de regionale organene. Videre har jeg lagt merke til at Høyres representant den senere tid også har uttalt at Høyre mener at Fylkesmannen ikke skal kunne overprøve kommunale vedtak, og at rollen til Fylkesmannen kun skal begrenses til å foreta legalitetskontroll.

Jeg vil minne om at så sent som den 18. februar i år behandlet Stortinget et forslag fra Fremskrittspartiet om nettopp å frata Fylkesmannen mulighet til å overprøve kommunale vedtak. Her stemte alle partier imot, inkludert Høyre, og Fremskrittspartiet ble stående alene.

Vi vet nå at fylkeskommunene vil bli erstattet av regi- oner fra og med 2010. Spørsmålet om Fylkesmannens rolle i dette vil derfor være veldig sentralt i årene framover. Kan vi nå forvente at Høyre i denne perioden vil forandre holdninger i Stortinget og stå sammen med Fremskrittspartiet i kampen for å redusere Fylkesmannens mulighet for overprøving av kommunale vedtak?

Bent Høie (H) [20:44:25]: Vi går jo nå inn i en situa- sjon der hele oppgavefordelingen mellom de ulike ni- våene skal evalueres og vurderes. Jeg tror at Høyre og Fremskrittspartiet da vil stå sammen om mange viktige saker, bl.a. forslaget om å legge ned fylkeskommunen som forvaltningsnivå og få to forvaltningsnivåer i dette landet.

Men det er ganske overraskende at Fremskrittspartiet er det partiet som går på talerstolen her og er bekymret for det kommunale selvstyret – et parti som har et program som er gjennomsyret av at staten skal overta alle de ve- sentlige oppgavene fra kommunene, og at alt skal styres gjennom statlig administrasjon og statlig byråkrati. Det partiet burde heller konsentrere seg om å endre sitt eget program, slik at en gir kommunepolitikerne tillit til å ta beslutninger på de områdene som er viktige for folk: vel-

ferd, sykehjemsplasser, skoler og barnehager. Det er det som gir kommunepolitikerne makt i lokalsamfunnene.

Dag Terje Andersen (A) [20:45:42]: Jeg hørte med interesse på representanten Høies utlegning om valgfrihetens velsignelse, eller privatisering og konkurranseutsetting, og tenkte med meg selv at når min mor eventuelt måtte bli gammel og fremdeles bor i vår hjemkommune, er jeg ikke sikker på at hun, hvis hun blir utstyrt med en sjekk, får mange tilbud fra private tilbydere om omsorg. Jeg er opptatt av at vi skal ha et offentlig ansvar for å kunne gi et godt tilbud til henne og til andre når de trenger det, istedenfor at vi skal oppleve den type konkurranseutsetting som vi så her i høst, der en går rundt med stoppeklokke hos gamle folk for å se hvordan markedskreftene fungerer, om en har tid nok – ja, snart er det så stram tid at en må vurdere om en kan si god dag til de gamle en skal besøke, eller om en bare må si hei av hensyn til effektiviteten i stoppeklokkesystemet.

Skal vi få bukt med det, er det én måte å løse det på, og det er å gi kommunene bedre økonomi. Derfor har jeg et spørsmål til Høie: Tror Høie egentlig at hans hjemkommune og hans Høyre-ordfører er glade for at kommunen får 60 mill. kr mer på grunn av regjeringsskiftet, eller oppfatter han det som et demokratisk problem?

Bent Høie (H) [20:47:18]: Jeg var selv kommunestyrerepresentant i min hjemkommune da Dag Terje Andersen satt i regjering. Det var ikke overflod av statlige penger til kommunen som preget vårt arbeid den gangen. Jeg tror heller ikke det er overflod av penger som kommer til å prege kommunepolitikernes arbeid i årene framover. En har sagt mange gode ord i dag om hvordan disse fem milliardene skal brukes, men da er det også grunn til å minne om at disse fem milliardene utgjør en økning på 1 pst. i bevilgningene til kommunene.

Jeg tror at kommunene vel så mye kunne hatt glede av noen prosent høyere vekst, noen prosent høyere skatteinngang, for selv å kunne styre pengene og skape et godt lokalsamfunn. Det som er viktig med valgfrihet, er nettopp å gi brukeren makt. I Dag Terje Andersens innlegg var brukeren totalt fraværende.

Hallgeir H. Langeland (SV) [20:48:26]: Eg synest det er veldig interessant å høyra på ein Høgre-mann frå heimbyen min, Stavanger, forklara at ein eigentleg ikkje treng meir pengar i Stavanger kommune – for ein har dei pengane ein treng, det har ein alltid fått av Høgre. Men mi erfaring er dessverre den at når eg snakkar med Høgre-folk og ordførarar rundt omkring i kommunane, kjenner dei at dei har liten valfridom når dei sit og tenkjer på kva for eit tilbod dei må leggja ned, kva dei må tvangsprivatisera, kva dei må kvitta seg med. Det er den kvardagen dei sit i.

Slik eg forstår representanten Høie, tyder det at den valfridomen som me no gjev lokalpolitikarane med det nye raud-grøne alternativet, er noko dei ikkje vil ha. Eg synest det kan vera greitt at han forklarar denne forsamlinga om det faktisk er slik at dei pengane som Stavanger

kommune, hans eigen kommune, får, vil Høgre eigentleg ikkje ha, for dei vil heller privatisera og stengja offentlege tilbod.

Bent Høie (H) [20:49:43]: Jeg tror at alle som er aktive i sitt lokalsamfunn, på samme måte som alle som går inn i et offentlig verv, f.eks. i denne sal, gjør det med utgangspunkt i at en ønsker å skape det best mulige samfunnet for de innbyggerne som en representerer. Det gjorde både Hallgeir Langeland og jeg da vi satt i bystyret i Stavanger, og det tror jeg vi begge to gjør når vi sitter i Stortinget.

Det betyr at jeg håper at de som er lokalpolitikere i Stavanger, kommer til å utnytte disse midlene som de får ekstra fra denne regjeringen, på en utmerket måte for sine innbyggere. På samme måte utnyttet de alle de ekstra millionene som de fikk av den forrige regjeringen, Samarbeidsregjeringen, gjennom den veksten som har vært i kommunens økonomi de siste årene – for å skape et best mulig samfunn for innbyggerne i sin kommune.

Her er det ingen forskjell. Det en alltid vil oppleve, er at det er et gap mellom ønsker og de midler en har til rådighet. Når det gjelder å finne den beste måten å gi innbyggerne tjenestene på, tror jeg at det er best å ha brukeren i sentrum og ikke politikerne.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

Terje Aasland (A) [20:51:14]: I forbindelse med regjeringsskiftet har vi gjentatte ganger nå hørt at Regjeringen har kommet til dekket bord. Slike karakteristikker må vel, når sant skal sies, kunne betraktes som en aldri så liten overdrivelse. Et godt eksempel på dette er når over 80 000 arbeidsføre mennesker står helt uten arbeid eller tiltak, tilsynelatende fordi arbeidsledigheten i flere år ikke har skapt noen bekymring – med den følge at tiltak ikke er blitt prioritert. Arbeidsledigheten er en av vår tids aller største utfordringer. Det er ikke bare sløsing, men umoralsk ikke å gjøre det vi kan for å redusere arbeidsledigheten og de negative konsekvensene i kjølvannet av den.

Skal vi redusere ledigheten, krever dette større aktivitet på en rekke områder. Energisituasjonen er noe av det som det er helt nødvendig å bedre. Hundre år etter at vannkraften førte oss inn i et industrielt eventyr som ble selve grunnlaget for at vi i dag kan kalle oss for et av verdens rikeste land, befinner vi oss i den tragiske situasjon at vi ikke klarer å løse eget energibehov, men må satse på import av elektrisitet fra energikilder som ikke er miljønsjonen Norge verdig. Situasjonen har også skapt unødige usikkerhet for framtiden. Flere steder stoppes utvikling og framtidige satsinger nettopp på bakgrunn av manglende framtidige og forutsigbare rammebetingelser. I stadig større grad opplever vi å bli utkonkurrert til tross for landets muligheter. Regjeringsplattformen er på energiområdet det mest positive som er lagt fram på svært mange år. Ja, jeg vil tillate meg å si at gode krefter nå er forent til landets beste. Nå er det vilje, muligheter, og ikke minst et handlekraftig flertall som har avklart hovedlinjene for å ta i bruk et betydelig energipotensial, samtidig som dette

smelter sammen i en framtidsrettet og svært aktiv miljøpolitikk.

Vi vil sørge for at flere ting gjøres samtidig. Vi må effektivisere og optimalisere eksisterende kraftanlegg. Her ligger det et verdifullt energibidrag. Vi vil på bakgrunn av det evaluere energiloven med sikte på å få endringer som kan stimulere til bedre kapasitetsutnyttelse og dermed økt energiproduksjon. Vi vil øke innsatsen når det gjelder fornybare energikilder, og sikre at disse kildene etableres i kraftmarkedet.

Sist, men ikke minst, vil vi bruke de mulighetene som ligger i å ta naturgassen i bruk til innenlands verdiskaping. Naturgassen vil i petrokjemisk og industriell utnyttelse kunne medføre en femdobling av naturgassens eksportverdi. Dagens CO₂-problemer er en utfordring, men samtidig en mulighet. Mulighetene er til stede for framtidige fortjenester, ikke bare for miljøet, men også i forhold til fornuftig avkastning på kapitalen som investeres. Beklageligvis registrerer jeg at ikke alle i denne sal ser dette.

I Grenland utredes nettopp nå mulighetene for å gjennomføre tidenes energi-, industri- og miljøprosjekt. Alle utredninger viser så langt at ved å kombinere områdene energi, industri og miljø, blir det lønnsomme og fornuftige framtidsrettede løsninger. Nettopp i dette perspektivet er regjeringserklæringen historisk.

Det er avklart å satse på og realisere infrastruktur for transport av naturgass. Det er avklart at vi skal legge til rette for CO₂-fjerning. Det er avklart at et statlig selskap skal påta seg ansvaret for å skape en verdikjede av transport og injeksjon av CO₂. Det er avklart at allerede gitte konsesjoner for gasskraftverk skal bestå. Det er avklart at staten skal bidra for å få til CO₂-rensing ved disse kraftverkene. Ja, de avklaringene som nå er gjort, bringer oss inn i framtiden på en positiv måte.

Mange års uklarheter og passivitet er ved regjeringsskiftet nå avløst av klarhet og aktivitet. Dette vil gi forutsigbare og langsiktige rammebetingelser, ikke minst for den landbaserte industrien – en industri vi er helt avhengige av når det gjelder framtidig verdiskaping og velferd.

Jan Arild Ellingsen (FrP) [20:55:38]: Jeg vil aller først tillate meg å si at det har vært interessant å se hvor konsentrert og opptatt samtlige statsråder har vært av sine sakspapirer mens debatten har gått. Forrige taler pratet om å ha øye for det som skjer – det er tydeligvis statsrådene opptatt av, og så får Stortinget holde på med sitt. Men det er greit nok.

Det har også vært snakk om Regjeringens handlekraft. Det skal bli interessant å se hvordan den blir i framtiden. Jeg har med stor interesse lest det som tar for seg fagfeltet justispolitikk. Jeg tror faktisk at sågar Høyre kunne ha skrevet en god del av det som står der, jeg tror Fremskrittspartiet kunne ha gjort det – jeg tror faktisk de fleste partiene kunne ha gjort det ut fra at det er veldig, veldig generelt. Med et par unntak som gjelder utvidet bruk av samfunnsstraff, tror jeg faktisk vi kunne ha sluttet oss til det aller meste.

Jeg ser med stor interesse at man skal innføre en tilbakefallsgaranti. Det er også interessant, for ingenting ville

vært bedre enn at vi greide å snu flommen av folk som har begått kriminalitet, for å forhindre at de går tilbake igjen. Det er interessant å tenke over og lære mer om hva man skal gjøre med dem som ikke vil være med på dette. Skal de som ikke vil høre på Regjeringen, få en form for ekstrastraff? Hva er problemstillingen i forhold til dette? Vi skal selvfølgelig stille med et åpent sinn, og vi skal se hva som skjer.

Når man ser framover, bygger man ofte på erfaringer fra tidligere. I så måte har ikke Arbeiderpartiet mye å slå i bordet med, ei heller SV, når det gjelder justisområdet. Vi kan gå tilbake til 2004, den gang hadde de daværende regjeringspartiene budsjettavtalen med Arbeiderpartiet. Det betydde en nedskjæring på kapitlet for politiet i Oslo, hovedstaden vår. Det var den store satsingen den gangen. Det førte til ca. 70 ledige stillinger innen politiet i Oslo. Det var så galt at politidirektøren sa: Vi driver ikke uansvarlig, men vi driver på grensen. Hvis det er normen for handlekraften som statsministeren har tatt til orde for her i dag, ja, godtfolk, da ser jeg fram til fire interessante år med et kriminelt perspektiv. Vi får se hva som skjer, og vi skal selvfølgelig ta debatten etter hvert. Men en ny regjering har nye muligheter, det skulle bare mangle.

I valgkampen har man tatt til orde for mye interessant. Jeg registrerer at både statsministeren og den nyutnevnte statsråden innen justis har tatt til orde for mer bruk av DNA. Det er ikke en nyvinning, det er noe Stortinget i stor grad har vært enig i. Man har sagt at man skal ta til orde for en bedre redningshelikoptertjeneste, det er også noe Stortinget har vært enig i. Man har sagt at man ønsker en raskere saksbehandlingsgang i domstolene, og det er også noe Stortinget har vært enig i. Jeg ser ikke helt for meg at det er en revolusjon på gang, kanskje med unntak i det å ha en større forståelse for de kriminelles tilnærming til samfunnet. Kanskje er det fornuftig at hvis man har større forståelse for de kriminelle, reduserer man kriminaliteten. Men det man samtidig må ta med seg, er at hver gang det skjer, tror jeg ofrene for kriminalitet vil føle seg dolket av det politiske regimet. Jeg tror man skal være veldig bevisst, og jeg regner med at statsråd Storberget vil være det og ta hensyn til dette forholdet når han skal utforme sin justispolitikk. For det er en balansegang å forstå og ta hensyn til de kriminelle, samtidig som ofrene for kriminalitet skal ivaretas. Den dimensjonen må vi ha med oss. Det er et faktum at de som begår kriminalitet, gjør det ut fra en bevisst handling. De som er ofre, blir det ofte ved en tilfældighet. Det er en ganske vesentlig forskjell, som vi må ta hensyn til. Jeg utfordrer herved den nye justisministeren til å støtte opp om en del gode tiltak.

Statsministeren har snakket om offentlige løsninger, og det har også flere statsråder gjort. Men vi har i inneværende periode støttet bl.a. private initiativ som Stine Sofies Stiftelse, et familievoldsprosjekt i Vestfold, og Livet Etter Soning, i Oslo. Så hvis vi ønsker gode løsninger, tror iallfall Fremskrittspartiet at mangfold er et svar, ut fra at folk faktisk er forskjellige. Da må vi ha et mangfold i tiltaksapparatet.

Avslutningsvis: Hadde statsministeren vært her nå, kunne jeg ha gratulert ham med utnevnelsen av den nye

justisministeren. Men siden han ikke er her, vil jeg heller gratulere justisministeren med hans nye oppgave. Jeg ser fram til et nært samarbeid med justisministeren. Jeg har jo hatt gleden av å jobbe sammen med ham i fire år. Han er en person med store ambisjoner, med stor personlig integritet, og han er også løsningsorientert. Sett i lys av det og den viljen Arbeiderpartiet har hatt til å satse på justissektoren, har vedkommende en stor fallhøyde.

G u n n O l s e n hadde her overtatt presidentplassen.

Anna Ljunggren (A) [21:01:02]: Den offentlige skolen skal være så god at privatskoler ikke er et alternativ. Vi vil gjennomgå lovverket og støtteordningene til de private skolene. Undervisningssektoren skal ikke kommersialiseres. Utbredelsen av privatskoler som ikke har et religiøst eller pedagogisk alternativ, skal strammes inn.

Kommunene må tilføres mer penger, slik at gode grunnskoler kan utvikles. I dag er den videregående skolen den største utgiftsposten for fylkeskommunen. Her trengs også mer penger, nettopp for kvalitetens skyld. Elevene skal komme i første rekke i den mangfoldige fellesskolen. Vi vil ha en skole som utdanner til det som så fint kalles et gagns menneske, et selvstendig individ som fungerer i lag med andre.

Vi vil ha mer ressurser i skolen, ruste opp skolebygg og ansette flere lærere. Det koster penger – ingen tvil om det! De pengene vi har, skal ikke gå til skattelettelse for de rikeste. De skal gå til dem som er viktigst i samfunnet vårt, de aller yngste. Hvis elevene skal lære mer i skolen, kan man ikke ha som mål å spare penger. Det er med glede jeg til uken vil reise hjem til Narvik og besøke yrkesskolen Oscarsborg for å fortelle elevene der at de vil få generell studiekompetanse etter 13 års skolegang. Fullført videregående opplæring skal gi generell studiekompetanse, uansett studieprogram. Yrkesfaglig utdannede ungdommer skal ikke pålegges et ekstra år på skolen. De skal ha like gode muligheter til å ta høyere utdanning som allmennfaglige elever. Ikke bare det, jeg kan glede elevene med at lærlingtilskuddet økes, og at arbeidet for flere lærlinger i offentlig og privat sektor er i gang.

Vi vil videreføre og forsterke hovedlinjene i Kunnskapsløftet. Utvidet skoledag på barnetrinnet er en viktig del når det gjelder forsterkningen av Kunnskapsløftet. Det har vært en skuffelse for mange 6-åringer å begynne på en skole der lesing og skriving har kommet i andre rekke. Tilpasset lese- og skrivetrening skal starte allerede i første klasse. Vi vil tilrettelegge læringen for elevene. Vi skal ha tydelige læringsmål, etterutdanne ansatte i skolen og ha større metodefrihet i undervisningen.

De nasjonale prøvene er ikke blitt tatt godt imot av elevene, og systemet må gjennomgås på nytt. Skoleledelsen og lærerne har nytte av å kjenne kunnskapsnivået til elevene, men det skal ikke skje i pressede former, slik prøvene er gjennomført siste skoleår.

I dag er det slik at mange dropper ut av videregående utdanning. Vi mener at et nærmere samarbeid mellom ungdomsskolen og videregående skole er viktig. Få elever

på ungdomsskolen vet hva de vil bli når de blir store, men ved besøk, kursing, seminarer og undervisning når det gjelder ulike yrkesfag, og også allmennlinjer, vil ungdommer som skal velge retning som 15–16-åringer, vite hva de går til, i større grad enn i dag. Også ved å gi flere tilbud om lærlingkontrakter der opplæringen foregår i virksomheten, mener vi at færre enn i dag vil droppe ut av den videregående skolen.

Sist, men ikke minst: Jeg er utrolig glad for å kunne stå her i dag og hilse hjem til alle elevene som AUF besøkte under skoledebatten, og si at nå blir det gratis skolebøker og læremidler. De borgerliges behovsprøvde skolebokstipend har ikke fungert. Få elever vet at det finnes, og stipendet går bare til dem som kommer med foldede hender til rektor og ber om å få penger til bøker. Det er feil å si at den videregående skolen i Norge er gratis, hvis det koster flere tusen kroner i året for skolebøker. Jeg gleder meg til skoledebattene om fire år når vi kan fortelle at det er Arbeiderpartiet, Senterpartiet og SV som har gitt elevene gratis skolebøker.

Gunnar Gundersen (H) [21:05:35]: Norge er mulighetenes land. Det har både statsminister Stoltenberg, finansminister Halvorsen og en rekke andre talere sagt. Det er vi enige om. Norge har en sunn økonomi. Den nye regjeringen kommer til et veldekket bord. Veksten er sterk. Det skapes nye arbeidsplasser. Det fokuseres på effektivisering og modernisering av offentlig sektor. Det er disse prosessene som åpner for nye muligheter og økt grad av frihet, for det offentlige så vel som for det private.

Konkurranse er ikke en trussel. Den driver fram gode og effektive løsninger. For et lite land på toppen av verdens velferdsrangstige er dette den eneste måten å møte framtidens utfordringer på om en skal sikre økt framtidig velferd.

Norge er i en situasjon knapt noe annet land er i. Andre land «misunner oss», sa finansministeren. Vi har en finansiell stilling som gjør at vår utfordring er å finne balansepunktet for hvor mye penger vi faktisk kan bruke innenlands uten å ødelegge vår egen næringsstruktur. Det er positivt at bruken av oljepenger ikke skal økes. Vi har et fantastisk utgangspunkt. Det må ikke skusles bort. Det er derfor bekymringsfullt å registrere at det nærmest tas for gitt at godene skapes, og at fokus nesten utelukkende synes å være på fordeling. Verdiskaping innen konkurranseutsatt sektor er fundamentet for vår velferd. Oljeinntektene kan være dominerende og kan forstyrre dette bildet kraftig i en periode, men de fjerner oss ikke fra denne sammenhengen. Det er effektiviteten og produktiviteten i den norske verdiskapingen som på lang sikt kan avgjøre om vi fortsatt vil kunne rangere på toppen av FNs liste over verdens beste land å bo i.

Tiltredelseserklæringen gir i så måte få svar på de utfordringene Norge vil møte framover. Norge må møte framtiden med å fylle produkter og tjenester med kunnskap. Kunnskapsløftet er en viktig del av Norges framtidige konkurransevne. Kravet til kunnskap og kvaliteten på læring må snarere heves enn senkes. Hvordan kan man da varsle at kravet til studiekompetanse skal fjernes? Vil

dette gi de riktige signaler til framtidige studenter? Nei, dette er å gå baklengs inn i framtiden. På lang sikt er dette skadelig for norsk verdiskaping. Lavere krav til læring vil medføre at kompetansenivået svekkes, og svekke incentivet til at norske studenter skal utvikle internasjonalt konkurransedyktig kompetanse. I sin ytterste konsekvens vil norsk nyskaping og innovasjonsevne svekkes. Dette er ikke framtidsrettet politikk.

Hvem som har eierskapet til verdiskapingen, er heller ikke likegyldig. Eieren har en viktig rolle som pådriver for et konkurransedyktig og innovativt næringsliv. Det har vært en positiv utvikling av gründerånden og på nyetableringssiden i norsk økonomi de siste årene. Det er et sterkt engasjement hos enkeltpersoner, som i svært mange tilfeller er helt avgjørende for at man skal kunne lykkes med kommersialisering av nye produkter og oppfinnelser. Skal noen ta den risikoen det er å skape noe nytt, må potensiell gevinst oppveie risikoen.

Styrking av det private eierskapet er viktig for Norges suksess framover. I Norge eier det offentlige, i all hovedsak staten, en svært stor andel av verdiskapingen. Her må balansen mellom det offentlige og det private eierskapet ikke bli for skjev. En god balanse og et sterkt privat eierskap gjør Norge mindre sårbart.

Det er overraskende at Senterpartiet ikke har gjort dette til en fanesak. Det private eierskap og dets betydning for verdiskapingen rundt omkring i Norge er ikke satt i fokus av den nye regjeringen – snarere tvert imot. I Distrikts-Norge har man en sterk optimisme og et gryende eiermiljø som vokser opp rundt mulighetene innen et segment som småkraftverk. I Soria Moria-dokumentet foreslås småkraftverk holdt utenfor mulighetene til grønne sertifikater. Det vil fjerne utviklingsmulighetene for mange, det vil bety at denne type kraftverk blir diskriminert i forhold til f.eks. svenske konkurrenter, og det kan ikke kalles god distriktpolitikk. Det minner lite om å dyrke fram de gode og kreative lokalmiljøer som statsråd Haga var svært opptatt av.

De varslede skatteøkninger er også sterkt bekymringsfulle. Formuesskatten må senkes, og senere fjernes, slik som foreslått i statsbudsjettet fra den avgåtte regjeringen. Det generelle skattetrykket må fortsatt senkes.

Skal statsminister Stoltenberg og hans regjering få mer å fordele, må de bli langt mer opptatt av å skape enn det de i dag signaliserer. Norge er, som Stoltenberg sa, mulighetenes land, men det er ikke slik at det kommer av seg selv.

Freddy de Ruiten (A) [21:10:47]: Først en liten kommentar til forrige taler. For meg er det ganske uforståelig at det blir en nivåsenking i skolen hvis en hjelpepleier kan gå direkte på sykepleierskolen. Slike eksempler har vi mange av. Det er ikke bakstreversk, det er ikke gammel-dags, det er moderne.

En ny epoke er påbegynt. Endelig får vi en flertallsregjering. Det vil gi forutsigbarhet, og en slipper spill og slalåmkjøring i Stortinget. Vi i Arbeiderpartiet føler oss trygge på at vi skal klare å endre kursen på en rekke viktige samfunnsområder. Samarbeidet med SV og Senter-

partiet er solid forankret i flertallsregjeringens politiske plattform for denne stortingsperioden.

Vi er stolte av vår felles plattform. Ikke bare er den konkret på de ulike områdene, men den bygger på et ideologisk fundament. Det ideologiske fundamentet forutsetter en politisk kurs for et mer rettferdig samfunn. Det oppnår vi ved å satse på fellesskapsløsninger i motsetning til høyresidens markedsliberalisme.

Valgresultatet i høst gav oss et klart mandat. Velgerne gav tydelig beskjed om at de ønsket et mer rettferdig samfunn. Det er betryggende at et flertall av velgerne foretrekker en solidaritetslinje, til tross for at mange materielt sett har det veldig bra. Selv om mange har det bra, er det fortsatt mange uløste oppgaver i samfunnet.

Høyresidens sulteføring av kommunene erstattes nå av et skikkelig økonomisk løft. Det vil merkes lokalt. I min hjemkommune, Arendal, betyr det om lag 21 mill. kr mer bare i 2006 enn den avgåtte regjeringens forslag for 2006. Det vil føre til en nødvendig forbedring av både skolesektoren og eldreomsorgen. Det må være litt vanskelig å være opposisjonspolitiker her i dag når flere av høyresidens ordførere og lokalpolitikere er veldig glad for at kommunene nå får mer midler. Vi føler oss trygge på at å satse på viktige velferdstjenester lokalt er langt mer moderne og framtidsrettet enn å fortsette med usosiale skattelettelser og privatisering av velferden.

Som distriktsrepresentant fra Aust-Agder er jeg veldig godt fornøyd med at flere hundre lokale arbeidsplasser er sikret i bryggeribransjen og i sjøfartsnæringen. Gjeninnføring av avgiften på engangsemballasje, nettolønnsordning og krav om arbeidstillatelse langs kysten er viktige stikkord. Høyresidens såkalte moderne politikk satte disse arbeidsplassene i fare. Det er neppe særlig framtidsrettet ikke å satse på å trygge og å skape nye arbeidsplasser. Høyresidens passive tilskuerverole i næringspolitikken vil bli erstattet av en aktiv næringspolitikk, hvor vi fungerer som aktive medspillere sammen med næringslivet.

Framtiden er også i stor grad avhengig av at vi satser på kunnskap. Her er det også store forskjeller på den nye regjeringen og høyresiden. Vi vil satse på å styrke fellesskolen. Frislippet av private, kommersielle skoler skal stoppes. Vi ser klart og tydelig fra f.eks. Sverige at en slik skolepolitikk sementer og øker sosiale og økonomiske forskjeller.

I mitt hjemfylke, Aust-Agder, er det fare for at frislippet innen den videregående skolen kan føre til at ikke alle lenger får et skikkelig skoletilbud. De kommersielle skolene skummer fløten, mens det offentlige blir sittende igjen med kostnadskreven studietilbud, og distriktsskolene står i fare for å bli lagt ned. Vi skal øke kvaliteten i den offentlige skolen, både faglig og sosialt, men da trengs det mer midler. I motsetning til høyresiden erkjenner vi at kvalitet koster. De fire siste årene er norsk skole blitt delvis privatisert og sulteføret. Det er et mønster vi finner igjen også på en rekke andre velferdsområder.

Vi starter nå en prosess mot et framtidsrettet og rettferdig samfunn. Det er ikke gjort over natten. Høyredreiningen av det norske samfunnet har forsterket økonomiske og sosiale forskjeller. Viktige velferdstilbud er blitt under-

finansiert over lengre tid. En målrettet politikk for et mer rettferdig samfunn og en styrket velferd vil være en politikk for folk flest og ikke bare for de mest ressurssterke. Vi ser fram til fire år med tydelige forskjeller i norsk politikk. Konfliktlinjene vil gå mellom en ny regjering som har fokus på rettferdig fordeling, like muligheter og fellesskapsløsninger, og en høyreside som vil føre en politikk for større forskjeller, marked og privatisering av viktige velferdsoppgaver.

Kenneth Svendsen (FrP) [21:16:06]: Denne regjeringen har gang på gang slått fast at eldreomsorgen skal forbedres, noe jeg selvfølgelig er helt enig i. De har videre slått fast at det skal ansettes flere nye lærere for at vi skal få en bedre skole. Dette er også slått fast i Soria Moria-erklæringen. Alle disse tingene skal løses ved å pøse mer penger inn i Kommune-Norge, i første omgang 5,4 milliarder kr ekstra til kommunene i frie midler.

Løser så mer penger til kommunene omsorgsmangelen i kommunene? I enkelte kommuner gjør det kanskje det, men neppe i alle. Dette kom også tydelig fram på pressekonferansen som ble avholdt i forbindelse med presentasjonen av Soria Moria-erklæringen. Først var Stoltenberg ute og holdt fanen høyt for eldreomsorgen i kommunene, så kom Halvorsen på banen og lovt flere lærere, og til slutt kom Haga og lovt mer til kultur og næringsarbeid. Dette viser at trioen Stoltenberg, Halvorsen og Haga kun har ønsker om hva de 5,4 milliarder kronene skal brukes til. Det er altså helt og fullt opp til flertallet i de enkelte kommuner om tilbudet til de eldre skal bli bedre eller ikke. Selv om de fleste kommunestyre gjør fornuftige valg til beste for innbyggerne, har vi over lang tid sett at altfor mange kommuner velger å prioritere eldreomsorgen vekk til fordel for andre områder. Jeg kan nevne Bodø kommune, hvor parkarealer, badeland og kulturkvartal prioriteres foran det å skaffe plass til nærmere 40 pleie-trengende med akutt behov. Jeg kunne fortsette med å nevne Bamble kommune hvor de vurderer å ta desserten fra de eldre for at KLP fortsatt skal ha enerett. Dette er bare noen av mange eksempler.

De som i dag har betalt inn skatter og avgifter gjennom et langt liv for å få en trygg alderdom, gjorde ikke dette for at et tilfeldig kommunestyre skulle kunne velge vekk et tilbud til fordel for et badeland eller et kulturtilbud. Det er kun innføring av et rettighetsbasert omsorgstilbud som vil garantere at eldreomsorgen blir en rettferdighet og ikke en tilfeldighet. Når jeg så i tillegg hørte statsministeren gang på gang tidligere i dag snakke varmt om valgfrihet, blir jeg helt matt. Hvilken valgfrihet er det han snakker om? Er det valget mellom å søke om en sykehjemsplass eller å stå i kø for å få en sykehjemsplass, som flertallet i kommunen kanskje har valgt bort til fordel for et badeland?

Representanten Meltveit Kleppa var på talerstolen i dag og uttrykte bekymring over at en 80 år gammel dame fra Finnsnes skulle få utdelt en sjekk, slik at hun alene eller sammen med sine nærmeste skulle kunne velge hvilket sykehjem hun skulle bruke. Ja, kan man tenke seg hvilken forferdelig skjebne det ville være for den 80 år

gamle damen at hun alene eller sammen med sine nærmeste skulle måtte velge hvor hun skulle bo resten av livet – etter at hun gjennom et 80 år langt liv hadde bestemt hvem hun skulle gifte seg med, bestemt om hun skulle leie seg en leilighet eller kjøpe seg et hus, om hun skulle bo i Oslo, i Bergen eller på Finnsnes. Jeg synes representanten Meltveit Kleppa, flertallet og Regjeringen burde være mer opptatt av at den gamle damen var sikret en verdig alderdom gjennom at pengene garantert ble brukt til den sykehjemsplassen hun trengte, og at hun i tillegg skulle få gjøre det hun har gjort gjennom et langt liv, nemlig å gjøre sine egne valg.

I regjeringserklæringen er bekjempelse av fattigdom gjort til et hovedområde, og bra er det. I tredje vers av «Internasjonalen», som Arbeiderpartiet har sluttet å synge, står det:

«I mot oss statens lover bøyes».

Det første en ny regjering burde gjøre, var å senke de usosiale avgiftene som først og fremst rammer dem som har minst. Jeg er redd for at det motsatte vil skje. La oss ta en aleneforsørger med flere barn. Skal han eller hun kjøpe seg en leilighet, må vedkommende ta et toplån for å betale dokumentavgiften til staten. Når man endelig har flyttet inn, må man betale skyhøye avgifter til staten på strømmen som man bruker. De skyhøye drivstoffavgiftene rammer ikke først og fremst Røkke, men nettopp aleneforsørgeren med flere barn, barn som skal i barnehage, til leikringen eller på trening. Ikke nok med at man må kjøpe drivstoff med verdens høyeste avgifter, i tillegg må man betale bompenger til staten for å frakte barna til trening. Disse eksemplene gjelder selvfølgelig bare hvis man har råd til å kjøpe seg en bil i et land med verdens høyeste avgifter.

Disse eksemplene viser at avgiftene er usosiale, og at de rammer hardest dem som har minst. Det første en regjering som ønsker å fjerne fattigdommen, burde gjøre, var å senke skatte- og avgiftsnivået som er med på å gjøre folk fattige.

Anne Marit Bjørnflaten (A) [21:21:29]: Den viktigste oppgaven for Regjeringen og det rød-grønne flertallet er å skape velferd og trygghet. Derfor er det å bekjempe kriminalitet også en av våre viktigste velferdsoppgaver. Regjeringen vil ha en aktiv og helhetlig kriminalitetsbekjempelse. Vi vil sørge for at det skal forebygges bedre, oppklares mer, reageres raskere og rehabiliteres bedre. Det er mange måter å forebygge på, men det viktigste er å skape et samfunn der folk ikke faller utenfor.

Flertallet av innsatte i norske fengsler var arbeidsledige da de ble fengslet. Derfor må vi skape arbeidsplasser for å forebygge kriminalitet. Flertallet av innsatte har hatt en oppvekst preget av alvorlige problemer, og der barnevernet har eller burde ha grepet inn. Derfor må vi ha et sterkt barnevern slik at flere unger som trenger hjelp, blir fanget opp. Flertallet av innsatte i norske fengsler sliter med alvorlige alkohol- og narkotikaproblemer. Mer enn halvparten av voldskriminaliteten begås i alkoholrus. Derfor må vi redusere omfanget av rus. Og nærmere 40 pst. av innsatte i norske fengsler levde under fattig-

domsgrensen da de startet sin soning. Vi må redusere forskjellene i samfunnet. Gode tilbud i psykiatri, helse og omsorg og en aktiv arbeidsmarkedspolitikk er viktig for en helhetlig kriminalitetsbekjempelse. Redselen for kriminalitet skaper stor utrygghet hos veldig mange. Derfor skal vi også slå hardt ned på kriminaliteten når den begås. I dag oppklares og etterforskes for lite. Dette gjelder både den organiserte kriminaliteten og hverdagskriminaliteten. Derfor vil vi sørge for ressurser nok til et sterkt politi.

Styrking av kriminalomsorgen er den største utfordringen i straffesystemet. I dag er det nesten like mange som står i soningskø, som de som soner straffen sin. Regjeringen vil derfor også styrke arbeidet for å redusere soningskøene.

På søndag gjennomføres TV-aksjonen Drømmefangeren. TV-aksjonen skal i år bidra til å bekjempe vold mot kvinner. Hver tredje kvinne i verden blir slått, tvunget til sex eller på annen måte misbrukt minst én gang i livet. Fire millioner kvinner og jenter blir hvert år kjøpt og solgt verden over til ekteskap, prostitusjon eller slaveri. Overgrepene skjer i alle kulturer, i alle sosiale lag, mot små jenter og voksne kvinner. Volden finnes overalt. Men det gjør ikke hjelpetiltakene. Der fattigdommen er størst, er tilbudet dårligst. FNs generalsekretær Kofi Annan har sagt at vold mot kvinner er ett av vår tids mest omfattende brudd på menneskerettighetene. Vold mot kvinner utgjør et helseproblem på linje med aids og kreft. Også i Norge er tallene alvorlige, og mørketallene er enorme. Når det gjelder den seksualiserte volden, er det anslått av bare én av ti anmelder voldtekt. Og jeg kan nesten forstå at så få anmelder dette; det tas nemlig ut til tale i bare 17 pst. av sakene, og enda færre blir dømt. Dette er uholdbart. Når så få voldtektssaker fører til en domfellelse, er det grunn til å spørre om vi ivaretar rettsikkerheten til kvinner. Derfor vil Regjeringen komme tilbake med tiltak som kan styrke voldtattes rettsikkerhet, med bedre bevissikring og oppfølging av dem som blir ofre for overgrep. Vi kommer til å sørge for at krisesentertilbudet blir lovfestet. Vi vil styrke voldtektssofrenes rettsikkerhet gjennom å gi dem tilbud om bistandsadvokat selv om ikke saken anmeldes. Vi vil arbeide for å få opp straffnivået for voldtekt, drap, grov vold og sedelighetsforbrytelser, og vi vil styrke politiets arbeid for å bekjempe trafficking. Kvinner og barn skal ha rett til å leve et liv i frihet. Derfor er det viktig å støtte opp om søndagens TV-aksjon. Og derfor vil vold mot kvinner og barn både internasjonalt og nasjonalt være en av Regjeringens høyest prioriterte saker.

Statsråd Terje Riis-Johansen [21:26:14]: Regjeringen har høye ambisjoner i landbruks- og matpolitikken. Matvaresektoren har en produksjonsverdi på over 100 milliarder kr og sysselsetter over 100 000 årsverk rundt om i hele landet. Skogsektoren har en produksjonsverdi på opp mot 40 milliarder kr og sysselsetter over 30 000 årsverk. Gjennom et aktivt landbruk i hele landet produseres også kollektive goder som befolkningen nyter godt av. Regjeringens mål er å opprettholde et levende landbruk over hele landet.

Når jeg likevel mener målsettingen er ambisiøs, er det med bakgrunn i de pågående forhandlingene i WTO. Disse forhandlingene vil kunne innebære de største utfordringene landbrukssektoren har stått overfor i nyere tid. Det er da denne målsettingen forplikter. Den forplikter oss til å gjøre det vi kan for å sikre nasjonalt handlingsrom i politikken og, når en ny avtale eventuelt er ferdigforhandlet, utnytte handlingsrommet og tilpasse virkemiddelbruken for å sikre rammevilkår for fortsatt levekraftige verdikjeder i hele matsektoren i Norge.

Det er i stor grad tollvernet som avgjør prisnivået på jordbruksvarer i Norge. Et fortsatt sterkt tollvern har derfor førsteprioritet fra Regjeringens side. Med et lavere tollvern – og dermed lavere importpriser – vil konkurransekraft og lønnsomhet i alle ledd bli en svært krevende utfordring.

Som et ledd i det arbeidet vil Regjeringen videreutvikle verdiskapingsprogrammene for mat, trevirke og reindrift og stimulere til bruk av bioenergi, nisjeprodukter og bygdeutvikling, for å bidra til at alle potensielle markeder betjenes. Det vil bidra til et bredere næringsgrunnlag og til at norske forbrukere velger norske produkter. Forbrukernes tillit må vinnes, bl.a. ved å utvikle nye varer og tjenester i jord- og skogbruket og sørge for trygge kvalitetsvarer som forbrukerne ønsker og opplever som spennende. Vi skal også bidra til å øke videreføringen av norske trevarer og videreutvikle en nasjonal skogpolitikk, der staten tar medansvar for planting og ungskogpleie. Det må legges grunnlag for lønnsomhet også på lang sikt.

Vi har i dag en situasjon i forhold til fugleinfluensaen som viser behovet for en aktiv politikk på matområdet. Vi får mye gratis i Norge nå som følge av en aktiv politikk gjennom mange år, og vi har en god dyrehelse, som gjør at utgangspunktet for å mestre situasjonen knyttet til fugleinfluensaen er bedre enn hva den kunne ha vært. Vi skal sikre helse og kvalitet hele veien videre langs verdikjeden for å bidra til å beskytte forbrukerne og sikre folkehelsen. Veterinære spørsmål kommer til å bli en viktig sak for denne regjeringen, og Regjeringen kommer til å følge situasjonen fra dag til dag framover i forhold til fugleinfluensaen for å sikre nettopp helse og sikkerhet for folk i Norge.

Mye av ryggraden i det norske jordbruket består i dag av det som ofte benevnes som familiejordbruket, de som kan sies å ligge mellom nisjeproduksjonen for spesialmarkeder og de virkelig store volumproducentene. Regjeringen vil sikre utøverne i landbruket en inntektsutvikling og sosiale vilkår på linje med andre grupper. Jeg vil nevne spesielt velferdsordningene i landbruket som har stor betydning for livskvalitet og rekruttering, ikke minst for denne store gruppen av jordbruksforetak.

WTO-forhandlingene vil kunne føre til lavere produktpriser og forverring av inntektsmulighetene isolert sett i landbruket. Regjeringen vil derfor på et senere tidspunkt drøfte inntektspolitiske tiltak for å gi landbruket kompensasjon for eventuell nedgang i tollsatser og skjermingsstøtte.

Regjeringen vil sterkt legge vekt på at vi gjennom samarbeid med andre land, først og fremst G10-samarbeidet,

men også andre land som måtte ha felles interesser med Norge, aktivt skal kunne utnytte det handlingsrommet som vi skal skape ved en eventuell ny WTO-avtale. En ny avtale vil kunne bety behov for omstillinger og behov for endringer av virkemiddelbruken. Men målet med endringene må og skal være at vi fortsatt skal kunne ta hele landet i bruk, og at vi fortsatt skal ha et aktivt landbruk over hele landet.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Hans Frode Kielland Asmyhr (FrP) [21:31:02]: La meg først få gratulere statsråden med utnevnelsen og samtidig invitere til en framtidsrettet debatt om utviklingen av norsk landbruk her i Stortinget.

Som statsråden nevnte i sitt innlegg, vil internasjonale krav nå med stor sannsynlighet kreve en formidabel omstilling av norsk landbruk. Statsråden kjenner bedre enn de fleste til de pågående WTO-forhandlingene, som han la vekt på i sitt innlegg. Manglende krav til omstilling gjennom mange år har medført at vi har kommet i denne beklagelige situasjonen, og det var lite i statsrådets innlegg som tydet på at han vil bidra til en slik omstilling.

Så har vi fått den noe spesielle situasjonen at vi har fått en statsråd som kommer direkte fra ledelsen i Norges Bondelag til sin nye stilling. Norges Bondelag har i alle år motarbeidet den minste endring og krav til omstilling av norsk landbruk. Derfor tillater jeg meg å stille følgende spørsmål: Vil statsråden nå iverksette nødvendig omstilling av norsk landbruk, eller vil han se på norsk landbruk gjennom Norges Bondelags motstreberske briller?

Statsråd Terje Riis-Johansen [21:32:30]: Jeg kan forsikre representanten Asmyhr om at jeg kun har ett oppdrag, og det er å sørge for å gjennomføre Regjeringens landbrukspolitikk. Det er åpenbart at den jobben skal gjøres uten å skjele verken den ene eller den andre veien. Vi har en Soria Moria-erklæring som er veldig god i forhold til utfordringene i landbrukspolitikken, og det er grunnlaget for mitt arbeid – selvsagt.

For øvrig er jeg uenig i både premissene og problemstillingene ellers i representanten Asmyhrs innlegg. For det første er det ikke riktig at vi har en situasjon hvor det ikke er omstilling i norsk landbruk. Vi har et offensivt landbruk i Norge i dag som har omstilt seg, og som skal omstille seg videre. Regjeringen ønsker å bidra til utvikling og omstilling av landbruket, men det betyr ikke at en omstilling er det samme som reduksjon i antall årsverk og en sentralisering av matproduksjonen. En omstilling betyr i like stor grad å utvikle de mulighetene som er ute på bygdene, ta hele bygdesamfunnene i bruk, utvikle både det tradisjonelle landbruket og skape årsverk og sysselsetting knyttet til det, og ta i bruk nye næringer med basis i det enkelte bruk ute på bygda.

Så jeg er enig i behovet for utvikling. Jeg er ikke enig i at det bare betyr sentralisering og nedbemanning i landbruket.

Jan Petersen (H) [21:33:57]: Etter å ha vært skyteskive for Senterpartiet og til dels SV i fire år i WTO-politikken må jeg innrømme at jeg var ganske spent på hva den nye regjeringen ville komme opp med, ikke minst fordi ikke lenger siden enn halvannen uke var skytset fremme.

Jeg har lyst til å gi Regjeringen en kompliment for en WTO-politikk som jeg kjenner meg meget godt igjen i. Landbruksministeren har åpenbart tatt grep. Han har i løpet av 48 timer parkert virkelighetsfornektelsen som jo preget Senterpartiet. Ikke bare har de sluttet seg til det den forrige regjering la frem for halvannen uke siden, men de har nå forbedret tilbudet i WTO-sammenheng. Det tror jeg var det riktige tidspunktet, så nok en kompliment til landbruksministeren.

Når dette er gjort, er det selvfølgelig med bevisstheten vi begge har om at det blir vanskelig for norsk landbruk. Derfor er mitt spørsmål til landbruksministeren: Kan dette nå forstås slik at vi er samstemte i vårt ønske om at Doha-forhandlingene skal lykkes?

Statsråd Terje Riis-Johansen [21:35:15]: Jeg mener at det er et mål å lykkes i forhold til de forhandlingene som pågår nå. Samtidig er det en forutsetning for å kunne få en balansert avtale som ivaretar alle hensyn. Det betyr også at de hensynene som Norge og G10-grupperingen står bak, blir ivaretatt. Det kan ikke være slik at en avtale som eventuelt blir framforhandlet, er ubalansert og ikke tar hensyn til også de landene som har nettoimport av mat. Så det må være en forutsetning for at en avtale skal komme i land.

For øvrig mener jeg at virkelighetsoppfatningen i Senterpartiet har vært til stede i rikt monn hele tiden under WTO-prosessen. Det er også en vesentlig påpekning fra den nye regjeringen i forhold til behovet for å kompensere for de ulempene som en ny avtale eventuelt vil medføre. Det er en helt vesentlig faktor i forhold til å lykkes med å utvikle levende bygdesamfunn i Norge framover at det er en vilje i Regjeringen til faktisk aktivt å gå inn og kompensere for de ulempene en eventuell ny avtale vil medføre.

Anne Margrethe Larsen (V) [21:36:41]: De pågående WTO-forhandlingene er et brennaktuelt tema, og det var ganske massiv kritikk fra senterpartihold mot den tilslutning Norges utsendinger gav til samarbeidsforhandlingene i G10. Kan landbruksministeren bekrefte at Senterpartiet og resten av den nye regjeringen har sluttet seg til det den forrige regjeringen har akseptert av G10-landenes felles utspill?

Det står nevnt i dagens aviser at den sittende regjering har vært villig til å gå enda lenger enn den forrige regjering for å komme fram til enighet om tollreduksjoner, dvs. innrømmelser som gjør at færre produkter blir vernet av tollsatser. Kan landbruksministeren bekrefte dette? Og til slutt: Hva ser landbruksministeren som de viktigste produktene å få innenfor sensitive produkter som kan vernes?

Statsråd Terje Riis-Johansen [21:37:44]: For det første er det nødvendig å påpeke at det har oppstått en del feilaktige opplysninger eller konklusjoner i avisene i dag og i går om at det er et framlegg som har kommet, som er mer dramatisk enn det som tidligere er lagt fram. Som jeg sa i mitt innlegg, er det åpenbart at spørsmålet om tolltariffer, grensevern og markedsadgang er det viktigste. Det er altså tollvernet som utvilsomt er den viktigste faktoren for å sikre et aktivt landbruk i Norge videre. Det innspillet som ble spilt inn fra den forrige regjeringen på tolltariffene, er betydelig mer dramatisk enn det forslaget som nå er spilt inn som en forhandlingsposisjon i forhold til G10-landene. Slik sett er det ikke mulig å si at det som kommer nå, er et mer dramatisk forslag enn det som var lagt fram.

Når det gjelder de posisjonene som er fremmet, er den posisjonen der som den forrige regjeringen la fram, og som også var i Stortinget. Regjeringen har ikke til hensikt å gå tilbake på de posisjonene som ligger der, og som nå er en del av forhandlingsgrunnlaget i WTO-prosessen.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

André N. Skjelstad (V) [21:39:19]: Dagens velferdsordning står overfor store og tunge utfordringer. Økonomiske og demografiske forhold viser at det må tenkes nytt når velferdsstaten skal rustes opp for fremtiden. Et moderne og komplekst samfunn må møte enkeltmenneskenes utfordringer individuelt. Altfor ofte har vi sett at enkeltmennesker faller mellom stoler når de trenger hjelp fra det offentlige. Individet må stå i sentrum for velferdsstaten, ikke systemet. Det er et grunnleggende premis som jeg noterer at den nye regjeringen ikke omtaler i sin regjeringserklæring.

I regjeringserklæringen sies det at det skal satses tungt på pleie- og omsorgstjenestene. Det er i utgangspunktet bra. Blant annet er det et uttalt mål at det skal bli 10 000 flere ansatte i eldreomsorgen. Samtidig vet vi at fagbevegelsen og regjeringspartiene har en grunnleggende skepsis til økt arbeidsinnvandring. Dernest står det i regjeringserklæringen at Regjeringen ikke ønsker det de kaller «kommersialisering og privatisering av grunnleggende offentlige velferdstjenester».

Betyr det at Regjeringen har en grunnleggende mistillit til frivillige og private supplement innenfor helsesektoren? Betyr det at arbeidskraft innenfor helsesektoren ikke kan hentes fra våre naboland? Venstre er spent på hvordan Regjeringen akter å møte våre store utfordringer innenfor pleie- og omsorgssektoren.

Det er en kjensgjerning at mange oppfatter møtet med det offentlige hjelpeapparatet som svært tungt. Som borgere har de falt mellom stolene i en fase av livet hvor hjelp og bistand har vært helt avgjørende. Det tok også Bondevik II-regjeringen fatt i da den fremmet velferdsreformen, NAV, for Stortinget. En ny velferdsforvaltning som viser folk en grunnleggende verdighet og respekt, er noe som Venstre lenge har kjempet for. Det er nå store forventninger ute blant folk som ønsker kortere vei fra trygd til arbeid, og som ønsker et mer verdig møte med det offentlige velferdsapparatet. For Venstre er det også like viktig å sik-

re fokusering på hva slags inntektssikringssystem som skal tilbys dem som ikke kan bli tilknyttet lønnet arbeidsliv. Deres verdighet og livsgrunnlag må sikres.

I forrige periode la Sosialistisk Venstreparti seg tett opp til Venstres program og foreslo en utredning om garantert minsteinntekt. Dette kravet kommer vi til å hjelpe SV å huske på når de nå har inntatt regjeringskontorene.

Uten verdiskaping blir det heller ingen velferd. Med tiltak som økt mulighet for midlertidige ansettelser gav Bondevik II et håndslag til små og mellomstore bedrifter og til det sesongbetonte næringsliv. Der de rød-grønne har snakket de store næringsinteressers sak, har Venstre også sett at vi er avhengige av små og mellomstore bedrifter i dette landet. Jeg er spent på om Regjeringen klarer å forene de ulike hensyn på dette feltet.

En kamp mot vold og kriminalitet er en kamp for velferden. Vi forventer at Regjeringen holder trykket oppe for å bekjempe volden som rammer særlig kvinner innenfor hjemmets fire vegger. Vi forventer at Regjeringen fortsetter en målrettet kamp mot den organiserte kriminaliteten. Den er i sitt vesen et angrep på vårt samfunn og må bekjempes. Vi kommer også til å følge nøye med på Regjeringens arbeid mot økonomisk kriminalitet. Slik kriminalitet er å unndra samfunnet verdier som ellers hadde kunnet komme fellesskapet til gode. Å arbeide for et godt velferdssamfunn og en liberal rettsstat er å føre en aktiv og målrettet justispolitikk.

På rusfeltet varsler Regjeringen at den vil utarbeide en nasjonal forpliktende opptrappingsplan. Den ser vi fram til med stor forventning. Etter at Bondevik II-regjeringen gjennom sine fire år gav tiltak innen rusomsorgen en tung prioritering, forventer vi at Stoltenberg-regjeringen vil fortsette dette løpet. Vi kommer til å følge Regjeringens ruspolitikk nøye.

Regjeringserklæringen inneholder mange ord og store ambisjoner. Vi ser fram til å få Regjeringens konkrete forslag på bordet og vil bidra med konstruktiv debatt, diskusjon og gode forslag.

Jan Böhler (A) [21:43:58]: Vi føler alle dyp fortvilelse når vi ser mennesker lide av alvorlige sykdommer som vi ennå ikke har gode botemidler mot. Det skal svært sterke etiske grunner til for å si nei til å forske på nye og effektive former for behandling av hjerneslag, Parkinsons sykdom, hjertesykdommer, Alzheimers sykdom, ryggmargslidelser, ulike kreftformer, osv. Derfor må vi oppheve forbudet mot å forske på stamceller fra overtallige befruktede egg, slik den rød-grønne regjeringen nå går inn for i Soria Moria-erklæringen. Det er disse stamcellene som kan bli til alle typer celler i kroppen, og de har langt større potensial enn de voksne, eller såkalte adulte stamcellene vi alle har i kroppen vår. På dette feltet har vi noe av den strengeste lovgivningen i Europa, og den bør endres så snart som mulig.

Det samme mener Den norske lægeforening, Viten-skapsakademiet og Bioteknologinemnda, inntil tidligere helseminister Høybråten gjorde sine siste utskiftninger i den. Også mange land vi pleier å være enig med, som Sve- rige, Finland, Danmark, Island, England, Japan, Brasil,

Sør-Afrika, India, Belgia, Frankrike, Hellas m.fl., har lagt seg på samme kurs, og verden rundt settes det nå i gang store forskningsprosjekter på stamceller fra overtallige befruktede egg.

Å trekke inn begreper som sorteringssamfunn i denne debatten, slik Kristelig Folkeparti og Høyre gjør, minner om skremselspropaganda. Alle er enige i at kopiering av mennesker og dyr og kloning av arveanlegg må forbys. Det er to måter dette best kan sikres på: For det første må vi ha et klart forbud mot kloning av mennesker, dyr og arveanlegg, og for det andre må vi sørge for at forskningen på stamceller fra overtallige befruktede egg drives innenfor forsvarlige rammer i et offentlig helsevesen. Slik kan vi best skape åpenhet og god kontroll og hindre lovbrudd, som forsøk på å klonere eller sortere mennesker vil være.

Det er ikke lett å se det etisk høyverdige i å kaste overtallige befruktede egg, slik de tidligere regjeringspartiene ville, framfor at noen få av dem gis til helseforskning. Kristelig Folkeparti advarer mot ødeleggelse av det ufødte liv. Men disse overtallige eggene blir altså uansett destruert. Det er langt fra snakk om noen samlebandsproduksjon, som det skremmes med. Bare ett eneste overtallig befruktet egg som doneres, kan gi forskerne en uendelig lang linje av stamceller. Disse kan altså i prinsippet bli til alle typer celler i kroppen. I framtiden vil dette kunne gjøre det mulig å behandle alvorlige sykdommer på en mer naturlig, effektiv og vellykket måte.

Det er direkte helsefarlig å stanse denne forskningen. Vi kan ikke fraskrive oss denne store muligheten til å hjelpe alvorlig syke mennesker. Det som skjer da, er at de nye behandlingsformene utvikles innenfor globale medisinselskaper med basis i land uten forbud. De vil ta patent på de nye medisinene og behandlingsmetodene og bygge monopoler av Microsoft-typen på sine felter. Et stort amerikansk selskap har f.eks. tatt patent på brystkreftgenet hos kvinner for å ha enerett på å utvikle og eie alle nye behandlingsformer for brystkreft. Prisen på eventuell behandling og medisiner vil bli kjempehøy, og det kan bli slik at det bare er de med stor lommebok eller med et stort sugerør inn i statskassen som får råd til dette.

Åpen forskning og utvikling av nye behandlingsmetoder innenfor et offentlig styrt helsevesen hvor alle får nytte godt av resultatene, er langt å foretrekke. Derfor må forbudet mot stamcelleforskning på befruktede egg snarest mulig oppheves. Vi bør starte et langsiktig prosjekt for å forske på og utvikle nye behandlingsformer. Dette skjer nå verden rundt. For eksempel satser delstaten California 20 milliarder kr, og britene satser et lignende beløp. Et slikt prosjekt kan gi oss framtidsrettede arbeidsplasser, fremragende forskningsmiljøer og en ny høyteknologisk utdanning, og vi kan hjelpe mange mennesker.

Vi vil at Norge skal være et foregangssamfunn i verden når det gjelder de nye behandlingsmetodene, og når det gjelder å gjøre dem gratis tilgjengelige for alle våre innbyggere som blir syke.

Ulf Erik Knudsen (FrP) [21:48:12]: I løpet av valgkampen har vi hørt politikere fra både SV, Senterpartiet

og Arbeiderpartiet snakke varmt om frivillighetssektoren. Frivillighetssektoren i Norge er et meget viktig supplement til det offentlige, både innenfor velferd, innenfor helse og innenfor idrett.

Redningsselskapet, Røde Kors, Landsforeningen for hjerte- og lungesyke, idretten, korpsbevegelsen, foreningene, lagene osv. er en stor folkebevegelse som bidrar på en meget positiv måte i det norske samfunnet, og det er bra at våre nye regjeringspartier har fått med seg dette. Men det er to sentrale spørsmål: for det første om de vil huske den varme omtalen de kom med i valgkampen når de har kommet inn i regjeringskontorene, og for det andre om de faktisk vil gjøre noe konkret for frivillighetssektoren. Det er mange eksempler på politikere som har kort hukommelse, og valgloftealzheimere er en relativt utbredt sykdom i det politiske liv i Norge.

Fra Fremskrittspartiets side er vår resept for frivillighetssektoren klar, og den er også i tråd med det organisasjonene har fremmet ønske om.

1. Vi tror vi må forenkle mva.-reglene og gjøre skattereglene mest mulig enkle for frivillighetssektoren. Det er jo slik at hvis man driver et idrettslag eller en forening, har man ikke de samme administrative ressurser som man har i en stor bedrift. Men mye av regelverket er dessverre det samme.
2. Vi må bygge videre på den skattefradragssystemet som ble innført av Bondevik-regjeringen med Fremskrittspartiets støtte, og gjerne også utvide den både i omfang og i beløp, gjerne opp til 24 000 kr.
3. Vi må få likestilt statlige spill og de frivilliges lotterivirksomhet med hensyn til bl.a. premier. På dette området har de frivilliges lotterier over tid fått langt dårligere forhold enn det de statlige spill har.
4. Vi må sørge for at offentlige etater bedrer sitt samarbeid med de frivillige, og setter dette sentralt i sitt arbeid fremover.
5. Vi må sørge for at kulturbudsjettene prioriterer de frivillige organisasjonene og ikke store, sentrale prestisjeprosjekter, slik det har vært en tendens til, bl.a. gjennom det store operabygget som etter hvert skyter opp her i Oslo.

Vi må også – som punkt 6 – reversere de vedtak Stortinget har gjort i den såkalte automatsaken. I forbindelse med behandlingen av innføringen av automatmonopolet fikk Stortinget over 2 000 protestbrev, og det var ikke fra store firmaer som drev innen bransjen, men fra små foreninger – psoriasisforeninger, idrettslag, korps osv. – som hadde mye av inntektene sine fra denne virksomheten. Idrettslaget jeg selv er medlem av lokalt i Drammen, et lite idrettslag som heter Ski- og ballklubben Skiold, hadde 300 000 kr i inntekt fra denne virksomheten. Det er klart at når et lite idrettslag får et inntektskutt på 300 000 kr, må man nødvendigvis skjære ganske kraftig ned på en del av virksomheten sin.

Det er også en bløff at automatmonopolet faktisk vil føre til mindre spillgalskap. Det er jo ikke slik i Norge at vi ikke har alkoholisme, selv om vi har vinmonopol. Er man illegal og har disse problemene, klarer man å finne utløp for dette, bl.a. på Internett og gjennom Lotto og tip-

ping innenfor det offentlige systemet. Det er for øvrig et paradoks at den mest aggressive innenfor området spill i Norge når det gjelder å reklamere, er ikke de utenlandske organisasjonene og private bedriftene, men vårt eget statlige Norsk Tipping.

Jeg merker meg at statsministeren i sin regjeringserklæring sier at

«Regjeringen vil legge til rette for gode vilkår for frivillig sektor som viktige bidragsyttere og supplement til de offentlige tjenestene».

Spørsmålet er hva som ligger i oppfølgingen av disse fagre valgtaler og denne vakre regjeringserklæring, og hva man gjør konkret når disse sakene skal behandles i departement og storting. På dette felt er jeg ikke optimist.

Ingrid Heggø (A) [21:53:28]: Regjeringserklæringa er som musikk i mine sosialdemokratiske øyre. Vi får ein politikk som er bygd på rettferd og fellesskap, ein politikk som gjev alle like moglegheiter. Det er ein politikk med sterke og gode fellesskapsløysingar. Det er nettopp dette som gjev enkeltmenneske reell valfridom.

Noreg er moglegheitenes land, det. Då må alle få like moglegheiter til å utvikla seg og utnytta evnene sine, og dei som treng ekstra hjelp frå fellesskapet for nettopp å kunna få dei same moglegheitene som alle andre.

Ein sterk offentleg skule der alle uansett bakgrunn går i same klasse, er ein grunnpilar i det norske velferdssamfunnet. Denne regjeringserklæringa er ei sterk satsing på den unike fellesskapsskulen vår, både i kvalitet og i innhald, og på ei sårt påkravd opprusting av skulebygg. Eg synest det er flott at alle framleis får same plattform og like moglegheiter til utdanning.

Å gje arbeid til alle er det viktigaste vi kan gjera for å redusera dei sosiale skilnadene i samfunnet. Arbeidarpartiet har alltid stått for ein politikk der det å skapa og ta vare på arbeidsplassar er kjempeviktig. Det er òg kampen mot arbeidsløysa og for eit inkluderande arbeidsliv. Det er eit arbeidsliv der det ikkje er slik at nokon slit seg heilt ut, mens andre vert støytte ut. Det er eit arbeidsliv med plass til både dei unge og dei eldre.

Utryggleiken ved å vera mellombels tilsett, og å jobba omtrent døgnet rundt, og det òg utan overtid – slike negative endringar i ny arbeidsmiljølov vert heldigvis no stoppa.

Også dei som har ramla utanfor, må få ei moglegheit til å koma seg i arbeid att. Derfor er det så avgjerande at vi gjer meir for å sikra jobb til dei som kjem attende til samfunnet etter soning. Berre slik kan vi redusera gjengangsproblema.

For å nå måla om å sikra ein jobb til alle må vi ta i bruk eit breitt spekter av verkemiddel. Arbeidsmarknadstiltak for å bli kvalifisert til ny jobb, ein offensiv industri- og næringspolitikk og å fylle opp att Innovasjon Norge, SIVA og dei kommunale næringsfonda er viktig. Eg som kjem frå Høyanger i Sogn og Fjordane, veit verdien av eit levande industrimiljø. Det kjem ikkje av seg sjølv.

Ja visst skal vi omstilla, men vi må òg stilla krav som eigarar – same krav og styringssignal til Hydro som alle

andre storaksjonærar stiller til sine selskap. Derfor er eg ekstra glad for at regjeringserklæringa seier at vi skal ha eit aktivt eigarskap.

Men for at den kraftkrevjande industrien skal overleva, må vi få på plass nye, langsiktige kraftkontraktar, og dette hastar. At regjeringserklæringa i klartekst har med dette punktet, er uhyre viktig. I Sogn og Fjordane er det faktisk eit vera eller ikkje vera for tre samfunn: Høyanger, Svelgen og Årdal.

Noreg har gode naturgitte føresetnader for industri, og det må vi utnytta heilt maksimalt. Industrien gjev mange arbeidsplassar i alle delar av landet og store eksportinntekter, og etterspør underleveransar og tenester, som har store ringverknader. Nedlegging av industriarbeidsplassar ramar dermed store regionar, heile samfunn.

Arbeidarpartiet vil både ta vare på og vidareutvikla industrien. For eksempel skal norske råvarer i stor grad vidareforedlast i Noreg.

Næringslivet er heilt avhengig av at det vert ført ein politikk som sikrar konkurransevna vår. Arbeidarpartiet vil gjennom sentrale og lokale verkemiddel gje stabile, føreseielege og konkurransedyktige rammevilkår og føra ein aktiv næringspolitikk der staten saman med næringslivet og arbeidstakarane meislar ut kursen vidare.

Den store satsinga vi gjer på forskning og utdanning, vert særst viktig for at vi skal lykkast. Dette er ein del av heilskapen i politikken til den nye regjeringa, der ein ser sakene i samanheng, ikkje berre stykkevis og delt. Det er ein politikk for å skapa og dela, ein politikk som tek vare på menneske frå vogge til grav, og ein politikk for like moglegheiter til alle.

Line Henriette Holten Hjemdal (KrF) [21:59:00]:

Jeg tenker meg at jeg står på toppen av Oslo Plaza. Langt der nede ser hvert enkelt menneske ikke større ut enn et knappenålshode. Der fra toppen ser det slik ut bare fordi avstanden er så stor. Det sier ingenting om verdien til en eneste av dem jeg ser. Selv om de ser små ut, kan jeg ikke tillate meg å nedvurdere verdien til noen av dem.

Slik er det også med alle individer vi snakker om i debatten om bioteknologi. De er ikke større enn at de får plass på et knappenålshode i begynnelsen. Men vi kan ikke nedvurdere verdien av et eneste liv.

Vi har nå medisinske muligheter og gjør framskritt som vi tidligere bare kunne drømme om. Jeg er derfor glad for at Regjeringen vil videreføre Samarbeidsregjeringens fokusering på forskning på adulte stamceller.

Fordi vi har stadig større muligheter, har vi også større muligheter til å trå feil. Jeg står her i dag på Stortingets talerstol for aller første gang. Som ung representant har jeg et ønske for min egen generasjon politikere, at vi skal være de som både så mulighetene, og som tok på alvor den skjøre linje som det er mellom teknologien og etikken.

Jeg føler at denne skjøre linje brister når jeg leser den nye regjeringens plattform, eller når jeg hørte representanten Bøhlers innlegg. Regjeringen vil revidere bioteknologiloven og åpne for forskning på overtallige befruktede egg, herunder stamcelleforskning, og også for en begrenset bruk av preimplantasjonsdiagnostikk. Kristelig

Folkeparti legger til grunn at hvert enkelt menneskes verdi gjør det til et mål i seg selv. Dermed er forskning på befruktete egg problematisk, fordi det gjør livet til et middel istedenfor et mål i seg selv. Kristelig Folkeparti mener at det også er grunn til å tenke seg grundig om når ny teknologi skal brukes til å sortere ut mennesker på grunnlag av egenskaper.

Både Senterpartiet og SV var med i flertallet ved behandlingen av dagens bioteknologilov, og sa den gangen:

«Flertallet ønsker ikke å tilrettelegge for en slik sortering, idet flertallet mener at en slik sortering allerede før implantasjon over tid også vil påvirke den allmenne holdningen til fødte individer ut fra egenskaper.»

Det kunne vært interessant å høre om SV og Senterpartiet mener det motsatte i dag; om sortering *ikke* vil påvirke den alminnelige holdning til fødte individer ut fra egenskaper. Jeg er redd for at den nye regjeringen har et for instrumentelt syn på enkeltmenneskenes verdi, der verdien kun blir målt etter hva den enkelte kan bidra med inn i fellesskapet. Kristelig Folkeparti mener at enkeltmennesket har en verdi i seg selv og ikke bare som et instrument i fellesskapet. Derfor må vi som samfunn også ha omsorg for enkeltmennesket. Derfor må vi som samfunn forsvare det enkelte menneskets livsverdi, og derfor må vi som samfunn først og fremst ta vare på dem som ikke kan ta vare på seg selv. Det er om vi lykkes med dette, som er selve testen på om vi har et godt fellesskap.

Før jeg tok sete i Stortinget, besøkte jeg en mann som har gjort det før meg: tidligere statsminister Lars Korvald. Jeg spurte ham om et råd på veien, og han svarte meg: Du må sørge for neste generasjon.

Det jeg har sagt om bioteknologien, er et forsøk på nettopp dette. Jeg vil ikke bare ta vare på neste generasjon. Jeg vil også få oss til å tenke på hva som skjer dersom vi åpner for å vurdere egenskapene til neste generasjon.

T h o r b j ø r n J a g l a n d hadde her gjeninntatt presidentplassen.

Bendiks H. Arnesen (A) [22:04:33]: Det at vi har fått et nytt stortingsflertall og en ny regjering, må være en stor lettelse for alle de lokalpolitikere som nå sitter og jobber med kommunebudsjettene for neste år.

Når de vet at det blir en bedring i kommuneøkonomien, kan de planlegge en gjenoppbygging av velferdstilbud for sine innbyggere, og ikke bare tenke på hvor det må kuttes enda mer denne gangen. I tillegg vet våre lokalpolitikere denne gangen hva de har å forholde seg til av kommuneøkonomi før julefeiringa er i gang. Budsjettforhandling og spill i ukevis her i Stortinget og manglende forutsigbarhet har vært en hodepine for kommunepolitikere og kommuneadministrasjon.

Gjennom en betydelig forbedring i kommuneøkonomien allerede i 2006 og en flerårig opptrappingsplan for å rette opp den økonomiske ubalansen i kommunesektoren kan vi bygge opp omsorgstjenesten, skoletilbudene, infrastrukturen og flere andre kommunale tjenester på en måte som tjener innbyggerne i alle deler av dette landet. Jeg er

sikker på at innbyggerne ganske fort vil merke at vi har fått et flertall på Stortinget og en regjering som setter fellesskapsløsningene i fremste rekke.

Jeg er også veldig glad for at nordområdene har fått en så bred plass i regjeringserklæringen. Når statsministeren sier at nordområdene vil være Norges viktigste strategiske satsingsområde i årene som kommer, så er dette sterke formuleringer som vil sette et meget viktig preg på aktiviteten i disse områdene. Jeg er overbevist om at vi får en aktiv politikk for nordområdene som både vil sikre næringsutvikling, som vil sikre bosetting, og som vil sikre miljø.

I Regjeringens politiske plattform blir det også presisert at Forsvarets tilstedeværelse og suverenitetshevdelse i nord skal styrkes, herunder også Forsvarets bidrag til god beredskap mot miljøkriser og Kystvaktens evne til ressurskontroll og beredskap. Jeg la merke til at statsministeren også i dag i en replikkveksling med representanten Siv Jensen poengterte dette veldig klart. I Nord-Norge er det fortsatt stor usikkerhet med hensyn til Forsvarets framtidige tilstedeværelse. Usikkerheten er der, selv om Stortinget har signalisert at Forsvaret skal ha en sterk tilstedeværelse i nord. Jeg tror at stadig nye forslag til endringer og sprikende innspill om flyttinger og om hvordan Forsvaret skal være i framtida er grunnen til denne usikkerheten. Her påhviler det både den nye forsvarsministeren og Stortinget å skape ro og forutsigbarhet, slik at jobben i felten kan gjøres på best mulig måte. Vi kan ikke la det herske usikkerhet om Forsvarets framtid i et område som er betegnet som Norges viktigste strategiske satsingsområde i tiden som kommer. Jeg har stor tro på at vår nye forsvarsminister både har evne og vilje til å få denne situasjonen inn i et bedre spor, slik at det skapes forutsigbarhet og trygghet om Forsvarets tilstedeværelse i nord.

Næringsaktivitet og arbeidsplasser er selve bærebjelken i samfunnet og grunnlaget for at vi har noe å bygge velferd og fellesskap på, og at vi har noe å dele. Her bærer erklæringen fra Regjeringen bud om et distriktsløft som gjør at vi kan ta hele landet i bruk, og som vil bety større innsats for å sikre tilrettelegging av ny virksomhet og for å sikre bosettingen. Jeg er glad for at vi har fått en regjering som forstår at dette landet ikke er skapt for næringsnøytralitet og ensidig markedsstyring. Vi har heldigvis fått et stortingsflertall og en regjering som har vilje og evne til politisk styring.

Ågot Valle (SV) [22:09:47]: Med et rød-grønt stortingsflertall vil Norges stemme for styrking av FN, for konfliktløsning heller enn bomber, for styrking av menneskerettigheter og for at kampen mot fattigdommen i verden, bli klarere.

Utenrikspolitikken engasjerer folk, særlig når alternativene er klare, slik vi så det da mange millioner verden over protesterte mot Irak-krigen. Det er en stor seier for de mange engasjerte i de mange miljøene her hjemme at den nye regjeringa vil trekke stabs- og opplæringsoffiserer ut av Irak, og at deltakelse i Operation Enduring Freedom ikke skal videreføres. Det er en stor og viktig seier når deltakelse i internasjonale operasjoner heretter skal for-

ankres i FN-pakten og ha et klart FN-mandat. Denne klare forpliktelsen vil bety noe for utviklingen av internasjonale spilleregler. Den vil bety noe for styrking av FN som den eneste internasjonale instansen som kan legitimere bruk av makt når maktbruk trengs. Det er i Norges og verdens interesse at vi har en FN-ledet verdensorden og ikke en situasjon der nasjoner tar seg til rette på egen hånd. Det er i vår interesse at kampen for en tryggere verden og mot terror skjer innenfor rammene av menneskerettighetene.

SV støtter at Norge gjennom ISAF-styrken skal bidra til oppbygging og stabilisering i Afghanistan. Samtidig er det viktig å sette søkelyset på den praksis som styrken har med å overlate krigsfanger til USA, som deretter sender dem til fangeleirer der brudd på grunnleggende menneskerettigheter både er mange og veldokumenterte.

Nå mer en noensinne trengs alternativer til militær innsats, alternative måter å fremme, koordinere og sikre kvaliteten på fredsbygging og konfliktforebygging. Mer enn noen gang trengs de kreftene som kjemper mot spredning av atomvåpen og for nedrustning. Norges innsats som fredsnasjon på disse områdene og det at vi har en åpen og opplysende debatt, er avhengig av disse kreftene.

Norge har et rikt mangfold av fredsorganisasjoner. Den nye regjeringa vil styrke samarbeidet med de frivillige organisasjonene, med forskningsmiljøene og med andre som jobber med fred og konfliktløsning.

Det var samarbeidet mellom UNIFEM, FNs utviklingsfond for kvinner, og de mange frivillige organisasjonene, særlig kvinneorganisasjonene verden over, som gjorde at Sikkerhetsrådet vedtok resolusjon 1325 for fem år siden. Denne resolusjonen beskriver ikke bare den volden som holder kvinner nede i krigs- og krisesituasjoner, men også hvordan kvinners innsats må tas med under fredsmekling og når nasjoner skal bygges opp igjen. En UNIFEM-rapport om kvinner, krig og fred er rystende lesning om bl.a. hvordan kvinners kropp har blitt krigsarenaer gjennom massevoldtekt og spredning av hiv/aids, og om hvordan særlig unge jenter mister muligheten til skolegang i krig og krisetider. Men den kommer også med en rekke klare og konstruktive forslag. Det er nå viktig at resolusjon 1325 blir fulgt opp. Regjeringa vil være en pådriver for det. Det må være helt klart at tusenårsmålene aldri kan nås dersom ikke krenkelsene av kvinners menneskerettigheter opphører, dersom ikke kvinner kan få mulighet til å spille en rolle i konfliktløsninger rundt fredsforhandlingsbordene i overgangen fra krig og krise til fred, i Sudan, på Haiti, i Kosovo, i Kongo.

Den rød-grønne regjeringa vil ha større åpenhet rundt WTO-forhandlingene. En rettferdig WTO-avtale vil være avgjørende for om vi skal kunne løse fundamentale spørsmål både globalt og nasjonalt. Utfallet av WTO-forhandlingene vil være avgjørende for om store deler av verdens befolkning skal kunne ha den samme muligheten som de rike landene har hatt, til å løfte seg sjøl ut av fattigdom og marginalisering.

Ikke ett land har maktet å utvikle rettferdighet og demokrati for de store befolkningsgruppene uten å ha hatt mulighet til å beskytte egne ressurser og interesser. Det er derfor svært viktig at Regjeringa går gjennom og revurde-

rer alle krav som Norge har stilt til u-land om liberalisering av tjenestesektoren i gassforhandlingene. Norge skal ikke fremme krav overfor fattige land som kan innebære en svekkelse av deres muligheter til å utvikle sterke offentlige tjenester innenfor helse og utdanning, og heller ikke gå inn for en avtale som kan presse privatisering av offentlige tjenester i Norge.

Verdenshandelen trenger spilleregler, men det må være spilleregler som kan tøyte grådige markedskrefter og basere seg på interessene til vanlige folk, til de fattige og til miljøene.

Per Rune Henriksen (A) [22:15:14]: På mandag fikk jeg to brev fra velgere i Hordaland.

Det første brevet kom fra en funksjonshemmet kvinne som beskriver sin fortvilelse over at hun nå står i fare for å miste jobben, og den frykten hun nærer for aldri mer å komme i arbeid igjen på grunn av sitt handikap.

Det andre brevet var fra en far som beskrev sin sønns situasjon som langtidsledig. Det er en beretning om fattigdom, om frustrasjon, om isolasjon, om tap av selvfølelse. Dette er en virkelighet som jeg kjenner selv fra den tiden jeg gikk arbeidsledig på begynnelsen av 1990-tallet.

Begge brevene beskriver virkeligheten sånn som den fortoner seg for svært mange mennesker i dette landet. Når opposisjonen i dag snakker om at den nye flertallsregjeringen kommer til «duk og dekket bord», som de sier, så skal de også ta i betraktning at det sitter 30 000 flere arbeidsledige rundt det bordet enn for fire år siden, da Bondevik-regjeringen overtok etter Stoltenberg.

Begge brevskriverne har et enkelt ønske og budskap til meg. Arbeid til alle er det viktigste nå.

Valgresultatet var en god nyhet for alle landets arbeidsledige, for alle de tusener som sliter med å komme seg inn i arbeidslivet. Vi har fått et flertall for en ny kurs hvor arbeid til alle er jobb nr. 1. I flertallsregjeringens politiske plattform framgår det tydelig at vi skal intensivere innsatsen for å få flere i arbeid. Vi skal rette opp i usosiale kutt i dagpengeordningen. Vi skal forsterke arbeidet for å skape et inkluderende arbeidsliv hvor det også er plass til den funksjonshemmede kvinnen som jeg fikk brev fra.

Sjøfolkene på våre utenriksferger merker seg at Regjeringen viderefører nettolønnsordningen, fordi på den måten sikres mange tusen arbeidsplasser i fergereferiene.

Bryggeriarbeiderne merker seg at grunnavgiften på engangsemballasje gjeninnføres. Gjennom dette bidrar Regjeringen til at arbeidsplasser i bryggeribransjen kan opprettholdes. Landets arbeidstakere har fått en medspiller i vår nye regjering. En av grunnpilarene i et inkluderende arbeidsliv er en arbeidsmiljølov som gir arbeidstakerne beskyttelse i et stadig mer brutalt arbeidsliv. Det forrige stortingsflertallet gjorde vedtak om å utvide adgangen til midlertidige ansettelser, svekke oppsigelsesvernet og gi betydelig økte rammer for overtidsarbeid. Disse og andre arbeidstakerfiendtlige vedtak ble gjort under behandlingen av ny arbeidsmiljølov på tross av at en samlet fagbevegelse protesterte heftig. Partiene som utgjør dette stortingsflertall, gikk samlet til valg på å reversere disse vedtakene. Det vil bli gjort før årsskiftet. Vi er av den opp-

(Henriksen)

fatning at et godt samarbeid med arbeidslivets parter er en forutsetning for å få til et godt og velfungerende arbeidsliv. Det har historien vist oss. Dette handler i første rekke om å vise respekt for de over 1,5 millioner norske arbeidstakere som har valgt å melde seg inn i en fagforening for å få sine interesser ivaretatt.

EU-utvidelsen førte som ventet til at vi fikk en stor tilstrømning av østeuropeiske arbeidstakere til Norge. Mangel på faglært arbeidskraft i byggebransjen og andre bransjer har skapt et behov for slik arbeidsinnvandring. Vi ønsker utenlandske arbeidstakere velkommen til Norge. Problemet er at kyniske arbeidsgivere utnytter situasjonen ved at de hyrer inn arbeidsledige østeuropeiske arbeidstakere til luse lønn og leier dem ut til norske bedrifter for en høy pris.

I Trondheim ble det i forrige måned avslørt et tilfelle hvor ti polske bygningsarbeidere gjennom flere ledd ble leid ut til en kostnad av 290 kr timen, mens lønnen disse mottok, bare var på 38 kr timen, hvorav 9 kr var grunnlønn og resten bl.a. akkordoppgjør og utenlandstillegg. Dette er sosial dumping på sitt groveste. Denne form for undergraving av norske lønns- og arbeidsvilkår rammer både norske og utenlandske arbeidstakere.

Flertallsregjeringen vil ta tak i dette. I den politiske plattformen lanseres flere tiltak mot sosial dumping. Vi vil sikre tillitsvalgte innsyn i lønns- og arbeidsvilkår. Vi vil ha godkjenning og kontroll av firma som driver arbeidsutleie, og vi vil stille krav om norske lønns- og arbeidsvilkår i alle offentlige anbudsprosesser. Vi vil også sikre at Arbeidstilsynet har ressurser til å intensivere sin innsats på området. Valget gav oss et nytt flertall, en ny regjering og en ny kurs for Norge – en politisk kurs som er til gagn for vanlige arbeidsfolk, en politisk kurs som setter vår felles velferd framfor skattelette til de rike, en politisk kurs som tar sikte på at også i framtiden skal arbeidsfolk slippe å stå med luen i hånden.

Martin Engeset (H) [22:20:41]: Fattigdomsbekjempelse er de senere år blitt en brennhet politisk sak. Det er bra, fordi dette er et problem som er meget sammensatt og komplekst, og som krever en skikkelig og redelig debatt om både mål, definisjoner og virkemidler.

I forhold til foregående taler er det grunn til å minne om at arbeidsledigheten er på vei ned nettopp som et resultat av den avgåtte regjeringens politikk, og at den fattigdomsfelle som arbeidsledighet innebærer, dermed i tiden fremover vil bli et mindre problem. Det var den nylig avgåtte Samarbeidsregjeringen mellom Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre som virkelig satte dette temaet på den rikspolitiske dagsordenen, og var den første regjering noen gang som la frem en fattigdomspakke med en rekke målrettede tiltak. Det er derfor i beste fall en svært forhasstet konklusjon å hevde at fattigdommen i Norge øket under Samarbeidsregjeringen. De tall som nå er tilgjengelige, gjelder perioden 2001–2003. Tallene må først og fremst ses på som en dom over den første Stoltenberg-regjeringens politikk.

Hvem husker ikke tidligere statsminister Odvar Nordlis og tidligere sosialminister Grete Knudsens dom og bit-

ende uttalelser om eget partis politikk og forsømmelser i 2001, for bare fire år siden. Som den første regjering i nyere tid tok sentrum-Høyre-regjeringen tak i problemene og laget en egen plan for bekjempelse av fattigdom. I perioden 2002–2006 er det satt av 4,9 milliarder kr til målrettede tiltak mot fattigdom. La meg stikkordvis nevne: Antallet tiltaksplasser for yrkeshemmede har øket kraftig. Aetat er styrket med 700 stillinger. Det er innført en ny prøveordning der uførepensjonen i en lengre periode kan nyttes som et tilskudd til arbeidsgivere som ansetter uførepensjonister. Tidsbegrenset uførestønad er innført, slik at mennesker som kan ha håp om å komme tilbake i arbeid, ikke lenger parkeres varig utenfor arbeidslivet som uførepensjonister. Det er igangsatt et prosjekt som skal hjelpe tidligere langtids sosialhjelpsmottakere til å komme i jobb og utdanning. Dessuten er bostøtteordningen forbedret, og oppfølgingen av bostedsløse er styrket betydelig.

De positive tegnene har nå begynt å dukke opp. Antallet sosialhjelpsmottakere viste i 2004 en nedgang for første gang siden 1999. Videre har antallet familier med betalingsproblemer blitt kraftig redusert, og den årvisse økningen i antall varig uføretrygdede er stoppet opp. Dette betyr selvfølgelig ikke at vi er fornøyd, men det er grunn til både håp og tro på at når tallene for hele perioden 2001–2005 kommer om et år eller to, så vil utviklingen ha gått i positiv retning. Da skal jeg vedde hatten min på at den nåværende sosialminister, Bjarne Håkon Hanssen, og/eller statsminister Stoltenberg vil være raske til å ta æren, selv om dette altså ikke vil være et resultat av deres politikk, men Bondevik-regjeringens politikk.

Jeg tror det er viktig å erkjenne at det tar tid å snu en negativ utvikling til en positiv utvikling. Årsakene til fattigdom er sammensatte og komplekse og lar seg ikke løse med politiske vedtak alene. Ett er i hvert fall sikkert: Skal vi klare å bekjempe fattigdommen, kreves målrettet og langsiktig arbeid. Derfor håper jeg inderlig at det arbeidet som ble satt i gang av sentrum-Høyre-regjeringen, ikke stopper opp med den nye, røde regjeringen.

Det er både pinlig og ganske flaut å registrere den betydelige uenighet og åpenlyse krangel mellom sosialminister Bjarne Håkon Hanssen på den ene side og Senterpartiet og SV på den andre side om hvordan fattigdom skal defineres. SV og Senterpartiet mener det er 400 000 fattige i Norge, mens sosialministeren holder fast ved at det er ca. 100 000. Det er på tide at Regjeringen og regjeringspartiene bestemmer seg og avklarer hva de faktisk mener. Står SV og Senterpartiet fast på en fattigdomsdefinisjon som ville gjøre alle landets minstepensjonister til fattige pr. definisjon, eller står SV fast på en sosialhjelpspolitik som ville gjort at en fulltidsansatt på Rema ville fått 5 000 kr mindre i måneden enn en sosialhjelpsmottaker – en politikk som ville vært fullstendig ødeleggende for arbeidsmarkedet og totalt demotiverende for enhver arbeidsfør innbygger? Det er på tide å få svar på disse spørsmålene. Når en er blitt et regjeringsparti, nytter det ikke lenger å ri flere hester samtidig.

Det er påfallende at Soria Moria-erklæringen ikke inneholder noen nye målrettede tiltak mot fattigdom. Jeg

beklager å måtte si det, men erklæringen virker dessverre tam og visjonsløs og inneholder ingen nye virkemidler i kampen mot fattigdommen. Det virker som om Stoltenberg II-regjeringen vil gjøre de samme feilene som vekslende arbeiderpartiregjeringer på 1980- og 1990-tallet, nemlig å fokusere på de generelle ordningene og glemme målrettede tiltak for dem som har det aller vanskeligst, eller, for å si det på en annen måte, for dem som sitter aller nederst ved bordet.

Irene Johansen (A) [22:26:04]: I debatten i forrige periode om Nasjonal transportplan avsluttet saksordfører Oddbjørg Ausdal Starrfelt fra Arbeiderpartiet sitt innlegg med å si at hun gledet seg til å se resultatet av vedtaket i form av handlingsplaner som helt konkret viser hva vi kan få til for 22 milliarder kr utover det Bondevik-regjeringen foreslo. Også på dette feltet kan valget neste høst gjøre en forskjell, sa hun.

Valget er over. Vi har fått en rød-grønn flertallsregjering som i sin regjeringserklæring har vist at valget gjør en forskjell, også på samferdselsområdet. Regjeringen har i erklæringen sagt at de vil skape en positiv utvikling i hele landet, og at de derfor vil øke satsingen på samferdselsområdet i tråd med Stortingets vedtak under behandlingen av Nasjonal transportplan. Gode kommunikasjoner på kryss og tvers av landet vårt og over landegrensene er helt grunnleggende for å nå nasjonale mål knyttet til verdiskaping og velferd, næringsutvikling og regional utvikling. Det moderne samfunnet krever rask og pålitelig person- og godstransport, post-, IT- og teletjenester. Transportsystemet skal sikre god framkommelighet for alle grupper i samfunnet, samtidig som miljø og trafikk-sikkerhet skal ivaretas. Dette krever en variert satsing og en differensiert samferdselspolitikk som kan løse de ulike utfordringene vi har i landet vårt.

Dette ivaretas godt gjennom regjeringserklæringen, som bl.a. sier at hovedmålene i samferdselspolitikken skal være økt trafikk-sikkerhet, en mer miljøvennlig transport, regional utvikling og et effektivt og tilgjengelig transportsystem for hele landet. For å innfri disse hovedmålene har Regjeringen skissert økt satsing på vei og jernbane, kollektivtrafikk og tilrettelegging av gang- og sykkelveier, sjøtransport og flytrafikk, post og elektronisk kommunikasjon.

Jeg rekker kun å fokusere nærmere på noen av områdene her, og vil bl.a. peke på viktigheten av at Regjeringen vil skaffe seg bedre kunnskap om effekten av anbudsutsetting av lokal kollektivtransport, gå i dialog med fylkeskommunene om dette og ivareta arbeidstakernes rettigheter ved anbudsoverdragelse. Det er også viktig å merke seg at med denne regjeringen skal det ikke settes flere persontrafikkstreknings på Jernbanen ut på anbud, og at privatiseringen og konkurranseutsettingen av drifts- og vedlikeholdsoppgavene i Jernbaneverket skal stoppes.

Det er gledelig at det nå blir en økt satsing på veier, både til investering, drift og vedlikehold, og et sterkere fokus på sikre veier med økte ressurser til trafikk-sikkerhets-tiltak, rassikring og gang- og sykkelveier. Denne satsin-

gen er like viktig for distriktene som for områdene i og rundt byene.

Det er også gledelig med en økt satsing på jernbane i tråd med stortingsflertallets vedtak ved behandlingen av Nasjonal transportplan, der den største delen av investeringene skal skje i første del av planperioden. Det betyr bl.a. opprusting av dagens skinnegang og utbygging av dobbeltsporet jernbane, særlig rundt de store byene – noe som er helt nødvendig for å utnytte det potensialet Jernbanen har til å bli ledende på person- og godstrafikk.

Mange mennesker er utsatt for betydelige støv- og støyplager. Det er derfor bra at Regjeringen vil føre en aktiv politikk for at folk ikke skal utsettes for helseskadelig forurensning, og følge opp de nasjonale målene for luftforurensning. Det er vel dokumentert at støy fører til søvnproblemer, nedsatt konsentrasjonsevne og alvorlige helseskader. Det er derfor også bra at Regjeringen sier at den skal utarbeide en strategisk handlingsplan for å redusere støyplagene med 25 pst. i forhold til 1999-nivå innen 2010. Et aktivt arbeid for å utvikle og øke bruken av miljøvennlige kjøretøy vil også bidra til å møte disse utfordringene.

Til sist vil jeg nevne Regjeringens vektlegging av at en framtidsrettet transportpolitikk også er en økt satsing på kollektivtrafikk og tilrettelegging av gang- og sykkelveier, spesielt i byer og bynære strøk. For å møte behovet for en smidig trafikkavvikling og for å stoppe den økte forurensningen fra biltrafikken i byene våre, er det helt nødvendig å flytte fokus fra ensidig å bygge ut veinettet til også å tilrettelegge for økt andel kollektivtransport og et godt utbygd sykkel- og gangveinett.

Gjennom denne regjeringserklæringen er det lagt et godt grunnlag for en langt mer offensiv og framtidsrettet transport- og kommunikasjonspolitikk som også ivaretar fellesskapsverdiene på en god måte.

Presidenten: De talerne som heretter får ordet, har en talletid på inntil 3 minutter. Det er opplyst at det til nå er inntegnet 25 talere.

Steinar Gullvåg (A) [22:30:53]: Regjeringen sender nå en utfordring til Kommune-Norge. Nå venter vi at landets kommunepolitikere svarer med å omsette økte overføringer i mer velferd. Oppgaven er betydelig. I mange kommuner er det i dag ikke mulig å skaffe sykehjemsplasser selv til sterkt pleietrengende eldre mennesker. Heller ikke eldre som med litt hjelp kan klare seg hjemme, får den hjelpen de trenger, fordi hjemmetjenestene ofte er underbemannede og nedpinte.

Jeg registrerer at Fremskrittspartiet har funnet sitt svar på denne utfordringen: De vil frata kommunene ansvaret for eldreomsorgen og overføre finansieringen til staten og folketrygden. Jeg går ut fra at det er partiets erfaringer som ordførerparti i fremskrittspartibelte i Vestfold som har satt dem på slike tanker. Der setter man nemlig heller pengene på bok enn å satse på eldreomsorgen.

I løpet av den tilbakelagte valgkampen fikk jeg anledning til å besøke en del sykehjem i flere kommuner. I møte med ledelse og med ansatte understreket alle uten

unntak behovet for flere hender. Jeg er spesielt tilfreds med at Regjeringen nå vil utarbeide en nasjonal rekrutterings- og utdanningsplan for eldreomsorgen, samtidig som det satses på forskning på Eldres levekår og helseproblem. Vi trenger å vite mer om eldrebefolkningens kår og behov. Vi trenger mer kunnskap og kompetanse for å høyne kvaliteten på omsorgstilbudene. Her kan også teknologien hjelpe oss.

I min hjemkommune, Nøtterøy, har vi tatt informasjonsteknologien i bruk for å bedre omsorgstilbudet. Det gjelder helt konkret de pårørende til sterkt pleietrengende slagrammede og demenspasienter. Gjennom bruk av IT sikres pårørende og andre omsorgspersoner kunnskap og trygghet, forebygges utbrenthet hos pårørende, forebygges eller utsettes innleggelse i sykehjem og sykehus, tilrettelegges nettverksbygging og selvhjelpsgrupper. Prosjektet, som for øvrig ble nominert til «Det nytter»-prisen i år, har vært usedvanlig vellykket, og viser til fulle at nye teknologiske løsninger virkelig kan bidra til å bedre livskvaliteten både til pasienter og til pårørende. At det i tillegg ligger et betydelig element av nyskaping og næringsutvikling i dette prosjektet, er i seg selv noteringsverdig.

Arne Sortevik (FrP) [22:34:13]: Valg med valgordning som gir flertall av representanter uten flertall i avgitte stemmer, har gitt regjeringsskifte. Regjeringsskiftet gir også et politisk kursskifte. Det fremgår tydelig av erklæringen fra den arbeiderpartiledede regjeringstrioen laget på Soria Moria, det fremgår av statsministerens tiltredelseserklæring gitt i Stortinget i går, og det er forsterket og understreket av statsministeren tidligere i dag. Jeg merket meg da at han understreket det felles verdigrunnlaget for de tre nye regjeringspartiene, altså felles verdigrunnlag for Senterpartiet og SV. Også det forholdet blir det interessant å følge på ferden videre.

Men det forholdet jeg spesielt vil sette søkelyset på, er den arbeiderpartiledede regjeringens understrekning av at innbyggerne nå skal få gode tjenester, valgfrihet og medbestemmelse. Både mål og viktighet som ligger i den formuleringen, kan Fremskrittspartiet underskrive på. Men det er et hav av politisk forskjell mellom hvordan Fremskrittspartiet definerer gode tjenester, valgfrihet og medbestemmelse, og hvordan den arbeiderpartiledede regjeringen gjør det. Det er også et hav av politisk forskjell i synet på virkemidler. Forskjellen ligger i synet på enkeltmennesket.

Fremskrittspartiets politikk bygger på omfattende tillit til enkeltmennesket. Det felles verdigrunnlaget for den arbeiderpartiledede regjering er en enestående tillit til egen evne til å legge «kloke» rammer og treffe «kloke» valg for folk flest. Det er tillit til at politikkerne velger bedre for folk flest enn folk flest er i stand til å gjøre selv.

Et slikt tydelig eksempel vises gjennom troen på at flertallet av styremedlemmene i regionale helseforetak skal være folkevalgte fra kommuner og fylkeskommuner. Fremskrittspartiet har liten tro på at det gir behandling av flere pasienter eller raskere behandling av pasienter.

«Vi ønsker ikke kommersialisering og privatisering av grunnleggende offentlige velferdstjenester», sa statsmi-

nister Stoltenberg i går. I dag var han tydeligere: Valgfrihet er ikke privatisering, valgfrihet gjelder innenfor fellesskapet. Det er altså viktigere for de tre nye regjeringspartiene hvem som leverer tjenestene, enn hva tjenestene inneholder, og det er viktigere å sikre offentlig leverandør enn å sikre valgfrihet med mangfold. Det er et preg av gammeldags sosialistisk tankegods over dette.

I 2000 sa Stoltenberg i sin tiltredelseserklæring: Folk ønsker valgfrihet, offentlig sektor skal fornyes. I 2005 er Arbeiderpartiets «fornyelse» at valgfriheten skal begrenses. Valgfrihet gir innbyggerne makt. Denne regjering vil begrense innbyggernes makt. Den arbeiderpartiledede regjeringens forsikring om gode tjenester, valgfrihet og medbestemmelse er formynderisk og derfor dårlig nytt for folk flest.

Ingunn Foss (H) [22:37:45]: Kunnskapsministeren gir i dagens aviser beroligende signaler når det gjelder vilje til å følge opp hovedtrekkene i Kunnskapsløftet. Det er bra. Kristin Clemets kunnskapsløft er det viktigste som har skjedd i den offentlige skolen på veldig lang tid. Den forrige regjeringen kom godt i gang med gjennomføringen, og det ville være veldig synd om dette arbeidet nå skulle stoppe opp.

Nå er ikke kunnskapsministerens budskap helt uten problemer. Han vil fjerne annet fremmedspråk som obligatorisk fag og gi generell studiekompetanse til alle som gjennomfører 13 års skolegang. Problemet er at studiekompetanse ikke er noe du får, men noe du må tilegne deg gjennom egen innsats. Det er liten tvil om at dette forslaget vil føre til problemer for universiteter og høyskoler som strever med å gjennomføre intensjonene i Kvalitetsreformen.

Regjeringsskiftet har også ført til stor usikkerhet for friskolene. Det er ingen tvil om at det nye flertallet ønsker å fjerne den nye friskoleloven, men det er høyst uklart hva som skal komme i stedet. Noen har gitt signaler om at en vil tilbake til den gamle privatskoleloven, samtidig som noen har pekt ut det de kaller de kristne ekstremskolene som spesielt skadelige. Problemet er bare at de fleste av disse skolene ble godkjent under den gamle loven, administrert av arbeiderpartistatsråder.

Hvor den nye regjeringen lander, er høyst usikkert. Det eneste vi vet med stor sannsynlighet, er at Regjeringen vil gjøre det vanskelig både å starte og drive alternative skoletilbud. Så sent som høsten 2004 foreslo de nåværende regjeringspartiene kraftige kutt i støtten til friskoler, og dette var kutt som ville ramme alle skoler, uansett formål. Når Arbeiderpartiet ville kutte vel 525 mill. kr og SV hele 767 mill. kr, er det klart at det dreier seg om en klar ideologisk motstand og ikke om bekymring for at såkalte kommersielle skoler skulle få innpass i Norge.

Regjeringens holdning til friskolene skaper stor usikkerhet i min hjemkommune, Lyngdal i Vest-Agder. Vi har private skoler som tilbyr verdifull utdanning, og som er et godt supplement til den offentlige skolen. Det ville være synd om den nye regjeringen i sitt ideologiske stormløp mot alternative skoletilbud skulle treffe tiltak som ville gjøre denne type skole til et privilegium for dem som kan betale for det. Den dystre sannheten er jo at denne politik-

ken begrenser elevenes mulighet til å velge alternative skoletilbud, og siden internasjonale konvensjoner hindrer Regjeringen i å forby alternative skoletilbud, kan det paradoksale resultatet av denne politikken bli at retten til å velge kun blir forbeholdt de rike og velstående. Regjeringspartiene har lenge snakket om at friskolene skaper usikkerhet og tjener de rikenes interesser. Nå har de mulighet til å gjøre disse skremslene til virkelighet, hvis det nå blir bortimot umulig å etablere og drive friskoler med statsstøtte på et nivå som gjør at folk med vanlige inntekter ikke kan benytte seg av det.

Gerd Janne Kristoffersen (A) [22:40:45]: Den politiske plattformen vår nye regjering har lagt fram, legger til rette for en utvikling i kommunesektoren som er svært gledelig. Etter flere år med økonomiske rammer helt i utakt med de mange oppgavene kommunene er pålagt å utføre, er det endelig tid for et skikkelig løft for sektoren. At en nå over tid vil få samsvar mellom oppgaver og økonomiske rammer, betyr at kommunene kan arbeide mer med og få mer ro i arbeidet med fornyelse og utvikling av sektoren.

Slik det har fungert de siste årene, har fornyelsesarbeidet lidd under det sterke presset som har vært på økonomien. Fokuset har vært på nedskjæringer i tjenestetilbud, nedlegging av oppgaver som ikke er strengt lovpålagte, og omorganiseringer for derved å unngå store regnskapsmessige underskudd. Fokuset har ikke vært på fornyelse og utvikling. Når valget har stått mellom å opprettholde en sterkt tiltrengt hjelpepeleierstilling og å øke kursbudsjettet for å tilføre ny kompetanse og kunnskap, har det siste tapt. Så også på investeringsbudsjettet: Nødvendige investeringer i ny informasjonsteknologi og vedlikehold av bygningsmassen med f.eks. nye enøktiltak eller tilrettelegging for funksjonshemmede i bygg har måttet vike for de også nødvendige nybygg i pleie- og omsorgssektoren. Kommunene har forsømt det viktige vedlikeholds-, fornyelses- og utviklingsarbeidet som alltid må foregå i en kommuneorganisasjon for at den hele tiden skal levere de tjenestene innbyggerne etterspør og faktisk har krav på, og for at verdiene vi har i bygninger og utstyr, skal ivaretas og fornyes.

Med den økningen i frie inntekter som kommer allerede i 2006, vil det i kommunene finnes rom for både styrking av tjenestetilbudet ved å ansette flere medarbeidere og ikke minst for tilrettelegging for kompetanseutvikling hos de samme. Det er et langt skritt framover for kommunal sektor med de store utfordringene den står overfor. Med en opptrappingsplan for kommuneøkonomien i årene som kommer, vil alle kommuner kunne komme ut av den økonomiske hengemyra og dermed kunne ta fatt på helt nødvendige fornyelses- og utviklingsoppgaver.

Jeg ser fram til det arbeidet som skal foregå i kommunal sektor i årene som kommer. Det finnes ikke rom for å lene seg tilbake i kommunene. Det rød-grønne flertallet vil gi kommunene en stor mulighet for fornyelse og utvikling gjennom bedret økonomi, mer forutsigbarhet gjennom en forpliktende konsultasjonsordning, lokal frihet og

mindre detaljstyring. Den muligheten er jeg overbevist om at kommunene vil gripe.

Modulf Aukan (KrF) [22:44:04]: Trontalen for året er eit sterkt bevis på at norske styresmakter har orden i eige hus og samtidig er i stand til å dela med andre ein liten del av overskottet som vert skapt og forvalta i Noreg.

Når det gjeld erklæringa som den nye regjeringa presenterte, er det mange ting som eg som ein kristendemokrat utan vidare kan seia meg samd i. Men det er to forhold eg vil bruka mine tilmålte 3 minutt på. Vi var to stortingsrepresentantar i det førre stortinget som arrangerte opne konferansar om menneskerettar i Kommunist-Kina. Vi hadde innlegg frå eksilkinesarar frå fleire land som kom med sterke skildringar av kva som skjer i det veldige landet når det gjeld krenking av grunnleggjande menneskerettar. At fleire tusen menneske vert avretta kvart år på grunn av si tru eller feil ideologisk ståstad, er fakta og kan dokumenterast på ein overtydande måte. Forsøket frå den kinesiske ambassaden på å stoppa siste konferansen vi arrangerte her på Stortinget no i vår, understrekar alvorret i dette.

At vi no i Vesten er så blenda av den økonomiske framgangen som skjer i dette landet, at slike tragediar får passera, er uakseptabelt, og eg vil spørja om det nye utanrikspolitiske regimet vi no har fått, vil følgja opp dette viktige arbeidet og denne kampen.

Eg er, til liks med leiaren i Norges Bondelag i intervju med NRK i dag tidleg, glad for at den nye regjeringa vil halda fast på dei posisjonane som Bondevik II hadde i WTO-forhandlingane. No har vi hatt nokre rundar på det tidlegare i dag, så det er vel usikkert om det er slik. Val-kampen kunne til tider tolkast som om at ein ville endra posisjonane og gå for ein annan strategi.

Samtidig inviterer ein frå regjeringshald til enda meir opne tingingar i internasjonale spørsmål. Kristeleg Folkeparti som opposisjonsparti vil ikkje gå i den fella offentleg å kritisera statsrådar som er i ymse typar internasjonale forhandlingar om viktige, følsame nasjonale spørsmål, slik vi har opplevd dei seinaste åra. Eg tenkjer både på straffetollsaka, eller laksesaka, og òg det som no skjer i WTO-forhandlingane. Eg viser òg i den samanhengen til ytringar frå stortingspresidenten som, då han var leiar for utanrikskomiteen, åtvare mot å svekkja dei norske forhandlingane i den samanhengen. Betyr det at meir openheit vil føra til at ein endrar på denne praksisen?

Per Roar Bredvold (Frp) [22:47:47]: Forsvaret har vært og er fortsatt i en omorganisering. Antall ansatte skal reduseres med 5 000 personer. Antall kvadratmeter bebygd areal skal sterkt reduseres. Antall steder hvor det har vært militær aktivitet, skal også reduseres. Internasjonal tilstedeværelse ser det også ut som om vi skal redusere.

Dette er på enkelte områder bra og nødvendig for å få mer ut av hver krone vi bruker på Forsvaret. Etter Fremskrittspartiets ønske skal mest mulig gå til den spisse enden av Forsvaret, nemlig til øvelser og nødvendig utstyr, hvor det trengs.

Det er også bra at man kraftsamler f.eks. Hæren i Troms og Hedmark og dermed får samlet utdanning, øvelser og utstyr etc. på færrest steder. Man får dermed også et mer samlet kompetansesenter for videre utvikling, i dette tilfellet for Hæren. Det kan bety en positiv framtid for Norge og også for internasjonal tilstedeværelse og øvelser.

Jeg vil også nevne at antall heimevernsdistrikter er sterkt redusert, og at antall mann er redusert, til stor skepsis fra Fremskrittspartiet. Når vi nå så sterkt bidrar med mannskap og utstyr i internasjonale oppdrag, er det viktig med et effektivt og stort heimevern.

Totalt sett må man vel si at en omorganisering av Forsvaret var på sin plass, men etter Fremskrittspartiets syn har denne prosessen gått for fort og delvis vært med på å øke en noe nedadgående motivasjon hos dem som jobber i Forsvaret. Er det noe Forsvaret trenger, er det en positiv tankegang og ikke minst optimisme for framtiden.

Jeg har forholdsvis lang erfaring som tidligere offiser i Hæren. Man var stolt over å bære uniform, og man hadde tro på at det man gjorde var viktig for Norge og våre allierte. I løpet av mine nå fire år i forsvarskomiteen har jeg reist mye i Norge, og jeg må si at det er ikke alt jeg liker like godt lenger.

Dette kan nok ha flere årsaker, men jeg vil hevde at horisontal samhandel ikke har vært like vellykket alle steder. Dette var ment å skape forståelse for hva ting koster både i innkjøp, vedlikehold etc. Men dessverre har det oppstått mange negative tilfeller. Jeg har aldri sett så mye utstyr – bl.a. biler og tanks – stå ute i all slags vær, mens garasjen hvor det burde ha blitt oppbevart, står tom på grunn av høy prising. Jeg har aldri hørt om eller sett så lite vedlikehold av utstyr etter øvelser eller mangel på periodisk ettersyn. Det har heller ikke vært så få soldater før, så kort førstegangstjeneste, eller at man har utsatt innkalling til førstegangstjeneste. Man har lagt båter til kai, og man har parkert fly på grunn av for lite drivstoff eller midler. Dette er slike forhold man hørte om i Øst-Europa. Nå er det i Norge.

Dette skyldes delvis mangel på styring og delvis mangel på penger. Skal vi ha et godt og veldrevet forsvar, må Fremskrittspartiets budsjetter og mål legges til grunn. Når det kan synes som om Kystvakten vår ikke kan stoppe en enslig, rusten og utslitt fiskebåt, hva er da igjen av Forsvaret? Jeg bare spør!

Espen Johnsen (A) [22:51:09]: Tiltredingserklæringa varslar ein kurs der ein skal lyfte dei som har det vanskelegast, dei som er fattige, dei som så altfor ofte lett blir gløymde. Me veit ein del om kva som trengst. Arbeid til alle er det viktigaste verkemiddelet for å forhindre sosial ulikskap, forhindre fattigdom og sikre økonomisk tryggleik.

Me skal ha som mål å avskaffe fattigdommen i Noreg. Det vil bety ein betre og lettare kvardag for mange, også mange barn. For nokre av dei barna som har det aller vanskelegast, er det viktig at fellesskapet yter kvalifisert hjelp. Det er mange grunnar til at nokre barn får problem. Det kan vere foreldre som er arbeidsledige, foreldre med rusproblem, barn og foreldre med psykiske lidningar.

I løpet av dei siste fire åra har det vorte fleire fattige barn. Det skal det nye fleirtalet gjere noko med. Som det så riktig blir slått fast i regjeringserklæringa, er Noreg moglegheitenes samfunn, og det må vere moglegheitenes samfunn for alle, for barna med og for dei barna som har det vanskeleg. Regjeringa og dei partia som no utgjer det nye fleirtalet på Stortinget, skal bl.a. styrkje barnevernet på mange område og med mange tiltak som kan vere til hjelp for barn og foreldre som har behov. Det trengst større ressursar, ikkje minst trengst det fleire folk som jobbar innanfor barnevernet. Kompetansen innanfor barnevernet skal styrkjast, og samarbeidet mellom barnevernet og barne- og ungdomspsykiatrien skal bli betre. Det er urovekjande at talet på barnevernssaker er aukande. Barn må raskt få den omsorga og den hjelpa som dei treng.

Når psykiatrien skal styrkjast, må barn og unge særleg prioriterast. Det må skje ved bl.a. å styrkje døgnbemanninga og den polikliniske behandlinga. Me må redusere ventetida innanfor barne- og ungdomspsykiatrien. Det trengst ein eigen ventetidsgaranti for barn og unge. Det er eit sjukdomsteikn for samfunnet vårt at me opplever så store behov innanfor barne- og ungdomspsykiatrien som det me gjer. Det å hjelpe dei barna som har det aller vanskelegast, er ei oppgåve det nye fleirtalet vil ta alvorleg. Det er slik me kan gjere Noreg til eit endå betre land å vakse opp i for alle, og ikkje minst for dei barna som har det aller vanskelegast.

Trygve Slagsvold Vedum (Sp) [22:54:01]: I løpet av de hundre årene Norge har vært et fritt land, har vi gått fra å være et av Europas fattigste land til å bli et av de rikeste. I Norge har vi takket være bevisste politikere sikret oss lokal og nasjonal kontroll over råvareressursene. Vi har sikret vannkraften, fiskeriressursene og et levende landbruk i hele landet gjennom en bevisst nasjonal politikk, og gjennom en rekke politiske grep sikret nasjonal kontroll over våre olje- og gassressurser. Norge som nasjon høster i dag enorme gevinster av det framsynte politikere har gjort før oss.

Høyre argumenterte i valgkampen for å gjøre det enklere å selge norsk vannkraft. Fremskrittspartiet gikk i sin tid inn for å privatisere hele sokkelen. Jeg er glad for at dagens regjering slår så klart fast i sin erklæring at den skal sikre det lokale og nasjonale eierskapet til råvareressursene, slik at våre rike råvareressurser fortsatt skal bidra til lokal verdiskaping og et godt økonomisk fundament for vårt velferdssamfunn.

Norske politikere har hatt som mål at hele landet og hele befolkningen skal ta del i velstandsutviklingen. Vi har bygd ned geografiske og økonomiske skiller. Kjernen i Senterpartiets politikk, og nå i Regjeringens politikk, ligger nettopp i det at alle, uansett bakgrunn og bosted, skal få de samme mulighetene.

Bondevik-regjeringen gjorde seg til talsmann for en økende privatisering og deltenkning. Den førte en politikk som la grunnlaget for større sosiale og geografiske forskjeller, ikke mindre. Liberaliseringspolitikken til den forrige regjeringen truet både arbeidstakerrettigheter og utfordret grunnlaget for tradisjonelle bygdenæringer. Ar-

beidstakerne og primærnæringen er i dagens situasjon i samme båt, og begge grupper er avhengige av vilje til politisk styring. Begge grupper er avhengige av at en har en regjering som tør å stå opp mot en videre liberalisering av verdenshandelen. Det historiske regjeringssamarbeidet mellom Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet må forstås på bakgrunn av dette, at alle de tre partiene har en større vilje til politisk styring for å nå felles samfunns mål. Og allerede i høstens budsjett vil dette merkes. I posisjonene i WTO skal dette merkes. I Europa-politikken skal dette merkes. Kommune-Norge vil etter jul få et etterlenget løft, og de minste kommunene med de største utfordringene vil få et ekstra løft.

Landet har fått en ny regjering, en regjering som vil noe, og som tør noe. Jeg gleder meg til å sette i gang med det konkrete arbeidet her i Stortinget.

Eirin Falset hadde her overtatt presidentplassen.

Heikki Holmås (SV) [22:56:57]: I løpet av de fire siste årene så vi en forråing av norsk flyktningpolitikk som vi ikke har sett maken til i nyere tid, og jeg har flertallet i det norske folket med meg når jeg sier at Høyres leder overgikk seg selv da hun som minister bestemte at alle flyktninger som norske myndigheter ikke kunne returnere til landet de flyktet fra, skulle kastes på gaten uten mat og drikke, overlatt til uklare regler om nødhjelp. Praksisen ble slaktet i en nylig utgitt rapport, og samtidig har en rekke fagfolk påpekt hvor nedbrytende perioden i usikkerhet i det norske asyl- og flyktningssystemet er.

13. oktober markerte slutten på denne epoken i Norge, en epoke der Norge med åpne øyne bryter FNs anbefalinger for å vise seg fram som den strengeste jenta i klassen. Fra nå av skal vi nemlig føre en anstendig flyktningpolitikk, ikke naiv, men i tråd med våre internasjonale forpliktelser, ikke hjerterå, men der vi ser det enkelte menneske og behandler ham eller henne som nettopp det, et menneske – ikke som en potensiell kriminell, men som et menneske.

Vi skal øke flyktningkvoten, i første omgang til 1 500 personer, fordi vi skal ta vår del av ansvaret for de 37 millioner mennesker som er drevet på flukt fra sine hjem rundt omkring i verden. Vi skal behandle dem som søker asyl i landet, på en skikkelig måte. Vi skal gi dem norskopplæring mens de venter på å få sakene sine avgjort. Det er faktisk slik i dag at opp mot halvparten av dem som søker om asyl og om å få sakene sine behandlet her, får tilatelse til å bli, og det er meningsløst og ødeleggende å la dem sitte uvirksomme i mottakene, slik den forrige regjeringen gjorde – i noen tilfeller to til tre år eller mer.

Vi skal igjen gi alle som får beskyttelse i Norge, retten til å få familien sin hit, og vi skal i større grad enn den forrige regjeringen følge FNs anbefalinger. Nettopp dette er viktig for oss som et lite land, som hegner om den internasjonale rettsorden. Vi skal gjennomgå forholdene for dem som ikke kan returneres til hjemlandet, og ikke kaste folk på gaten uten mat og tak over hodet. Alle partiene som sitter i regjering sier i sine program at folk skal kunne

få en fornyet vurdering dersom de samarbeider og ikke kan returnere til landet de har flyktet fra. Vi skal føre en helhetlig flyktningpolitikk som er en del av en helhetlig innvandringspolitikk.

Her i Norge har debatten om innvandring stort sett handlet om flyktningpolitikken, og Høyre har sittet i førersetet. Det er et paradoks, for i fjor utgjorde antallet flyktninger rundt ti pst. av antallet mennesker som fikk førstegangs oppholdstillatelse i Norge. Denne regjeringen skal løfte blikket og gjøre som FNs migrasjonskommissjon, som nylig har framlagt sin innstilling, nemlig å innse at i en globalisert verden der folk studerer over landegrensene og følgelig forelsker seg over landegrensene, gifter seg og jobber over landegrensene, må migrasjonspolitikken være helhetlig og anstendig, og en slik politikk vil en ny regjering føre.

Svein Roald Hansen (A) [23:00:27]: Dette regjeringsskiftet har skapt et nytt tyngdepunkt i norsk politikk. Debatten i dag har vist at det også har skapt en ny dynamikk i forholdet mellom de tre tidligere regjeringspartnerne på borgerlig side, og mellom dem og Fremskrittspartiet.

Fremskrittspartiets nye parlamentariske leder, Siv Jensen, understreket at vi ikke kunne legge til grunn at de fire opposisjonspartiene hadde et felles politisk grunnlag. Hun sa at Fremskrittspartiet i noen saker er nærmere Arbeiderpartiet enn Høyre.

Kristelig Folkepartis parlamentariske leder la mest vekt på de områdene hvor partiet var enig i Stoltenberg-regjeringens målsettinger, og det var ikke få. Mange av Kristelig Folkepartis talere har vært opptatt av å si – ja, de har vært så begeistret at de har lagt vekt på at de nå skal passe på at Regjeringen virkelig følger opp det den har lovet.

Venstres leder, som for øvrig var uvanlig beskjeden på partiets vegne tross femdobling av gruppa, framhevet også enigheten sterkere enn uenigheten og åpnet døra på gløtt for at Venstre kan delta i nye samarbeidskonstellasjoner.

Høyres parlamentariske leder var den eneste som trakk opp det perspektiv at landets muligheter til å møte framtidens utfordringer ville bli alvorlig skadeskutt med den nye regjeringens politikk.

Den interessante observasjon er at det spriker kraftig i synet på den nye regjeringens politiske plattform, og at ingen av opposisjonspartiene tok mål av seg til å aksle ledertrøya for å bygge opp et troverdig alternativ. Ja, Fremskrittspartiet, som ikledde seg denne rollen gjennom hele vårsesjonen og valgkampen, sa rett ut at partiet ikke ville arbeide for å skape allianser, verken fra denne talerstol eller i TV-ruta.

Debatten har vist at Høyre er isolert i sitt dommedagsaktige syn på hvilke skader den nye regjeringens politikk vil påføre oss.

En av de mest interessante delene i Regjeringens politiske plattform er Europapolitikken. Det er behov for en langt mer aktiv politikk for å ivareta Norges interesser i regelverksutviklingen i EU-samarbeidet. Det er behov for

å trekke Stortinget og fagkomiteene i dette hus tettere inn i dette arbeidet, slik at vi på alle fagområder får nærkontakt med de rammer og muligheter EU-samarbeidet legger også på den politikken som skal utøves i dette stortinget.

Det sies i erklæringen at vi skal følge opp gode miljøinitiativer fra EU og ta i bruk det beste i EUs miljølovgivning, også der de ikke omfattes av EØS-avtalen. Det er en erkjennelse av at EU på disse områdene er helt i front når det gjelder å bake miljøhensyn inn i praktisk politikk på område etter område. At dette gjøres gjennom EU-politikk, innebærer at vi får en god miljøpolitikk som gjelder nesten hele Europa.

Ib Thomsen (FrP) [23:03:36]: Ut fra Soria Moria-erklæringen vil den nye regjeringen avskaffe all diskriminering i Norge.

Det er helt klart at det foregår stor diskriminering av dem som bor rundt omkring i Kommune-Norge. Det er store skjevheter i tilbud – fra kommune til kommune – som gis til den enkelte. Det innføres nå over en lav sko eiendomsskatt i kommunene. Etter min mening er dette en skjevdeling og diskriminering på det groveste. Eldresorgstjeneste må bli lovfestet ut fra Fremskrittspartiets forslag, som ligger på bordene, slik at alle eldre kan få det samme tilbudet uansett i hvilken kommune man bor, og ikke bli diskriminert fordi man bor i feil kommune.

Den store utgiftsbelastningen som eiendomsskatt påfører den enkelte i de kommuner som har innført slik skatt – som oftest er det sosialistisk styrte kommuner – er også veldig diskriminerende.

Nå er det viktig at man bor på riktig side av kommunegrensene – med andre ord i en kommune som ikke fører en urettferdig, diskriminerende politikk, og der man er heldig med politikerne, som ikke innfører eiendomsskatt. Rammevilkårene for næringslivet er blitt meget skjeve og diskriminerende med en slik politikk. Slik blir det når dette er opp til hver enkelt kommune og Regjeringen ikke kan gi klare signaler: Er det eiendomsskatt man skal satse på, eller er det andre inntektskilder? Dette er en politikk som Fremskrittspartiet tar stor avstand fra, og Regjeringen må avskaffe også denne diskrimineringen.

Hans Olav Syversen (KrF) [23:05:44]: Representanten Svein Roald Hansen fra Arbeiderpartiet var opptatt av at Kristelig Folkepartis talere visstnok skulle være særdeles begeistret for erklæringen som Stoltenberg-regjeringen har framlagt. Det kan så være. I hvert fall har vi forventninger. Så får vi se når hverdagen kommer og forventningene skal innfris.

Det jeg imidlertid kan si til representanten Svein Roald Hansen, er at vi ikke blir særlig begeistret når vi hører f.eks. statsråd Djupedals beskrivelse av den forrige regjeringens barnehagepolitikk. Djupedal påstod tidligere i dag at Samarbeidsregjeringen ikke var opptatt av kvalitet i barnehagen – etter at den avgåtte regjering har framlagt et budsjett som gir et løft for kompetanse i barnehagene på 50 mill. kr, og etter at vi har fått en ny barnehage lov hvor

kvalitet har fått et eget kapittel, noe som ikke har vært tilfellet tidligere.

Statsråd Djupedal ville imidlertid ikke svare på det han fikk spørsmål om i replikkordskiftet, hvor han heller angrep Kristelig Folkeparti. Han svarte ikke på om Regjeringen vil opprettholde muligheten for barnehager til å gå utover maksimalprisen dersom kvaliteten trues. Når Djupedal ikke svarer på det, bidrar han til en uvisshet, ikke minst for de private barnehagene, når den nye maksimalprisen skal innføres fra 1. januar. Jeg tror Regjeringen vil stå seg på å avklare de forskrifter som følger med maksprisen på dette punkt, så raskt som overhodet mulig.

Dag Ole Teigen (A) [23:07:56]: Det er framleis slik at mange opplever det som vanskeleg å stå fram og fortelje at dei sjølve, eller ein familiemedlem, får behandling for psykiske lidningar. Difor er det framleis viktig å arbeide med haldningane til psykiatrien for å få fram at psykiske lidningar i mange tilfelle kan vere minst like alvorlege som fysiske. Stadig fleire er einige om dette. Det skal vi vere glade for. Dessverre er det ikkje eintydig positivt at fleire får behandling. Det kan også vere eit utslag av at det førebyggjande arbeidet ikkje er godt nok.

Dei arbeidsledige og menneske med låg løn er overrepresenterte blant dei som fell utanfor. Difor er kampen *for* meir velferd, *for* meir fellesskap, *mot* fattigdom og *for* ein meir rettferdig fordelingspolitikk også ein kamp for psykisk helse.

Eg står på denne talarstolen for første gong. Eg trur det er viktig at vi som sit i denne salen, forsøker å representere alle som bur i landet vårt – ikkje berre dei som har stemt på oss, men også dei som ikkje har stemt på oss, og dei som enno er for unge til å stemme.

I fjor var det meir enn 3,5 pst. av barna og dei unge i landet som fekk behandling for psykiske lidningar – 40 000 menneske. Det var ein auke på 17 pst. frå året før, og det var ei dobling av talet frå 1998. Samtidig har vi ikkje fått ein tilsvarande auke i behandlingstilbodet. Over 4 000 står i kø for å få behandling, og ventetida i barne- og ungdomspsykiatrien er dobbelt så lang som ventetida i vaksenpsykiatrien. Det er uakseptabelt, særleg når vi veit at terskelen for å søkje hjelp er høg for mange. Når dei først tek skrittet og vågar å be om hjelp, må dei få den hjelpa dei ber om.

Det nye fleirtalet på Stortinget vil betre tilbodet til menneske med psykiske lidningar. Arbeidarpartiet vil, saman med dei andre gruppene som utgjør grunnlaget for den nye fleirtalsregjeringa, også innføre ein særskild ventetidsgaranti for barn og unge og dermed bidra til at ventetida i barne- og ungdomspsykiatrien blir redusert.

Eg håper at terskelen for å søkje hjelp vil vere lågare – og at ventetida for å få hjelp vil vere kortare – i 2009 enn i dag. Ambisjonane må vere store. Vi må leggje lista høgt – ikkje fordi dette arbeidet er enkelt, men nettopp fordi det handlar om nokre av dei vanskelegaste, viktigaste og mest komplekse problema som finst, nemleg dei problema som ligg på innsida av mennesket.

Per Olaf Lundteigen (Sp) [23:10:56]: For mange forbindes Verdens Handelsorganisasjon, WTO, med store demonstrasjoner og sterke interessekonflikter. Ideologien som i dag ligger til grunn for arbeidet i WTO, nemlig friest mulig flyt av arbeid, kapital, varer og tjenester over landegrensene, møter stadig heftigere motbør internasjonalt fordi et framtidrettet regelverk for internasjonal handel – noe som er nødvendig – må avveie størst mulig økonomisk vekst mot andre viktige samfunnshensyn. Dette vil innebære en nyorientering for WTO, og her er jeg ved mitt første poeng. Den nye regjeringens politikk innebærer en nyorientering i Norges arbeid innenfor WTO. Jeg vil trekke fram noen sitater:

«Regjeringen vil arbeide for å fremme et internasjonalt handelsregime hvor hensyn til miljø, faglige og sosiale rettigheter, matsikkerhet og utvikling i fattige land skal tillegges avgjørende vekt.»

Videre:

«Handelsliberalisering skal kun skje innenfor en ramme hvor man hensyntar fordeling, grunnleggende sosiale standarder, miljø og nasjonal matsikkerhet.»

Og videre at

«WTO-avtaleverket ikke må ta fra fattige land styringsrett og virkemidler som har vært viktige for å utvikle vårt eget samfunn til et velferdssamfunn.»

Og til slutt

«at man i WTO-forhandlingene anerkjenner retten til produksjon av mat for egen befolkning».

Dette er en viktig nyorientering i norsk utenriks handelspolitikk og kan for mange mennesker gi trygghet når denne handelspolitikken må endres.

Det som i det siste har vært mest framme i WTO-forhandlingene, er forslag om reduksjon i tollvernet for norsk produsert og foredlet mat. De foreslåtte reduksjoner i tollvernet på inntil 45 pst. er dramatiske. Det kan bety flere milliarder kroner. Norsk jordbruks og næringsmiddelindustri muligheter for å ta ut priser som står i forhold til norsk kostnadsnivå, vil i stor grad avgjøres av prisene på importvarer.

For en lønsmottaker i byggebransjen vil dette kunne sammenliknes med at tarifflønnen i Norge reduseres fra fire ganger østeuropeisk nivå til to ganger østeuropeisk nivå.

Det er altså klare formuleringer i regjeringserklæringen mot sosial dumping, og det er klare formuleringer i regjeringserklæringen i forhold til inntektsmulighetene innenfor norsk landbruk. Det er betryggende for lønsmottakerne. Det er betryggende for gårdbrukeren.

Regjeringen legger opp til kompensierende tiltak overfor jordbruk og næringsmiddelindustri om WTO-forhandlingene skulle resultere i redusert tollvern. På godt norsk betyr dette bl.a. mer penger over statsbudsjettet til jordbruk og næringsmiddelindustri for å sikre inntektsmulighetene i næringen. Dette er en viktig del av den rødgrønne alliansen.

Tone Merete Sønsterud (A) [23:14:04]: Jeg har med interesse fulgt dagens debatt og merket meg noen innlegg litt mer enn andre. Det har bl.a. kommet kritikk fra Høy-

res leder fordi regjeringen Stoltenberg vil reversere – eller «stramme inn» var vel det uttrykket som ble brukt – arbeidsmiljøloven, og da med en referanse til midlertidige ansettelser. Påstanden fra den borgerlige siden i denne saken har vært at økt adgang til midlertidige ansettelser vil hjelpe de arbeidsløse til jobb. I den forbindelse vil jeg vise til internasjonale forskningsrapporter og OECD-studier som konkluderer med at den påstanden er feil. Det er ikke de arbeidsløse som fyller de midlertidige stillingene. Stort sett er det slik at det er de midlertidig ansatte som går fra den ene midlertidige stillingen til den andre, noe som gjør situasjonen til dem det gjelder, vanskelig, ikke minst økonomisk. De har dårligere lønn, de får ikke lån, de har mer uregelmessig arbeidstid, og de får dårligere tilbud om etter- og videreutdanning, bare for å nevne noe. Økt adgang til midlertidige ansettelser er ikke til fordel for dem som er arbeidsløse. Derimot er det utvilsomt en fordel for arbeidsgivere, som kan erstatte fast ansatte med rettigheter med midlertidig ansatte uten rettigheter, med alt det det innebærer for hver enkelt. Det er jo heller ikke slik at det blir flere arbeidsplasser i Norge bare fordi man åpner for mer midlertidige ansettelser. Arbeidsplassene er der uansett, det er bare snakk om hvilket ansettelsesforhold man faktisk skal ha.

En reversering av arbeidsmiljøloven og tjenestemannsloven, som omhandler mye mer enn problemer med midlertidige ansettelser, noe som også representanten Per Rune Henriksen var inne på, bl.a. dette med arbeidstid og stillingsvern – i tillegg vil jeg også nevne tilsettingsordningene i staten – er riktig og viktig. Det er viktig for landets arbeidstakere, det er viktig for dem som skal inn på arbeidsmarkedet, og det er bra for trepartssamarbeidet i norsk arbeidsliv, som igjen er viktig for hele samfunnsutviklingen.

Hans Frode Kielland Asmyhr (FrP) [23:16:39]:

Den nye regjeringen har lagt vekt på både i erklæringen fra Soria Moria og i statsministerens innlegg om den nye regjeringens politiske plattform at næringspolitikken skal bli et av de områdene som denne regjeringen vil satse ekstra på. Det er bra, men jeg skal love at Fremskrittspartiet skal følge svært nøye med på hva Regjeringen her vil foreta seg. Vi vil svært raskt stille krav til målbare resultater innen næringspolitikken. For dersom Regjeringen virkelig mener noe med at vi skal bli en av de ledende, innovative, dynamiske og kunnskapsbaserte økonomier i verden, som det står i Soria Moria-erklæringen, må vi starte med én gang. Vi må fra ord til handling, og vi må ha et hovedfokus på verdiskaping, ikke på forbruk – og det siste kan være interessant, hvordan den nye finansministeren skal håndtere akkurat den delen.

Ett av de viktigste virkemidlene i næringspolitikken er å investere i samferdsel, og da spesielt innen veisektoren. Her er det behov for et kjempeløft over hele landet. Heller ikke her har vi noen tid å miste. Som representant fra Akershus kjenner jeg godt til hvor håpløs samferdselssituasjonen i vår del av landet er. Situasjonen i landets mest tettbygde strøk er så ille at næringslivet fra hele landet etterspør betydelige investeringer i Akershus og Oslo.

Min oppfatning er at dersom denne regjeringen skal oppnå en vellykket næringspolitikk, vil det være avgjørende hvilke grep den vil gjøre innen samferdselssektoren. Mine forhåpninger til den nye regjeringen er imidlertid ikke så store på dette området. Grunnen til det er at regjeringspartiene lokalt i Akershus ikke viser noen vilje til å gjøre helt nødvendige investeringer innen veisektoren. Regjeringspartiene ser tydeligvis ikke de lange køene som alle andre ser, og som stjeler tiden fra folk. Regjeringspartiene ser tydeligvis ikke det stadig økende antall bomstasjoner som alle andre ser, og som stjeler pengene til både folk og næringsliv.

Når regjeringspartiene lokalt ikke ser at helt nødvendige investeringer må gjøres, tviler jeg på om regjeringspartienes kolleger i Regjeringen – og i denne sal – er i stand til å se det som alle andre ser.

Mitt spørsmål er: Når kommer E18, når kommer E6 gjennom Eidsvoll, og når kommer rv. 22? Dette er spørsmål som folk i Akershus krever et raskt svar på – og umiddelbar handling.

Tove Karoline Knutsen (A) [23:19:55]: Regjeringen har gitt et løfte om et kulturløft. Mange tidligere regjeringer har snakket varmt om kultur, men for første gang er det knyttet klare økonomiske premisser til det løftet man nå vil ta på dette feltet. Fram til 2014 skal avsetningene til kultur øke, slik at kulturbudsjettet innen det årstallet har kommet opp i 1 pst. av statsbudsjettet.

Trenger vi en slik satsing? Er det ikke slik at et stadig større og mer offensivt kulturmarked allerede gir oss det vi etterspør – gir oss den valgfriheten vi alle ønsker oss? Begrunnelsen for en sterk offentlig kulturpolitikk kan gis langs mange linjer. Den ene handler om et lite lands skjøre språklige og kulturelle arv som må ivaretas og utvikles i samspill med den globale kulturarena vi i dag med selvfølgelighet forholder oss til.

Det andre handler om mangfoldet, et mangfold som en god og sterk offentlig kulturpolitikk er et uovertruffent verktøy for. Skal vi ha rom for både tradisjon og avantgarde, for de brede og smale kulturuttrykkene, er en offensiv kulturpolitikk, slik kulturløftet legger opp til, den riktige måten å gjøre det på.

Det tredje handler om betydningen av å ha sterke kunst- og kulturmiljøer over hele landet. Det er noen som mener at fordi vi er så få, bør vi sentralisere kulturlivet mer. Jeg mener tvert imot. Nettopp fordi vi er så få, må vi sørge for å ha sterke kulturmiljøer, med små og store sentra for kulturell verdiskaping – over hele landet. Det gir mangfold og variasjon. Det gir oss kunstnere som både er lokale og globale – som en Mari Boine, samisk kunstner fra Porsanger, som den ene kvelden opptre på samfunns huset i Polmak og kvelden etter inntar salongene i Paris, eller Jon Fosse, vestnorsk og nynorsk forfatter, som er like aktuell på vestlandske teaterscener som i Europas storbyer, eller samtidskunstnerne i gruppa Pikene på Broen i Kirkenes, som i lang tid har drevet aktiv nordområdepolitikk med utstrakt samarbeid østover, hvor alle som vil, kan se at der forhandlingsrommenes logikk kommer til kort, der overtar kunsten.

Forfatteren Astrid Lindgren ble på sine gamle dager spurt om hva som skal til for å skrive såne fantastiske bøker som hun gjorde, langt opp i voksen alder. Lindgren svarte at hun alltid hadde «en sorts lekfullhet inför livet». Og jeg tror det kan være et godt råd til oss som folk og nasjon. En sterk kunst- og kultursatsing gir vekst til og tar i bruk leken, fantasien, nysgjerrigheten og kreativiteten, som igjen er det beste grunnlaget for den verdiskapingen vi trenger for å bygge et godt samfunn for alle.

Borghild Tenden (V) [23:23:23]: Satsing på konkurransedyktig infrastruktur for miljøvennlig og ressursbesparende gods- og persontrafikk var viktig for Venstre i regjering. Dette vil etter vårt syn også være en viktig nasjonal oppgave i årene framover.

Venstre har lagt vekt på miljøvennlig bytransport med redusert bilavhengighet, økt satsing på kollektivtrafikk og høyere tempo i utbygging av jernbane i storbyområdene. Ikke minst er det avgjørende med en forbedret kollektivsatsing i østlandsområdet. Innsatsen må rettes mot å dempe veksten i bilbruken og satse stort på kollektivtransport. Venstre gikk derfor inn for en kraftig økning i bevilgningene til kollektivtrafikk og jernbane i forrige stortingsperiode. Ett av virkemidlene er konkurranseutsetting i jernbanesektoren. Selv NSBs direktør Einar Enger har flere ganger satt ord på at NSB støtter konkurranse på jernbanen. Det er på det rene at konkurranse gjør at NSB drives mer effektivt. Vi ser at det virker. NSB driver stadig bedre og mer effektivt samtidig som antall reisende øker og prisene har vært holdt nede.

Gjøvikbanen er et godt eksempel der NSB vant anbudet med over 30 pst. bedre tilbud til over 10 pst. lavere pris enn de selv tok for å kjøre strekningen tidligere. Det vil være trist for den stadig økende andel togreisende dersom den nye regjeringen vil omgjøre konkurransen på Gjøvikbanen, noe som NSB selv ønsker. Videre vil det være et tap med tanke på et bedre og billigere jernbane- og kollektivtilbud dersom den nye regjeringen vil stoppe videre konkurranse og NSB fratras et godt og effektivt virkemiddel som de selv ønsker å benytte. Dette rammer kun tilbudet til de togreisende. Jeg synes på vegne av de kollektivreisende at det er trist hvis den nye regjeringen velger en dogmatisk linje som går på bekostning av bedre og billigere tilbud til oss.

Det har stadig kommet påstander om at konkurranseutsettingen koster mer enn det gir. Dette var i alle fall gjennomgangstonen fra de rød-grønne i valgkampen. Representanten Schjøtt-Pedersen nevnte dette også i sitt innlegg i dag, og det er grunnen til at jeg tok ordet her i dag. Dette stemmer nemlig ikke. Prosessen rundt Gjøvikbanen har kostet et par millioner kroner, mens innsparingen er på over 10 mill. kr. Nå er grunnarbeidet uansett gjort, så den innsparingen vi ser på en liten bane, vil trolig være langt større hvis store strekninger også settes ut. Det er derfor trist dersom den nye regjeringen stopper dette arbeidet som åpenbart har kommet togreisende til gode i form av bedre tilbud og lavere priser. Jeg venter i spenning på hva som vil skje!

Åge Starheim (FrP) [23:27:01]: Miljøaktivistar har alltid vore aktive i ei rolle som lobbyistar. No kan det sjå ut som om deira fremste sympatisørar har kome inn i Regjeringa, og det bekymrar meg sterkt. Som representant for Framstegspartiet og distriktsfylket Sogn og Fjordane er eg redd for at dette kan kome til å skape vanskar for tre viktige næringer i mitt fylke, nemleg havbruk-, turist- og transportnæringane. Er det noko desse næringane ikkje treng, er det fleire vernerestriksjonar. Dette vil eg som framstegspartirepresentant frå distriktsfylket Sogn og Fjordane slåst imot.

Havbruksnæringa, som er særdeles viktig for mitt fylke, slit no på grunn av allereie innførte vernerestriksjonar for våre fjordar. Kysten er avhengig av vekst i denne næringa for å kunne eksistere, ikkje minst på grunn av reduksjon i den tradisjonelle fiskerinæringa. Ut frå dei signala som er komne frå den nye regjeringa, er eg engsteleg for at det vert ytterlegare vern, i staden for det som næringa aller helst bør få, nemleg noko som vi i Framstegspartiet har slåst for, mindre vern og færre restriksjonar, slik at næringa kan vekse og verte til nytte og gagn for distrikta langs vår lange kyst.

Den same frykta har eg for turistnæringa. Denne næringa har vore og er av stor betydning for busetnaden i mitt fylke. Tidlegare var dei utanlandske turistane stort sett nøgde med å stå på båtdekk og sjå utover fjord og fjell. No vil dei ha oppleving i form av å kome seg i land og ut i vår vakre natur. Restriksjonar som landskapsvern, forbod mot motorisert ferdsel i utmark og bruk av helikopter hindrar dette. I Sverige har dei innsett betydninga av ei positiv haldning til motorisert ferdsel i utmark, knytt opp mot turistnæringa. Dette har skapt nødvendig og ønskt resultat. Her ligg det eit betydeleg vekstpotensial også for vårt land. Dette vekstpotensialet kan verte skusla bort, ikkje av realistiske grunnar, men av politiske prinsipp.

Transportnæringa har også stor betydning for at vi skal ha eit aktivt og berekraftig næringsliv. Denne næringa slit på grunn av høge miljøavgifter på drivstoff og bompengar. Skal konsern som Lerum og Domstein, og for så vidt resten av næringslivet, overleve i framtida, må det kome reduksjonar i form av lågare avgifter.

Eg vonar trass i tidlegare svar i dag frå kommunalministeren at Regjeringa snarast syter for reduksjon av drivstoffavgiftene, slik at viktige arbeidsplassar i mitt fylke og i heile landet kan reddast.

Truls Wickholm (A) [23:29:57]: Arbeidsledigheten i Norge er på et meget høyt nivå. Det er alvorlig for Norge som samfunn. Men de som merker arbeidsledigheten hardest, er selvfølgelig de personene og de familiene som er direkte rammet av ledighet. Bondevik II-regjeringen har etter min mening ikke gjort nok for å legge forholdene til rette for å få folk tilbake i arbeid.

Den rød-grønne regjeringen har et stort ansvar for å skape et arbeidsliv med plass til alle og å sørge for at flere i Norge kan leve av sin egen inntekt. Selv om all ledighet må bekjempes, vil jeg særlig trekke fram hvor viktig det er å gjøre noe med ledigheten blant ungdom under 25 år.

Denne er dobbelt så høy som den generelle ledigheten i landet. Det er et kjempedårlig signal vi sender til ungdom når den første beskjeden de får fra arbeidslivet, er at det ikke er bruk for dem. Altfor mange unge går rett fra utdanning og ut i ledighet.

Vi har med vår flertallsregjering en unik mulighet til å føre en helhetlig og langsiktig politikk for å få ungdom ut i jobb. Ungdomsgarantien som gir alle under 25 år rett til arbeid, utdanning eller opplæring, er noe av det mest håndfaste som innføres av den nye regjeringen.

Der Samarbeidsregjeringen trodde at de kunne få flere i arbeid ved å kutte i arbeidernes rettigheter, tror vi derimot at vi må ha trygge og forutsigbare rammer for arbeidsfolk, på samme måte som flertallsregjeringen vil gi trygge og forutsigbare rammer for næringslivet.

Jeg mener allikevel at det viktigste er det som skrives i Soria Moria-erklæringen om at vi i Norge skal skape en av de mest ledende innovative, dynamiske og kunnskapsbaserte økonomier i verden på de områdene der vi har fortrinn. Og skal vi få det til, må vi satse på kunnskap. Satsing på utvikling av ny kunnskap og forskning er noe av det beste vi kan gjøre med tanke på framtiden. Norge ligger nå på jumboplass når det gjelder satsing på forskning. Derfor er jeg veldig glad for at vi har forpliktet oss til å øke forskningsinnsatsen slik at vi bruker 3 pst. av BNP på forskning innen 2010, og at vi skal øke bevilgningene til grunnforskningen. Alt dette, sammen med en aktiv næringspolitikk og flere hender til sykehus, omsorg, skoler og barnehager, vil være det som gjør at vi kan levere når det gjelder jobb nr. 1: å få hele folket i arbeid.

Christian Tybring-Gjedde (FrP) [23:32:48]: Fremskrittspartiet registrerer at Regjeringen ønsker å reversere de skattelettelsene som ble gitt for inneværende år, samt de skattelettelsene som den avgåtte regjeringen har foreslått for 2006. Ikke minst merker vi oss at en regjering som i klare ordelag har lovet det norske folk å prioritere de svakest stilte, heller ikke ønsker å opprettholde skatteforslag som kommer dem med lavest inntekt til gode.

I valgkampen ble det fra de rød-grønne partiene til det kjedsommelige gjentatt at Samarbeidsregjeringen og Fremskrittspartiet hadde gitt gigantiske skattelettelser til dem som har mest fra før. Over 23 milliarder var tallet som ble brukt. Dersom det forholder seg slik, er det noe snodig at den rød-grønne regjeringen tviholder på de skattelettelsene den selv hevder har gått til dem som har mest fra før, mens den samtidig velger å droppe skattelettelsene som gagnar dem som har minst fra før.

Den rød-grønne regjeringserklæringen viser en grenseløs tro på det offentlige evne til å løse menneskers utfordringer. Riktignok nevnes det at mennesket er samfunnets største ressurs, men budskapet er ikke til å misforstå. Det offentlige rolle i menneskers liv skal økes, og enkeltmenneskets evne og frihet til å fatte egne valg nedvurderes. Dette er et samfunnssyn og et syn på enkeltmennesket som Fremskrittspartiet ikke deler.

Fremskrittspartiet ser med bekymring frem mot fire år hvor hver enkelt borger skal få innskrenket frihet til å disponere sine egne penger, og hvor disse heller skal inndras

av det offentlige for videre distribusjon til formål definert av politiske besserwissere. Dette viser en grunnleggende mistro til menneskers evne til å fatte egne valg og styre eget liv. Erfaringen viser også at det ikke blir mer velferd av en slik politikk, men mer byråkrati, mer administrasjon og enda mer politikerforakt.

Regjeringens uttalte ambisjon er å fjerne all fattigdom i Norge. Regjeringen ønsker mer konkret å bevilge seg ut av fattigdommen. Sannheten er imidlertid at Regjeringen gjennom sin erklæring vil gjøre stadig flere avhengig av offentlige overføringer og på den måten gjøre en større andel av Norges befolkning til klienter. I et land hvor en stadig større andel av befolkningen har sin hovedinntekt fra offentlige overføringer, ønsker altså Regjeringen enda mer av det samme. Gjennom økte skatter, mindre frihet for enkeltmennesket og økt byråkrati skal ansvaret for egen livssituasjon pulveriseres ytterligere og overlates til politikere. Dette er en samfunnsutvikling Fremskrittspartiet vil motarbeide.

Et av de klareste signalene som den rød-grønne regjeringen har gitt, er liberalisering av innvandringspolitikken. Antall kvoteflyktninger fra FN skal økes, med dertil tilhørende familiejenforeninger, samtidig som det generelle grunnlaget for opphold i Norge skal mykes opp. Samtidig varsler Regjeringen ingen tiltak som kan begrense den økende tendensen til at ikke-vestlige innvandrere henter sin ektefelle i opprinnelseslandet. Konsekvensen av dette er at det årlige antall nye ikke-vestlige innvandrere vil øke betydelig fra dagens allerede høye nivå på 12 000–15 000 mennesker i året. Til tross for at det er tverrpolitisk enighet om at vekslende regjeringer ikke har lyktes med integrering av ikke-vestlige innvandrere, velger altså den nye regjeringen å øke antallet.

Regjeringen øker altså med vitende og vilje risikoen for større kulturelle og religiøse konflikter, samtidig som de paradoksalt nok øker antall fattige i landet, slik tallene fra Statistisk sentralbyrå gjengitt i dagens utgave av Aftenposten viser. At heller ingen andre land har lyktes med sin integrering og derfor strammer inn, bekymrer åpenbart ikke regjeringen Stoltenberg. Ikke en eneste oppgave er åpenbart for stor for en sosialistisk velferdsstat med store vekstambisjoner.

Jan Petersen (H) [23:36:33]: Denne debatten har naturlig nok først og fremst dreid seg om hva man regner med skal skje, og hva man ønsker skal skje. Den nye regjeringen har ikke sittet i mange dagene og har ikke fått utført mye ennå. Det er derfor ikke mulig å teste ut i hvor stor grad det blir slik i virkeligheten. Så Regjeringen skal ønskes lykke til med muligheten for å gjennomføre det de ønsker å gjøre.

Men på ett punkt er de allerede i ferd med å gjennomføre. Det er på WTO-området, og på det området øker nå forvirringen. Landbruksministeren kom i skade for å gi det inntrykk at den sittende regjering gav mindre enn den forrige. Det er ikke riktig. Det den forrige regjeringen gjorde, var å klarlegge i forhold til Stortinget posisjoner når det gjelder markedsadgang. Dette har den sittende regjering, så vidt vi har oppfattet det etter de orienteringer

vi har fått, lagt til grunn og akseptert, men i tillegg har altså den sittende regjering gitt noe på internstøtte. Det synes jeg er veldig bra, for jeg tror man fant det riktige tidspunktet å gi dette på. Det er bare det at da kan ikke landbruksministeren gå rundt og si at man gir mindre. Nei, man gir mer: alt det Bondevik-regjeringen gav, pluss internstøtten. Det er bra, og det bør man vedstå seg. Jeg skjønner jo at for et parti som bygde seg en enorm fallhøyde for bare halvannen uke siden, er det nå å snu 180 grader og ha ryggen rett samtidig ikke lett, men det synes jeg faktisk at man skal.

Det andre jeg har lyst til å si, var det Lundteigen som satte meg på. Hvis det nå er slik – og det er det selvfølgelig – at man på Soria Moria er blitt enig om alt det Lundteigen refererte til, har jeg et spørsmål til landbruksministeren. Det er: Betyr det nå at Regjeringen raskt vil komme tilbake til Stortinget med endrede posisjoner i forhold til Hongkong-møtet? Vurderer han det slik at det er nødvendig? Vurderer han det slik at det kommer til å være greit i forhold til G10-landene? Og hvilken form og hvilket tidspunkt vil han i så fall velge for denne nye gjennomgangen?

Eirin Kristin Sund (A) [23:39:05]: Folket har nå talt ved valg, og vi har fått en flertallsregjering og et nytt og spennende tyngdepunkt i norsk politikk. Jeg og mange med meg vil berømme Senterpartiet, SV og mitt eget parti, Arbeiderpartiet, med ledelsene i spissen, for viljen, evnen og ikke minst det harde arbeidet for å få dette til. En gav folket muligheten til å velge et rød-grønt flertall og en ny kurs, og slik ble det.

Det er klare verdier som har stått sentralt hos alle de rød-grønne partiene i alle år, som er overordnet i plattformen, nemlig fellesskap og rettferdighet. Det er verdier som gir enkeltmennesket trygghet, og som dermed gir enkeltmennesket frihet til å leve gode liv. Det er verdier som gir alle folk, uansett lommebok, en ny og god hverdag. Og vi i det rød-grønne flertallet på Stortinget gleder oss stort til å ta fatt på dette arbeidet sammen med Regjeringen.

Så er det utrolig godt å lese plattformen og høre statsministeren og finansministeren i dag slå så tydelig fast at det ikke skal være fattigdom i verdens rikeste land, og at en skal komme med en helhetlig plan mot fattigdom, der de som kan det best, også skal høres. Like godt er det å se at en skal ha høyt i fokus bekjempelse av fattigdom og nød internasjonalt, og at en skal arbeide aktivt for en bærekraftig utvikling. Dette har vi alltid ment, men nå er vi i flertall og har mulighet til å sette dette ut i livet.

Da må det klinge rart i ørene på folk og fortone seg som et paradoks at flere sentrale Høyre-representanter her i dag sier at de rød-grønne kommer til dekket bord, når en vet hva slags jobb som venter, og ikke minst når en vet hva tusener av folk kjenner på kroppen hver eneste dag. Mange av dem som kjenner dette på kroppen, er folk som bare har kunnet drømme om et dekket bord, eller bare det å sitte ned og ha noe på bordet i det hele tatt. Derfor synes jeg også det er meningsløst med en debatt om definisjonen på fattigdom, som enkelte representanter i opposisjonen bedriver. En burde heller være opptatt av hva slags tiltak en

skal iverksette. Det er i alle fall det vi i de rød-grønne partiene og vår regjering er opptatt av.

Så gleder plattformen og erklæringen kulturhjentene veldig. Vi sier at kultur er ett av satsingsområdene. Vi sier at kultur ikke bare er kakepynt, men at det er noe som er livsnødvendig. Derfor til slutt: Det som representanten Solberg sa tidligere i dag, at en rød-grønn regjering vil bli en regjering for de tapte muligheter, er ikke rett. Nei, tvert imot vil det være en regjering for å ta opp og se alle muligheter som andre har mistet på veien, eller har spasert rett forbi uten å se seg tilbake.

Alf Ivar Samuelsen (Sp) [23:42:37]: Regjeringserklæringen, som vi debatterer i dag, har et iallfall for Senterpartiet betydelig kapittel. Det er meldingen om at man ønsker å føre en ny og helhetlig fiskeripolitikk, en fiskeripolitikk som skal gi nasjonal råderett og styring over våre marine ressurser og våre havområder. I denne erklæringen står det at man skal jobbe intenst for å stanse det ureglementerte fisket i Barentshavet, vi skal trekke opp en nasjonal strategi for utvikling av denne viktige næringen, fiskeriressursene skal ikke privatiseres, og det skal innføres rekrutteringskvoter for å råde bot for en situasjon der unge mennesker praktisk talt fullstendig er stengt ute fra å delta og komme inn i dette fisket. Vi ønsker en desentralisert mottaksstruktur. Det ønskes en fornyelse av kystfiskeflåten med et eget program, og det ønskes en offisiell kvalitetsmerking av norske fiskeprodukter. Det vil fremme kvalitet framfor volum og gi fiskerinæringen mulighet for å ta mer ut av markedet. Dette bare for å nevne noen av de viktige momentene som står i erklæringen.

Hvorfor er dette nødvendig? Vi har bak oss en periode som er karakterisert ved at man har gått i gang med en privatisering av en allemannsrett. Det har ført til en sentralisering av eierrettigheter, en sentralisering av mottaksapparatet og en fokusering på volum framfor kvalitet. Dette er en trussel mot og en svekking av mange kystsamfunn, og vi ser tendenser til islandske tilstander, med kvoter pr. år. Derfor ønsker vi og ser behov for å sette ned et hurtigarbeidende utvalg som ser på og evaluerer den nåværende fiskeripolitikken og de konsekvenser den har hatt. Senterpartiet håper at denne bebudede gjennomgang av fiskerisektoren vil gi anledning til en bred debatt i denne sal om landets nest viktigste næring, som har et potensial til å bli en framtidig bærende næring.

Jorodd Asphjell (A) [23:46:34]: Vi har lagt bak oss en lang valgkamp, hvor grunnleggende fellesverdier som helse, omsorg, utdanning og arbeid til alle har vært gjennomgangstema i den politiske debatten. Denne verdidebatten ble satt opp mot høresidens skattelettelser og privatisering av fellesskapets velferdstjenester. Det gav velgerne mulighet til å velge mellom klare, politiske alternativer i norsk politikk, hvor en på den ene siden hadde borgerlige partier som ønsket et mer markedstilpasset helse- og omsorgstilbud, og hvor våre fellesskoler skulle privatiseres.

Vi har under Bondevik-regjeringen fått langt færre hender til å gi våre eldre en trygg og god eldreomsorg. Vi

har sett at mange industriarbeidsplasser har gått tapt, og at mange har stått uten fast inntekt til å forsørge både familien og seg selv med. Velgerne ønsket en annen kurs. De ønsket en regjering som ville gi tilgang til gode og likeverdige helse- og omsorgstjenester, og en fellesskole der alle skulle få muligheten til å utvikle egne evner fra eget ståsted.

Den politiske plattformen som nå er lagt fram av den nye regjeringen, har innfridd de forventningene som velgerne hadde. 5,4 milliarder mer i frie midler til kommunesektoren vil komme godt med når våre folkevalgte rundt om i landet skal legge sine budsjetter og planer for en bedre og tryggere eldreomsorg og en fellesskole for alle. I motsetning til Fremskrittspartiet har vi tro på at våre folkevalgte i alle landets kommuner evner å legge til rette for disse fellesverdiene. Det er ikke slik at all sunn fornuft er samlet i denne salen.

Garantien om at ingen lokalsykehus skal legges ned, og at en skal opprettholde et desentralisert sykehustilbud som sikrer nærhet til akuttfunksjoner og fødetilbud, er tatt imot med stor glede rundt om i landet og ved våre lokalsykehus i Trøndelag. Styrking av sykehusenes økonomi, slik at flere pasienter behandles og ventetida reduseres, vil gi bedre kvalitet i våre sykehus og for pasientene.

Skal St. Olavs Hospital i Trondheim og andre regionalsykehus kunne innfri de forventningene en har med tanke på kvalitet i behandlingen og kort ventetid, må hele investeringsregimet for helseforetakene gjennomgås, slik at en kan finne gode løsninger for utbygging uten at pasienttilbudet rammes.

Skattelette har vært gjennomgangstema i denne debatten, der den ene representanten etter den andre fra de borgerlige partiene har uttrykt stor bekymring for hvor skatteøkningen skal komme. De siste fire årene har vi sett en kraftig økning av skatt på sykdom gjennom økte egenandeler. Det er derfor godt å se at den nye regjeringen vil redusere egenandeler på helsetjenester og holde dem på et lavt nivå. I motsetning til den forrige regjeringen viser den nye rød-grønne regjeringen vilje til å satse på et sterkt offentlig velferdstilbud, ved å gi alle muligheter og trygghet – det mest grunnleggende i vårt velferdssamfunn.

Jeg er helt enig med statsministeren i at det er moderne og framtidsrettet politikk.

Solveig Horne (FrP) [23:50:09]: Det var med glede jeg leste i regjeringserklæringen at de tre partiene har innsett at styrking av kriminalomsorgen er den største utfordringen i straffesystemet. Når en så leser den tidligere regjeringens budsjettinnstilling og ser den lave satsingen på fengsel og nye fengselsplasser, ser Fremskrittspartiet fram til at den nye regjeringen skal legge fram sin tilleggsproposisjon og følge opp regjeringserklæringen på dette punkt.

I erklæringen står det at en konkret skal utarbeide en plan for avvikling av soningskøene, og en vil bygge flere fengsler og utvide soningskapasiteten i de eksisterende fengsler. Men det er en strofe fra en sang som slår meg når jeg leser regjeringserklæringen om utvidelse av bruken av samfunnsstraff:

«Slipp fangene fri, det er vår!»

Mange av oss trodde det var en spøk da SV gikk rundt i valgkampen og foreslo hjemmesoneing for kriminelle. Men vi ser nå at de har fått mye gjennomslag.

Regjeringen vil utvide bruken av samfunnsstraff, heter det i erklæringen. Det er selvmotsigende at en skal styrke kriminalomsorgen og samtidig utvide bruken av samfunnsstraff. Dette rammer offeret dobbelt opp. Kommer denne utvidede bruken av samfunnsstraff til å gå på bekostning av mer satsing på forebygging, mer politi og bygging og drift av våre fengsler? Det gjenstår å se. Fremskrittspartiet kommer til å ta sterk avstand fra utvidet bruk av samfunnsstraff for grove forbrytelser og sedelighetsforbrytelser.

Under behandlingen av den nye straffeloven gikk Arbeiderpartiet og SV inn for at unge lovbrøyttere skulle kunne få samfunnsstraff også for grove voldsforbrytelser og for sedelighetsforbrytelser. Hvem skal definere dette? Representanten Anne Marit Bjørnflaten snakket om TV-aksjonen på søndag og om alvorlige forbrytelser som blir begått overfor kvinner både ute i verden og i Norge. Det er disse kriminelle Arbeiderpartiet, SV og Senterpartiet vil skal sone samfunnsstraff.

Hvem er det som skal ivaretas her? Er det den kriminelle, eller er det offeret? Det er nå på tide at justispolitikerne i dette landet tar seg en tur hjem til familiene som er ofre for forbrytere, og ikke bare reiser rundt om i fengsler for å se hvor tøft de som er der, har det.

Å utvide bruken av samfunnsstraff er en hån mot offeret, og det strider mot folks rettsoppfatning. Fremskrittspartiet vil satse på forebygging, mer penger til politi, flere fengselsplasser og penger til drift av disse.

Vi må i de neste fire årene sette vår lit til at det er Senterpartiet som får gjennomslag hos SV og Arbeiderpartiet i samfunnsstraffdebatten. I Senterpartiets stortingsprogram heter det at de vil ha strengere straffeutmålinger i saker som omhandler grov vold, kriminalitet og overgrep mot barn. Jeg tolker Senterpartiet slik at de er uenig med de to øvrige regjeringspartiene, som sier at de skal utvide bruken av samfunnsstraff når det gjelder grov vold og sedelighetsforbrytelser. Utvidet bruk av samfunnsstraff er ikke strengere straff. Å bli et offer er noe en blir ufrivillig, men det å begå en kriminell handling er noe du selv velger å gjøre.

Endre Skjervø (FrP) [23:53:37]: I valgkampen lovte de rød-grønne partiene og deres toppkandidater i Nord-Trøndelag at rovdyrpolitikken skulle opp til ny behandling. I Nord-Trøndelag har vi de siste årene vært sterkt plaget med spesielt bjørn og nå også ulv. Faktisk har det vært så ille at flere og hele bygdesamfunn etter hvert er fraflyttet. Flertallets politikk har ført til at bl.a. Lierne kommune nå så å si er ferdig omstilt fra sau til bjørn. Spesielt Senterpartiets kandidater var i valgkampen meget klare på at de ikke støtter dagens rovdyrpolitikk, og at de ville støtte Fremskrittspartiets forslag i Stortinget om å ta opp rovdyrpolitikken til ny behandling.

I Trønder-Avisa 7. september kunne vi se at ordfører Bård Langsåvold kom med en kraftsalve og påstod at:

«Situasjonen er helt ute av kontroll.»

I dagens utgave av Namdalsavisa sier ordfører Arnodd Lillemark at både han og innbyggerne er holdt for narr av forvaltning og forskere de siste 20 årene. Han sier videre at han opplever det samme nå igjen, når en ulv er i ferd med å etablere seg i kommunen. Situasjonen er med andre ord meget betent, og det er stor frustrasjon.

Når Regjeringen sier at den vil føre en aktiv landbrukspolitikk som vil føre til bosetting og sysselsetting, henger det ikke sammen. Dette ser man helt klart i Nord-Trøndelag, hvor de som driver med utmarksnæring, gir opp som følge av dagens rovdyrpolitikk. Arbeiderpartiets første kandidat og nåværende statsråd Bjarne Håkon Hanssen lovet i debatter å ta opp rovdyrproblematikken i regjeringsforhandlingene. Det er også gjort. I hvert fall kan vi se av Soria Moria-erklæringen at man har vurdert problemstillingen. Konklusjonen er ifølge erklæringen at de økonomiske støtteordningene skal forsterkes, ja sågar økes betydelig, samtidig som lokal kunnskap i større grad skal vektlegges. Det er positivt.

Samtidig er det dessverre slik at de løftene som ble gitt om å ta opp kjernen i problemet, nemlig bestandsmålene, ikke følges opp. I erklæringen står det at bestandsmålene skal vurderes ut ifra effekt på beiting, beitedyr og på livskvalitet for folk i rovdyrutsatte områder. Samtidig understrekes det at forliket i Stortinget om rovdyrpolitikken i 2004 legges til grunn og følges opp på alle nivåer. Problemet er rett og slett at det er altfor mange rovdyr i den norske naturen. Men på toppen av det hele har man bestemt seg for at man skal øke bestanden betydelig utover eksisterende stammer.

Det å kompensere for økonomiske tap er viktig, men det løser ikke problemene. Stadig flere av de få som fortsatt driver med utmarksnæring i Nord-Trøndelag, sier nå klart ifra om at nok er nok, og at de gir opp. Dette kan ikke fortsette, og jeg må si at jeg ikke er direkte imponert over hva de rød-grønne partiene er blitt enige om. Jeg hadde også større forhåpninger til de nordtrønderske kandidatene fra både SV, Arbeiderpartiet og Senterpartiet etter de løftene som ble gitt i valgkampen.

Statsråd Terje Riis-Johansen [23:56:52]: WTO-prosessen baserer seg på tre pilarer: eksportsubsidier, markedsadgang og internstøtte. Eksportsubsidier, og spørsmål knyttet til det, ble i praksis avklart i Genève 31. juli 2004. Så fremmet Bondevik II-regjeringen forslag om nye posisjoner på markedsadgang for halvannen uke siden, og det ble fremmet nye posisjoner på internstøtte denne uken. Av de tre pilarene tror jeg alle i denne sal er enige om at posisjonene knyttet til markedsadgang er de som i størst grad påvirker mulighetene for en offensiv landbruks- og distriktspolitikk i framtiden. De posisjonene som ble fremmet på det området, vil i praksis bety en reduksjon i prisnivået i Norge på i overkant av 3 milliarder kr. Det betyr at grunnlaget for å beregne skjermingsstøtte som ligger i Gul boks, reduseres tilsvarende. Når det reduseres tilsvarende, betyr også det at det er mer luft i den boksen i forhold til å ta eventuelle kutt i Gul boks på skjermingsstøtten. Det betyr at de posisjonene som den

nye regjeringen framla, og som er oversendt og som det nå forhandles om med G10-landene, er av en helt annen karakter enn de posisjonene som ble presentert tidligere. Det er derfor ikke riktig, som det ble sagt av andre her, at de posisjonene er mer alvorlige enn dem som tidligere er fremmet.

Når det gjelder spørsmålet fra representanten Petersen om endrede posisjoner, gav jeg et klart svar på det i replikkrunder tidligere i dag.

Inge Ryan (SV) [23:58:48]: I en replikkveksling i dag uttalte Inge Lønning følgende:

«Jeg har registrert at den nye regjering flagger det nasjonale høyt. Det er veldig lenge siden noen norsk regjering i sin regjeringsplattform har brukt «nasjonal» som et entydig honnørord. Det går kanskje an å returnere til det regjeringspartiet som Ryan nå er blitt parlamentarisk leder for, siden det er det eneste av partiene som bruker ordet «sosialistisk» i sitt navn, at kanskje er det et tankekors at akkurat et sosialistisk parti er så enormt opptatt av det nasjonale og de nasjonale særinteresser, for i hvert fall historisk, når vi snakker historie, er jo kombinasjonene av ordene «nasjonal» og «sosialisme» ikke akkurat det som har vært mest vellykket i historiens løp.»

Jeg synes det er skuffende at en slik karakteristikk av et parti og en slik antydning om et parti kommer fra Høyre, ikke minst at det kommer fra en så erfaren representant som Inge Lønning, som har vært visepresident i Stortinget, og som nå er president i Lagtinget. Det er svært overraskende at han velger å legge seg på et slikt debattnivå.

Jeg må si at jeg håper at dette ikke er noe som vil gjenta seg, at det blir en vanlig form fra Høyre å karakterisere partier og komme med slike antydninger, når vi skal ha seriøs debatt i vår nasjonalforsamling.

Lars Sponheim (V) [00:00:47]: Vi nærmer oss – kanskje – slutten på en lang dags debatt. Det er ikke så lett å oppsummere en debatt som omfatter så mye som denne, men jeg vil gi uttrykk for at for meg har det vært noe oppsiktsvekkende at så mange representanter for en flertallsregjering har valgt å legge fram så mange dyre løfter så kort tid før medaljens bakside så å si skal vises fram gjennom en budsjettproposisjon. Det er jo slik at den medaljen må ha en bakside, for jeg legger til grunn statsministerens forsikringer om at handlingsregelen ligger fast, og at skatteinivået ikke skal økes utover 2004-nivået. Så sterk vilje til å prioritere annerledes, til å bruke nye penger, må bety betydelige kutt i budsjettet.

Men få dager etter et regjeringsskifte fortjener jo statsrådene å bli varme i trøya, så det er vel riktig å utmåle opposisjonens stemmebruk etter det. Men jeg vil allikevel få undre meg noe over Kristin Halvorsens første innlegg som finansminister fra denne talerstolen, i en tid da det er betydelig uro i finansmarkedene. Jeg antyder ikke at det kommer av at det er blitt en ny finansminister, men at det er betydelig uro. Vi leser i dagens aviser at utlendinger flykter fra Børsen og flytter sine penger vekk fra investeringer i Norge. Da hadde det vært behov for en finansmi-

nister som hadde sendt tydelige trygghetssignaler til norsk økonomi om at visse størrelser ligger fast, mer enn de korte setningene sagt med et smil fra talerstolen. Jeg må få gi uttrykk for at jeg undrer meg noe over det.

Det har også vært en liten runde med landbruks- og matministeren, som har gitt grunnlag for noe uklarhet. Jeg oppfatter det vel slik at landbruks- og matministeren i noen grad prøvde – og også fikk til – å oppklare det. Hele kjernen i dette spørsmålet er jo at det ble gitt innrømmelser om markedsadgang fra den avgåtte regjering, som var forankret med de parlamentariske ledere i Stortinget, og som vi etter regjeringsskiftet har fått bekreftet at den nye regjeringen stiller seg bak. Man har iallfall ikke tatt noen skritt for å trekke dette tilbake eller gå ut av G10-forhandlingene. Det ligger til grunn. Det var posisjonen til den avgåtte regjeringen, og det er posisjonen til den nye regjeringen.

I tillegg har den nye regjeringen nå kommet med nye innrømmelser når det gjelder internstøtte. Det støtter nok også vi som var i den gamle regjeringen, men vi synes det er viktig å si at dette summerer seg opp. Det har f.eks. Bondelagets leder forstått i dag etter møte med utenriksministeren, som sier at på toppen av dette kommer spørsmål om kutt i internstøtte. I sum betyr dette dramatiske innskrenkninger, og det er det som er selve kjernen i dette poenget. Forflytningene fortsetter, og det akkumulerer, og det er summen av dette som gir virkningene.

Ellers er jeg enig i at det er tollspørsmålene som er de mest avgjørende.

Inge Lønning (H) [00:04:11]: Jeg finner det riktig å gi et svar til representanten Ryan.

Han glemte i sitt sitat den sammenhengen vår replikkveksling falt i. I mitt innlegg talte jeg utelukkende om utenrikspolitikk. Jeg viste til at den nye regjering sier at «bærebjelkene i vårt internasjonale engasjement vil være vårt medlemskap i NATO, EØS-avtalen og det forhold at Norge ikke er medlem av EU.»

Jeg tillot meg å påpeke at det interessante ved denne regjeringskonstellasjonen er at på alle de tre punktene som den selv definerer som bærebjelkene, vet alle at det er stor uenighet mellom de tre regjeringspartiene. Til dette valgte representanten Ryan å ta en replikk, hvor han spurte om mitt syn på nasjonalt eierskap til naturressursene. Det må jeg si kom litt overraskende på meg. Derfor fant jeg grunn til å gi uttrykk for en viss undring over at den nye regjering flagger det nasjonale som en av sine høyeste verdier. Den sier jo nemlig i sin verdiplattform at den nasjonale kulturarv kommer foran det som kalles de humanistiske ideer og verdier. Det er ganske lenge siden en norsk regjering har flagget akkurat det nasjonale med positivt fortegn så sterkt. Og det må vel være tillatt å antyde at det er spesielt overraskende når det er for første gang en norsk regjering har et parti med som flagger sosialismen allerede i sitt partinavn. For jeg trodde faktisk at den hadde noe med Internasjonalen å bestille, og ikke primært var opptatt av det nasjonale og det å verne nasjonale særinteresser.

Men hvis SVs parlamentariske leder har bruk for en forsikring fra min side om at jeg ikke betrakter SV som et nasjonalsosialistisk parti, er den forsikringen herved gitt.

Erna Solberg (H) [00:06:48]: Det er sent på natt. Det har vært mange gode innlegg, uansett fra hvilket ståsted man måtte vurdere dem. Det har vært mange som har snakket om sine ambisjoner og sitt virke og sin glede over det de skal ta fatt på. Det har spent forventningene til den regjeringen som nå har tiltrådt, høyt, så høyt at jeg dessverre tror at mange vil måtte tenke godt over sine innlegg når virkeligheten innhenter oss i ukene og årene som kommer.

Det er slik at finansministeren har en formidabel utfordring i å gjennomføre Soria Moria-erklæringen, og man har en formidabel utfordring i bare gradvis å imøtekomme de forventninger som også settes av egne representanter i denne debatten.

I hele valgkampen spurte jeg om når vi skulle få høre om den rød-grønne forundringspakken, og når den skulle pakkes opp. Det fikk vi ikke før valgdagen var kommet, og vi har reelt sett ikke fått det ennå. Den er nesten blitt som en pakke av den typen man lager for å ha det ekstra moro, hvor man pakker opp én pakke etter hvert, i mer og mer glanset papir, og til slutt kommer kjernen. Det er slik at prioriteringer er en viktig del av den jobben vi skal gjøre som politikere. Det blir en stor utfordring å gjøre dette med de begrensninger man har satt seg.

Jeg minner om at det er gitt løfter om ikke å øke skatene mer enn til 2004-nivå. Jeg har lyst til å minne om at det samtidig er lovet at man ikke skal bruke mer oljepenger enn det handlingsregelen tilsier. Det er ikke i overensstemmelse med muligheten til å innfri de løfter som er gitt i valgkampen eller den programplattformen som Regjeringen har lagt frem. Det blir en utfordring å møte for finansministeren og statsministeren. Det har vært vanskelig å finne veiledning i hva det er man da skal prioritere vekk. Hvis man ser på de tre regjeringspartienes alternative budsjetter for inneværende år, hva var det man da prioriterte vekk av offentlige utgifter? Senterpartiet skulle ikke betale så mye i EØS-kontingent som vi hadde forhandlet frem, det var en halv milliard kr. Både Senterpartiet, SV og Arbeiderpartiet kuttet drastisk i kontantstøtten. Den har de lovet å ikke gjøre noe med. Når det gjelder Forsvaret, har alle tre partier kuttet, fra 300 mill. kr til 3 milliarder kr. Og til slutt har Arbeiderpartiet og SV kuttet betydelig overfor eksisterende privatskoler. Det var de prioriteringene man gjorde på offentlige budsjetter i opposisjon. Da blir det spennende å se hvilke prioriteringer man gjør på offentlige budsjetter i posisjon. For nå blir man målt mot virkeligheten og kommer til å måtte kjenne og forsvare også de områder man ikke prioriterer.

Hill-Marta Solberg (A) [00:10:12]: Min oppsummering av denne debatten er at det som skulle være opposisjonens debatt, ikke på noen måte har gitt Stortinget et svar på eller en pekepinn om hva som vil være opposisjonens rolle i de fire årene som kommer, hvorvidt opposisjonspartiene vil bruke tiden til å finslipse sine respektive partiprofiler, hvorvidt de på noen måte vil forsøke å opp-

tre som en samlet opposisjon, eller hvorvidt de vil gjøre som enkelte påberoper seg: ta ansvar for å forsøke å bygge broer mellom det som i dag skiller partiene i opposisjon.

Det er gledelig at opposisjonen har tatt imot den invitasjonen som Regjeringen har gitt til et samarbeid med alle partiene på Stortinget. Men jeg må konstatere at det som denne lange dagen skulle være opposisjonens debatt, aldri ble det. Jeg har fulgt debatten med både glede og interesse, og jeg må si at det som skulle være opposisjonens debatt i et nytt storting med veldig mange nye representanter, også med veldig mange unge nye representanter, faktisk er blitt debutantenes debatt. Den har jeg fulgt med stor glede og tilfredshet, og jeg ser virkelig fram til å arbeide videre i dette stortinget med så mange nye, så mange unge og så mange dyktige representanter, som i dag har benyttet anledningen til å debutere på Stortingets talerstol.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sakene nr. 2 og 3.

(Votering, se nedenfor)

S a k e n p å t i l l e g g s d a g s o r d e -
n e n :

Innstilling fra utenrikskomiteen om bistand i forbindelse med naturkatastrofer (Innst. S. nr. 5 (2005–2006), jf. St.prp. nr. 3 (2005–2006))

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.

(Votering, se side 128)

Etter at det var ringt til votering i 5 minutter, uttalte

presidenten: Stortinget skal nå gå til votering.

I sak nr. 2 vil presidenten foreslå at Hans Majestet Kongens tale i Stortingets møte 11. oktober 2005 til det 150. storting ved dets åpning og melding om Norges rikes tilstand og styring vedlegges protokollen.

– Det anses vedtatt.

Votering i sak nr. 3

Presidenten: Under debatten har Siv Jensen satt fram to forslag på vegne av Fremskrittspartiet.

Forslag nr. 1 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om å overføre det økonomiske ansvaret for eldreomsorgen til nasjonalt nivå, finansiert gjennom folketrygden.»

Forslag nr. 2 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om lovfestet rett til nødvendige eldreomsorgstjenester, herunder sykehjemsplass, på lik linje med planene om lovfestet rett til barnehageplass.»

V o t e r i n g :

Forslagene fra Fremskrittspartiet ble med 87 mot 23 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 00.19.11)

Presidenten: Presidenten vil så foreslå at Regjeringens erklæring gitt i Stortingets møte 19. oktober 2005 vedlegges protokollen.

– Det anses vedtatt.

Votering i saken på tilleggsdagsordenen

Komiteen hadde innstillet:

I

I statsbudsjettet for 2005 gjøres følgende endringer:

Kap.	Post	Formål:	Kroner
<i>Utgifter:</i>			
163		Nødhjelp, humanitær bistand og menneskerettigheter	
	70	Naturkatastrofer, <i>kan overføres</i> , økes med fra kr 620 000 000 til kr 920 000 000	300 000 000

II

Omdisponeringsfullmakt

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2005 kan omdisponere midler innenfor rammen av tilleggsbevilgningen på 300 mill. kroner:

1. fra kap. 163 Nødhjelp, humanitær bistand og menneskerettigheter post 70 Naturkatastrofer til kap. 160 Sivilt samfunn og demokratiutvikling post 70 Sivilt samfunn og kap. 162 Overgangsbistand post 70 Overgangsbistand.
2. fra kap. 163 Nødhjelp, humanitær bistand og menneskerettigheter post 70 Naturkatastrofer til kap. 500 Kommunal- og regionaldepartementet post 1 Driftsutgifter med inntil 1 mill. kroner

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Presidenten: Vi går så tilbake til dagsorden nr. 5.

S a k n r . 4

Referat

1. (10) Arbeids- og sosialkomiteen melder å ha valgt Karin Andersen til leder, Kenneth Svendsen til første nestleder og Lise Christoffersen til andre nestleder.
2. (11) Energi- og miljøkomiteen melder å ha valgt Gunnar Kvasheim til leder, Børge Brende til første nestleder og Tore Nordtun til andre nestleder.
3. (12) Familie- og kulturkomiteen melder å ha valgt May Helen Molvær Grimstad til leder, Gunn Karin Gjøl til første nestleder og Erling Sande til andre nestleder.
4. (13) Finanskomiteen melder å ha valgt Karl Eirik Schjøtt-Pedersen til leder, Ulf Leirstein til første nestleder og Jan Tore Sanner til andre nestleder.

5. (14) Forsvarskomiteen melder å ha valgt Jan Petersen til leder, Signe Øye til første nestleder og Per Ove Width til andre nestleder.
6. (15) Helse- og omsorgskomiteen melder å ha valgt Harald T. Nesvik til leder, Rune J. Skjælaaen til første nestleder og Jan Bøhler til andre nestleder.
7. (16) Justiskomiteen melder å ha valgt Anne Marit Bjørnflaten til leder, Jan Arild Ellingsen til første nestleder og Olav Gunnar Ballo til andre nestleder.
8. (17) Kirke-, utdannings- og forskningskomiteen melder å ha valgt Ine Marie Eriksen til leder, Anniken Huitfeldt til første nestleder og Ola T. Lånke til andre nestleder.
9. (18) Kommunal- og forvaltningskomiteen melder å ha valgt Dag Terje Andersen til leder, Bjørg Tørrisdal til første nestleder og Per-Willy Amundsen til andre nestleder.
10. (19) Kontroll- og konstitusjonskomiteen melder å ha valgt Lodve Solholm til leder, Inge Ryan til første nestleder og Svein Roald Hansen til andre nestleder.
11. (20) Næringskomiteen melder å ha valgt Lars Peder Brekk til leder, Gunvor Eldegard til første nestleder og Øyvind Korsberg til andre nestleder.
12. (21) Transport- og kommunikasjonskomiteen melder å ha valgt Per Sandberg til leder, Borghild Tenden til første nestleder og Torstein Rudihagen til andre nestleder.
13. (22) Utenrikskomiteen melder å ha valgt Olav Akselsen til leder, Erna Solberg til første nestleder og Marit Nybakk til andre nestleder.
14. (23) Saker som Stortinget ikke har behandlet i sesjonen 2004–2005 (Dokument nr. 11 (2004–2005))
Enst.: Nr. 1–14 vedlegges protokollen.
15. (24) Statsbudsjettet medregnet folketrygden og skatte-, avgifts- og tollvedtak for budsjetterminen 2005 (St.prp. nr. 1 (2005–2006))
16. (25) Nasjonalbudsjettet 2006 (St.meld. nr. 1 (2005–2006))

17. (26) Samtykke til å sette i kraft en skatteavtale mellom Norge og Bangladesh, undertegnet i Dhaka den 15. september 2004 (St.prp. nr. 77 (2004–2005))
18. (27) Samtykke til å setje i kraft ein skatteavtale med tilhøyrande protokoll mellom Noreg og Grønland, underskriven i Oslo 4. august 2005 (St.prp. nr. 78 (2004–2005))
Enst.: Nr. 15–18 sendes finanskomiteen.
19. (28) Tilleggsbevilgninger i 2005 til Justisdepartementet, domstolene og politiet for å styrke beredskapsevnen, innsatsen mot terror (Politiets sikkerhetstjeneste og øvrig politi) og organisert kriminalitet (NOKAS-saken) (St.prp. nr. 76 (2004–2005))
20. (29) Politiets rolle og oppgaver (St.meld. nr. 42 (2004–2005))
Enst.: Nr. 19 og 20 sendes justiskomiteen.
21. (30) Økonomien i Den norske kirke (St.meld. nr. 41 (2004–2005))
Enst.: Sendes kirke-, utdannings- og forskningskomiteen.
22. (31) Endringer i statsbudsjettet 2005 under Kommunal- og regionaldepartementets forvaltningsområde (utreisесenter) (St.prp. nr. 80 (2004–2005))
23. (32) Sametingets virksomhet i 2004 (St.meld. nr. 44 (2004–2005))
Enst.: Nr. 22 og 23 sendes kommunal- og forvaltningskomiteen.
24. (33) Grunnlovsforslag fremsatt på Det 148. storting (Dokument nr. 12: (2003–2004))
25. (34) Rapport fra Stortingets granskningskomisjon for luftfartsulykken med Twin Otter LN-BNK nær Gamvik 11. mars 1982. (Hovedrapport) (Dokument nr. 24 (2004–2005))
26. (35) Anmodnings- og utredningsvedtak i Stortings-sesjonen 2004–2005 (St.meld. nr. 4 (2005–2006))
27. (36) Riksrevisjonens undersøkelse av regelverksforenkling og reduksjon av skjemabelastning for næringslivet (Dokument nr. 3:10 (2004–2005))
28. (37) Riksrevisjonens undersøkelse av omorganiseringer som forvaltningspolitisk virkemiddel (Dokument nr. 3:11 (2004–2005))
29. (38) Riksrevisjonens undersøkelse av styring og oppfølging av tiltak for rusmiddelmissbrukere (Dokument nr. 3:12 (2004–2005))
30. (39) Riksrevisjonens undersøkelse av kommunenes ansvar for skolebygninger (Dokument nr. 3:13 (2004–2005))
31. (40) Riksrevisjonens undersøkelse av måloppnåelse i kriminalomsorgen (Dokument nr. 3:14 (2004–2005))
32. (41) Riksrevisjonens undersøkelse av effektiviteten i straffesakskjeden (Dokument nr. 3:15 (2004–2005))
33. (42) Riksrevisjonens undersøkelse av materiellinvesteringsprosjekter i Forsvaret (Dokument nr. 3:16 (2004–2005))
Enst.: Nr. 24–33 sendes kontroll- og konstitusjonskomiteen.
34. (43) Utbygging og finansiering av rv 7/rv 13 Hardangerbrua i Hordaland (St.prp. nr. 2 (2005–2006))
35. (44) Revidert bompengoordning for Bergensprogrammet (St.prp. nr. 75 (2004–2005))
36. (45) Endringer av bevilgninger for 2005 under Fiskeri- og kystdepartementets område (St.prp. nr. 79 (2004–2005))
Enst.: Nr. 34–36 sendes transport- og kommunikasjonskomiteen.
37. (46) Nordisk samarbeid (St.meld. nr. 43 (2004–2005))
38. (47) Årsrapport fra Stortingets delegasjon til Nordisk Råd for 2. halvår 2004 – 1. halvår 2005 (Dokument nr. 23 (2004–2005))
Enst.: Nr. 37 og 38 sendes utenrikskomiteen.

Møtet hevet kl. 00.20.
